

Omgevingsverordening Noord-Brabant, regelwijziging 3

Provinciale Staten van Noord-Brabant:

Gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 31 augustus 2026, nr. 46/26 en de Nota van Wijziging van Gedeputeerde Staten nr. 46/26 E van 29 september 2026;

Gelezen de Nota van inspraak en wijziging 6376701, vastgesteld door Gedeputeerde Staten op 31 augustus 2026;

Gelet op het bepaalde in de Provinciewet, artikel 4.1 van de Omgevingswet en de daarop gebaseerde uitvoeringsregelgeving;

Overwegende dat

- het vanwege het cyclische werken onder de Omgevingswet wenselijk is om periodiek te bezien of aanpassingen van de Omgevingsverordening Noord-Brabant nodig zijn, vanwege wijzigingen in wetgeving, wettelijke verplichtingen, nieuw beleid of vanwege de uitvoeringspraktijk;
- in de bijlagen bij dit wijzigingsbesluit de Motivering van de wijzigingen is opgenomen;

Besluiten:

Artikel I

diverse wijzigingen van de Omgevingsverordening Noord-Brabant door te voeren en daartoe vast te stellen de Omgevingsverordening Noord-Brabant, regelwijziging 3 zoals is opgenomen in bijlage A.

Artikel II

dat dit besluit in werking treedt op de dag na publicatie.
's-Hertogenbosch, 16 oktober 2026

Provinciale Staten van Noord-Brabant

*Dit document bevat
verschilmarkering t.o.v.
eerdere regelingtekst.*

*Tekst en afbeeldingen die
worden toegevoegd zijn
onderstreept en groen
gemarkeerd, of van een
groen kader voorzien.*

*Tekst en afbeeldingen die
worden verwijderd zijn
doorgestreept en rood
gemarkeerd, of van een rood
kader voorzien.*

Bijlage A Omgevingsverordening Noord-Brabant

A

Artikel 1.3 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 1.3 Locaties

De regels in deze Omgevingsverordening gelden binnen het ambtsgebied van de ~~provincie~~Provincie Noord-Brabant, tenzij in de regels een specifiek gebied of specifieke locatie is vastgelegd of uit de regels volgt dat het geografisch werkingsgebied beperkt is.

B

Artikel 3.90 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 3.90 Verbod verstorende activiteiten in Rust- en foerageergebied voor ganzen en smienten

- 1 In Rust- en foerageergebied voor ganzen en smienten worden in de periode 1 november tot 1 april, de volgende soorten niet opzettelijk verontrust:
  - a. brandganzen;
  - b. grauwe ganzen;
  - c. kolganzen;
  - d. rotganzen;
  - e. taigarietganzen;
  - f. toendrarietganzen;
  - g. smienten.
- 2 In afwijking van ~~Artikel artikel 3.88 Maatwerkregel schadeveroorzakende soorten, eerste lid, eerste lid,~~ is het binnen een Rust- en foerageergebied, in de periode 1 november tot 1 april, alleen toegestaan van die vrijstelling gebruik te maken voor zover gebruikmaking hiervan niet leidt tot verontrusting van de aldaar aanwezige, in het eerste lid genoemde, soorten.

C

Artikel 3.92 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 3.92 Maatwerkregel meld- en herplantplicht houtopstanden

- 1 ~~De~~In aanvulling op artikel 11.131 van het Besluit activiteiten leefomgeving geldt de meldplicht, bedoeld in artikel 11.126 van het Besluit activiteiten leefomgeving, alsmede de plicht tot herbeplanting, bedoeld in artikel 11.129 van het Besluit activiteiten leefomgeving, ~~geldt~~ niet als sprake is van:
  - a. houtopstanden op oevers van vennen en poelen over een breedte van 30 meter gerekend vanaf de bestaande gemiddelde voorjaarswaterlijn;
  - b. houtopstanden in verband met het realiseren van een werk overeenkomstig een onherroepelijk omgevingsplan of projectbesluit waarvoor reeds een planologische compensatie is vereist;
  - c. een tijdelijke houtopstand; of
  - d. houtopstanden als onderdeel van agroforestry.
- 2 Er is sprake van een tijdelijke houtopstand als aan de volgende voorwaarden is voldaan:
  - a. voordat tot aanleg van de houtopstand wordt overgegaan, is het tijdstip en de plaats van de aanleg gemeld op grond van artikel 3.4;
  - b. de houtopstand wordt niet aangeplant om te voldoen aan een herplantplicht als bedoeld in artikel 11.129, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving of vanwege een compensatieverplichting gebaseerd op andere regelgeving;
  - c. de houtopstand is aangeplant voor de productie van hout of biomassa; en
  - d. de houtopstand wordt binnen een periode van 40 jaar geheel geveld, gerekend vanaf het tijdstip van aanleg, bedoeld onder a.

- 3 Er is sprake van een houtopstand als onderdeel van agroforestry als is voldaan aan de volgende voorwaarden:
  - a. voordat tot aanleg van de houtopstand wordt overgegaan, is het tijdstip en de plaats van de aanleg gemeld op grond van artikel 3.4;
  - b. de houtopstand wordt niet aangeplant om te voldoen aan een herplantplicht als bedoeld in artikel 11.129, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving of vanwege een compensatieverplichting gebaseerd op andere regelgeving; en
  - c. de houtopstand is aangelegd op landbouwgrond met een blijvende agrarische bestemming zonder dat daarvoor een provinciale subsidie is verleend.

D

Artikel 3.94 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 3.94 Maatwerkvoorschriften herplantplicht houtopstanden

- 1 Maatwerkvoorschriften over de plicht tot herbeplanting, bedoeld in artikel 11.129, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, zijn mogelijk wanneer er sprake is van:
  - a. een velling van een houtopstand die als gevolg van natuurlijke processen op heideterreinen of zandverstuivingen is ontstaan; of
  - b. een velling van een houtopstand ter bevordering van de cultuurhistorische, aardkundige of archeologische waarden ter plaatse.
- 2 Het stellen van maatwerkvoorschriften over de plicht tot herbeplanting op dezelfde grond, bedoeld in artikel 11.130, onder a, van het Besluit activiteiten leefomgeving, is mogelijk als dit niet ten koste gaat van beschermde natuurwaarden en bijzondere landschappelijke waarden ter plaatse en, in aanvulling op ~~Artikel 3.93 Eisen herplanting houtopstanden~~, wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:
  - a. de andere grond is gelegen in de provincies Noord-Brabant of Limburg;
  - b. de andere grond is van gelijkwaardige grondkwaliteit;
  - c. als de velling heeft plaatsgevonden op grond die is gelegen in of aan een boskern vindt herplant ook plaats in of aan een boskern;
  - d. beplanting van de andere grond, gaat niet ten koste van ter plaatse aanwezige beschermde natuurwaarden en bijzondere landschappelijke waarden; en
  - e. de andere grond is onbeplant en vrij van een herplantplicht als bedoeld in artikel 11.129, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving en vrij van natuurcompensatieverplichtingen, ontstaan vanuit andere wet- en regelgeving.
- 3 Maatwerkvoorschriften zijn mogelijk over de herplantermijn, bedoeld in artikel 11.129, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving als natuurlijke of fysieke omstandigheden het niet mogelijk maken om binnen die termijn aan de plicht tot herbeplanting te voldoen.

E

Artikel 3.98 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 3.98 Maatwerkregel verminderen ammoniakemissie veehouderij

- 1 Vanwege de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden is het vanaf 1 juli 2026 op iedere veehouderij verplicht maatregelen te treffen als bedoeld in artikel 3.59 Besluit kwaliteit leefomgeving die ammoniakemissies verminderen zodat:
  - a. ~~gemiddeld op bedrijfsniveau wordt voldaan aan de normen opgenomen in Bijlage VI Maatregelen ammoniakemissiereductie; of~~
alle huisvestingssystemen die op een veehouderijlocatie worden toegepast of in werking zijn gemiddeld voldoen aan Bijlage VI, waarbij een huisvestingssysteem dat niet in bijlage VI is opgenomen en waarvan de vrijwaringstermijn niet is verstreken, buiten beschouwing blijft; of,
  - b. ~~met elk huisvestingssysteem dat op een veehouderij wordt toegepast of in werking is, wordt voldaan aan de normen uit Bijlage VI Maatregelen ammoniakemissiereductie, behoudens in het geval dat het huisvestingssysteem is gerealiseerd op grond van een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit of een melding ingevolge het Besluit activiteiten leefomgeving die:~~

ieder huisvestingssysteem dat op een veehouderij wordt toegepast of in werking is voldoet aan Bijlage VI, behoudens een huisvestingssysteem waarvan de vrijwaringstermijn niet is verstreken.

1. voor de hoofdcategorie rundvee uit bijlage V van de Omgevingsregeling ten hoogste 20 jaar geleden onherroepelijk is geworden of, in het geval van een melding, uiterlijk 20 jaar geleden is ingediend; of
  2. voor alle andere diercategorieën uit bijlage V van de Omgevingsregeling ten hoogste 15 jaar geleden onherroepelijk is geworden of, in het geval van een melding, uiterlijk 15 jaar geleden is ingediend.
- 2 In afwijking van het eerste lid, aanhef, geldt voor een veehouderij die op 19 juli 2017 voor een hele hoofdcategorie niet voldeed aan de eisen uit het Besluit emissiearme huisvesting als datum 1 januari 2020.
- 3 Het is verboden de maatregel, bedoeld in het eerste lid, te verrichten zonder hiervoor een melding te doen als bedoeld in artikel 3.4.
- 4 ~~Bij de toepassing van het eerste lid is geen wijziging toegestaan van de diercategorie of het aantal dieren dat mag worden gehouden binnen de feitelijk gerealiseerde capaciteit op grond van de omgevingsvergunning voor de N2000-activiteit of de omgevingsvergunning voor de milieubelastende activiteit respectievelijk de melding op grond van het Besluit activiteiten leefomgeving, die gelden op het moment van indienen van de melding, bedoeld in het derde lid:~~
De vrijwaringstermijn, bedoeld in het eerste lid, wordt gerekend vanaf het moment van onherroepelijk worden van de omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit of het doen van een melding ingevolge het Besluit activiteiten leefomgeving, en betreft:
  - a. 20 jaar voor de hoofdcategorie rundvee uit bijlage V van de Omgevingsregeling;
  - b. 15 jaar voor alle andere diercategorieën uit bijlage V van de Omgevingsregeling.
- 5 ~~Voor de toepassing van dit artikel geldt dat het in beperkte omvang en aantal houden van hobbydieren voor privégebruik en zonder relatie met de bedrijfsvoering, niet betrokken hoeft te worden in de beoordeling of een veehouderij voldoet aan de normen uit Bijlage VI Maatregelen ammoniakemissiereductie.~~
Bij de toepassing van het eerste lid is het niet toegestaan dat:
  - a. de diercategorie wordt gewijzigd of het aantal dieren toeneemt dat mag worden gehouden binnen de feitelijk gerealiseerde capaciteit op grond van de natuurtoestemming of de omgevingsvergunning voor de milieubelastende activiteit respectievelijk de melding op grond van het Besluit activiteiten leefomgeving, die gelden op het moment van indienen van de melding, bedoeld in het derde lid, toeneemt;
  - b. een huisvestingssysteem wordt toegepast met een lagere emissiereductie dan ten tijde van het verlenen van de natuurtoestemming was opgenomen in de Omgevingsregeling of een voorganger daarvan.
- 6 Voor de toepassing van dit artikel geldt dat het in beperkte omvang en aantal houden van hobbydieren voor privégebruik en zonder relatie met de bedrijfsvoering, niet betrokken hoeft te worden in de beoordeling of een veehouderij voldoet aan de normen uit Bijlage VI

F

Artikel 3.99 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 3.99 Maatwerkregel toepassing technieken dierenverblijf

- 1 Als voor het oprichten van een nieuw dierenverblijf of de toepassing van een techniek als bedoeld in artikel 3.102 een omgevingsvergunning voor de Natura 2000-activiteit, een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit of een melding op grond van het Besluit activiteiten leefomgeving nodig is, anders dan de maatregel, bedoeld in artikel 3.98, eerste lid, moet het huisvestingssysteem voldoen aan de normen uit Bijlage VI.
- 2 Voor de toepassing van dit artikel omvat een dierenverblijf ook de daaraan gekoppelde mestopslag of mestbewerkingstechniek waarvoor een emissiefactor is vastgesteld in de Omgevingsregeling
- 3 Het bepaalde in artikel 3.98, vijfde lid, onder b, en zesde lid is van overeenkomstige toepassing.

G

Artikel 3.100 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 3.100 Natuurinclusieve veehouderij

- 1 Een veehouderij voldoet aan artikel 3.98, eerste lid, als:
  - a. ieder dierenverblijf ~~op de datum, bedoeld in de aanhef van dat artikel,~~ onderdeel is van een natuurinclusieve bedrijfsvoering;
  - b. de veehouderij blijvend beschikt over voldoende grond voor een veebezetting van ten hoogste 2 GVE per hectare;
  - c. door het treffen van aanvullende maatregelen de gemiddelde emissie op bedrijfslocatieniveau gelijk is aan de normen in ~~Bijlage VI Maatregelen ammoniakemissiereductie~~ Bijlage VI Maatregelen ammoniakemissiereductie voor een niet-natuurinclusieve bedrijfsvoering; en
  - d. uit monitoring blijkt dat het bedrijf gemiddeld op jaarniveau aan de voorwaarde onder c. voldoet.
- 2 Artikel 3.99, eerste lid, geldt niet voor een vrijloopstal voor melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar, als onderdeel van een natuurinclusieve bedrijfsvoering.
- 3 Artikel 3.98, derde lid, is van overeenkomstige toepassing.

H

Artikel 3.101 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 3.101 Minder dieren houden

- 1 Een veehouderij voldoet aan artikel 3.98, eerste lid, door ~~op de datum, bedoeld in de aanhef van dat artikel,~~ binnen de bestaande ~~diercategorie~~ hoofdcategorie ten hoogste het aantal dieren te houden dat overeenkomt met de berekende emissie vanuit het dierenverblijf waarvan sprake zou zijn geweest als de toegepaste huisvestingssystemen zouden voldoen aan de vanaf 1 januari 2026 geldende normen voor emissiereductie, zoals opgenomen in ~~Bijlage VI Maatregelen ammoniakemissiereductie~~ Bijlage VI Maatregelen ammoniakemissiereductie.
- 2 Artikel 3.98, derde lid, is van overeenkomstige toepassing.
- 3 Voor de toepassing van het eerste lid wordt uitgegaan van de diercategorie en het aantal dieren dat mag worden gehouden binnen de feitelijk gerealiseerde capaciteit op grond van de omgevingsvergunning voor de N2000-activiteit of de omgevingsvergunning voor de milieubelastende activiteit respectievelijk de melding op grond van het Besluit activiteiten leefomgeving, die ten tijde van de indiening van de melding, bedoeld in artikel 3.98, derde lid, gelden.

I

Artikel 4.11 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 4.11 Aanvullende beoordelingsregels kabels en leidingen Provinciale weg

In aanvulling op artikel 4.8 wordt de omgevingsvergunning voor het aanleggen, instandhouden, wijzigen of verwijderen van kabels of leidingen, bedoeld in Artikel 3.112, onder d, alleen verleend als:

- a. de kabel of leiding een openbare functie of daarmee gelijk te stellen functie heeft;
- b. de kabel of leiding niet in de lengterichting onder een gesloten verharding ligt, ~~met uitzondering van telecommunicatiekabels of elektriciteitskabels, alstenzij~~ 1. telecommunicatiekabels of laagspanningselektrische kabels in een mantelbuis; of
2. kabels en leidingen onder een fietspad of een parallelweg indien voldoende maatregelen zijn getroffen om onderhouds- en herstelwerkzaamheden te minimaliseren; ~~daarvoor in de berm van de provinciale weg onvoldoende fysieke ruimte beschikbaar is; en sprake is van:~~
  1. telecommunicatiekabels of laagspanningselektrische kabels in een mantelbuis; of
  2. kabels en leidingen onder een fietspad of een parallelweg indien voldoende maatregelen zijn getroffen om onderhouds- en herstelwerkzaamheden te minimaliseren;
- c. voor zover de kabel of leiding in een kunstwerk ligt, dit kunstwerk beschikt over mantelbuizen of holle ruimten die voor de ligging van een kabel of leiding zijn gereserveerd; en

- d. de kabel of leiding op zodanige afstand van bomen en beplanting ligt dat daaraan geen schade wordt toegebracht.

J

Hoofdstuk 5 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Hoofdstuk 5 Instructieregels ~~vooraan~~ het ~~omgevingsplan gemeentengemeentebestuur~~

Titel 5.1 Regels voor het omgevingsplan

[Red: Afdeling 5.1 verplaatst van hoofdstuk 5 naar titel 5.1.]

Afdeling ~~5.1~~ 5.1.1 Algemeen

Paragraaf ~~5.1.1~~ 5.1.1.1 Algemene bepalingen

Artikel 5.1 Toepassingsbereik

- 1 ~~Dit hoofdstuk~~ Deze titel bevat instructieregels voor het omgevingsplan over:
  - a. een evenwichtige toedeling van functies aan locaties;
  - b. de regulering van activiteiten.
- 2 Waar in dit hoofdstuk is opgenomen dat het omgevingsplan een ontwikkeling, functie of activiteit motiveert of onderbouwt, wordt dit opgenomen in het besluit tot vaststelling van het omgevingsplan of de toelichting op dat omgevingsplan.

Artikel 5.2 Normadressaat

De regels in dit hoofdstuk richten zich tot het gemeentebestuur.

Artikel 5.3 Rangorde

Als meerdere bepalingen in dit hoofdstuk gelijktijdig van toepassing zijn op een gebied, op een bouwperceel, voor het toewijzen van een functie aan een locatie of voor het verrichten van activiteiten, geldt de meest beperkende bepaling tenzij dit uitdrukkelijk anders is bepaald.

Artikel 5.4 Bestaand ruimtebeslag

Onder bestaand ruimtebeslag wordt in dit hoofdstuk verstaan de locatie Stedelijk gebied, de locatie Bebouwd gebied of een bestaand bouwperceel.

Artikel 5.5 Algemene maatwerkbepaling

- 1 Een omgevingsplan kan in een specifiek geval, vanwege bijzondere omstandigheden, een ondergeschikte afwijking bevatten van de maten zoals in deze verordening genoemd, voor zover daarmee geen afbreuk wordt gedaan aan het doel waarvoor de regel is gesteld.
- 2 Een omgevingsplan kan een bouw- of gebruiksactiviteit mogelijk maken buiten bestaand ruimtebeslag als dit vanuit het algemeen belang nodig is voor:
  - a. het transporteren en leveren van energie, gas of water;
  - b. het winnen en opslaan van warmte;
  - c. communicatiedoeleinden; of
  - d. de bouw van waterstaatswerken.
- 3 Bij de toepassing van het tweede lid wordt voor het overige toepassing gegeven aan de instructieregels van dit hoofdstuk en de specifieke regels die gelden voor de locatie waar de activiteit plaatsvindt.

Artikel 5.6 Ontheffing

- 1 Op verzoek van het gemeentebestuur kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen van de instructieregels in ~~dit hoofdstuk~~ deze titel als de verwezenlijking van gemeentelijk beleid onevenredig wordt belemmerd in verhouding tot het belang dat wordt gediend met de regel waarvan ontheffing wordt gevraagd.

- 2 Het verzoek om ontheffing maakt deel uit van het overleg over het besluit waarvoor ontheffing wordt gevraagd en bevat in ieder geval:
  - a. een onderbouwing waarom de verwezenlijking van het gemeentelijke beleid onevenredig wordt belemmerd;
  - b. een beschrijving van de mogelijke gevolgen van de ontheffing voor het belang dat beschermd wordt door de bepaling waarvan ontheffing wordt gevraagd; en
  - c. een of meer verbeeldingen op kaart met een zodanige mate van nauwkeurigheid dat een duidelijk inzicht wordt verkregen van de locatie waarop de ontheffing betrekking heeft.
- 3 Als het gemeentebestuur binnen twee jaar, te rekenen van de datum van de ontheffing, geen besluit heeft genomen met gebruikmaking van de ontheffing, vervalt de ontheffing.

Paragraaf 5.1.2 5.1.1.2 Basisprincipes voor een evenwichtige toedeling van functies

Artikel 5.7 Zorgplicht voor een goede omgevingskwaliteit

- 1 Een omgevingsplan geeft bij de evenwichtige toedeling van functies aan locaties invulling aan een veilige, gezonde leefomgeving met een goede omgevingskwaliteit.
- 2 Voor het realiseren van een veilige, gezonde leefomgeving met een goede omgevingskwaliteit wordt toepassing gegeven aan:
  - a. zorgvuldig ruimtegebruik als bedoeld in Artikel 5.8;
  - b. de lagenbenadering, bedoeld in artikel 5.9; en
  - c. meerwaardecreatie als bedoeld in artikel 5.10.

Artikel 5.8 Zorgvuldig ruimtegebruik

- 1 Zorgvuldig ruimtegebruik houdt in dat:
  - a. een ontwikkeling plaatsvindt binnen bestaand ruimtebeslag;
  - b. bij een ontwikkeling rekening wordt gehouden met de mogelijkheden voor intensivering van bestaand ruimtebeslag en meervoudig ruimtegebruik;
  - c. gebouwen, bijbehorende bouwwerken en andere permanente voorzieningen worden geconcentreerd binnen een bouwperceel; en
  - d. splitsing van een bestaand bouwperceel niet is toegestaan.
- 2 Als uit een zorgvuldige afweging blijkt dat een ontwikkeling niet binnen bestaand ruimtebeslag mogelijk is, is uitbreiding van ruimtebeslag mogelijk onder de in dit hoofdstuk opgenomen voorwaarden.

Artikel 5.9 Toepassing van de lagenbenadering

- 1 Het toepassen van de lagenbenadering biedt inzicht in:
  - a. welke effecten een ontwikkeling heeft op de lagen afzonderlijk, de lagen in onderlinge wisselwerking met elkaar en het actief benutten van de factor tijd; en
  - b. hoe negatieve effecten worden voorkomen.
- 2 Voor de toepassing van het eerste lid worden de volgende lagen onderscheiden:
  - a. de ondergrond, zoals het bodem- en watersysteem, aardkundige- en archeologische waarden;
  - b. de netwerklaag, zoals natuurnetwerk, energienetwerk, infrastructuur inclusief waterwegen, en een goede, multimodale afwikkeling van het personen- en goederenvervoer; en
  - c. de bovenste laag, zoals cultuurhistorische- en landschappelijke waarden, de omvang van de functie en de bebouwing, de effecten op bestaande en toekomstige functies, de effecten op lucht, milieu, veiligheid en een gezonde leefomgeving.
- 3 Bij het actief benutten van de factor tijd wordt rekening gehouden met de herkomstwaarde van de lagen, het verleden, de onomkeerbaarheid van optredende effecten op de lagen door de gewenste ontwikkeling en de toekomstwaarde van de ontwikkeling vanuit het perspectief van duurzaamheid en toekomstbestendigheid.

Artikel 5.10 Meerwaardecreatie

- 1 Meerwaardecreatie omvat een evenwichtige benadering van de economische, ecologische en sociale aspecten die in een gebied en bij een ontwikkeling zijn betrokken, waaronder:
  - a. de mogelijkheid om opgaven en ontwikkelingen te combineren; en

- b. de bijdrage van een ontwikkeling aan andere opgaven en belangen dan die rechtstreeks met de ontwikkeling gemoeid zijn.
- 2 De fysieke verbetering van de landschappelijke kwaliteit, bedoeld in artikel 5.11 **Kwaliteitsverbetering landschap** kan deel uitmaken van de meerwaardecreatie.

Paragraaf 5.1.3 5.1.1.3 Versterken van omgevingskwaliteit

Artikel 5.11 Kwaliteitsverbetering landschap

- 1 Een omgevingsplan dat de ontwikkeling van activiteiten mogelijk maakt in Landelijk gebied bepaalt dat die ontwikkeling gepaard gaat met een fysieke verbetering van de landschappelijke kwaliteit van het gebied of de omgeving.
- 2 Het omgevingsplan onderbouwt dat de fysieke verbetering van de landschappelijke kwaliteit past binnen de gewenste ontwikkeling van het gebied, bedoeld in artikel 5.12, en dat de uitvoering is geborgd door:
  - a. financiële, juridische en feitelijke vastlegging in het plan; of
  - b. nakoming van de afspraken uit het regionaal overleg, bedoeld in Afdeling 7.2 Regionaal samenwerken.
- 3 Een verbetering van de landschappelijke kwaliteit kan de volgende aspecten omvatten:
  - a. de op grond van deze verordening verplichte landschappelijke inpassing;
  - b. het toevoegen, versterken of herstellen van landschapselementen die een bijdrage leveren aan de versterking van de landschapsstructuur of de relatie stad-land;
  - c. het behoud of herstel van cultuurhistorische waarden en kenmerken;
  - d. het wegnemen van verharding;
  - e. het slopen van bebouwing;
  - f. de realisering van het Natuur Netwerk Brabant of een ecologische verbindingszone; of
  - g. het aanleggen van extensieve recreatieve mogelijkheden.
- 4 Als toepassing wordt gegeven aan het tweede lid, onder b, wordt een passende financiële bijdrage in een landschapsfonds verzekerd en wordt over de besteding van dat fonds periodiek verslag gedaan in het regionaal overleg, bedoeld in Afdeling 7.2 Regionaal samenwerken.

Artikel 5.12 Ontwikkelingsrichting

- 1 Een omgevingsplan dat de uitbreiding mogelijk maakt van een bestaande activiteit of dat een nieuwe functie of activiteit toedeelt in Landelijk gebied, bevat een onderbouwing dat die ontwikkeling past binnen de ontwikkelingsrichting van het gebied. Een ontwikkelingsrichting wordt opgesteld met toepassing van de basisprincipes, bedoeld in Paragraaf 5.1.2, en gaat in ieder geval in op de volgende aspecten:
  - a. welke activiteiten en functies vanuit een gebiedsgerichte benadering passen in de omgeving;
  - b. welke effecten de ontwikkeling van die activiteiten en functies heeft op andere aspecten, waaronder een veilige en gezonde leefomgeving, de te beschermen waarden, bedoeld in Afdeling 5.2, mobiliteit, agrarische ontwikkeling, stedelijke ontwikkeling, leefbaarheid en leegstand elders;
  - c. op welke wijze de omgevingskwaliteit in het gebied versterkt kan worden, mede gericht op de toepassing van artikel 5.11 **Kwaliteitsverbetering landschap**; en
  - d. op welke wijze de sloop van leegstaande of overtollige bebouwing wordt gerealiseerd.
- 2 Bij het opstellen van een ontwikkelingsrichting worden deskundigen betrokken op het gebied van omgevingskwaliteit, onder wie een deskundige die bij de provincie Noord-Brabant werkzaam is.

Artikel 5.13 Maatwerk voor verplaatsing van functies en activiteiten

- 1 Een omgevingsplan kan vanwege algemeen belang een bouw- of gebruiksactiviteit mogelijk maken in Landelijk gebied als:
  - a. het een verplaatsing van een functie of activiteit betreft;
  - b. er geen geschikte bestaande locaties zijn voor hergebruik; en
  - c. het achterblijvende bouwperceel, inclusief alle daarin aanwezige functies en bebouwing, feitelijk en juridisch wordt opgeheven, behalve in een uitzonderlijk geval waarbij ten hoogste de woning gehandhaafd blijft als dat aanvaardbaar is vanuit omgevingskwaliteit.

- 2 Een omgevingsplan kan in andere gevallen dan bedoeld in het eerste lid een bouw- of gebruiksactiviteit mogelijk maken in Landelijk gebied als:
  - a. dat past binnen de uitgangspunten, belangen en doelen die deze verordening beoogt te beschermen;
  - b. op een andere locatie aanzienlijke omgevingskwaliteitswinst wordt bereikt doordat een vergelijkbare gebruiksactiviteit met een gelijke omvang aan bebouwing als die mogelijk wordt gemaakt, feitelijk en juridisch geheel wordt opgeheven; en
  - c. zowel de ontwikkeling van de bouw- en gebruiksactiviteit als het feitelijk opheffen van de gebruiksactiviteit elders, passen binnen de ontwikkelingsrichting van het gebied, bedoeld in artikel 5.12.
- 3 Bij de toepassing van het eerste en tweede lid worden deskundigen betrokken op het gebied van omgevingskwaliteit, onder wie een deskundige die bij de provincie Noord-Brabant werkzaam is.
- 4 Artikel 5.8, eerste lid, onder a en **ed**, zijn niet van toepassing op dit artikel.

Artikel 5.14 Maatwerk met als doel omgevingskwaliteit

- 1 Een omgevingsplan kan voor een concreet initiatief een bouw- of gebruiksactiviteit mogelijk maken als:
  - a. dat aantoonbaar bijdraagt aan het fysiek versterken van omgevingskwaliteit, zoals de sloop van bebouwing, de aanleg van natuur en bos, groenblauwe dooradering, het behoud of herstel van cultuurhistorische waarden en kenmerken, het terugdringen van emissie van milieuhinderlijke stoffen of de verbetering van het woon- en leefklimaat, doordat die bouw- of gebruiksactiviteit daarvoor de middelen genereert;
  - b. de realisering van de onder a. bedoelde versterking van omgevingskwaliteit niet op een andere wijze is verzekerd;
  - c. de onder a. bedoelde versterking van omgevingskwaliteit bijdraagt aan algemene belangen en juridisch is geborgd;
  - d. de bouw- of gebruiksactiviteit door meerwaardecreatie bijdraagt aan algemene belangen zoals energietransitie, klimaat, circulariteit en verduurzaming;
  - e. zowel de activiteit als de versterking van omgevingskwaliteit passen binnen de gewenste ontwikkelingsrichting van het gebied, bedoeld in Artikel 5.12;
  - f. is onderbouwd dat de activiteit volhoudbaar is naar de toekomst, vanuit duurzaamheid en economisch oogpunt;
  - g. zowel de activiteit als de versterking van omgevingskwaliteit passen binnen de uitgangspunten, belangen en doelen die deze verordening beoogt te beschermen; en
  - h. bij de uitwerking van het plan deskundigen worden betrokken op het gebied van omgevingskwaliteit, onder wie een deskundige die bij de provincie Noord-Brabant werkzaam is.
- 2 In het geval dat de fysieke versterking van omgevingskwaliteit is gericht op sanering van een milieubelastende activiteit, omvat de juridische borging in ieder geval dat alle voor die activiteit op de locatie rustende rechten en toestemmingen, waaronder verleende vergunningen, zijn ingetrokken.
- 3 In aanvulling op het eerste lid worden bij de hierna genoemde gevallen tenminste de volgende aspecten in acht genomen:
  - a. als de activiteit de toevoeging van een woning betreft:
    1. wordt de woning gerealiseerd op een passende locatie;
    2. staat de omvang van de fysieke tegenprestatie voor omgevingskwaliteit in verhouding tot het oprichten van een woonfunctie, zoals uitgewerkt in een beleidsregel van Gedeputeerde Staten;
  - b. als de activiteit de ontwikkeling van een nieuw landgoed betreft:
    1. heeft het landgoed ten minste een omvang van 10 hectare;
    2. is de fysieke tegenprestatie in het versterken van omgevingskwaliteit gericht op de ontwikkeling van natuur die bijdraagt aan de samenhang en kwaliteit van het Natuur Netwerk Brabant;
    3. bestaat 50% van het gerealiseerde landgoed uit aangelegde natuur binnen het Natuur Netwerk Brabant;
    4. wordt bebouwing buiten het Natuur Netwerk Brabant gesitueerd en zo veel mogelijk geconcentreerd opgericht;
    5. is de bebouwing van allure en qua omvang passend bij de uitstraling van het landgoed;

6. zijn naast landgoedwoningen ook andere bij een landgoed passende bouw- of gebruiksactiviteiten mogelijk, waaronder zorg; en
  7. is de openbaarheid van het landgoed verzekerd;
  - c. als de ontwikkeling is gericht op het behoud van een bestaand landgoed is de toevoeging van een woning of een andere bouw- of gebruiksactiviteit mogelijk op het bestaande landgoed als:
    1. het landgoed niet is aangewezen als complex cultuurhistorisch belang; en
    2. waar mogelijk toepassing wordt gegeven aan het bepaalde onder b;
  - d. als de ontwikkeling tot doel heeft om de cultuurhistorische waarden en kenmerken te behouden of te herstellen van een rijks- of gemeentelijk monument of een complex cultuurhistorisch belang, zoals beschreven op de Cultuurhistorische waardenkaart, is de fysieke tegenprestatie in het versterken van omgevingskwaliteit gericht op het behoud of herstel van de aanwezige waarden en kenmerken.
4. Er is sprake van een passende locatie voor de toevoeging van een woning als:
    - a. de ontwikkeling in een bebouwingsconcentratie ligt;
    - b. de ontwikkeling een logische afronding geeft van Stedelijk gebied, Bebouwd gebied of een bebouwingsconcentratie; of
    - c. de woning inpandig wordt gerealiseerd binnen karakteristieke bebouwing.
  5. Bij de toepassing van dit artikel zijn de volgende bepalingen niet van toepassing:
    - a. Artikel 5.8, eerste lid, onder a en ~~ed~~;
    - b. Artikel 5.11.

Artikel 5.15 Ruimte-voor-ruimte

1. Een omgevingsplan kan voorzien in een of meerdere ruimte-voor-ruimte in Stedelijk gebied of Landelijk gebied als deze ontwikkeling:
  - a. door of vanwege de Ontwikkelingsmaatschappij ruimte voor ruimte plaatsvindt, gelet op de aanzienlijke winst van omgevingskwaliteit;
  - b. op een passende locatie plaatsvindt als bedoeld in Artikel 5.14, vierde lid; en
  - c. past binnen de ontwikkelingsrichting van het gebied, bedoeld in Artikel 5.12.
2. Het eerste lid vervalt op 1 januari 2030.
3. Bij de toepassing dit artikel zijn de volgende bepalingen niet van toepassing:
  - a. Artikel 5.8, eerste lid, onder a en ~~ed~~;
  - b. Artikel 5.11; en
  - c. Artikel 5.77, eerste lid onder a.

[Red: Afdeling 5.2 verplaatst van hoofdstuk 5 naar titel 5.1.]

Afdeling ~~5.2~~ 5.1.2 Basis op orde

Paragraaf ~~5.2.1~~ 5.1.2.1 Grondwaterbescherming

Artikel 5.16 Waterwingebied

1. Een omgevingsplan ter plaatse Waterwingebied strekt uitsluitend tot instandhouding van de openbare drinkwatervoorziening waarbij ook de toedeling van een functie voor natuur of bos is toegestaan.
2. Het omgevingsplan stelt regels die:
  - a. het risico op schade aan de bodem en het zich daarin bevindende grondwater voorkomen; en
  - b. het gebruik van uitloogbare materialen verbieden.

Artikel 5.17 Grondwaterbeschermingsgebied

1. Een omgevingsplan ter plaatse van Grondwaterbeschermingsgebied strekt mede tot bescherming van de kwaliteit van het grondwater en de bodem.
2. Het omgevingsplan, bedoeld in het eerste lid, stelt regels die:
  - a. het risico op schade aan de bodem en het zich daarin bevindende grondwater voorkomen;

- b. de ontwikkeling van functies en activiteiten die risico's geven voor de kwaliteit van het grondwater beperkt, zoals stedelijke ontwikkeling, het houden van evenementen en milieubelastende activiteiten waarbij schadelijke stoffen worden gebruikt; en
  - c. het gebruik van schadelijk uitloogbaar bouw materiaal verbieden.
- 3 Als schadelijk uitloogbaar bouw materiaal wordt in ieder geval aangemerkt:
- a. zink, lood, koper;
  - b. gewolmaniseerd hout;
  - c. teerbitumen.

Artikel 5.18 Boringsvrije zone

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Boringsvrije zone strekt mede tot het behoud van de weerstandbiedende bodemlagen.
- 2 Het omgevingsplan, bedoeld in het eerste lid, stelt regels die het risico op schade aan de bodem en het zich daarin bevindende grondwater voorkomen.

Artikel 5.18a Grondwatermeetpunt

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van een Grondwatermeetpunt borgt het behoud van het aanwezige grondwatermeetpunt en de toegankelijkheid daarvan en beperkt:
  - a. het oprichten van bouwwerken;
  - b. het ophogen van grond; en
  - c. activiteiten in de bodem die leiden tot aantasting van het grondwatermeetpunt.
- 2 In het geval dat een omgevingsplan een activiteit toelaat, bevat het plan een verantwoording waaruit blijkt op welke wijze het meetpunt en de toegankelijkheid daarvan blijft behouden.

Paragraaf 5.2.2 5.1.2.2 Voorkomen grondwaterverontreiniging

Artikel 5.19 Nazorgmaatregelen grondwatersanering

Een omgevingsplan bevat de nazorgmaatregelen die zijn opgenomen in het evaluatieverslag van de grondwatersanering, bedoeld in Artikel 3.52, en de daaruit voortvloeiende gebruiksbeperkingen.

Artikel 5.20 Voorafgaand onderzoek bij bouwactiviteit

- 1 Een omgevingsplan bepaalt dat voorafgaand aan het verrichten van een bouwactiviteit voor een gebouw of gedeelte van een gebouw dat de bodem raakt, inclusief een daaraan grenzende tuin of een aangrenzend terrein, onderzocht wordt of er sprake is van een mobiele verontreinigingssituatie door:
  - a. raadpleging van een bodeminformatiesysteem;
  - b. voorafgaand bodemonderzoek als bedoeld in paragraaf 5.2.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving; of
  - c. het overleggen van een beschikking op grond van artikel 29, eerste lid, in samenhang met artikel 37, eerste lid, van de Wet bodembescherming, zoals die luidde voor de inwerking-treding van de wet, waarin is vastgesteld dat bij het huidige dan wel voorgenomen gebruik van de bodem of een mogelijke verspreiding van een verontreiniging, geen sprake is van zodanige risico's voor mens, plant of dier dat spoedige sanering noodzakelijk is.
- 2 Het eerste lid is niet van toepassing op:
  - a. een uitbreiding of wijziging van een bestaand gebouw met een oppervlakte van ten hoogste 50 m²; of
  - b. een bijbehorend bouwwerk van ten hoogste 50 m².
- 3 Er is sprake van een mobiele verontreinigingssituatie als het grondwater:
  - a. een verontreinigingscontour heeft in minimaal 100 m³ poriën verzadigd bodemvolume die de signaleringsparameter grondwatersanering, zoals opgenomen in ~~Bijlage V~~ **Gevaarlijke stoffen in het grondwater** overschrijdt; of
  - b. in een kwetsbaar gebied als bedoeld in Artikel 3.49 de verontreinigende stof in minimaal 100 m³ poriën verzadigd bodemvolume de voorkeurswaarde grondwater overschrijdt, bedoeld in ~~Bijlage V~~ **Gevaarlijke stoffen in het grondwater**.

Artikel 5.21 Verbod bouwactiviteit mobiele verontreinigingssituatie

- 1 Een omgevingsplan bepaalt dat een bouwactiviteit als bedoeld in artikel 5.20 is verboden op een mobiele verontreinigingssituatie, tenzij de bron van de mobiele verontreinigingssituatie niet is gelegen op het perceel waarop wordt gebouwd.
- 2 Een omgevingsplan kan bepalen dat het verbod, bedoeld in het eerste lid, niet geldt wanneer uit een risicobeoordeling grondwaterkwaliteit als bedoeld in Paragraaf 3.4.2 blijkt dat:
  - a. gevaar voor het grondwater is uit te sluiten;
  - b. als gevaar voor het grondwater niet is uit te sluiten, voor de bodemsanering een evaluatieverslag als bedoeld in artikel 4.1246 van het Besluit activiteiten leefomgeving is ingediend;
  - c. als gevaar voor het grondwater aanwezig is, een grondwatersanering is uitgevoerd in overeenstemming met de omgevingsvergunning, bedoeld in Artikel 3.52; of
  - d. als de bodemsanering of grondwatersanering nog niet is afgerond, de bouwactiviteiten geen belemmering opleveren voor de sanering.
- 3 Voor de toepassing van het tweede lid bepaalt een omgevingsplan dat ten minste vier weken voor aanvang van de bouwactiviteit de volgende gegevens en bescheiden zijn verstrekt aan het gemeentebestuur:
  - a. de resultaten van het voorafgaande bodemonderzoek, bedoeld in artikel 5.20;
  - b. de resultaten van de risicobeoordeling grondwaterkwaliteit, bedoeld in Paragraaf 3.4.2;
  - c. de naam en het adres van degene die de risicobeoordeling grondwaterkwaliteit heeft uitgevoerd;
  - d. de naam en het adres van degene die de bouwactiviteit verricht; en
  - e. het adres waarop de bouwactiviteit wordt verricht.
- 4 Het gemeentebestuur stuurt een kopie van de gegevens en bescheiden, bedoeld in het derde lid, aan Gedeputeerde Staten.
- 5 Het omgevingsplan bepaalt dat de bouwactiviteit niet eerder start dan nadat het gemeentebestuur is geïnformeerd over de wijze waarop de sanerende of andere beschermende maatregelen, die voortvloeien uit de risicobeoordeling grondwaterkwaliteit, zijn uitgevoerd.

Artikel 5.22 Milieubelastende activiteit met gevolgen voor het watersysteem

- 1 Als in een omgevingsplan een omgevingsvergunning is vereist voor een milieubelastende activiteit met gevolgen voor het watersysteem, dan bepaalt dat omgevingsplan dat de omgevingsvergunning alleen wordt verleend als de activiteit verenigbaar is met het belang van:
  - a. het voorkomen en waar nodig beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste;
  - b. het beschermen en verbeteren van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen; en
  - c. het vervullen van maatschappelijke functies door watersystemen.
- 2 Bij de toepassing van het eerste lid wordt rekening gehouden met:
  - a. de waterbeheerprogramma's, regionale waterprogramma's, stroomgebiedsbeheerplannen, overstromingsrisicobeheerplannen en het nationale waterprogramma, voor zover die betrekking hebben op het betreffende krw-oppervlaktewaterlichaam of grondwaterlichaam; en
  - b. de nazorgmaatregelen zoals opgenomen in het evaluatieverslag van de grondwatersanering, bedoeld in Artikel 3.52, en de gebruiksbeperkingen die daaruit voortvloeien.

Artikel 5.23 Milieubelastende activiteit bodemsanering met risico voor het grondwater

- 1 Een omgevingsplan neemt een maatwerkregel op voor het uitvoeren van een bodemsanering als bedoeld in artikel 3.48h van het Besluit activiteiten leefomgeving, als die plaatsvindt:
  - a. in een kwetsbaar gebied en het een mobiele verontreinigende stof betreft in het grondwater in staat is een kwetsbaar gebied te beïnvloeden als bedoeld in Artikel 3.49; of
  - b. als een bronaanpak als bedoeld in Artikel 3.51, eerste lid, moet worden uitgevoerd.
- 2 In de maatwerkregel wordt opgenomen dat:
  - a. gegevens en bescheiden worden verstrekt waaruit blijkt dat de gekozen saneringsmethode de grondwaterkwaliteit verbetert;

- b. het gemeentebestuur, zo nodig, met een maatwerkvoorschrift borgt dat de saneringsmethode bijdraagt aan het verbeteren van de grondwaterkwaliteit; en
- c. de saneringsmethode afdekken met een afdeklaag die bestaat uit een laag grond of baggerspecie als bedoeld in artikel 4.1241, derde lid, onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving, niet is toegestaan.

Artikel 5.24 Verbod op rechtstreeks lozen in grondwater

Een omgevingsplan bepaalt dat het verboden is om op of in de bodem te lozen, als daarbij stoffen zonder doorsijpeling door bodem of ondergrond in het grondwater geraken.

Artikel 5.25 Lozing van verontreinigd grondwater op of in de bodem

- 1 Met het oog op de bescherming van het bodem- en watersysteem stelt een omgevingsplan voorwaarden aan het op of in de bodem lozen van afvalwater dat afkomstig is van:
  - a. een bodemsanering of grondwatersanering;
  - b. onderzoek voorafgaand aan een grondwatersanering; en
  - c. graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit.
- 2 Het omgevingsplan bepaalt daarbij in ieder geval dat:
  - a. de emissiegrenswaarden, bedoeld in bijlage XIX bij het Besluit kwaliteit leefomgeving, van overeenkomstige toepassing zijn; en
  - b. ten minste vier weken voor het begin van de lozing, bedoeld in het eerste lid, en ten minste vier weken voor een eventuele wijziging van de activiteit, aan het gemeentebestuur gegevens en bescheiden worden verstrekt over:
    1. de aard en omvang van de lozing; en
    2. de verwachte datum van het begin van de activiteit.
- 3 Het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing als:
  - a. het grondverzet ten hoogste 25 m³ bedraagt; en
  - b. het lozen van grondwater afkomstig van ontwatering niet langer dan 48 uur duurt.

Artikel 5.26 Historische bodemverontreiniging zonder onaanvaardbaar verspreidingsrisico

- 1 Een omgevingsplan bepaalt dat degene die een activiteit verricht op een locatie met een historische bodemverontreiniging zonder onaanvaardbaar verspreidingsrisico in het belang van bescherming van het bodem- en watersysteem maatregelen neemt die redelijkerwijs van hem kunnen worden verlangd om verdere verontreiniging van de bodem en het grondwater te voorkomen of te beperken of, als dat redelijkerwijs mogelijk is in samenhang met de activiteit die wordt verricht, ongedaan te maken.
- 2 Er is sprake van een locatie met een historische bodemverontreiniging als de bodem is verontreinigd en voorafgaand aan de inwerkingtreding van de wet is vastgesteld dat bij het huidige dan wel voorgenomen gebruik van de bodem of de mogelijke verspreiding van de verontreiniging geen sprake is van zodanige risico's voor mens, plant of dier dat spoedige sanering noodzakelijk is, wat blijkt uit:
  - a. een beschikking, vastgesteld krachtens artikel 29, eerste lid, in samenhang met artikel 37, eerste lid, van de Wet bodembescherming, zoals die luidde voor de inwerkingtreding van de wet; of
  - b. een nader bodemonderzoek dat voldoet aan NTA-5755.

Paragraaf ~~5.2.3~~ 5.1.2.3 Provinciale weg

Artikel 5.27 Attentiezone geluid provinciale weg

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse de Attentiezone geluid provinciale weg laat alleen geluidgevoelige gebouwen toe met een geluidsbelasting tussen de 55 dB L_{den} en 60dB L_{den} als is geborgd dat ten minste bij één geluidgevoelige ruimte een geluidluwe zijde aanwezig is met ten minste één te openen deel.
- 2 Een omgevingsplan ter plaatse van de Attentiezone geluid provinciale weg laat alleen geluidgevoelige gebouwen toe met een geluidsbelasting van 60dB L_{den} of hoger als:
  - a. alle gevels waar de geluidbelasting 60 dB L_{den} of hoger is worden uitgevoerd als een niet-geluidgevoelige gevel; en

- b. er ten minste bij één geluidgevoelige ruimte een geluidluwe zijde aanwezig is met ten minste één te openen deel.
- 3 Als de realisatie van een geluidluwe zijde vanwege stedenbouwkundige redenen niet inpasbaar is, wordt in afwijking van het eerste en tweede lid, onder b, een geluidluwe plek gerealiseerd.
- 4 In het geval dat de geluidgevoelige bebouwing binnen de bebouwde kom ligt, kunnen de waarden, bedoeld in de aanhef van het eerste en tweede lid, worden verhoogd met 5 dB(A).

Paragraaf ~~5.2.4~~ 5.1.2.4 Stillegebied

Artikel 5.28 Toedeling activiteiten en functies in Stillegebied

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Stillegebied strekt mede tot behoud van stilte en rust in het gebied en houdt daarmee rekening bij de toedeling van functies en activiteiten.
- 2 Het eerste lid is niet van toepassing op activiteiten die behoren tot het normale gebruik, beheer en onderhoud van binnen het gebied aanwezige functies en gronden.

Artikel 5.29 Externe werking Stillegebied

Een omgevingsplan ter plaatse van Attentiezone stillegebied:

- a. houdt bij een evenwichtige toedeling van activiteiten en functies rekening met het behoud van de stilte en rust in het daarbinnen gelegen Stillegebied; en
- b. stelt als aanvaardbare geluidbelasting vanwege het houden van een evenement een grenswaarde van 50 dB(A) LAeq, 24 uur, op 1,5 m hoogte, op de grens van het Stillegebied.

Paragraaf ~~5.2.5~~ 5.1.2.5 Natuur Netwerk Brabant en Natura 2000-gebied

Artikel 5.30 Bescherming Natuur Netwerk Brabant en Natura 2000-gebied

- 1 Een omgevingsplan van toepassing op Natuur Netwerk Brabant:
  - a. strekt tot het behoud, herstel of de duurzame ontwikkeling van de ecologische waarden en kenmerken;
  - b. bevat regels gericht op de bescherming van de ecologische waarden en kenmerken en houdt daarbij ook rekening met andere aanwezige waarden en kenmerken, zoals rust, stilte, cultuurhistorische waarden en kenmerken; en
  - c. staat alleen bestaande bebouwing en bestaande gebruiksactiviteiten toe zolang het Natuur Netwerk Brabant niet is gerealiseerd.
- 2 Als ecologische waarden en kenmerken gelden:
  - a. de natuurbeheertypen zoals vastgelegd op de beheertypenkaart en de ambitiekaart van het natuurbeheerplan; of
  - b. een ecologisch gezien gunstiger natuurtype dan bedoeld onder a als daarover overeenstemming is met een ecologisch deskundige werkzaam bij de provincie Noord-Brabant;
- 3 Als de inrichting en het beheer van het Natuur Netwerk Brabant binnen een gebied is verzekerd, stelt de gemeente binnen negen maanden een omgevingsplan vast overeenkomstig het eerste lid.
- 4 Een omgevingsplan van toepassing op Natura 2000-gebied:
  - a. strekt tot behoud en herstel van de waarden waarvoor het gebied is aangewezen;
  - b. bevat regels die de aanwezige waarden beschermen en houdt daarbij ook rekening met andere aanwezige waarden en kenmerken, zoals rust, stilte, cultuurhistorische waarden en kenmerken; en
  - c. staat alleen bestaande bebouwing en bestaande gebruiksactiviteiten toe.

Artikel 5.31 Externe werking Natuur Netwerk Brabant

- 1 Een omgevingsplan dat een ontwikkeling toelaat in Stedelijk Gebied of in Landelijk Gebied, die een aantasting geeft van de ecologische waarden en kenmerken in het Natuur Netwerk Brabant, bepaalt in aanvulling op het Besluit activiteiten leefomgeving dat de negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende, negatieve effecten worden gecompenseerd, overeenkomstig artikel 5.37 Compensatie.

- 2 Op de overdraai van de wieken van een windturbine over het Natuur Netwerk Brabant, is het eerste lid van overeenkomstige toepassing.
- 3 Het eerste lid is niet van toepassing op een aantasting van het Natuur Netwerk Brabant door de verspreiding van stoffen in lucht of water.

Artikel 5.32 Maatwerk ontwikkelingen in Natuur Netwerk Brabant

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Natuur Netwerk Brabant kan in afwijking van Artikel 5.30, eerste lid, onder c, een ontwikkeling toelaten wanneer is voldaan aan de voorwaarden gesteld over:
  - a. nieuwe ontwikkelingen in het Natuur Netwerk Brabant, bedoeld in Artikel 5.33;
  - b. het nee, tenzij-principe, bedoeld in Artikel 5.34;
  - c. de saldobenadering, bedoeld in Artikel 5.35;
  - d. een ontwikkeling met beperkte gevolgen voor natuurwaarden als bedoeld in Artikel 5.36.
- 2 Het eerste lid is niet van toepassing op een locatie ter plaatse van Natura 2000-gebied, behalve in het geval toepassing wordt gegeven aan artikel 5.33, eerste lid.

Artikel 5.33 Nieuwe ontwikkeling in het Natuur Netwerk Brabant

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Natuur Netwerk Brabant kan, in afwijking van Artikel 5.8, eerste lid, onder a, bepalen dat het is toegestaan kleinschalige bebouwing en bouwwerken ten behoeve van de natuurfunctie of het recreatieve medegebruik op te richten, als dat geen aantasting geeft van de ecologische waarden en kenmerken van het Natuur Netwerk Brabant.
- 2 Een omgevingsplan ter plaatse van Natuur Netwerk Brabant kan in afwijking van Artikel 5.8, eerste lid, onder a, een nieuwe gebruiks- of bouwactiviteit toestaan als:
  - a. het een deel van het Natuur Netwerk Brabant betreft dat door Stedelijk gebied loopt; en
  - b. de ontwikkeling geen aantasting geeft van de ecologische waarden en kenmerken van het Natuur Netwerk Brabant.
- 3 Als er door het verrichten van een gebruiks- of bouwactiviteit als bedoeld in het eerste en tweede lid een verstoring of tijdelijke verstoring optreedt van de ecologische waarden en kenmerken van het Natuur Netwerk Brabant, wordt deze verstoring waar mogelijk beperkt en wordt de resterende verstoring gecompenseerd met toepassing van artikel 5.37 Compensatie.
- 4 Een omgevingsplan kan bepalen dat een ontwikkeling binnen een omheind militair terrein is toegestaan als negatieve effecten op de ecologische waarden en kenmerken zo veel als mogelijk worden beperkt en bij verlies van ecologische waarden en kenmerken wordt voldaan aan Artikel 5.37 Compensatie.
- 5 Een omgevingsplan kan in afwijking van Artikel 5.8, eerste lid, onder a, een windturbine toestaan in het Natuur Netwerk Brabant als is voldaan aan Artikel 5.52 Aanvullende regels voor windturbines in het Natuur Netwerk Brabant.

Artikel 5.34 Toepassing van het Nee, tenzij-principe

- 1 Als een omgevingsplan een ontwikkeling mogelijk maakt binnen het Natuur Netwerk Brabant en daarbij toepassing geeft aan het nee, tenzij-principe, bevat het omgevingsplan een onderbouwing dat:
  - a. er sprake is van een groot openbaar belang;
  - b. uit onderzoek blijkt dat voor de ontwikkeling geen alternatieve locatie voorhanden is buiten het Natuur Netwerk Brabant;
  - c. uit onderzoek blijkt dat geen andere oplossingen voorhanden zijn die de aantasting van het Natuur Netwerk Brabant voorkomen;
  - d. de negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt;
  - e. bij het verlies van ecologische waarden en kenmerken wordt voldaan aan artikel 5.37 Compensatie; en
  - f. de uitvoering en monitoring zijn verzekerd.
- 2 Bij het onderzoek naar alternatieve locaties worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:
  - a. er wordt gekeken naar alternatieve locaties binnen de gemeente en in omliggende gemeenten;
  - b. er is sprake van een alternatieve locatie als die overwegend dezelfde functie kan vervullen;

- c. alleen tijdverlies of meerkosten zijn geen reden om een alternatief af te wijzen.

Artikel 5.35 Toepassing van de saldobenadering

- 1 Bij de saldobenadering is er sprake van een combinatie van onderling samenhangende plannen, projecten of handelingen waarvan één of enkele van die plannen, projecten of handelingen afzonderlijk een negatief effect hebben op het Natuur Netwerk Brabant, maar waarvan de gecombineerde uitvoering leidt tot een verbetering van de kwaliteit of kwantiteit van het Natuur Netwerk Brabant als geheel.
- 2 Als een omgevingsplan een ontwikkeling mogelijk maakt binnen het Natuur Netwerk Brabant en daarbij toepassing geeft aan de saldobenadering, bevat het omgevingsplan een gebiedsvisie die de ontwikkelingen in het betrokken gebied in samenhang beziet en die tot doel heeft een grotere kwaliteitswinst voor meerdere functies, waaronder de natuur, te bereiken.
- 3 De gebiedsvisie beschrijft in ieder geval:
  - a. de omvang van het gebied;
  - b. welke ecologische waarden en kenmerken worden aangetast;
  - c. de doelen voor de verbetering van de kwaliteit en kwantiteit van het Natuur Netwerk Brabant waardoor een beter functioneren van het Natuur Netwerk Brabant ontstaat;
  - d. op welke wijze wordt voldaan aan artikel 5.37 Compensatie; en
  - e. op welke wijze de uitvoering en monitoring zijn verzekerd.

Artikel 5.36 Ontwikkeling met beperkte gevolgen voor natuurwaarden

Een omgevingsplan kan een ontwikkeling binnen het Natuur Netwerk Brabant mogelijk maken in het geval dat:

- a. de aantasting van het areaal Natuur Netwerk Brabant kleinschalig is;
- b. de aantasting van de ecologische waarden en kenmerken van het Natuur Netwerk Brabant beperkt is;
- c. de ontwikkeling leidt tot een kwalitatieve of kwantitatieve versterking van de ecologische waarden en kenmerken van het Natuur Netwerk Brabant als geheel;
- d. er een afweging van alternatieven heeft plaatsgevonden;
- e. er sprake is van een goede landschappelijke en natuurlijke inpassing;
- f. bij verlies van ecologische waarden en kenmerken wordt voldaan aan Artikel 5.37; en
- g. in het omgevingsplan is aangegeven op welke wijze de uitvoering en monitoring zijn verzekerd.

Artikel 5.37 Compensatie

- 1 De verplichte compensatie vindt plaats door:
  - a. fysieke compensatie als bedoeld in Artikel 5.38; of
  - b. financiële compensatie als bedoeld in artikel 5.39.
- 2 De omvang van de compensatie is in ieder geval gelijk aan de omvang van het vernietigde of verstoorde areaal en wordt verder bepaald door de ontwikkeltijd van de aangetaste natuur, conform de volgende uitgangspunten:
  - a. natuur met een ontwikkeltijd van 5 jaar of minder: geen toeslag;
  - b. tussen 5 en 25 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 1/3 in oppervlak;
  - c. tussen 25 en 100 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 2/3 in oppervlak;
  - d. bij een ontwikkelingsduur van de natuur van meer dan 100 jaar: de toeslag in oppervlak en de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer is maatwerk;
  - e. bij verstoring van natuur: maatwerk.

Artikel 5.38 Fysieke compensatie

- 1 Fysieke compensatie vindt plaats door de feitelijke inrichting van een perceel passend bij de doelstellingen voor natuur, op een locatie:
  - a. ter plaatse van nog niet gerealiseerde natuur in het Natuur Netwerk Brabant als de omvang van het Natuurnetwerk Nederland ten minste gelijk blijft;
  - b. ter plaatse van een niet gerealiseerde ecologische verbindingszone als bedoeld in artikel 5.40; of
  - c. buiten het Natuur Netwerk Brabant als:
    1. een locatie als bedoeld onder a en b niet aanwezig is;
    2. het perceel aansluitend op of in de directe nabijheid ligt van een bestaande natuur-functie; en

3. de inrichting bijdraagt aan de samenhang en kwaliteit van het Natuur Netwerk Brabant.
- 2 Een omgevingsplan dat een ontwikkeling mogelijk maakt waarvoor een fysieke compensatieplicht geldt:
  - a. geeft ter plaatse van de compensatielocatie toepassing aan Artikel 5.30;
  - b. borgt de uitvoering van de compensatie.
- 3 Het besluit tot vaststelling van een omgevingsplan als bedoeld in het tweede lid bevat een verantwoording over:
  - a. de omvang van het netto verlies aan ecologische waarden en kenmerken en op welke locatie dat optreedt;
  - b. de locatie waar en de wijze waarop het netto verlies, bedoeld onder a, wordt gecompenseerd;
  - c. de kwaliteit en kwantiteit van de compensatie;
  - d. de termijn van uitvoering;
  - e. de inhoud en realisatie van de voorgenomen mitigerende en compenserende maatregelen; en
  - f. het reguliere- en ontwikkelingsbeheer.
- 4 De uitvoering van de fysieke compensatie wordt binnen drie jaar na onherroepelijk worden van het omgevingsplan, bedoeld in het tweede lid, afgerond.
- 5 In aanvulling op het vierde lid, wordt bij een aantasting van bedreigde soorten of hun leefgebied, de uitvoering van de compensatie in ieder geval afgerond op het moment dat de uitvoering van de ontwikkeling start.
- 6 In afwijking van het vierde lid kan bij een omvangrijke en zware compensatieverplichting, de uitvoering van de compensatie maximaal tien jaar bedragen, gerekend vanaf het onherroepelijk worden van het omgevingsplan.

Artikel 5.39 Financiële compensatie

- 1 De financiële compensatie wordt bepaald op grond van de omvang van de compensatieverplichting, bedoeld in artikel 5.37, tweede lid, en omvat de volgende kostenelementen:
  - a. kosten voor de planontwikkeling en planuitvoering;
  - b. kosten van de aanschaf van vervangende grond;
  - c. kosten van de basisinrichting; en
  - d. kosten van ontwikkelingsbeheer gedurende de ontwikkelingstijd.
- 2 De financiële compensatie wordt uiterlijk zes weken na de vaststelling van het omgevingsplan gestort in de provinciale compensatievoorziening ter uitvoering van de geformuleerde compensatietaakstelling.

Artikel 5.40 Natuur Netwerk Brabant - ecologische verbindingszone

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Natuur Netwerk Brabant - ecologische verbindingszone strekt tot de verwezenlijking, het behoud en het beheer van een ecologische verbindingszone waarbij als uitgangspunt geldt dat de zone een breedte heeft van:
  - a. ten minste 50 m in Stedelijk Gebied of in Landelijk gebied waar een stedelijke ontwikkeling is voorzien;
  - b. ten minste 25 m in alle overige gebieden.
- 2 Het omgevingsplan, bedoeld in het eerste lid, stelt regels die voorkomen dat het gebied minder geschikt wordt voor de verwezenlijking, het behoud en het beheer van een ecologische verbindingszone, en die in ieder geval:
  - a. het oprichten van bebouwing beperken; en
  - b. het aanbrengen van verharde oppervlakten beperken.
- 3 Een omgevingsplan ter plaatse van Natuur Netwerk Brabant-ecologische verbindingszone, kan in afwijking van het eerste en tweede lid een bouw- of gebruiksactiviteit mogelijk maken als:
  - a. reële alternatieven voor die bouw- of gebruiksactiviteit ontbreken;
  - b. is verzekerd dat het functioneren van de ecologische verbindingszone niet wordt aangetast.
- 4 Het functioneren van de ecologische verbindingszone is ook verzekerd als het omgevingsplan:

- a. een nieuwe locatie aanwijst, die vanuit kwaliteit en samenhang van het Natuur Netwerk Brabant en de functie die de ecologische verbindingszone vervult, een gelijkwaardig alternatief biedt;
- b. voor de nieuwe locatie toepassing geeft aan Artikel 5.30; en
- c. borgt dat aanleg en realisering van de ecologische verbindingszone op de nieuwe locatie is verzekerd.

Artikel 5.41 Attentiezone waterhuishouding

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Attentiezone waterhuishouding strekt tot bescherming van de waterhuishouding en sluit functies en activiteiten uit die een negatief effect hebben op de hydrologische instandhoudingsdoelen van het hierbinnen gelegen Natuur Netwerk Brabant.
- 2 Het omgevingsplan stelt regels over:
  - a. het verzetten van grond van meer dan 100 m³ of op een diepte van meer dan 60 cm beneden maaiveld, voor zover geen omgevingsvergunning is vereist voor een ontgrondingsactiviteit;
  - b. de aanleg van drainage ongeacht de diepte, tenzij het gaat om vervanging van een bestaande drainage;
  - c. het verlagen van de grondwaterstand anders dan door middel van het graven van sloten of het toepassen van drainagemiddelen, met uitzondering van grondwateronttrekkingen; en
  - d. het beperken van het buiten een agrarisch bouwperceel aanbrengen van verharde oppervlakten.
- 3 Het tweede lid is niet van toepassing op werkzaamheden die behoren tot het normale beheer en onderhoud van de gronden.

Artikel 5.42 Behoud en herstel van watersystemen

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Behoud en herstel van watersystemen strekt mede tot de verwezenlijking en het behoud, beheer en herstel van watersystemen.
- 2 Het omgevingsplan stelt regels die:
  - a. het oprichten van bebouwing beperken;
  - b. het aanbrengen van verharde oppervlakten beperken; en
  - c. het ophogen van gronden beperken.
- 3 Een omgevingsplan ter plaatse van Behoud en herstel van watersystemen kan in afwijking van het eerste lid een bouw- of gebruiksactiviteit mogelijk maken als:
  - a. reële alternatieven voor die bouw- of gebruiksactiviteit ontbreken; en
  - b. uit overleg met het waterschap blijkt dat hiertegen geen bezwaren bestaan.

Paragraaf 5.2.6 5.1.2.6 Aardkundige, cultuurhistorische en groenblauwe waarden

Artikel 5.43 Aardkundige waarden

Een omgevingsplan ter plaatse van Aardkundige waarden:

- a. is mede gericht op het behoud, het herstel of de duurzame ontwikkeling van de aardkundige waarden en kenmerken zoals beschreven in de Aardkundig waardevolle gebiedenkaart;
- b. stelt regels ter bescherming van de aardkundige waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden bij bodemverstorende activiteiten; en
- c. houdt bij de toedeling van functies en activiteiten rekening met de aanwezige aardkundige waarden en kenmerken en betreft daarbij de mogelijkheden om die waarden te versterken.

Artikel 5.44 Cultuurhistorische waarden

Een omgevingsplan ter plaatse van Cultuurhistorische waarden:

- a. is mede gericht op het behoud, het herstel of de duurzame ontwikkeling van de cultuurhistorische waarden en kenmerken zoals beschreven in de Cultuurhistorische waardenkaart;
- b. stelt regels ter bescherming van de cultuurhistorische waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden en bebouwing; en
- c. houdt bij de toedeling van functies en activiteiten rekening met de aanwezige cultuurhistorische waarden en kenmerken en betreft daarbij de mogelijkheden om die waarden te versterken.

Artikel 5.45 Hollandse Waterlinies

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van de Hollandse Waterlinies:
  - a. is vanuit de instandhoudingsdoelstelling van het werelderfgoed Hollandse Waterlinies gericht op het behoud, het herstel of duurzame ontwikkeling van de uitzonderlijke universele waarde van dit erfgoed;
  - b. stelt regels ter bescherming van de uitzonderlijke universele waarde van dit erfgoed; en
  - c. maakt geen bouw- of gebruiksactiviteiten mogelijk die de uitzonderlijke universele waarde van dit erfgoed aantasten.
- 2 De uitzonderlijke universele waarden van het werelderfgoed Hollandse Waterlinies zijn als kernkwaliteiten opgenomen en nader beschreven in de Cultuurhistorische waardenkaart en betreffen het uitgebreide en ingenieuze systeem van militaire verdediging door inundatie dat gebruik maakt van eigenschappen en elementen van het aanwezige landschap. Dit systeem uit zich in de Stelling van Amsterdam als doorgaand stelsel van liniedijken in een grote ring om Amsterdam met een vaste afstand tot het stadscentrum, terwijl de Nieuwe Hollandse Waterlinie zich sterker voegt naar eigenschappen en elementen van het aanwezige landschap, wat zich uit in de volgende kenmerken:
  - a. het gespaarde aaneengesloten en bewuste ingezette strategische landschap dat veelal gekenmerkt wordt door relatief grote openheid en een overwegend groen en rustig karakter;
  - b. inundatiegebieden waarbinnen de voorstelbaarheid van inundatie nog aanwezig is met als kenmerken: onverhard, vlak en omringd door dijken, kades of natuurlijke hoogtes met een herkenbare cultuurhistorische topografie;
  - c. het samenhangende systeem van waterstaatkundige werken en waterlichamen ingezet voor gecontroleerde inundatie, zoals sluizen, inlaten, duikers, voor- en achterkanalen en dijken, functionerend in relatie tot verdedigingswerken en inundatiegebieden;
  - d. hoofdverdedigingslijn als lineaire hoger gelegen structuur in het landschap als begrenzing van de inundatiekommen, de onveilige zijde, en het te verdedigen gebied, de veilige zijde;
  - e. militaire versterkingen als forten, vestingen, batterijen, kazematten en groepsschuilplaatsen in samenhang met elkaar, de accessen en de te verdedigen elementen;
  - f. schootsvelden en verboden kringen, als visueel open en merendeels onbebouwd gebied, rondom militaire versterkingen, met de bijbehorende houten Kringenwet-bouwwerken;
  - g. landschappelijke inpassing en camouflage van de voormalige militaire versterkingen; en
  - h. de historische vestingstructuur van de vestingsteden Muiden, Weesp, Naarden, Nieuwer-sluis, Gorinchem en Woudrichem.
- 3 Een ontheffing van het eerste lid onder c als bedoeld in Artikel 5.6 is alleen mogelijk als:
  - a. dwingende maatschappelijke belangen dit rechtvaardigen;
  - b. voor de ontwikkeling geen reële alternatieven voorhanden zijn;
  - c. het omgevingsplan bij de toedeling van functies en activiteiten rekening houdt met de uitzonderlijke universele waarde van het erfgoed; en
  - d. tijdig compenserende maatregelen worden getroffen met het oog op de instandhoudingsdoelstelling van het werelderfgoed Hollandse Waterlinies.

Artikel 5.46 Groenblauwe waarden

Een omgevingsplan ter plaatse van Groenblauwe waarden:

- a. strekt tot het behoud, het herstel of de duurzame ontwikkeling van het bodem- en watersysteem en de daarmee samenhangende ecologische waarden en kenmerken, biodiversiteit en landschappelijke waarden en kenmerken;
- b. bevat een beschrijving van de ecologische-, landschappelijke- en hydrologische waarden en kenmerken van het gebied;
- c. stelt regels ter bescherming van de ecologische-, landschappelijke- en hydrologische waarden en kenmerken van het gebied; en
- d. bepaalt dat de toedeling van een functie of activiteit gepaard gaat met een positieve bijdrage aan het versterken van biodiversiteit en de bescherming en ontwikkeling van ecologische-, landschappelijke- en hydrologische waarden en kenmerken van het gebied.

[Red: Afdeling 5.3 verplaatst van hoofdstuk 5 naar titel 5.1.]

Afdeling 5.3 5.1.3 Klimaat

Paragraaf 5.3.1 5.1.3.1 Waterveiligheid

Artikel 5.47 Aansluiting primaire waterkering

Een omgevingsplan ter plaatse van Aansluiting primaire waterkering:

- a. strekt mede tot behoud van de waterkerende functie;
- b. stelt regels aan activiteiten in de bodem die kunnen leiden tot aantasting van de waterkerende functie.

Artikel 5.48 Rivierbed

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Rivierbed strekt mede tot bescherming tegen overstroming.

2 Een omgevingsplan ter plaatse van Rivierbed bepaalt dat de ontwikkeling van een activiteit alleen is toegestaan als deze past binnen de Beleidsregels grote rivieren 2025.

- 2 3 Als een omgevingsplan binnen Rivierbed voorziet in de ontwikkeling van een bouw- of gebruiksactiviteit, bevat het omgevingsplan een onderbouwing dat:
- a. die activiteit of functie niet kwetsbaar is voor de waterdiepte en de frequentie van overstromen;
  - b. is verzekerd dat mensen en dieren op doelmatige wijze geëvacueerd kunnen worden; en
  - c. is verzekerd dat de permanente aanwezigheid van mensen hoogwatervrij kan plaatsvinden.

Artikel 5.48a Rivierbed regionale rivieren

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Rivierbed regionale rivieren strekt mede tot bescherming tegen overstroming.

2 Een omgevingsplan ter plaatse van Rivierbed regionale rivieren bepaalt dat de ontwikkeling van een activiteit alleen is toegestaan als deze is toegestaan binnen de Beleidsregels grote rivieren 2025.

- 3 Een omgevingsplan binnen begrenzings Rivierbed regionale rivieren voorziet alleen in de ontwikkeling van een bouw- of gebruiksactiviteit van riviergebonden activiteiten, tenzij uit overleg met het waterschap blijkt dat hiertegen geen bezwaren bestaan.

- 4 Als een omgevingsplan binnen Rivierbed regionale rivieren voorziet in de ontwikkeling van een bouw- of gebruiksactiviteit, bevat het omgevingsplan aanvullend een onderbouwing dat:
  - a. die activiteit of functie niet kwetsbaar is voor de waterdiepte en de frequentie van overstromen;
  - b. is verzekerd dat mensen en dieren op doelmatige wijze geëvacueerd kunnen worden; en
  - c. is verzekerd dat de permanente aanwezigheid van mensen hoogwatervrij kan plaatsvinden.

Paragraaf ~~5.3.2~~ 5.1.3.2 Waterberging

Artikel 5.49 Regionale waterberging

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Regionale waterberging:
  - a. strekt mede tot behoud van het waterbergend vermogen van dat gebied;
  - b. bepaalt dat bouwactiviteiten zijn toegestaan ten dienste van de waterberging met een maximale bouwhoogte van 2 meter; en
  - c. stelt beperkingen aan het ophogen van gronden en het aanbrengen of wijzigen van kaden, voor zover deze activiteiten niet worden uitgevoerd in het kader van normaal beheer en onderhoud.
- 2 Een omgevingsplan kan een andere bouwactiviteit toelaten, dan die bedoeld in het eerste lid, onder b, of een nieuwe gebruiksactiviteit toestaan, als is aangetoond dat het waterbergend vermogen van het gebied niet wordt belemmerd.
- 3 In afwijking van het eerste lid kan een omgevingsplan ter plaatse van Regionale waterberging een bouw- of gebruiksactiviteit mogelijk maken als:
  - a. reële alternatieven voor de bouw- of gebruiksactiviteit ontbreken;
  - b. in het omgevingsplan vervangende maatregelen zijn opgenomen die borgen dat het waterbergend vermogen van het gebied gelijk blijft; en
  - c. uit overleg met het waterschap blijkt dat hiertegen geen bezwaren bestaan.

Artikel 5.50 Reservering waterberging

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Reservering waterberging strekt mede tot behoud van het waterbergend vermogen van dat gebied.
- 2 Als een omgevingsplan voorziet in de ontwikkeling van een gebruiks- of bouwactiviteit, bevat het omgevingsplan een onderbouwing van de wijze waarop de geschiktheid van het gebied voor waterberging behouden blijft.
- 3 In afwijking van het tweede lid kan een omgevingsplan ter plaatse van Reservering waterberging een bouw- of gebruiksactiviteit mogelijk maken als:
  - a. reële alternatieven voor die bouw- of gebruiksactiviteit ontbreken;
  - b. in het omgevingsplan vervangende maatregelen zijn opgenomen die borgen dat het waterbergend vermogen van het gebied gelijk blijft; en
  - c. uit overleg met het waterschap blijkt dat hiertegen geen bezwaren bestaan.

[Red: Afdeling 5.4 verplaatst van hoofdstuk 5 naar titel 5.1.]

Afdeling ~~5.4~~ 5.1.4 Duurzame energie

Artikel 5.51 Windturbines in Landelijk gebied

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Landelijk gebied kan de ontwikkeling van drie of meer windturbines, inclusief bijbehorende voorzieningen, met een bouwhoogte vanaf 25 m, gemeten van de bovenkant van de fundering tot aan de wiekenas, mogelijk maken als:
  - a. de windturbines passen in de gewenste ontwikkelingsrichting, bedoeld in Artikel 5.12;
  - b. de windturbines in een cluster worden opgesteld;
  - c. de ontwikkeling een maatschappelijke meerwaarde geeft waaronder de mogelijkheid voor de omgeving om te participeren in het project;
  - d. de ontwikkeling op regionaal niveau is afgestemd met omliggende gemeenten en de netwerkbeheerder, gelet op de ontwikkeling van overige duurzame energie initiatieven in de omgeving;
  - e. is geborgd dat wordt voldaan aan het treffen van mitigerende maatregelen om faunaslachtoffers te voorkomen en de daaraan gekoppelde onderzoek- en monitoringplicht, zoals opgenomen in het bouwstenendocument Natuurinclusieve Energietransitie voor Wind en Hoogspanning op Land;
  - f. is geborgd dat de windturbines en de daarbij horende voorzieningen tijdelijk, voor ten hoogste 25 jaar, worden toegelaten; en
  - g. juridisch en financieel is geborgd dat de windturbines en de daarbij behorende voorzieningen na het verstrijken van de termijn worden verwijderd.
- 2 Een omgevingsplan ter plaatse van Landelijk gebied kan in afwijking van het eerste lid aanhef, de ontwikkeling van minder dan drie windturbines met een bouwhoogte vanaf 25 m, gemeten van de bovenkant van de fundering tot aan de wiekenas, mogelijk maken als:
  - a. uit een (intergemeentelijke) visie op de ontwikkeling van duurzame energie blijkt dat op een hoger schaalniveau dan de betreffende locatie of gemeente, aan een geclusterde plaatsing van windturbines wordt voldaan; en
  - b. het een kleinschalig landschapstype betreft waardoor de inpassing van drie windturbines of meer in de omgeving wordt beperkt.
- 3 Artikel 5.8, eerste lid, onder a, is niet van toepassing op dit artikel.

Artikel 5.52 Aanvullende regels voor windturbines in het Natuur Netwerk Brabant

In aanvulling op artikel 5.51 kan een omgevingsplan bepalen dat een windturbine is toegestaan in het Natuur Netwerk Brabant, in het geval dat:

- a. ~~het Natuur Netwerk Brabant~~ de locatie van de windturbine direct aansluitend op hoofdinfrastructuur ligt ~~wordt gesitueerd~~;
- b. uit een alternatievenafweging blijkt dat negatieve effecten op de ecologische waarden en kenmerken waar mogelijk worden beperkt;
- c. bij verlies van ecologische waarden en kenmerken wordt voldaan aan artikel 5.37 Compensatie; en
- d. toepassing is gegeven aan artikel 5.31 ~~Externe werking Natuur Netwerk Brabant~~ tweede lid, voor de overdraai van de wieken.

Artikel 5.53 Windturbines in Stedelijk gebied

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Stedelijk gebied kan de ontwikkeling van drie of meer windturbines, inclusief bijbehorende voorzieningen, met een bouwhoogte vanaf 25 m, gemeten van de bovenkant van de fundering tot aan de wiekenas, mogelijk maken als:
  - a. de windturbines inpasbaar zijn in de omgeving;
  - b. de windturbines in een cluster worden opgesteld;
  - c. de ontwikkeling een maatschappelijke meerwaarde geeft waaronder de mogelijkheid voor de omgeving om te participeren in het project;
  - d. de ontwikkeling op regionaal niveau is afgestemd met omliggende gemeenten en de netwerkbeheerder, gelet op de ontwikkeling van overige duurzame energie initiatieven in de omgeving;
  - e. is geborgd dat wordt voldaan aan het treffen van mitigerende maatregelen om faunaslachtoffers te voorkomen en de daaraan gekoppelde onderzoek- en monitoringplicht, zoals opgenomen in het bouwstenendocument Natuurinclusieve Energietransitie voor Wind en Hoogspanning op Land; en
  - f. juridisch en financieel is geborgd dat de windturbines en de daarbij behorende voorzieningen na het verstrijken van de termijn worden verwijderd.
- 2 Een omgevingsplan ter plaatse van Stedelijk gebied kan in afwijking van het eerste lid aanhef, de ontwikkeling van minder dan drie windturbines mogelijk maken als:
  - a. uit een (intergemeentelijke) visie op de ontwikkeling van duurzame energie blijkt dat op een hoger schaalniveau dan de betreffende locatie of gemeente, aan een geclusterde plaatsing van windturbines wordt voldaan; en
  - b. het een kleinschalig landschapstype betreft waardoor de inpassing van drie windturbines of meer in de omgeving wordt beperkt.

Artikel 5.54 Zonneparken in Landelijk gebied

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Landelijk gebied kan de ontwikkeling van een zonnepark mogelijk maken om te voldoen aan de doelstellingen voor het opwekken van duurzame energie als uit onderzoek blijkt dat de aanleg van een zonnepark noodzakelijk is omdat in onvoldoende mate voorzien kan worden in de behoefte aan duurzame energie door:
  - a. de ontwikkeling van andere vormen van duurzame energie; en
  - b. het opwekken van zonne-energie op daken en gevels of gronden binnen bestaand ruimtebeslag als bedoeld in Artikel 5.4.
- 2 Bij gebleken noodzaak is de ontwikkeling van een zonnepark alleen mogelijk in een of meer van de volgende gevallen:
  - a. er is sprake van meervoudig ruimtegebruik als bedoeld in Artikel 5.8 doordat het zonnepark in combinatie met of ten dienste van een andere functie wordt ontwikkeld;
  - b. het zonnepark wordt gerealiseerd op gronden die niet landbouwkundig in gebruik zijn of waarvan beleidsmatig is vastgelegd dat het landbouwkundig gebruik wordt beëindigd; of
  - c. het zonnepark draagt bij aan de vermindering van netcongestie of zorgt voor vergroting van een efficiënter netwerkgebruik en wordt aansluitend op bestaand ruimtebeslag als bedoeld in Artikel 5.4 of in combinatie met windturbines ontwikkeld.
- 3 Een omgevingsplan ter plaatse van Landelijk gebied kan de ontwikkeling van een zonnepark als bedoeld in het tweede lid mogelijk maken als:
  - a. dit past in de ontwikkelingsrichting, bedoeld in Artikel 5.12, en in het plan maatregelen zijn opgenomen die de impact op de omgeving beperken;
  - b. is geborgd dat het zonnepark tijdelijk, voor ten hoogste 25 jaar, wordt toegelaten;
  - c. juridisch en financieel is geborgd dat de opstelling voor zonne-energie en de daarbij behorende voorzieningen, na het verstrijken van de 25-jaars termijn worden verwijderd;
  - d. de ontwikkeling een maatschappelijke meerwaarde geeft, waaronder de mogelijkheid voor de omgeving om te participeren in het project;
  - e. de ontwikkeling past binnen de regionale afspraken, bedoeld in Afdeling 7.2 Regionaal samenwerken;
  - f. is aangetoond dat de ontwikkeling binnen redelijke termijn kan worden aangesloten op het energienet; en
  - g. de ontwikkeling is afgestemd met de netwerkbeheerder.
- 4 Artikel 5.8, eerste lid, onder a, is niet van toepassing voor dit artikel.

[Red: Afdeling 5.5 verplaatst van hoofdstuk 5 naar titel 5.1.]

Afdeling ~~5.5~~ 5.1.5 Ontwikkeling van stedelijke functies en mobiliteit

Artikel 5.55 Duurzame stedelijke ontwikkeling

- 1 Een omgevingsplan dat een stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt voor wonen, werken of voorzieningen, wijst daarvoor een locatie aan binnen Stedelijk gebied en bevat een onderbouwing dat:
  - a. de ontwikkeling past binnen de regionale afspraken, bedoeld in Afdeling 7.2 Regionaal samenwerken; en
  - b. het een duurzame stedelijke ontwikkeling is.
- 2 Er is sprake van een duurzame stedelijke ontwikkeling voor wonen, werken of voorzieningen als:
  - a. een goede omgevingskwaliteit wordt bevorderd, met aandacht voor een natuurinclusieve inrichting en een veilige en gezonde leefomgeving;
  - b. toepassing wordt gegeven aan zorgvuldig ruimtegebruik, waaronder de transformatie van verouderde stedelijke gebieden;
  - c. optimaal invulling wordt gegeven aan de mogelijkheden voor productie en gebruik van duurzame energie;
  - d. rekening wordt gehouden met klimaatverandering, waaronder het tegengaan van hittestress en voldoende ruimte voor de opvang of infiltratie van water;
  - e. de mogelijkheden voor duurzame mobiliteit worden benut; en
  - f. wordt bijgedragen aan een circulaire economie door invulling te geven aan de toepassing van industrieel, demontabel bouwen en het gebruik van duurzame biobased materialen.
- 3 Om zorgvuldig ruimtegebruik te bevorderen op een bedrijventerrein, stelt het omgevingsplan regels over:
  - a. een bij de aard van het bedrijventerrein en de toe te laten functies passende kavelomvang; en
  - b. het tegengaan van ontwikkelingen die een effectief gebruik van het bedrijventerrein beperken, zoals:
    1. bedrijfswoningen;
    2. bedrijven die doelmatig gevestigd kunnen worden in gemengde gebieden, tenzij die bedrijven concept-versterkend werken en geclusterd worden;
    3. voorzieningen die gelet op hun publieksaantrekkelijke werking thuishoren in centrumgebieden, tenzij deze concept-versterkend werken en geclusterd worden.

Artikel 5.56 Afwijkende regels stedelijke ontwikkeling

- 1 In afwijking van Artikel 5.55, eerste lid, aanhef, kan een omgevingsplan voorzien in een duurzame stedelijke ontwikkeling voor wonen, werken of voorzieningen, ter plaatse van Landelijk gebied als:
  - a. binnen Stedelijk gebied feitelijk of vanuit kwalitatieve overwegingen onvoldoende ruimte beschikbaar is;
  - b. transformatie van cultuurhistorisch waardevol of ander geschikt leegstaand vastgoed niet tot de mogelijkheden behoort;
  - c. dit past binnen de ontwikkelingsrichting van het gebied, bedoeld in Artikel 5.12;
  - d. de ontwikkeling past binnen de regionale afspraken, bedoeld in Afdeling 7.2;
  - e. de stedenbouwkundige- en landschappelijke inrichting is afgestemd op de omgevingskwaliteit en structuren in het gebied en de naaste omgeving, waaronder de met deze verordening te beschermen en te ontwikkelen waarden; en
  - f. de stedenbouwkundige- en landschappelijke inrichting houdt rekening met een duurzame afronding van het Stedelijk gebied.
- 2 Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op een planmatige ontwikkeling ten behoeve van een samenhangende stedelijke structuur, die voorziet in de reguliere opvang van de woon- of werkbehoefte van een kern maar die vanwege de omvang niet als stedelijke ontwikkeling wordt aangemerkt.
- 3 Artikel 5.8, eerste lid onder a, is niet van toepassing op dit artikel.

Artikel 5.56a Grootschalige logistiek

- 1 In aanvulling op Artikel 5.55 en Artikel 5.56 bepaalt een omgevingsplan dat de ontwikkeling van grootschalige logistiek alleen mogelijk is als dit aantoonbare regionale meerwaarde heeft.
- 2 In afwijking van het eerste lid bepaalt een omgevingsplan ter plaatse van Beperking grootschalige logistiek dat nieuwvestiging, vestiging en uitbreiding van grootschalige logistiek is verboden.
- 3 In afwijking van het tweede lid kan een omgevingsplan ter plaatse van Beperking grootschalige logistiek een redelijke uitbreiding van bestaande grootschalige logistiek toestaan als:
  - a. intensivering van bestaand ruimtebeslag niet of onvoldoende mogelijk is;
  - b. de ontwikkeling regionaal is afgestemd, waarbij ook de regionale meerwaarde wordt betrokken;
  - c. in een periode van vijf jaar voorafgaand aan de wijziging van het omgevingsplan geen uitbreiding heeft plaatsgehad.
- 4 In afwijking van het tweede lid kan een omgevingsplan ter plaatse van Beperking grootschalige logistiek de ontwikkeling van nieuwe grootschalige logistiek toestaan als:
  - a. de ontwikkeling aantoonbare regionale meerwaarde heeft;
  - b. regionaal overleg is gevoerd waaruit blijkt dat er buiten de locatie Beperking grootschalige logistiek geen alternatieve vestigingslocatie beschikbaar is.

Artikel 5.57 Maatwerk in Bebouwd gebied

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Bebouwd gebied kan een nieuwe bouw- of gebruiksactiviteit toedelen als:
  - a. dit past binnen de gewenste ontwikkelingsrichting van het gebied, bedoeld in Artikel 5.12, en bij de omliggende functies;
  - b. dat aantoonbaar bijdraagt aan het fysiek versterken van de omgevingskwaliteit van het gebied, zoals door sloop van bebouwing, ontwikkeling van landschapskwaliteit, sanering van een milieuhinderlijke activiteit of behoud en herstel van cultuurhistorische waarden en kenmerken;
  - c. het versterken van de omgevingskwaliteit wordt geborgd;
  - d. de fysieke tegenprestatie gericht op het versterken van omgevingskwaliteit staat in verhouding tot het effect van de ontwikkeling op de omgeving;
  - e. de activiteit vanuit een bij de omgeving passende rood-groenverhouding van het gebied, die wordt vastgelegd in het omgevingsplan, aanvaardbaar is;
  - f. voor zover van toepassing is voldaan aan de bepalingen uit Paragraaf 5.2.5 of Paragraaf 5.2.6; en
  - g. bij de uitwerking van het plan deskundigen worden betrokken op het gebied van omgevingskwaliteit, onder wie een deskundige die bij de provincie Noord-Brabant werkzaam is.
- 2 In het geval dat een toegelaten bouw- of gebruiksactiviteit in of aansluitend op Bebouwd gebied leidt tot een stedelijke ontwikkeling, is Artikel 5.56 van overeenkomstige toepassing en wordt de omvang van de fysieke tegenprestatie in omgevingskwaliteit mede bepaald op grond van de voor het gebied te bereiken doelen.

Artikel 5.58 Maatwerk voor collectieve woonvormen

Een omgevingsplan ter plaatse van Landelijk gebied kan op een bestaand bouwperceel voorzien in de ontwikkeling van een collectieve woonvorm als:

- a. dit kleinschalig van karakter is en niet leidt tot een stedelijke ontwikkeling;
- b. dit past binnen de gewenste ontwikkelingsrichting van het gebied, bedoeld in Artikel 5.12;
- c. een afweging heeft plaatsgevonden vanuit mobiliteit waaronder de bereikbaarheid van voorzieningen;
- d. dit past binnen de regionale afspraken, bedoeld in Afdeling 7.2 Regionaal samenwerken;
- e. er aantoonbare meerwaarde is voor de omgevingskwaliteit, zoals de ontwikkeling van natuur, het treffen van klimaatmaatregelen, duurzaam bouwen of een bijdrage aan een circulaire samenleving;
- f. er sprake is van sociale innovatie, waaronder zelfrealisatie, en sociaal-maatschappelijke kwaliteit, zoals het vergroten van zelfredzaamheid, sociale cohesie en toegankelijkheid voor kwetsbare groepen;

- g. het concept feitelijk en juridisch is geborgd, waarbij ook een eventuele tijdelijke behoefte aan de collectieve woonvorm wordt betrokken;
- h. het concept vanuit het perspectief van duurzaamheid als economische optiek ook op termijn uitvoerbaar is;
- i. de stedenbouwkundige- en landschappelijke inrichting rekening houdt met de omgevingskwaliteit en structuren in het gebied en de naaste omgeving;
- j. bij uitbreiding van het bestaande ruimtebeslag, elders feitelijk en juridisch een gelijkwaardige omvang aan gebruikruimte en gebouwen is gesaneerd; en
- k. bij de uitwerking van het plan deskundigen worden betrokken op het gebied van omgevingskwaliteit, onder wie een deskundige die bij de provincie Noord-Brabant werkzaam is.

Artikel 5.59 Maatwerk voor stedelijke functies in kernrandzones

Als er sprake is van een kernrandzone of een daarmee qua karakter gelijk te stellen gebied, kan een omgevingsplan ter plaatse van Landelijk gebied in afwijking van Artikel 5.8, eerste lid, onder a, voorzien in:

- a. een voorziening in de vorm van een tuincentrum als:
  - 1. dit past binnen de gewenste ontwikkelingsrichting van het gebied, bedoeld in Artikel 5.12;
  - 2. regels worden gesteld ter voorkoming van oneigenlijke vormen van detailhandel;
  - 3. adequate verkeers- en vervoersvoorzieningen worden getroffen; en
  - 4. bij nieuw ruimtebeslag, elders een gelijkwaardige oppervlakte bebouwing en gebruikruimte, feitelijk en juridisch is gesaneerd;
- b. voorzieningen voor veldsporten, volkstuinen, schuilhutten en andere kleinschalige vrije-tijdsvoorzieningen als:
  - 1. dit past binnen de gewenste ontwikkelingsrichting van het gebied, bedoeld in Artikel 5.12;
  - 2. het omgevingsplan borgt dat de beoogde ontwikkeling beperkt blijft tot kleinschalige bebouwing of -voorziening;
  - 3. de publieksaantrekkende werking beperkt is; en
  - 4. bij een nieuwe bouwactiviteit, elders een gelijkwaardige oppervlakte bebouwing, feitelijk en juridisch is gesaneerd;
- c. een lawaaisport direct aansluitend op een bedrijventerrein als:
  - 1. de ontwikkeling geen belemmering geeft voor een efficiënt gebruik van het bedrijventerrein;
  - 2. er geen bezwaren zijn vanuit een goed woon- en leefklimaat; en
  - 3. bij een nieuwe bouwactiviteit, elders een gelijkwaardige oppervlakte bebouwing, feitelijk en juridisch is gesaneerd.

Artikel 5.60 Verkeersdoeleinden

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Landelijk gebied kan in afwijking van Artikel 5.8 Zorgvuldig ruimtegebruik, onder a, voorzien in de aanleg of wijziging een gemeentelijke- of provinciale weg, inclusief de bouw van daarbij behorende kunstwerken.
- 2 Het omgevingsplan bevat een onderbouwing van:
  - a. de noodzaak van de aanleg van de weg gelet op het verkeerskundige probleem of de ontwikkelingen die plaatsvinden;
  - b. de keuze van het tracé gelet op de verrichte onderzoeken;
  - c. de maatregelen voor de inpassing van de weg waarbij de ontwikkeling in samenhang wordt gezien met zijn omgeving om een grotere kwaliteitswinst voor meerdere ruimtelijke functies, waaronder natuur en landschap, te bereiken;
  - d. de maatregelen die bijdragen aan een gezonde leefomgeving; en
  - e. de noodzaak van een aan de weg gerelateerde voorziening.
- 3 Dit artikel is van overeenkomstige toepassing op de bouw of aanleg van een parkeervoorziening.

[Red: Afdeling 5.6 verplaatst van hoofdstuk 5 naar titel 5.1.]

Afdeling 5.6 5.1.6 Vitaal platteland

Paragraaf 5.6.1 5.1.6.1 Veehouderij

Artikel 5.61 Tijdelijk verbod geitenhouderij

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Landelijk gebied bepaalt dat:
  - a. de vestiging van of omschakeling naar een geitenhouderij is uitgesloten; en

- b. een toename van de bestaande oppervlakte dierenverblijf voor geiten is uitgesloten.
- 2 Als bestaande oppervlakte dierenverblijf voor geiten geldt de oppervlakte die:
  - a. op 7 juli 2017 legaal aanwezig of in uitvoering was; of
  - b. mag worden gebouwd op grond van een vóór 7 juli 2017 verleende omgevingsvergunning.

Artikel 5.62 Veehouderij in Stedelijk gebied

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Stedelijk gebied bepaalt voor een veehouderij dat:
  - a. vestiging van, omschakeling naar en uitbreiding van een veehouderij zijn uitgesloten;
  - b. geen toename is toegestaan van de bestaande oppervlakte bouwwerken, met uitzondering van de bestaande bedrijfswoning;
  - c. een toename van de bestaande oppervlakte dierenverblijf is uitgesloten; en
  - d. binnen gebouwen, dieren alleen op de grond gehouden worden, ongeacht voorzieningen voor dierenwelzijn, met uitzondering van volière- en scharrelstallen voor legkippen waar een tweede bouwlaag gebruikt mag worden.
- 2 Als bestaande oppervlakte bouwwerk of bestaande oppervlakte dierenverblijf geldt wat:
  - a. op 21 september 2013 legaal aanwezig was; of
  - b. mag worden gebouwd op grond van een vóór 21 september 2013 verleende omgevingsvergunning.

Artikel 5.63 Veehouderij in Landelijk gebied

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Landelijk gebied kan op een bestaand bouwperceel voorzien in de ontwikkeling van een veehouderij, als:
  - a. is geborgd dat de veehouderij voldoende maatregelen treft en in stand houdt die invulling geven aan een zorgvuldige veehouderij;
  - b. de omvang van het bouwperceel ten hoogste 1,5 ha bedraagt;
  - c. de ontwikkeling vanuit een goede omgevingskwaliteit met een veilige, gezonde leefomgeving inpasbaar is in de omgeving;
  - d. dieren alleen op de grond worden gehouden, ongeacht voorzieningen voor dierenwelzijn, met uitzondering van volière- en scharrelstallen voor legkippen waar een tweede bouwlaag gebruikt mag worden;
  - e. mestbehandeling, mestvergisting en mestbewerking is uitgesloten tenzij dit ten behoeve van ter plaatse geproduceerde mest is;
  - f. is aangetoond dat de kans op cumulatieve geurhinder of achtergrondbelasting op geurgevoelige gebouwen in een bebouwingscontour geur niet hoger is dan 12 % en in het buitengebied niet hoger is dan 20%, tenzij er -als blijkt dat de achtergrondbelasting hoger is dan voornoemde percentages- maatregelen worden getroffen door de veehouderij die tot een daling leiden van de achtergrondbelasting, en die ten minste de eigen bijdrage aan de overschrijding van de achtergrondbelasting compenseert; en
  - g. de landschappelijke inpassing ten minste 10% van de omvang van het bouwperceel omvat.
- 2 Een veehouderij treft voldoende maatregelen die invulling geven aan een zorgvuldige veehouderij als bedoeld in het eerste lid, onder a, als is voldaan aan de Brabantse zorgvuldigheidsscore veehouderij.
- 3 In afwijking van het eerste lid, onder e, kan een omgevingsplan voorzien in mestbehandeling van elders geproduceerde mest in de vorm van mestvergisting tot ten hoogste 25.000 m³ mest per jaar als:
  - a. de mest afkomstig is van samenwerkende melkrundveehouderijen;
  - b. de locatie goed is ontsloten;
  - c. de opslag, overslag en verwerking van producten niet in de openlucht plaatsvindt; en
  - d. in het geval dat de mest na vergisting ter plaatse verder wordt bewerkt ten minste 50% van het volume van de mest wordt omgezet in loosbaar water of een erkende Renure meststof.

Artikel 5.64 Aanvullende regels nieuw dierenverblijf

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Landelijk gebied bepaalt voor een veehouderij dat:
  - a. een toename van de oppervlakte dierenverblijf alleen is toegestaan als:
    - 1. maatregelen worden getroffen en in stand worden gehouden die invulling geven aan een zorgvuldige veehouderij;
    - 2. de ontwikkeling vanuit een goede omgevingskwaliteit met een veilige, gezonde leefomgeving inpasbaar is in de omgeving; en

3. is aangetoond dat de kans op cumulatieve geurhinder of achtergrondbelasting op geurgevoelige gebouwen in een bebouwingscontour geur niet hoger is dan 12% en in het buitengebied niet hoger is dan 20%, tenzij er -als blijkt dat de achtergrondbelasting hoger is dan voornoemde percentages- maatregelen worden getroffen door de veehouderij die tot een daling leiden van de achtergrondbelasting, en die ten minste de eigen bijdrage aan de overschrijding van de achtergrondbelasting compenseert;
  - b. dieren alleen op de grond worden gehouden, ongeacht voorzieningen voor dierenwelzijn, met uitzondering van volière- en scharrelstallen voor legkippen waar een tweede bouwlaag gebruikt mag worden; en
  - c. bij een gebruikswijziging van een aanwezig gebouw, gericht op het in gebruik nemen als dierenverblijf, toepassing wordt gegeven aan onderdeel a.
- 2 Er is sprake van maatregelen als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, onder 1, die invulling geven aan een zorgvuldige veehouderij als is voldaan aan de Brabantse zorgvuldigheidsscore veehouderij.

Artikel 5.65 Afwijkende regels Beperkingen veehouderij

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Beperkingen veehouderij bepaalt in afwijking van Artikel 5.63 dat:
  - a. vestiging van, omschakeling naar of uitbreiding van een veehouderij is uitgesloten; en
  - b. een toename van de bestaande oppervlakte van bouwwerken, met uitzondering van de bestaande bedrijfswoning, is uitgesloten.
- 2 Als bestaande oppervlakte van een bouwwerk geldt de oppervlakte die:
  - a. op 21 september 2013 legaal aanwezig of in uitvoering was; of
  - b. gebouwd mag worden op grond van een vóór 21 september 2013 verleende omgevingsvergunning.
- 3 Het eerste lid is niet van toepassing op een veehouderij die voldoet aan één van de volgende criteria:
  - a. de veebezetting bedraagt niet meer dan 2.75 GVE /ha, berekend over de grond die volgens de gecombineerde opgave voor de veehouderij in gebruik is, voor zover gelegen binnen 15 km van de bedrijfslocatie;
  - b. ten minste 75% van de op het bedrijf geproduceerde mest, uitgedrukt in fosfaat, wordt aangewend op grond die volgens de gecombineerde opgave voor de veehouderij in gebruik is voor gewassen die overwegend voor de eigen bedrijfsvoering worden geteeld, voor zover gelegen binnen 15 km van de bedrijfslocatie;
  - c. via een jaarlijkse rapportage uit BEX is aangetoond dat de veehouderij:
    1. ten minste 95% van het ruwvoer, zoals gras en mais, uitgedrukt in fosfaat, wordt gewonnen op grond die volgens de gecombineerde opgave voor de veehouderij in gebruik is voor gewassen die overwegend voor de eigen bedrijfsvoering worden geteeld, voor zover gelegen binnen 15 km van de bedrijfslocatie; en
    2. ten minste 50% van het fosfaat in het rantsoen afkomstig is uit ruwvoer, zoals gras en mais;
  - d. de dieren worden uitsluitend of in hoofdzaak gehouden ten behoeve van natuurbeheer.
- 4 Het eerste lid onder b blijft buiten toepassing voor zover een bouwwerk wordt opgericht om te voldoen aan een wettelijke verplichting om maatregelen te treffen die emissies beperken en is aangetoond dat het treffen van die voorziening feitelijk niet mogelijk is door het saneren van een aanwezig bouwwerk of door de voorziening in pandig te realiseren.

Artikel 5.66 Aanvullende regels stalderen

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Stalderingsgebied bepaalt dat een toename van de oppervlakte dierenverblijf voor hokdieren alleen is toegestaan als bewijs is overgelegd dat:
  - a. binnen hetzelfde gebied, te weten Stalderingsgebied - Kempen, Stalderingsgebied - Meijerij, Stalderingsgebied - Noord-Oost, Stalderingsgebied Midden, Stalderingsgebied Peel of Stalderingsgebied Stad en A2, dierenverblijf voor hokdieren is gesaneerd door sloop of functiewijziging waarbij het gebruik als dierenverblijf juridisch en feitelijk is beëindigd;
  - b. de oppervlakte van het te saneren dierenverblijf voor hokdieren bedraagt:
    1. bij sloop, ten minste 120% van de oppervlakte die wordt opgericht of in gebruik wordt genomen; en

2. bij functiewijziging, ten minste 200% van de oppervlakte die wordt opgericht of in gebruik wordt genomen;
- 2 Bij het bepalen van de oppervlakte op te richten of te saneren dierenverblijf, tellen de inpan-dige voorzieningen van een dierenverblijf mee.
- 3 Het bewijs dat aan de voorwaarden, bedoeld in het eerste lid is voldaan, wordt uitgegeven door of namens Gedeputeerde Staten.

Artikel 5.67 Maatwerk omvang bouwperceel veehouderij

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Landelijk gebied kan in afwijking van artikel 5.63, eerste lid, onder b, voor een zorgvuldige veehouderijuitbreiding van een bouwperceel boven de 1,5 ha mogelijk maken in één of meer van de volgende gevallen:
  - a. de veehouderij beschikt blijvend over voldoende grond voor een veebezetting van 2 GVE /ha grond;
  - b. het opheffen van een overbelaste situatie als:
    1. elders feitelijk en juridisch een bouwperceel voor een veehouderij wordt opgeheven en de bedrijfsbebouwing wordt gesloopt;
    2. de eenmalige uitbreiding van het bouwperceel ten hoogste de oppervlakte van het opgeheven bouwperceel bedraagt; en
    3. het bouwperceel na uitbreiding ten hoogste 2,5 ha bedraagt;
  - c. als een groter bouwperceel noodzakelijk is voor de ontwikkeling van vernieuwend bedrijfs-concept voor een zorgvuldige veehouderij en aan de volgende voorwaarden is voldaan:
    1. de noodzaak blijkt uit een advies van door Gedeputeerde Staten benoemde deskundi-gen;
    2. het grotere bouwperceel niet is ingegeven door de wens om meer dieren te gaan houden; en
    3. het omgevingsplan borgt dat het vernieuwende bedrijfsconcept deel uitmaakt van de zorgvuldige veehouderij;
  - d. als een groter bouwperceel nodig is voor de ontwikkeling van een biologische veehoude-rij en aan de volgende voorwaarden is voldaan:
    1. de noodzaak blijkt uit een advies van door Gedeputeerde Staten benoemde deskundi-gen;
    2. het grotere bouwperceel niet is ingegeven door de wens om meer dieren te gaan houden;
    3. het bouwperceel na uitbreiding ten hoogste 2,5 ha bedraagt; en
    4. het omgevingsplan borgt dat op het perceel alleen een biologische veehouderij is toegestaan;
  - e. bij een voorloperbedrijf op het gebied van de zorgvuldige veehouderij is eenmalig een uitbreiding van het bestaande bouwperceel mogelijk met 0,5 ha als:
    1. de veehouderij door het treffen van maatregelen, opgenomen in de Brabantse zorg-vuldigheidsscore veehouderij, een score van ten minste 8,5 haalt;
    2. de maatregelen permanent bijdragen aan het karakter van een zorgvuldige veehoude-rij en in het omgevingsplan zijn vastgelegd; en
    3. het bouwperceel na uitbreiding ten hoogste 2 ha bedraagt.
- 2 Er is sprake van een overbelaste situatie wanneer door de cumulatieve uitstoot van milieube-lastende stoffen:
  - a. een aanzienlijke overschrijding bestaat van de normen in landelijke regelgeving of de normen vastgesteld in deze verordening, gericht op het borgen van een goed woon- en leefklimaat; of
  - b. een aantasting plaatsvindt van in de nabijheid gelegen ecologische waarden.
- 3 Een omgevingsplan ter plaatse van Landelijk gebied kan bepalen dat de omvang van een bouwperceel voor een veehouderij als bedoeld in Artikel 5.63, eerste lid, onder b, met ten hoogste 0,5 ha wordt vergroot als:
  - a. de omvang van het bouwperceel na uitbreiding ten hoogste 2 ha bedraagt;
  - b. de veehouderij vanwege de bedrijfsvoering in overwegende mate is aangewezen op de opslag van ruwvoer en daarvoor binnen het bouwperceel geen ruimte aanwezig is; en
  - c. het omgevingsplan bepaalt dat deze 0,5 ha uitsluitend wordt gebruikt voor bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten behoeve van de opslag van ruwvoer.

Paragraaf 5.6.2 5.1.6.2 Plantaardige teelten

Artikel 5.68 Teeltbedrijf

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Landelijk gebied bepaalt voor een teeltbedrijf dat binnen een bouwperceel:
  - a. een teeltondersteunende kas is toegestaan tot ten hoogste 5.000 m²;
  - b. permanente teeltondersteunende voorzieningen zijn toegestaan tot ten hoogste 3 hectare.
- 2 In afwijking van het eerste lid, onder b, kan een omgevingsplan meer dan 3 hectare permanente teeltondersteunende voorzieningen toelaten als:
  - a. dit past binnen de ontwikkelingsrichting van het gebied, bedoeld in Artikel 5.12, waarbij ook een mogelijke functie van het gebied voor klimaatadaptieve maatregelen is betrokken;
  - b. er geen aardkundige waarden aanwezig zijn als bedoeld in Artikel 5.43;
  - c. de effecten van de ontwikkeling op het water- en bodemsysteem en omliggende waarden worden afgewogen;
  - d. maatregelen worden getroffen en geborgd waardoor de ontwikkeling bijdraagt aan een waterrobuuste inrichting van het gebied en een verstoring van de hydrologische situatie ter plaatse wordt gemitigeerd; en
  - e. juridisch en financieel is geborgd dat de voorzieningen na afloop van het gebruik worden verwijderd.
- 3 In afwijking van Artikel 5.8, eerste lid, onder a en d, kan een omgevingsplan ter plaatse van Landelijk gebied voorzien in permanente teeltondersteunende voorzieningen buiten het bouwperceel van het teeltbedrijf, als:
  - a. de voorzieningen geconcentreerd worden en aansluiten op een bouwperceel;
  - b. dit past binnen de ontwikkelingsrichting van het gebied, bedoeld in ~~Artikel~~ artikel 5.12, waarbij ook een mogelijke functie van het gebied voor klimaatadaptieve maatregelen is betrokken;
  - c. is voldaan aan ~~Artikel~~ artikel 5.11 ~~Kwaliteitsverbetering landschap~~; en
  - d. is voldaan aan de voorwaarden uit het eerste of tweede lid.

Artikel 5.69 Teeltgebied Zundert

Een omgevingsplan ter plaatse van Teeltgebied Zundert kan binnen een bouwperceel voorzien in de bouw van kassen tot een omvang van ten hoogste drie hectare netto glas.

Artikel 5.70 Glastuinbouwbedrijf

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Landelijk gebied:
  - a. bepaalt dat vestiging van of omschakeling naar een glastuinbouwbedrijf is uitgesloten;
  - b. kan bepalen dat uitbreiding van een bestaand glastuinbouwbedrijf is toegestaan, als:
    1. dit nodig is om de continuïteit van het glastuinbouwbedrijf voor langere termijn te waarborgen;
    2. de netto omvang glas ten hoogste 3 hectare bedraagt;
    3. dit past binnen de ontwikkelingsrichting van het gebied, bedoeld in Artikel 5.12; en
    4. het glastuinbouwbedrijf niet in een gebied met waarden ligt als bedoeld in Paragraaf 5.2.6.
- 2 Artikel 5.68, eerste lid, onder b, en Artikel 5.68, tweede en derde lid, zijn van overeenkomstige toepassing op een glastuinbouwbedrijf.

Artikel 5.71 Aanvullende regeling glas-voor-glas

- 1 In afwijking van Artikel 5.68, eerste lid, onder a, en Artikel 5.70, eerste lid, onder b, onderdeel 2, kan een omgevingsplan, buiten een gebied met waarden als bedoeld in Paragraaf 5.2.6, met toepassing van de glas-voor-glasregeling een toename mogelijk maken van de netto omvang glas voor:
  - a. de oprichting van een teeltondersteunende kas tot een omvang van 1,5 hectare bij een teeltbedrijf, als is geborgd dat omschakeling naar een glastuinbouwbedrijf is uitgesloten;
  - b. de uitbreiding van een glastuinbouwbedrijf boven de 3 hectare netto glas.
- 2 Bij de toepassing van de glas-voor-glasregeling wordt bewijs overlegd dat:
  - a. elders in de provincie een gelijke omvang glasareaal is gesaneerd als de toename aan glasareaal die het omgevingsplan mogelijk maakt;
  - b. de sanering van het glasareaal feitelijk en juridisch is geborgd;
  - c. het te saneren glasareaal buiten Glastuinbouwconcentratiegebied ligt.

- 3 In afwijking van Artikel 5.68, eerste lid, onder a, en Artikel 5.70, eerste lid, onder b, onderdeel 2, kan een omgevingsplan ter plaatse van een gebied met waarden als bedoeld in Paragraaf 5.2.6, met toepassing van de glas-voor-glasregeling, bedoeld in het tweede lid, een redelijke toename mogelijk maken van de oppervlakte teeltondersteunende kas bij een teeltbedrijf of de netto omvang glas bij een glastuinbouwbedrijf als:
  - a. de effecten van de uitbreiding van het glasareaal op de aanwezige waarden in beeld worden gebracht en nadelige effecten worden gemitigeerd;
  - b. de uitbreiding van glasareaal in verhouding staat tot de waarden in het gebied;
  - c. de ontwikkeling bijdraagt aan een versterking van de waarden in het gebied;
  - d. per geval, gerelateerd aan de waarden in het gebied, een toeslag wordt toegepast voor de omvang van het te saneren glasareaal in het kader van de glas-voor-glasregeling;
  - e. deskundigen worden betrokken op het gebied van omgevingskwaliteit, onder wie een deskundige die bij de provincie Noord-Brabant werkzaam is.
- 4 Het bewijs dat aan de voorwaarden, bedoeld in het tweede lid en het vierde lid onder d, is voldaan, wordt uitgegeven door of namens Gedeputeerde Staten.

Artikel 5.72 Glastuinbouwconcentratiegebied

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Glastuinbouwconcentratiegebied:
  - a. bepaalt welke ontwikkeling van glastuinbouw binnen het gebied is toegestaan;
  - b. kan in afwijking van Artikel 5.8, eerste lid, onder a en ~~ed~~, nieuwvestiging van een glastuinbouwfunctie mogelijk maken; en
  - c. onderbouwt dat de ontwikkeling van andere gebruiksactiviteiten binnen een bestaand bouwperceel de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de glastuinbouw niet belemmeren.
- 2 Artikel 5.71 is niet van toepassing op dit artikel.

Paragraaf ~~5.6.3~~ 5.1.6.3 Overige agrarisch- en agrarisch gerelateerde activiteiten

Artikel 5.73 Overig-agrarisch bedrijf

Een omgevingsplan ter plaatse van Landelijk gebied kan binnen een bestaand bouwperceel voorzien in de ontwikkeling van een overig-agrarisch bedrijf of uitbreiding van een overig-agrarisch bedrijf, tot een omvang van ten hoogste 1,5 hectare bouwperceel.

Artikel 5.74 Agrarisch-technisch hulpbedrijf of agrarisch-verwant bedrijf

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Landelijk gebied kan binnen een bestaand bouwperceel voorzien in de ontwikkeling van een agrarisch-technisch hulpbedrijf of een agrarisch-verwant bedrijf als:
  - a. dit past binnen de ontwikkelingsrichting van het gebied, bedoeld in Artikel 5.12;
  - b. de omvang van het bouwperceel ten hoogste 1,5 hectare bedraagt;
  - c. het bouwperceel buiten een gebied met waarden ligt als bedoeld in Paragraaf 5.2.6 met uitzondering van de ontwikkeling van een paardenhouderij; en
  - d. een toename van de bestaande gebruiksoppervlakte voor mestbehandeling, mestvergistings en mestbewerking is uitgesloten.
- 2 In afwijking van het eerste lid, onder b, kan een omgevingsplan voorzien in een redelijke uitbreiding van een bestaand agrarisch-technisch hulpbedrijf of een bestaand agrarisch-verwant bedrijf, als dat vanuit een goede omgevingskwaliteit met een veilige, gezonde leefomgeving qua omvang, effect op omliggende functies en ontsluiting past in de omgeving.
- 3 Als het agrarisch-technisch hulpbedrijf of agrarisch-verwant bedrijf is gevestigd in een gebied met waarden als bedoeld in Paragraaf 5.2.6, betekent een goede omgevingskwaliteit dat een redelijke uitbreiding alleen mogelijk is via maatwerk waarbij:
  - a. de effecten van de redelijke uitbreiding op de aanwezige waarden in beeld worden gebracht en nadelige effecten worden gemitigeerd;
  - b. de redelijke uitbreiding in verhouding staat tot de waarden in het gebied;
  - c. de ontwikkeling bijdraagt aan een versterking van de waarden in het gebied; en
  - d. deskundigen worden betrokken op het gebied van omgevingskwaliteit, onder wie een deskundige die bij de provincie Noord-Brabant werkzaam is.

Artikel 5.75 Mestbewerking

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Landelijk gebied bepaalt dat een toename van de gebruiksoppervlakte voor mestbehandeling, mestvergisting en mestbewerking op een bestaand bouwperceel is verboden, tenzij:
  - a. de omvang van het bouwperceel ten hoogste 1,5 hectare bedraagt;
  - b. de mest met pijpleidingen wordt aangevoerd vanaf de locatie waar de mest wordt geproduceerd;
  - c. ten minste 50% van het volume van de mest wordt omgezet in loosbaar water of een erkende Renure meststof;
  - d. de opslag, overslag en verwerking van producten niet in de openlucht plaatsvindt;
  - e. de mestbehandeling, mestvergisting en mestbewerking vanuit het oogpunt van een veilige en gezonde leefomgeving en gelet op Artikel 5.7 Zorgplicht voor een goede omgevingskwaliteit inpasbaar is in de omgeving;
  - f. het bouwperceel buiten een gebied ligt met groenblauwe waarden als bedoeld in Artikel 5.46;
  - g. het bouwperceel buiten een gebied ligt voor beperkingen veehouderij als bedoeld in Artikel 5.65; en
  - h. de landschappelijke inpassing ten minste 15% van de omvang van het bouwperceel bedraagt.
- 2 Als bestaande gebruiksoppervlakte voor mestbehandeling, mestvergisting en mestbewerking geldt de oppervlakte van:
  - a. bouwwerken die op 13 juni 2017 legaal in gebruik waren voor mestbehandeling, mestvergisting of mestbewerking, of gebouwd konden worden voor die activiteit op grond van een vóór 13 juni 2017 verleende omgevingsvergunning;
  - b. onbebouwde grond die op 13 juni 2017 legaal mag worden gebruikt voor mestbehandeling, mestvergisting en mestbewerking.
- 3 Het verbod in het eerste lid is niet van toepassing als de mestbehandeling of mestvergisting uitsluitend ten behoeve van ter plaatse geproduceerde mest plaatsvindt of in het geval dat Artikel 5.63, derde lid van toepassing is.

Paragraaf ~~5.6.4~~ 5.1.6.4 Niet-agrarische activiteiten

Artikel 5.76 Sanerings- en verplaatsingslocatie agrarisch bedrijf

- 1 Een omgevingsplan voorziet in de toedeling van een passende functie of gebruiksactiviteit ter plaatse van de volgende locaties:
  - a. Sanerings- en verplaatsingslocatie agrarisch bedrijf RBV: Regeling beëindiging veehouderijtakken (RBV);
  - b. Sanerings- en verplaatsingslocatie agrarisch bedrijf BIV: Subsidieregeling beëindiging intensieve veehouderijen Noord-Brabant (BIV);
  - c. Sanerings- en verplaatsingslocatie GTB: Subsidieregeling sanering glastuinbouwbedrijven in kwetsbare gebieden Noord-Brabant (GTB);
  - d. Sanerings- en verplaatsingslocatie agrarisch bedrijf VIV: Verplaatsingsregeling Intensieve Veehouderij (VIV);
  - e. Sanerings- en verplaatsingslocatie agrarisch bedrijf SUN: Subsidieregeling urgentiegebieden Noord-Brabant 2016 (SUN);
  - f. Sanerings- en verplaatsingslocatie agrarisch bedrijf Srv: Subsidieregeling sanering varkenshouderijen;
  - g. Sanerings- en verplaatsingslocatie agrarisch bedrijf MGA: Maatregel Gerichte Aankoop;
  - h. Sanerings- en verplaatsingslocatie agrarisch bedrijf MGB: Maatregel Gebiedsgerichte Beëindiging;
  - i. Sanerings- en verplaatsingslocatie agrarisch bedrijf LVVP: Landelijke verplaatsingsregeling veehouderijen met piekbelasting.
- 2 Een omgevingsplan voorziet in de toedeling van een passende functie of gebruiksactiviteit ter plaatse van de volgende locaties:
  - a. Sanerings- en verplaatsingslocatie agrarisch bedrijf - Lbv: Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv);
  - b. Sanerings- en verplaatsingslocatie agrarisch bedrijf - Lbv-plus: Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties-plus (Lbv-plus);
  - c. Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties, kleinere sectoren (Lbv kleinere sectoren);

- 3 Het omgevingsplan waarin een passende functie of gebruiksactiviteit wordt toebedeeld aan een agrarisch bedrijf als bedoeld in het eerste en tweede lid, voorkomt dat op de slooplocatie nieuwe bebouwing wordt opgericht door het bouwperceel aan te passen tot een bij die functie of gebruiksactiviteit passende omvang.

Artikel 5.77 Wonen

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Landelijk gebied:
  - a. bepaalt dat een toename van het aantal woningen is verboden;
  - b. bepaalt dat zelfstandige bewoning van bedrijfsgebouwen, recreatiewoningen en andere niet voor bewoning bestemde gebouwen is uitgesloten;
  - c. kan een andere gebruiksactiviteit dan wonen toestaan bij een woning als:
    1. dit past binnen de ontwikkelingsrichting van het gebied, als bedoeld in Artikel 5.12;
    2. dit past binnen de voorwaarden die voor die gebruiksactiviteit zijn opgenomen in dit hoofdstuk; en
    3. bij het toelaten van een bouwactiviteit, elders een gelijkwaardige oppervlakte aan gebouwen, feitelijk en juridisch, is gesloopt.
- 2 In afwijking van het eerste lid, onder a, is een toename van het aantal burgerwoningen mogelijk als dit past binnen de ontwikkelingsrichting van een gebied, bedoeld in Artikel 5.12, en in de volgende gevallen:
  - a. de woningen worden gerealiseerd met toepassing van Artikel 5.14 of Afdeling 5.5;
  - b. het de omzetting van een voormalige bedrijfswoning naar burgerwoning betreft en is verzekerd dat:
    1. er geen splitsing in meerdere woonfuncties plaatsvindt; en
    2. overtollige bebouwing wordt gesloopt.
- 3 In afwijking van het eerste lid onder a is een toename van het aantal bedrijfswoningen mogelijk als het gaat om de bouw van een eerste bedrijfswoning, of bij een grote vrijetijdsvoorziening een tweede bedrijfswoning, en de noodzaak daarvoor is aangetoond.

Artikel 5.78 Niet-agrarische activiteit

- 1 Een omgevingsplan ter plaatse van Landelijk gebied kan bepalen dat de ontwikkeling van een niet-agrarische activiteit binnen een bestaand bouwperceel mogelijk is als:
  - a. dit past binnen de ontwikkelingsrichting van het gebied, bedoeld in Artikel 5.12;
  - b. aanwezige, overtollige bebouwing wordt gesloopt; en
  - c. dit geen betrekking heeft op:
    1. een kantoor met baliefunctie;
    2. het toelaten van een nieuwe lawaaisport; en
    3. een toename van de bestaande gebruiksoppervlakte voor mestbehandeling, mestvergistings en mestbewerking.
- 2 Het omgevingsplan regelt:
  - a. welke specifieke gebruiksactiviteit is toegestaan;
  - b. een bij de omgeving passende maximale omvang;
  - c. dat de niet-agrarische activiteit, ook op langere termijn, past binnen de ontwikkelingsrichting van het gebied als bedoeld in Artikel 5.12;
  - d. dat een ontwikkeling naar een functie met grote publieksaantrekkende werking is uitgesloten;
  - e. dat opslag en stalling van voorwerpen of materialen plaatsvindt in gebouwen, behalve als de activiteit de opslag van zand, grond en grind betreft; en
  - f. dat de ontwikkeling verplaatst naar een passende locatie als deze niet langer past binnen de toegelaten omvang, bedoeld onder a.
- 3 Als uitgangspunt voor een bij de omgeving passende omvang als bedoeld in het tweede lid geldt voor:
  - a. een bedrijfsmatige activiteit, dat deze kleinschalig is en past binnen een gemengde omgeving waardoor het niet doelmatig is om deze te vestigen op een bedrijventerrein;
  - b. een detailhandelsvoorziening, een omvang van het verkoopvloeroppervlak van ten hoogste 200 m²;
  - c. een voorziening ten dienste van vrijetijd en zorg, een omvang van de bebouwing van ten hoogste 1 hectare.

- 4 Een omgevingsplan kan voorzien in een redelijke uitbreiding van een bestaande niet-agrarische activiteit, met uitzondering van een activiteit als bedoeld in Artikel 5.75 Mestbewerking, als dat vanuit een goede omgevingskwaliteit met een veilige, gezonde leefomgeving qua omvang, effect op omliggende functies en ontsluiting past in de omgeving.

Artikel 5.79 Vrijtijdsvoorziening

- 1 In aanvulling op Artikel 5.78 Niet-agrarische activiteit kan een omgevingsplan dat van toepassing is op Landelijk gebied een vrijtijdsvoorziening mogelijk maken met meer dan 1 ha bebouwing als:
  - a. dat past binnen de ontwikkelingsrichting van het gebied, bedoeld in artikel 5.12; en
  - b. de ontwikkeling in samenhang met andere doelen voor het gebied en de directe omgeving wordt uitgevoerd, waarbij ook kwaliteitswinst voor andere functies, waaronder landschap en natuur, wordt bereikt.
- 2 Als de ontwikkeling van de vrijtijdsvoorziening leidt tot bovenlokale effecten of een grote publieksaantrekkende werking, geldt in aanvulling op het eerste lid dat:
  - a. de ontwikkeling draagvlak heeft in de regio;
  - b. is voorzien in een goede ontsluiting van de voorziening; en
  - c. het initiatief niet wordt gerealiseerd binnen de Hollandse Waterlinies.
- 3 Een omgevingsplan dat de ontwikkeling van verblijfsrecreatie mogelijk maakt, waaronder de bouw van een recreatiewoning, borgt dat:
  - a. het terrein en de recreatiewoningen bedrijfsmatig worden beheerd; en
  - b. permanente bewoning is uitgesloten.
- 4 Een omgevingsplan kan in afwijking van Artikel 5.8, eerste lid, onder a, voorzien in de ontwikkeling van een watergebonden vrijtijdsvoorziening als:
  - a. dat past in de ontwikkelingsrichting van het gebied, bedoeld in Artikel 5.12;
  - b. ter plaatse of in de directe omgeving geen mogelijkheid aanwezig is binnen bestaand ruimtebeslag; en
  - c. elders feitelijk en juridisch een gelijkwaardige oppervlakte aan gebouwen is gesloopt.

Titel 5.2 Regels voor programma's

Afdeling 5.2.1 Algemeen

Artikel 5.80 Toepassingsbereik

Deze titel bevat instructieregels voor gemeentelijke programma's.

Artikel 5.81 Ontheffing

- 1 Op verzoek van het gemeentebestuur kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen van de instructieregels in deze titel als de verwezenlijking van gemeentelijk beleid onevenredig wordt belemmerd in verhouding tot het belang dat wordt gediend met de regel waarvan ontheffing wordt gevraagd.
- 2 De aanvraag voor ontheffing bevat:
  - a. een onderbouwing waarom de verwezenlijking van het gemeentelijk beleid onevenredig wordt belemmerd; en
  - b. een beschrijving van de mogelijke gevolgen van de ontheffing voor het belang dat beschermd wordt door de bepaling waarvan ontheffing wordt gevraagd.
- 3 Als het gemeentebestuur binnen 2 jaar, te rekenen van de datum van ontheffing, geen besluit heeft genomen met betrekking tot de ontheffing, vervalt de ontheffing.

Afdeling 5.2.2 Volkshuisvestingsprogramma

Artikel 5.82 Woningbouwregio's

- 1 Gelet op een evenwichtige samenstelling van de woningvoorraad maken gemeenten gelegen binnen een woningbouwregio, te weten Stedelijke regio West-Brabant, Stedelijke regio Breda-Tilburg, Regio Noordoost-Brabant en Regio Zuidoost-Brabant, onder regie van Gedeputeerde Staten afspraken over:

- a. de verdeling van het aantal woningen per gemeente;
  - b. het aandeel betaalbare woningen per gemeente;
  - c. het aandeel van woningen voor senioren en aandachtsgroepen.
- 2 De afspraken, bedoeld in het eerste lid, worden uiterlijk een jaar nadat de woningbouwverdeling voor de woningbouwregio is vastgesteld in het provinciaal volkshuisvestingsprogramma, vastgesteld. In het geval dat de deelnemende gemeenten in een woningbouwregio niet tot overeenstemming komen, stellen Gedeputeerde Staten de afspraken vast.
- 3 De uitkomsten van de afspraken worden per omgaande opgenomen in het gemeentelijk volkshuisvestingsprogramma.

Artikel 5.83 Aanvullende eisen ontheffing

In het geval een gemeentebestuur een aanvraag doet voor een ontheffing als bedoeld in artikel 5.81 worden de volgende gegevens verstrekt:

- a. een herstelplan waarin wordt aangegeven hoe en op welk moment alsnog wordt voldaan aan de verplichtingen die voortvloeien uit de volkshuisvestelijke opgave;
- b. de resultaten van het overleg met de gemeenten binnen de woningbouwregio; en
- c. een onderbouwing waarom gelet op volkshuisvestelijke redenen nu niet aan de verplichtingen voldaan kan worden.

K

Artikel 7.4 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 7.4 Verplichtingen voor Gedeputeerde Staten

- 1 Gedeputeerde Staten stellen beleid vast voor:
  - a. de omvang van de fysieke tegenprestatie in omgevingskwaliteit, als bedoeld in Artikel 5.14;
  - b. de beschrijving van aardkundige waarden en kenmerken, als bedoeld in Artikel 5.43;
  - c. de beschrijving van cultuurhistorische waarden en kenmerken, als bedoeld in Artikel 5.44;
  - d. de beschrijving van de uitzonderlijke universele waarden van werelderfgoed Hollandse Waterlinies, als bedoeld in Artikel 5.45, inclusief criteria en ontwikkelprincipes die richting geven aan een evenwichtige toedeling van functies en activiteiten en waarbij rekening wordt gehouden met cumulatieve effecten van ontwikkelingen;
  - e. maatregelen die invulling geven aan een zorgvuldige veehouderij, als bedoeld in Paragraaf 5.6.1; en
  - f. in overige gevallen wanneer dat naar het oordeel van Gedeputeerde Staten nodig is voor de uitvoering van deze verordening.
- 2 Gedeputeerde Staten dragen zorg voor een periodieke actualisering van de grenzen van locaties, gebaseerd op inwerking getreden omgevingsplannen.
- 3 Gedeputeerde Staten dragen zorg voor het tijdig realiseren van fysieke compensatie als bedoeld in Artikel 5.38 in het geval toepassing is gegeven aan Artikel 5.39.
- 4 Gedeputeerde Staten dragen zorg voor het maken van afspraken met woningbouwregio's als bedoeld in artikel 5.82.

L

Na paragraaf 7.3.4 wordt een paragraaf ingevoegd, luidende:

Paragraaf 7.3.5 Natuurbeheerplan

Artikel 7.15a Natuurbeheerplan

- 1 Gedeputeerde Staten stellen jaarlijks een provinciaal natuurbeheerplan vast.

- 2 Het natuurbeheerplan bevat in ieder geval de beleidsdoelen en subsidiemogelijkheden op het gebied van natuur- en landschapsbeheer en agrarisch natuur- en landschapsbeheer en de daarbij behorende kaarten.

M

Artikel 10.8 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 10.8 Overgangsrecht aanvragen technieken dierenverblijf

- 1 Op een vergunningsaanvraag voor het toepassen van een techniek of het oprichten van een nieuw dierenverblijf als bedoeld in ~~artikel 3.99~~ artikel 3.99 die is ingediend voor 1 oktober 2023 of 1 oktober 2025 voor de diercategorieën HA1, HA2 en HA3, bedoeld in bijlage V van de Omgevingsregeling, blijven de eisen uit bijlage VI ~~Maatregelen ammoniakemissiereductie~~ van toepassing zoals die golden op het moment van indiening, tenzij de normen in die bijlage ten tijde van besluitvorming van de vergunningaanvraag minder streng zijn.
- 2 Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing in het geval dat de ingediende vergunningaanvraag is omgezet naar een melding als bedoeld in artikel 3.98, derde lid.

N

Artikel 10.10 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 10.10 Overgangsrecht emissiereducerende huisvestingssystemen

Vervallen

Het treffen van een maatregel als bedoeld in artikel 3.98, eerste lid, aanhef blijft voor huisvestingssystemen waarvoor de vrijwaringstermijn als bedoeld in artikel 3.98, vierde lid, is verstrekt tot uiterlijk 1 januari 2030 buiten toepassing voor een bestaand huisvestingssysteem dat op grond van de Omgevingsregeling een hogere emissiereductie heeft dan de norm in bijlage VI en niet in bijlage VI is opgenomen. In het geval een veehouder toepassing wil geven aan artikel 3.98, eerste lid, onder a, blijft dit huisvestingssysteem buiten beschouwing.

O

Bijlage I wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Bijlage I Begripsbepalingen

<i>aanduiding</i>	opschrift, aankondiging of afbeelding op een bord, vlag, banner, spandoek of constructie, niet zijnde een verkeersbord als bedoeld in artikel 4 van het Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer;
<i>aardkundig waardevolle gebiedenkaart</i>	instrument dat door Gedeputeerde Staten als beleid is vastgesteld en waarin de aardkundige waarden en kenmerken van provinciaal belang zijn beschreven;
<i>aardkundige waarden en kenmerken</i>	waarden en kenmerken van een gebied die vanwege geologische, geomorfologische, bodemkundige en (geo)hydrologische verschijnselen en processen en vanwege de natuurlijke ontstaansgeschiedenis van de bodem van belang zijn;
<i>aardpen</i>	veiligheidsmaatregel die voorziet in een verbinding van het elektriciteitsnet met de aarde;
<i>agrarisch bedrijf</i>	bedrijf dat is gericht op het voortbrengen van producten door het telen van gewassen of door het houden van dieren, zijnde: een teeltbedrijf, een veehouderij, een glastuinbouwbedrijf of een overig-agrarisch bedrijf;
<i>agrarisch-technisch hulpbedrijf</i>	bedrijf dat geheel of in overwegende mate gericht is op het leveren van goederen en diensten aan agrarische bedrijven of dat agrarische producten bewerkt, vervoert of verhandelt, waaronder loonwerkbedrijven, bedrijven voor mestopslag en handel, veetransport en veehandel, met uitzondering van mestbehandeling of mestbewerking;
<i>agrarisch-verwant bedrijf</i>	bedrijf dat geheel of in overwegende mate gericht is op het verlenen van diensten aan particulieren of niet-agrarische bedrijven waarbij gebruik gemaakt wordt van het telen van gewassen, het houden van dieren of het toepassen van andere land-, bos- of natuurbouwkundige methoden, met uitzondering van mestbehandeling of mestbewerking;
<i>agroforestry</i>	teeltsysteem waarbij akkerbouw of veehouderij wordt gecombineerd met de aanplant van een houtopstand, waaronder mede begrepen voedselbos;
<i>ambitiekaart</i>	kaart opgenomen in het Natuurbeheerplan waarop de begrenzing is vastgelegd van alle bestaande en nog te realiseren natuur met daarbij de aanwijzing van de beoogde ambitie per natuurbeheertype of landschapselement;
<i>archeologisch monument</i>	archeologisch terrein dat op de Cultuurhistorische Waardenkaart staat afgebeeld en waaraan een monumentnummer is toegekend;
<i>bebouwde kom</i>	bebouwde kom als bedoeld in artikel 20a van de Wegenverkeerswet 1994;
<i>bebouwing</i>	bouwwerken
<i>bebouwingscluster</i>	vlakvormige verzameling van bebouwing die geheel of gedeeltelijk in Landelijk gebied ligt;
<i>bebouwingsconcentratie</i>	kernrandzone, bebouwingslint of bebouwingscluster;

<i>bebouwingslint</i>	min of meer aaneengesloten lijnvormige reeks van bebouwing langs een weg, die geheel of gedeeltelijk in Landelijk gebied ligt;
<i>bedrijfswaterplan</i>	plan met waterconserverende of waterbesparende maatregelen, dat is opgesteld door degene die de onttrekkingsactiviteit verricht, overeenkomstig een door het bestuur van het waterschap vastgesteld model;
<i>bedrijventerrein</i>	aaneengesloten terrein met een bruto oppervlakte van ten minste één hectare voor de bedrijfsmatige uitoefening van industriële, logistieke, ambachtelijke en dienstverlenende activiteiten en groothandel met de daarbij behorende voorzieningen, bedoeld voor de vestiging van meerdere bedrijven;
<i>bestaand bouwperceel</i>	bouwperceel waarbinnen het geldende omgevingsplan het bouwen van gebouwen en bijbehorende bouwwerken met een gezamenlijke oppervlakte van meer dan 100 m ² toestaat;
<i>BEX</i>	Bedrijfsspecifieke Excretie (BEX) is een instrument voor melkveehouders die af willen wijken van de excretieforfaits voor melkvee in de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet;
<i>biologische veehouderij</i>	veehouderij die producten vervaardigt die gecertificeerd zijn volgens de geldende regelgeving voor biologische productie;
<i>boorput</i>	met daarvoor geschikte werktuigen aangebrachte put, daaronder begrepen een in de grond gecontroleerd en mechanisch aangebrachte sondering;
<i>boskern</i>	aaneengesloten complex van houtopstanden met een gezamenlijke oppervlakte van ten minste 5 hectare;
<i>bouwlaag</i>	doorlopend gedeelte van een gebouw dat is begrensd door op gelijke of bij benadering gelijke hoogte liggende vloeren of balklagen;
<i>bouwperceel</i>	aaneengesloten virtueel of aangeduid vlak, waarop functioneel bij elkaar behorende bebouwing en voorzieningen worden geconcentreerd, en dat bestaat uit een bouwvlak, waarbinnen de gebouwen zijn toegelaten, met de direct daaraan grenzende gronden waar ook bouwwerken geen gebouwen zijnde en vergunningvrije bouwwerken zijn toegestaan;
<i>bouwvlak</i>	geometrisch bepaald vlak, waar gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde, zijn toegelaten;
<i>bouwwerk</i>	Constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct of indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren, met inbegrip van de daarvan deel uitmakende bouwwerkgebonden installaties anders dan een schip dat wordt gebruikt voor verblijf van personen en dat is bestemd en wordt gebruikt voor de vaart;
<i>Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij</i>	instrument dat door Gedeputeerde Staten als beleid is vastgesteld en dat maatregelen benoemt voor individuele bedrijven die de transitie naar zorgvuldige veehouderij bevorderen;
<i>bronaanpak</i>	sanering gericht op het beheren, beperken of ongedaan maken van de inbreng van een mobiele verontreiniging vanuit het vaste deel van de bodem, in zowel de onverzadigde als verzadigde zone, naar het grondwater, overeenkomstig paragraaf 4.121 van het Besluit activiteiten leef-

	omgeving in samenhang met de maatwerkregel, bedoeld in artikel 4.23 van deze verordening;
<i>BRTN</i>	Basisvisie Recreatie Tourvaartnet;
<i>buisleiding</i>	holle buis voor het transport van gas, olie of chemicaliën alsmede voor het transport van elektriciteit als dit wordt gekoeld met olie of chemicaliën, uitgezonderd het transport van aardgas;
<i>CEMT</i>	Conferentie van Europese Ministers van Transport;
<i>circulatievloeistof</i>	vloeistof die in gesloten bodemenergiesystemen gebruikt wordt om warmte uit de bodem op te nemen en aan de bodem af te geven
<i>compartimenteringskering</i>	regionale waterkering die als zodanig geen directe waterkerende functie heeft, tenzij in geval van doorbraak of overstroming van de primaire waterkering
<i>cultuurhistorische waarden en kenmerken</i>	waarden en kenmerken van een gebied of daar aanwezige zaken, verband houdend met het bouwkundig erfgoed, het stedenbouwkundig erfgoed, de historische groenwaarden, het historisch-geografisch erfgoed en de bekende en verwachte archeologische waarden;
<i>Cultuurhistorische waardenkaart</i>	instrument dat door Gedeputeerde Staten als beleid is vastgesteld en waarin de cultuurhistorische waarden en kenmerken van provinciaal belang zijn beschreven;
<i>detailhandel</i>	bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder begrepen de uitstalling ten verkoop, het verkopen of leveren van goederen aan personen die goederen kopen voor gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit;
<i>dierenverblijf</i>	gebouw dat gebruikt mag worden voor het houden van landbouwhuisdieren krachtens een omgevingsvergunning voor de milieubelastende activiteit, bedoeld in artikel 3.201 of artikel 3.202 Besluit activiteiten leefomgeving, of de melding, bedoeld in artikel 4.808 van het Besluit activiteiten leefomgeving;
<i>ecologische verbindingszone</i>	groene schakels die natuurgebieden in het Natuurnetwerk Brabant (NNB) verbinden;
<i>ecologische waarden en kenmerken</i>	aanwezige en potentiële waarden, gebaseerd op de beoogde natuurkwaliteit voor het gebied, waartoe behoren natuurdoelen en natuurkwaliteit, geomorfologische processen, waterhuishouding, kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, mate van stilte, donkerte, openheid, landschapsstructuur en belevingswaarde;
<i>equivalent A-gewogen niveau</i>	geluidmaat uitgedrukt in LAeq waarbij over een periode variërende geluidniveaus zijn gemiddeld tot één waarde;
<i>erftoegangsweg</i>	weg met een verblijfsfunctie en waarop ontsluiting van percelen kan plaatsvinden;
<i>evenement</i>	openbaar toegankelijke, verplaatsbare activiteit van vermaak, gericht op het aantrekken van bezoekers, met uitzondering van weekmarkten als bedoeld in artikel 160, eerste lid, onder g, van de Gemeentewet, betogingen, samenkomsten en vergaderingen als bedoeld in de Wet openbare manifestaties;
<i>extensieve recreatie</i>	openlucht recreatie waarbij de beleving van rust belangrijk is en het aantal recreanten per hectare beperkt is;
<i>gebiedskwaliteit</i>	gemiddelde gehalte PFAS uit de desbetreffende bodemkwaliteitszone;

<i>gebiedsontsluitingsweg</i>	weg die de verbindingsschakel vormt tussen een stroomweg en een erftoegangsweg;
<i>gebruiksoppervlakte</i>	bruikbare oppervlakte van bebouwing en gronden, geschikt voor het beoogde gebruik, berekend op grond van NEN 2580;
<i>gecombineerde opgave</i>	jaarlijkse opgave die agrarische ondernemers doen aan het ministerie van Economische Zaken;
<i>gedenkteken</i>	niet aard- en nagelvast voorwerp zonder verkeersfunctie op de provinciale weg dat dient ter nagedachtenis aan één of meerdere dodelijke slachtoffers van een verkeersongeval dat op de weg heeft plaatsgevonden;
<i>geluidluwe plek</i>	plek waar de cumulatieve geluidbelasting maximaal 50 dB bedraagt;
<i>geluidluwe zijde</i>	zijde waar de cumulatieve geluidbelasting maximaal 50 dB bedraagt;
<i>gesloten stortplaats</i>	gesloten stortplaats als bedoeld in artikel 8.47, eerste lid, onder b, van de wet milieubeheer;
<i>gesloten verharding</i>	asfalt, beton, open verharding met cementgebonden funderingen, klinkers met voegvulling, menggranulaat als puinverharding ten behoeve van de bovenliggende gesloten verharding en belemmerende ondergrondse voorzieningen;
<i>gevaarlijke verontreinigende stoffen</i>	stoffen als bedoeld in bijlage 1 van de wet, die behoren tot de families of groepen verontreinigende stoffen genoemd in bijlage VIII, Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (PbEU 2000, L 327), punten 1 tot en met 9;
<i>gezonde leefomgeving</i>	omgeving die de fysieke en psychische gezondheid beschermt en bevordert;
<i>glastuinbouwbedrijf</i>	agrarisch bedrijf met een bedrijfsvoering die geheel of in overwegende mate in kassen plaatsvindt;
<i>grond- of funderingswerken</i>	werk in de bodem, daaronder begrepen het plaatsen of verwijderen van palen, damwanden of folies, met uitzondering van werken of handelingen waardoor direct of indirect warmte aan het grondwater wordt onttrokken of toegevoegd, zoals het toepassen van een bodemenergiesysteem;
<i>grootschalige logistiek</i>	gebruik van gronden of bouwwerken op een perceel van 3 hectare of groter, waarop grootschalige bebouwing staat en dat in hoofdzaak in gebruik is voor logistieke- of distributieactiviteiten, met een door de aard en schaal van de activiteiten hoge verkeersaantrekkende werking en impact op de omgevingskwaliteit;
<i>GVE</i>	groot vee-eenheid, waarmee de fosfaatproductie van landbouwhuisdieren wordt uitgedrukt en waarbij 1 GVE overeenkomt met de fosfaatproductie van één melkkoe;
<i>hokdieren</i>	landbouwhuisdieren met uitzondering van nertsen, melkrundvee en schapen;
<i>kas</i>	agrarisch bedrijfsgebouw waarvan de wanden en het dek voornamelijk bestaan uit glas of een ander lichtdoorlatend materiaal voor de productie van gewassen onder geconditioneerde klimaatomstandigheden waaronder mede begrepen een schuurkas of een permanente tunnel- of boogkas hoger dan 1,5 m;

<i>kernrandzone</i>	overgangszone van stedelijk gebied naar het buitengebied, met daarin relatief veel bebouwing op korte afstand van elkaar met een toenemende menging van functies;
<i>kunstobject</i>	aard- en nagelvaste constructie dat dient ter uiting van enige vorm van kunst;
<i>kunstwerk</i>	civilbouwkundige constructie die onderdeel is van de weg bij kruising met een andere weg, spoorweg, waterweg of terreinverdieping;
<i>kwaliteitsklasse landbouw/natuur</i>	kwaliteitsklasse landbouw/natuur als bedoeld in artikel 25d van het Besluit bodemkwaliteit;
<i>kwaliteitsklasse licht verontreinigd</i>	kwaliteitsklasse licht verontreinigd als bedoeld in artikel 25d van het Besluit bodemkwaliteit;
<i>kwaliteitsklasse niet verontreinigd</i>	kwaliteitsklasse niet verontreinigd als bedoeld in artikel 25d van het Besluit bodemkwaliteit;
<i>kwaliteitsklasse wonen</i>	kwaliteitsklasse wonen als bedoeld in artikel 25d van het Besluit bodemkwaliteit;
<i>LAeq</i>	Equivalent A-gewogen niveau of geluidmaat waarbij over een periode variërende geluidniveaus zijn gemiddeld tot één waarde;
<i>LAeq, 24 uur</i>	geluidmaat waarbij alle geluidniveaus over de periode van een etmaal zijn gemiddeld tot één waarde;
<i>landbouw</i>	akkerbouw, weidebouw, veehouderij, tuinbouw, waaronder begrepen fruitteelt en het kweken van bomen, bloemen en bloembollen, en elke andere vorm van bodemcultuur;
<i>landgoed</i>	ruimtelijk-functionele eenheid bestaande uit bos of overige natuur, al dan niet in combinatie met agrarische gronden, met daarin een geconcentreerde vorm van karakteristieke woon- en andere bebouwing;
<i>landschappelijke waarden</i>	gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde van het landschap, gericht op ruimtelijke, ecologische, cultuurhistorische en recreatieve aspecten;
<i>lawaaisport</i>	voorziening voor sportactiviteiten waarbij motorisch of mechanisch geluid wordt geproduceerd, waaronder in ieder geval begrepen de rallysport, de motorsport en de modelvliegspor;
<i>locatie</i>	digitaal vastgelegd gebied waaraan regels zijn gekoppeld;
<i>maatregelenkaart</i>	provinciale kaart met maatregelen voor behoud en herstel van biodiversiteit en leefgebieden, opgenomen als bijlage bij de Subsidieregeling natuur Noord-Brabant;
<i>mestbehandeling</i>	activiteit waarbij mest wordt behandeld tot een capaciteit van 25.000 m ³ mest per jaar, inclusief het vergisten van mest;
<i>mestbewerking</i>	activiteit waarbij meer dan 25.000 m ³ mest per jaar wordt behandeld, inclusief het vergisten van mest;
<i>mestvergisting</i>	omzetten van mest, al dan niet in combinatie met co-producten, in biogas en digestaat
<i>mobiele verontreinigingssituatie</i>	situatie waarbij de in de bodem aanwezige verontreinigende stoffen zich hebben verspreid naar het grondwater en aanleiding geven tot het uitvoeren van een risicobeoordeling grondwaterkwaliteit;
<i>motorrijtuigen</i>	motorrijtuigen als bedoeld in artikel 1 van de Wegenverkeerswet 1994 alsmede motorvoertuigen als bedoeld in

	artikel 1 van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990;
<i>N-depositie</i>	neerslag van stikstofverbindingen uit de atmosfeer op een habitat, waarbij de belasting op een punt binnen het habitat uitgedrukt wordt in mol, per ha, per jaar en de belasting op het habitat als geheel in mol, per jaar;
<i>N-emissie</i>	stikstofverbindingen die direct of indirect vanuit een bron in de lucht worden gebracht, uitgedrukt in N kg/jaar;
<i>natuurbeheerplan</i>	provinciaal plandocument waarin de overeengekomen doelen op het gebied van natuur- en landschapsbeheer en agrarisch natuur- en landschapsbeheer zijn vastgelegd;
<i>natuurinclusieve bedrijfsvoering</i>	economisch rendabel en grondgebonden landbouwsysteem dat voedsel en gewassen produceert, in balans is met de natuurlijke omgeving, natuurlijke hulpbronnen integreert in de bedrijfsvoering en zorg draagt voor de biodiversiteit op en rond het bedrijf, zoals bedoeld in de Subsidieregeling transitie veehouderijen Noord-Brabant;
<i>natuurontwikkelingsproject</i>	project dat tot doel heeft de natuurlijke gesteldheid van een terrein te herstellen, te versterken of te ontwikkelen en dat een omvorming van bestaande natuur of het ontwikkelen van nieuwe, gebiedseigen natuur tot gevolg heeft;
<i>natuurtoestemming</i>	Natuurtoestemming: • onherroepelijke omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit op grond van de wet; • Onherroepelijke omgevingsvergunning of geldende melding voor een milieubelastende activiteit; • een activiteit waarvoor voor 1 januari 2024 geen natuurvergunningplicht was opgenomen, maar die wel voldeed aan artikel 2.8 van de Wet natuurbescherming; • een activiteit als bedoeld in artikel 9.4, achtste lid van de Wet natuurbescherming; of • een activiteit die op de Europese referentiedatum was toegestaan en die niet is vervallen of geëxpireerd;
<i>netto glas</i>	aantal m2 kasoppervlakte;
<i>nieuwvestiging</i>	vestiging op een locatie waar ingevolge het geldende omgevingsplan geen bebouwing of bedrijfsfunctie is toegestaan;
<i>omgevingskwaliteit</i>	de kwaliteit van een plek of gebied die bepaald wordt door een goed samenspel van herkomstwaarde, belevingswaarde, gebruikswaarde en toekomstwaarde;
<i>omschakeling</i>	geheel of gedeeltelijk overstappen van de ene agrarische bedrijfsvorm naar de andere agrarische bedrijfsvorm;
<i>onconventionele winning van koolwaterstoffen</i>	winningsmethode, waarbij via verticale en horizontale boringen en hydraulisch kraken schaliegas en schalie-olie uit de diepe ondergrond vrij wordt gemaakt door water, zand en chemicaliën onder hoge druk in een boorput te pompen en zo scheurtjes te creëren in het brongesteente waar het gas in opgesloten zit;
<i>ontgronding</i>	activiteit, gericht op het permanent dan wel tijdelijk verlagen van de hoogteligging van het maaiveld of het verdiepen van de waterbodem;
<i>ontwikkeling</i>	mogelijk maken van een functie of activiteit die op grond van het vigerende omgevingsplan niet is toegelaten;

<i>Ontwikkelingsmaatschappij ruimte voor ruimte</i>	entiteit gericht op de ontwikkeling van ruimte-voor - ruimte-kavels;
<i>overig-agrarisch bedrijf</i>	agrarisch bedrijf dat niet binnen de begripsbepaling van veehouderij, teeltbedrijf of glastuinbouwbedrijf valt;
<i>parkeerterrein</i>	aaneengesloten terrein dat wordt gebruikt voor het bieden van parkeergelegenheid aan vier motorvoertuigen of meer;
<i>PAS</i>	Programma Aanpak Stikstof;
<i>permanente teeltondersteunende voorzieningen</i>	teeltondersteunende voorziening die voor onbepaalde tijd wordt gebruikt, niet zijnde een kas;
<i>PFAS</i>	poly- en perfluoralkylstoffen
<i>PFOA</i>	perfluorooctaanzuur;
<i>profiel van vrije ruimte</i>	ruimte ter weerszijden van en boven een primaire en regionale waterkering die naar het oordeel van de beheerder nodig is voor een toekomstige versterking van de waterkering;
<i>provinciale weg</i>	openbare weg waarvan het onderhoud ingevolge artikel 15 van de Wegenwet bij de provincie berust, waarvoor de provincie de belangen ingevolge artikel 2 van de Wegenverkeerswet 1994 beschermt en waartoe in ieder geval behoren rijbanen, fiets- en voetpaden, parkeer-, carpoolbus-, en halteplaatsen, vlucht- en andere stroken, bermen, glooiingen, grondkeringen, bermsloten, alsmede de tot de weg behorende verkeersvoorzieningen;
<i>recreatiewoning</i>	woning of enig ander bouwwerk, ten behoeve van tijdelijk recreatief nachtverblijf;
<i>regionale meerwaarde</i>	mate van regionale binding aan en economische meerwaarde van het bedrijf in de regio, gelet op de herkomst van het bedrijf, werkgelegenheid, arbeidsmarkt, kennisinfrastructuur, plaats in regionale waardeketens, ruimtelijk economisch profiel van een regio, gebruik van regionale infrastructuur en afzetmarkt, in combinatie met de meerwaarde die het bedrijf heeft vanwege de bijdrage aan maatschappelijke opgaven, zoals de klimaatopgave, energietransitie, duurzaamheid, duurzaam ruimtegebruik, circulaire economie;
<i>regionale waterkering</i>	waterkering, niet zijnde een primaire waterkering als bedoeld in de wet, die beveiliging biedt tegen overstroming;
<i>risicobeoordeling grondwaterkwaliteit</i>	beoordeling van de mate van gevaar voor het grondwater van een bodemverontreiniging bij een mobiele verontreinigingssituatie om vast te stellen of, en zo ja, welke maatregelen noodzakelijk zijn;
<u><i>riviergebonden activiteiten</i></u>	<u>riviergebonden activiteiten zoals bedoeld in artikel 4 van de Beleidsregels grote rivieren 2025</u>
<i>sondering</i>	het bepalen van het draagvermogen van de grond door een staaf in de grond te drukken en daarbij de mechanische weerstand van de grond te meten;
<i>splitsing</i>	het mogelijk maken van een nieuw bouwperceel door opdeling van een bestaand bouwperceel;
<i>Stowa</i>	Stichting toegepast onderzoek waterbeheer
<i>stroomweg</i>	weg, met een nationale of internationale functie voor het langeafstandsverkeer, die een snelle verbinding vormt tussen steden, landsdelen of landen;
<i>teeltbedrijf</i>	agrarisch bedrijf in de land- en tuinbouwsector dat zich richt op het veredelen, vermeerderen of telen van gewas-

	sen met een bedrijfsvoering die geheel of in overwegende mate niet in gebouwen plaatsvindt;
<i>teeltondersteunende voorzieningen</i>	ondersteunende voorzieningen die een onderdeel zijn van de bedrijfsvoering van een teeltbedrijf of een glastuinbouwbedrijf;
<i>toevalsvondst van verontreiniging van het grondwater</i>	onverwachte vondst van verontreiniging van het grondwater, al dan niet indirect door verontreiniging op of in de bodem, met onaanvaardbare risico's voor het grondwater en het gebruik dat afhangt van het grondwater;
<i>tuincentrum</i>	bedrijf, geheel of in overwegende mate gericht op detailhandel van boomkwekerijproducten, planten, bloembollen, bloemen, kamerplanten, artikelen voor de aanleg en het onderhoud van de tuinen alsmede tuinrichtingsartikelen en aanverwante artikelen;
<i>uitbreiding</i>	vergroting van een bestaand bouwperceel of bestaand bestemmingsvlak;
<i>uitweg</i>	ontsluitingsmogelijkheid van één of meerdere percelen naar de provinciale weg;
<i>vaarwegbeheer</i>	overheidszorg gericht op de instandhouding, bruikbaarheid en bescherming van een vaarweg en bijbehorende werken;
<i>veehouderij</i>	milieubelastende activiteit, gericht op het houden van landbouwhuisdieren, als bedoeld in artikel 3.200 van het Besluit activiteiten leefomgeving, met uitzondering van paarden;
<i>veiligheidsvest</i>	oranjerood vest als bedoeld in de norm NEN-EN 471:2003+A1:2008;
<i>veldwerk</i>	boorput of sondering
<i>verbeteren van de bodemgesteldheid</i>	verandering van de samenstelling of structuur van de bodem om deze meer geschikt te maken voor de functie van de bodem;
<i>vergisting</i>	het omzetten van koolhydraten door micro-organismen door middel van een anaeroob dissimilatieproces, waarbij biogas wordt geproduceerd;
<i>verkeersregelaar</i>	verkeersregelaar als bedoeld in de Regeling verkeersregelaars 2009;
<i>verkeersvoorziening</i>	element met een verkeersfunctie die door de bevoegde wegbeheerder in het kader van diens zorgplicht voor wegen is geplaatst of aangebracht op of aan de weg;
<i>verkoopvloeroppervlak</i>	voorkomende hoeveelheid bedrijfsvloeroppervlakte ten behoeve van de uitstalling ten verkoop, het verkopen of leveren van goederen of het verlenen van aanverwante diensten;
<i>vestiging</i>	mogelijk maken van een ruimtelijke ontwikkeling, die op grond van het geldende planologische regime niet is toegelaten, op een bestaand bouwperceel binnen het deel waar het oprichten van gebouwen is toegestaan;
<i>voertuigen</i>	voertuigen als bedoeld in artikel 1 van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 alsmede voertuigen als bedoeld in artikel 1.1 van de Regeling voertuigen;
<i>voorjaars- en urenverbod</i>	verbod op beregenen van grasland in de maanden april en mei, alsmede in juni en juli tussen 11.00 en 17.00 uur;
<i>voorkeurswaarde grondwater</i>	concentratie aan verontreinigende stof waarboven er sprake is van verontreiniging van het grondwater;

<i>voorzieningen</i>	faciliteit op het gebied van onderwijs, medische zorg, winkels, sport en ontspanning.
<i>vrijtijdsvoorziening</i>	bedrijfsmatige uitoefening van diensten op het gebied van dag- of verblijfsrecreatie, met de daarbij behorende voorzieningen;
<i>vrijloopstal</i>	huisvestingssysteem voor melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar zonder ligboxen en voorzien van een zachte, vochtdoorlatende of absorberende bodem, waarbij het totale oppervlak ten minste het aantal dieren maal 10 vierkante meter bedraagt;
<i>watergebonden vrijetijdsvoorziening</i>	voorziening die onlosmakelijk is verbonden met waterrecreatie en watersport, uitgezonderd woonfuncties en watergebonden bedrijvigheid;
<i>wedstrijd</i>	activiteit gericht op prestatievergelijkingen tussen de deelnemers waarbij een prijs, beloning of aandenken in het vooruitzicht wordt gesteld;
<i>weg gerelateerde voorziening</i>	voorziening die direct aansluitend aan de weg ligt en die ten behoeve van weggebruikers ter plaatse gevestigd is, waaronder een motorbrandstoffenverkooppunt;
<i>werkingsgebied</i>	gebied waar de regels van een artikel gelden;
<i>wet</i>	Omgevingswet;
<i>windturbines</i>	bouwwerk bestaande uit een mast met bijbehorende fundering en de rotor, bedoeld voor het opwekken van elektriciteit door middel van windenergie;
<i>zijwegaansluiting</i>	aansluiting van een weg van het Rijk, een gemeente of een waterschap op de provinciale weg;
<i>zonnepark</i>	opstelling van zonnepanelen of zonnecollectoren voor de opwek van elektriciteit of warmte, of een combinatie daarvan;
<i>zorgvuldige veehouderij</i>	veehouderij die door het treffen van maatregelen, onder andere gericht op landschap, het verder sluiten van kringlopen op lokaal niveau, emissiebeperking en gezondheid voor mens en dier, ruimtelijk en maatschappelijk optimaal is ingepast in zijn omgeving.
<i>één-op-één beheermethode</i>	methode waarbij één persoon dieren opzettelijk verontrust met het oogmerk deze dieren binnen het schootsveld van één geweerdrager te drijven, opdat deze de dieren kan doden, en waarbij geen hond wordt ingezet;

P

Bijlage II wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Bijlage II Overzicht Informatieobjecten

<i>Aansluiting primaire waterkering</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_3259f6707a2f4bb280f7f8a6c48b9667/nld@2025-06-19;1
<i>Aardkundige waarden</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_683b39f9547c4a9491895644855c5b07/nld@2025-06-19;1
<i>Afwijkende norm wateroverlast buiten stedelijk gebied</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/norm_277d85a0e7ac4ab98f12c63298da6c9a/nld@2026-03-03;3
<i>Afwijkende norm wateroverlast stedelijk gebied</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/norm_fd5cd4a2949142ec8746aa402aca729d/nld@2026-08-25;4
<i>Attentiezone geluid provinciale weg</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_459813714d3d4e619446a0ef5af7d505/nld@2025-06-19;1
<i>Attentiezone stiltegebied</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_46302e199cd541bb817bd4ec3be9e8f4/nld@2025-06-19;1
<i>Attentiezone waterhuishouding</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_fc378d74cb40494fa57f32745d147917/nld@2026-08-25;4
<i>Bebouwd gebied</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_135cd6c5b5ce46138a0fbe2d6c79a189/nld@2026-08-25;4
<i>Behoud en herstel van watersystemen</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_4fe2a77c36be4a559bf4a7430a23a979/nld@2025-06-19;1
<i>Beperking grootschalige logistiek</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_7019c092bd074640a5d9923811b5a729/nld@2025-06-19;1
<i>Beperkingen veehouderij</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_bad33d312f504c048fa5326b0fad667e/nld@2026-08-25;4
<i>Beschermingszone rivierwaterwinning</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_096d1942caff4a0bbe266c982b0e8e8e/nld@2025-06-19;1
<i>Bijlage_V.pdf</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/Bijlage_V/nld@2025-08-14;1 /join/id/regdata/pv30/2025/Bijlage_V/nld@2026-08-31;1
<i>Bijlage_VI_Maatregelen_ammoniakemissiereductie.pdf</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/Bijlage_VI_Maatregelen_ammoniakemissiereductie/nld@2025-12-12;1
<i>Bijlage_VIII.pdf</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/Bijlage_VIII/nld@2025-08-14;1 /join/id/regdata/pv30/2025/Bijlage_VIII/nld@2026-08-31;1
<i>Bijlage_X.pdf</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/Bijlage_X/nld@2025-08-14;1 /join/id/regdata/pv30/2025/Bijlage_X/nld@2026-08-31;1
<i>BijlageVI.pdf</i>	/join/id/regdata/pv30/2026/BijlageVI/nld@2026-08-31;1
<i>Boringsvrije zone</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_a43c82ac0f7a41788d383680dd875278/nld@2025-12-12;2

<i>Compartimenteringskering</i>	<i>/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwij-zing_8855fda97abe4dbb84cc76e6d626a295/nld@2026-08-25;3</i>
<i>Cultuurhistorische waarden</i>	<i>/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwij-zing_5b59cc27f8bd4d8a93f2f6394b15206d/nld@2025-06-19;1</i>
<i>Diep grondwaterlichaam</i>	<i>/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwij-zing_46f489a44833417fb387503d3bc0d3dc/nld@2025-06-19;1</i>
<i>Geen attentiezone waterhuishouding</i>	<i>/join/id/regdata/pv30/2026/gebiedsaanwij-zing_052a9baa88e94f63be1eeec715acafee/nld@2026-08-25;1</i>
<i>Gemiddelde overschrijdingskans regionale waterkering</i>	<i>/join/id/regdata/pv30/2025/norm_68dd6ab6963445068c54f55ab-ca7bed0/nld@2026-08-25;3</i>
<i>Gesloten stortplaats</i>	<i>/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwij-zing_74f33f673bc34cbdaba66de924e24310/nld@2025-06-19;1</i>
<i>Glastuinbouwconcentratiegebied</i>	<i>/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwij-zing_c0c6595b01d4490dab705abfe6ae6e1d/nld@2025-06-19;1</i>
<i>Groenblauwe waarden</i>	<i>/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwij-zing_a8dbb66ad0c946c7b514e253574cf8c1/nld@2026-08-25;4</i>
<i>Grondwaterbeschermingsgebied</i>	<i>/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwij-zing_7b165bf7c96f4214a54187d89b0acf7d/nld@2025-06-19;1</i>
<i>Grondwatermeetpunt</i>	<i>/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwij-zing_4e2e138d2d74425a8a65224d12438af3/nld@2025-06-19;1</i>
<i>Hollandse Waterlinies</i>	<i>/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwij-zing_bd67e39788ae4b7a984e06d50a0e3b0e/nld@2025-06-19;1</i>
<i>Landelijk gebied</i>	<i>/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwij-zing_b78e380cb7204fc69e9d7852b37f3c97/nld@2026-08-25;5</i>
<i>Maximum boordiepte</i>	<i>/join/id/regdata/pv30/2025/norm_5eb5ad02938741818a734f033a68cc14/nld@2025-06-19;1</i>
<i>Maximum boordiepte grondwaterbeschermingsgebied</i>	<i>/join/id/regdata/pv30/2025/norm_2b5b2090134e4c6eac8294380af043cf/nld@2025-06-19;1</i>
<i>Natura 2000-gebied</i>	<i>/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwij-zing_37a84ccb3306458d8a53d600d51a9b0b/nld@2025-06-19;1</i>
<i>Natuur Netwerk Brabant</i>	<i>/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwij-zing_7a86f47db49d43b9b2f5288ea9dbbd19/nld@2026-08-25;4</i>
<i>Natuur Netwerk Brabant - ecologische verbindingzone</i>	<i>/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwij-zing_3a7858bb733f488baa2d94bc7ed4a319/nld@2026-08-25;2</i>
<i>Natuurnetwerk Nederland</i>	<i>/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwij-zing_9756d9c8de4942a9aa867c143e9b8977/nld@2026-08-25;4</i>

<i>Norm wateroverlast buiten stedelijk gebied</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/norm_e9c58e21d39e444d9b342c0b2c9d30f2/nld@2026-08-25;4
<i>Norm wateroverlast stedelijk gebied</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/norm_c2ab995b86bc450a84fec81c7c5c8ab9/nld@2026-08-25;4
<i>Normvrij gebied</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_4c57f29f1a31431583e804fb7bce9ebf/nld@2026-08-25;4
<i>Peilbesluitgebied</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_26acdc16d8794aadb4f9397a54252bc5/nld@2025-06-19;1
<i>Provinciale vaarweg</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_cf6fe20405034a89b892da5a83fd9237/nld@2026-03-03;3
<i>Provinciale weg</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_9dde92e6bc564999a9640657b3559762/nld@2025-06-19;1
<u>Provincie</u>	/join/id/regdata/pv30/2026/gebiedsaanwijzing_ea-fe9ff77c2648368663f25d6b92757d/nld@2026-08-31;1
<u>Regio Noordoost-Brabant</u>	/join/id/regdata/pv30/2026/locatiegroep_f0bb927ad-fc249e69ab53a271d733c64/nld@2026-08-31;1
<u>Regio Zuidoost-Brabant</u>	/join/id/regdata/pv30/2026/locatiegroep_38f594e8d6d8499a92cb484320c58678/nld@2026-08-31;1
<i>Provincie</i>	/join/id/regdata/pv30/2026/gebiedsaanwijzing_e4479b8eb5a24456a4cbf1f009a4bd91/nld@2026-08-25;1
<i>Regionale waterberging</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_fa6306231f95420c8a6c2d333f0790b9/nld@2026-03-03;2
<i>Regionale waterkering</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_871a12cea9d44adda036801faf8978b9/nld@2026-08-25;3
<i>Reservering waterberging</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_a08ac090ac6549d48edf231189c0e9a7/nld@2026-08-25;3
<i>Rivierbed</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_49af48473cb142a4babf4db61fabdb43/nld@2025-06-19;1
<u>Rivierbed regionale rivieren</u>	/join/id/regdata/pv30/2026/gebiedsaanwijzing_8dc2f1913682462f9de581a2fbd90996/nld@2026-08-31;1
<i>Rust- en foerageergebied voor ganzen en smienten</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_b0cd56acb4c44a3fb9c43f4e2ba24654/nld@2025-06-19;1
<i>Sanerings- en verplaatsingslocatie agrarisch bedrijf - Lbv</i>	/join/id/regdata/pv30/2026/gebiedsaanwijzing_5b12fd3b8490436d8438c51e0020f0c8/nld@2026-03-25;1
<i>Sanerings- en verplaatsingslocatie agrarisch bedrijf - Lbv-plus</i>	/join/id/regdata/pv30/2026/gebiedsaanwijzing_308b3e5b44b6430897d7b4fe539ce5c1/nld@2026-03-25;1
<i>Sanerings- en verplaatsingslocatie agrarisch bedrijf BIV</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_506123bd6db54cf6a14cd89bbb5543e5/nld@2025-06-19;1

<i>Sanerings- en verplaatsingslocatie agrarisch bedrijf RBV</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_bfbd74b3183148509c24bee9a7e3838e/nld@2025-06-19;1
<i>Sanerings- en verplaatsingslocatie agrarisch bedrijf SUN</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_4be691dd05ec4c318e598d87377022c0/nld@2025-06-19;1
<i>Sanerings- en verplaatsingslocatie agrarisch bedrijf VIV</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_d0631fbb47c14517be245831f5155e13/nld@2025-06-19;1
<i>Sanerings- en verplaatsingslocatie GTB</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_07af116ac78c4f249bc6ab65871bed30/nld@2025-06-19;1
<i>Scheepvaartklasse BRTN</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/norm_fb10d87a30884a5c87b6d547f4d78fd0/nld@2026-03-03;3
<i>Scheepvaartklasse CEMT</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/norm_3c7b510ef54e49d4a074c95cec82dbae/nld@2026-03-03;3
<i>Stalderingsgebied</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_285dd4ee1a7a42f8af1c37234c7f92a5/nld@2026-08-25;3
<i>Stalderingsgebied - Kempen</i>	/join/id/regdata/pv30/2026/gebiedsaanwijzing_bcae9731b0124b2a937283f58cb8719c/nld@2026-08-25;1
<i>Stalderingsgebied - Meijerij</i>	/join/id/regdata/pv30/2026/gebiedsaanwijzing_86db384ad6b7499b8bc0000712532506/nld@2026-08-25;1
<i>Stalderingsgebied - Noord-Oost</i>	/join/id/regdata/pv30/2026/gebiedsaanwijzing_e737208de38949a4834396d900455230/nld@2026-08-25;1
<i>Stalderingsgebied Midden</i>	/join/id/regdata/pv30/2026/gebiedsaanwijzing_68780f2ef17647058dcdf3742ab6b904/nld@2026-08-25;1
<i>Stalderingsgebied Peel</i>	/join/id/regdata/pv30/2026/gebiedsaanwijzing_a34c72ebaaf5457ca75042e31d1d4de7/nld@2026-08-25;1
<i>Stalderingsgebied Stad en A2</i>	/join/id/regdata/pv30/2026/gebiedsaanwijzing_faf73af60b454cb7984c9e1081ad0685/nld@2026-08-25;1
<i>Stedelijk gebied</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_4fef78c62f874da49ce2fb5517082ecb/nld@2026-08-25;4
<u><i>Stedelijke regio Breda-Tilburg</i></u>	/join/id/regdata/pv30/2026/locatiegroep_89257244357d4dce-aaeb68ec93c923fd/nld@2026-08-31;1
<u><i>Stedelijke regio West-Brabant</i></u>	/join/id/regdata/pv30/2026/locatiegroep_70500ce719a5411c85eeb12c2479906e/nld@2026-08-31;1
<i>Stiltegebied</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_f67578faa705476a958a1c07bbb24fdc/nld@2025-06-19;1
<i>Teeltgebied Zundert</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_37a460700b534dd6b658a3588b828f86/nld@2025-06-19;1

<i>Vaarweg beheer gemeente</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/locatie-groep_aa57b1119b5e41db8ec072687cd3ad46/nld@2026-03-03;3
<i>Vaarweg beheer provincie</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/locatie-groep_b989d7b76ec14b588edb51c072fbfe00/nld@2026-03-03;3
<i>Waterwingebied</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_ca7a3ca180d044859ddfed614d78efdd/nld@2025-06-19;1
<i>Waterwinning voor menselijke consumptie</i>	/join/id/regdata/pv30/2025/gebiedsaanwijzing_affbc9851fab4422adcf9ea328cf7697/nld@2025-12-12;2

Q

Binnen bijlage III wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

B. Aanvullende gegevens en bescheiden voor het doen van een melding

In de hierna vermelde gevallen worden aanvullend op Artikel 3.4 van deze verordening bij het doen van een melding de in deze bijlage opgenomen gegevens en bescheiden verstrekt. Het niet of niet volledig overleggen van de vereiste bijlagen dan wel het niet of onvoldoende verstrekken van de gevraagde gegevens kan leiden tot het buiten behandeling laten van de aanvraag.

Artikel 3.27 en Artikel 3.28 Meldplicht Waterwingebied

- a. Een beschrijving van de activiteit waarop de melding betrekking heeft;
- b. Een verantwoording dat activiteit geen schade toebrengt aan bodem en het zich daarin bevindende grondwater;
- c. De aanwezige voorzieningen/maatregelen tijdens de werkzaamheden opdat bij eventuele lekkages van motorvoertuigen/werktuigen e.d. geen verontreinigende stoffen in de bodem kunnen komen noch anderszins een risico optreedt voor de kwaliteit van het grondwater;
- d. Bij het verstrekken van de gegevens en bescheiden onder a tot en met c wordt bij de hierna genoemde activiteiten, voor zover van toepassing, ingegaan op de hierna genoemde aspecten:
  1. Bij de aanleg van een (on)verhard pad: het soort werkzaamheden, de diepte van de werkzaamheden, de bodemopbouw over deze diepte, wijze waarop afsluitende lagen hersteld worden, de gebruikte materialen voor het pad en de uitloogbaarheid hiervan;
  2. Bij werkzaamheden gericht op behoud/ontwikkeling van de natuurfunctie of extensieve creatie: een beschrijving van de concrete werkzaamheden die in de bodem plaatsvinden en tot welke diepte, de bodemopbouw over deze diepte, de wijze waarop afsluitende lagen hersteld worden, de gebruikte materialen en de uitloogbaarheid hiervan (voor zover van toepassing);
  3. Bij civiel- en bouwtechnische werkzaamheden vanwege regulier onderhoud: een verantwoording waarom sprake is van regulier beheer en onderhoud (en geen renovatie/nieuwbouw), een beschrijving van alle concrete werkzaamheden en voor zover die in de bodem plaatsvinden: tot welke diepte, de bodemopbouw over deze diepte, de wijze waarop afsluitende lagen hersteld worden, de gebruikte materialen en de uitloogbaarheid hiervan;
  4. Bij de aanleg van kabels en leidingen: een onderzoek waaruit blijkt dat er geen realistische alternatieven zijn voor de aanleg van kabels en leidingen buiten het waterwingebied, soort werkzaamheden, diepte werkzaamheden, de bodemopbouw over deze diepte, wijze waarop afsluitende lagen hersteld worden, de gebruikte materialen en de uitloogbaarheid hiervan;
  5. Bij de toepassing van grond of baggerspecie: de hoeveelheid toe te passen grond of baggerspecie, de dikte van de op te brengen laag grond of baggerspecie, de milieuverklaring bodemkwaliteit voor de toe te passen grond of baggerspecie, de partijkeuring op de stoffen, opgenomen in de advieslijst PFAS van het RIVM, voor de toe te passen grond of baggerspecie, de hoeveelheid af te voeren grond of baggerspecie en de partijkeuring op de stoffen, opgenomen in de advieslijst PFAS van het RIVM, voor de af te voeren grond of baggerspecie.

Artikel 3.32 Meldplicht Grondwaterbeschermingsgebied Aanleg buisleiding

- a. Een beschrijving van de activiteit waarop de melding betrekking heeft;
- b. Een verantwoording dat activiteit geen schade toebrengt aan bodem en het zich daarin bevindende grondwater;

1. welke maatregelen worden getroffen om de risico's voor het grondwater te beperken;
2. de aanwezige voorzieningen/maatregelen tijdens de werkzaamheden opdat bij eventuele lekkages van motorvoertuigen/werktuigen e.d. geen verontreinigende stoffen in de bodem kunnen komen noch anderszins een risico optreedt voor de kwaliteit van het grondwater.

Artikel 3.33 Meldplicht aanleg of vervanging kunstgrasveld

- a. Een beschrijving welke technische maatregelen bij de aanleg of vervanging worden getroffen;
- b. Een onderhoudsplan waarin is beschreven welke maatregelen worden getroffen die uitloging gedurende het gebruik en uitloging vanwege het instrooien van materiaal voorkomen;
- c. Een verantwoording dat de activiteit geen schade toebrengt aan de bodem en het zich daarin bevindende grondwater.

Artikel 3.34 Meldplicht lozen afstomend hemelwater van gebouwen / Artikel 3.35 Meldplicht lozen afstromend hemelwater van wegen / Artikel 3.37 Meldplicht aanleg parkeerterrein voor 100 voertuigen of meer / Artikel 3.38 Meldplicht lozen overig afvalwater

- a. Een verantwoording dat de activiteit geen schade toebrengt aan de bodem en het zich daarin bevindende grondwater;
- b. De wijze waarop de voorzieningen worden beheerd waardoor de zuiverende werking naar de toekomst toe behouden blijft;
- c. De wijze waarop de gevolgen voor het milieu worden gemonitord.

Artikel 3.40 Meldplicht toepassen grond of baggerspecie

- a. Een verantwoording dat de activiteit geen schade toebrengt aan de bodem en het zich daarin bevindende grondwater;
- b. De hoeveelheid toe te passen grond of baggerspecie, de dikte van de op te brengen laag grond of baggerspecie, de milieuverklaring bodemkwaliteit voor de toe te passen grond of baggerspecie, de partijkeuring op de stoffen, opgenomen in de advieslijst PFAS van het RIVM, voor de toe te passen grond of baggerspecie, de hoeveelheid af te voeren grond of baggerspecie en de partijkeuring op de stoffen, opgenomen in de advieslijst PFAS van het RIVM, voor de af te voeren grond of baggerspecie.

Artikel 3.53 Meldplicht Grondwatersanering

- a. Kaarten (niet ouder dan drie maanden):
  1. Kadastrale kaart waarop de begrenzing van de saneringslocatie waarop de activiteit wordt verricht is aangegeven;
  2. Kaarten met zowel de horizontale als de verticale contouren van de verontreinigingen in de het grondwater en eventueel in de grond worden aangegeven;
  3. Dwarsdoorsnede van de grondwaterverontreiniging in de bodem;
- b. De onderzoeken, bedoeld in paragraaf 5.2.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving voor zover deze nog niet in het bezit zijn van de Provincie Noord-Brabant of de Omgevingsdienst:
  1. Een vooronderzoek bodem conform NEN 5725;
  2. Een verkennend bodemonderzoek conform NEN 5740 uitgevoerd conform waarbij het veldwerk is uitgevoerd door een persoon en een onderneming met erkenning bodemkwaliteit voor BRL SIKB 2000, het laboratorium of inspectie-instantie met een erkenning bodemkwaliteit heeft voor AS SIKB 2000 en de laboratoriumanalyse wordt verricht door een laboratorium of inspectie-instantie met een erkenning bodemkwaliteit voor AS 3000;
  3. Een nader bodemonderzoek verricht conform NTA-5755 waarbij het veldwerk is uitgevoerd door een onderneming en persoon met erkenning bodemkwaliteit voor BRL SIKB 2000, het laboratorium of inspectie-instantie met een erkenning bodemkwaliteit heeft voor AS SIKB 2000 en de laboratoriumanalyse wordt verricht door een laboratorium of inspectie-instantie met een erkenning bodemkwaliteit voor AS 3000;
- c. Geef aan of er een bron van (mobiele) verontreiniging in de grond aanwezig is;
- d. Rapportage en conclusies van de uitgevoerde risicobeoordeling grondwaterkwaliteit zoals opgenomen in Paragraaf 3.4.2 van deze verordening;
- e. Duidelijke omschrijving van de saneringsaanpak, waaronder een omschrijving van de werkzaamheden, waaronder ten minste het maximale volume van bodem, grond en grondwater waarin de werkzaamheden plaatsvinden, de methode die wordt gebruikt om de verontreiniging in het grondwater te verminderen en de maximale hoeveelheid te onttrekken grondwater;
- f. De omvang van de grondwaterverontreiniging voor de start van de grondwatersanering zowel in oppervlakte in m² als in bodemvolume in m³;
- g. De kwaliteit van het grondwater zowel bij aanvang de einddoelstelling per verontreinigende stof;
- h. Een beschrijving van de maatregelen of voorzieningen die zijn of worden getroffen om de negatieve gevolgen en effecten van de grondwatersanering naar de omgeving te voorkomen of te beperken;

- i. De lozingsroutes en bestemming wanneer er afvalwater vrijkomt;
- j. De verwachte duur van de grondwatersanering;
- k. Aangeven welke milieubelastende activiteiten ten behoeve van het saneren van het grondwater nog meer uitgevoerd zullen worden zoals bijvoorbeeld ontgraven herschikken, opslag onttrekkingen en lozingen;
- l. Een beschrijving van contacten over de activiteit(en) met andere (bestuurlijke) instanties, belangengroeperingen, derden;
- m. Een beschouwing van de vraag of voor de uitvoering van de activiteit nog andere vergunningen nodig zijn;
- n. Naam, adres en nummer van het erkenningscertificaat bodemkwaliteit van de milieukundig begeleider;
- o. Naam, adres en nummer van het erkenningscertificaat bodemkwaliteit van de onderneming die de sanering uitvoert.

Artikel 3.67 Meldplicht Ontgrondingsactiviteit

- a. Tekening met locatie aanduiding van de ontgroning op een topografische ondergrond (schaal 1:25.000);
- b. Tekening met kadastrale aanduiding van het te ontgronden terrein en de daaraan grenzende percelen, waarop met duidelijke markering het te ontgronden perceel/de percelen zijn aangegeven. Met verschillende arceringen of duidelijk te onderscheiden kleuren moet aangegeven worden:
  - 1. het te ontgronden gebied vanaf de insteek;
  - 2. het opnieuw in te richten gebied;
  - 3. of het in verband met de ontgroning eventueel aan te passen gebied;
- c. Lijst van kadastrale percelen met eigenaren;
- d. Tekening van het te ontgronden terrein, met gegevens van een actuele hoogtemeting. Op de tekening de hoogtepunten aangeven t.o.v. NAP, gemeten in een raster van maximaal 50 x 50 meter (vierkantennet), dan wel gebruik maken van de Algemene Hoogtecijfers Nederland (AHN). Rondom het te ontgronden terrein moet een strook ter breedte van minimaal 30 meter bij de hoogtemeting worden betrokken. Met verschillende arceringen of duidelijk te onderscheiden kleuren moet aangegeven worden:
  - 1. Het te ontgronden gebied vanaf de insteek;
  - 2. Het opnieuw in te richten gebied;
  - 3. Het in verband met de ontgroning eventueel aan te passen gebied; of
  - 4. Een GIS-bestand waarmee digitaal de contouren van de ontgroning zijn aangegeven.
- e. Tekening van de ontgroning waarop door middel van dwarsprofielen de insteeklijnen, de taludhellingen en de bodemdiepten van de ontgroning ten opzichte van NAP zijn aangegeven;
- f. Inrichtingstekening waarop de herinrichting van het te ontgronden terrein met de omgeving is aangegeven met de nieuwe hoogtes van het maaiveld ten opzichte van NAP, al dan niet met een inrichtingsplan (oa bij specifieke projecten en natuurprojecten). Met verschillende arceringen of duidelijk te onderscheiden kleuren moet aangegeven worden:
  - 1. Het te ontgronden gebied vanaf de insteek;
  - 2. het opnieuw in te richten gebied; of
  - 3. Het in verband met de ontgroning eventueel aan te passen gebied;
- g. Een werkplan, dat naar gelang de omvang van de ontgroning, ingaat op:
  - 1. beschrijving van de bestaande situatie;
  - 2. reden van de ontgroning;
  - 3. gevolgen voor het milieu (met name natuur en landschap);
  - 4. gevolgen voor (geo)hydrologie;
  - 5. wijze waarop de ontgroning wordt uitgevoerd;
  - 6. fasering van de uitvoering;
  - 7. (eind-)bestemming na ontgroning;
  - 8. inrichtingsmaatregelen;
  - 9. toekomstig beheer van het ontgronde terrein met omgeving;
  - 10. de (tijdelijke) aanpassing van de infrastructuur (wegen, waterlopen, kabels, leidingen e.d.);
  - 11. de situering en inrichting van het werkterrein met parkeerplaatsen, aanlegsteigers, loodsden;
  - 12. aanvang en duur van de ontgroning, de werkdagen en werktijden;
  - 13. de situering en beheer van het zanddepot;
  - 14. de logistieke aspecten van de afvoer van de gewonnen oppervlaktedelfstoffen;
  - 15. de veiligheids- c.q. beveiligingsmaatregelen;
  - 16. de informatie naar c.q. communicatie met de bewoners in de omgeving van de ontgroning;
- h. Uittreksel van het omgevingsplan met daarin aangegeven welke bepalingen van toepassing zijn op het gebied met eventueel een verwijzing naar de url waar het omgevingsplan kan worden gevonden;

- i. Als het te ontgronden gebied valt in een gebied met een hoge of middelhoge indicatieve archeologische waarde: een archeologisch onderzoeksrapport volgens de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie waarin de resultaten van het onderzoek naar de omvang, aard en kwaliteit van de aanwezige archeologische waarden zijn opgenomen;
- j. Als het te ontgronden gebied valt in een gebied met een hoge aardkundige waarde: een aardkundig onderzoeksrapport, opgesteld door een gespecialiseerd deskundige op het gebied van aardkundige waarden, waarin de resultaten van het onderzoek naar de omvang, aard en kwaliteit van de aanwezige aardkundige waarden zijn opgenomen;
- k. Als het te ontgronden gebied valt in een gebied met een hoge cultuurhistorische waarde: een onderzoeksrapport waarin is aangetoond dat de ontgroning de cultuurhistorische waarde versterkt/verbetert;
- l. In het geval van een ontgroning die is gericht op een landbouwkundige-/cultuurtechnische verbetering, wordt er overeenkomstig de Uitvoeringsregeling Ontgroningen en bouwgrondstoffen Provincie Noord-Brabant, een landbouwkundig onderzoeksrapport ingediend dat bestaat uit:
  - 1. een waterhuishoudkundig onderzoek waarin opgenomen:
    - I. actuele grondwaterstanden en de daaraan gerelateerde grondwatertrap op het perceel zelf;
    - II. gegevens over het oppervlaktewaterstelsel voor en na ontgroning (situatieschets, waterpeilen/stuwpeilen), inclusief eventuele drainageaanleg; en
    - III. als er sprake is van een ontgroning ter voorkoming van verdroging, een indicatie van de grondwaterstand over de afgelopen 10 jaar op basis van langjarige metingen op relevante TNO-meetbuizen in de omgeving;
  - 2. een bodemkundig onderzoek waarbij o.a. de bouwvoordikte wordt bepaald in een raster van 50 x 50 meter (vierkantennet);
  - 3. bedrijfseconomisch onderzoek naar de gevolgen van de ontgroning;
  - 4. eventuele alternatieve mogelijkheden op omgevings- en perceel niveau, waarmee eenzelfde effect als van de ontgroning bereikt kan worden (N.B. hiervoor dient eerst de waterbeheerder om advies gevraagd te worden);
- m. Hydrologische onderbouwing;
- n. Een machtigingsformulier als er namens de grondeigenaar/initiatiefnemer een aanvraag wordt ingediend.

Artikel 3.77 Meldplicht activiteit ten behoeve van algemeen nut Stiltegebied

- a. Een tekening met de situatie waar geluidbronnen zijn gesitueerd;
- b. Een beschrijving van de inzet van het materieel;
- c. Een akoestische onderbouwing/berekening waaruit blijkt dat aan de gestelde normering wordt voldaan;
- d. Inzicht in de samenhangende benodigde vergunningen, ontheffingen of meldingen.

Artikel 3.78 en Artikel 3.79 Meldplicht (mobiel) evenement Stiltegebied

- a. Een tekening met de route en aantallen van de verkeersbewegingen;
- b. Een tekening met de situatie waar geluidbronnen zijn gesitueerd;
- c. Een beschrijving van de inzet van het materieel;
- d. Een beschrijving van de bronsterkte van het materieel of geluidproducerende activiteiten;
- e. Een tekening met daarop de ligging van de tijdelijke parkeerplaatsen;
- f. Een toelichting waarom het betreffende (mobiele) evenement niet elders buiten het stiltegebied kan plaatsvinden;
- g. Inzicht in de samenhangende benodigde vergunningen, ontheffingen of meldingen;
- h. Een akoestische onderbouwing waaruit blijkt dat aan de in artikel 3.78 eerste lid of artikel 3.79 eerste lid genoemde norm wordt voldaan. De akoestische onderbouwing kan bestaan uit een akoestisch rapport of een inschatting van de geluidbelastingen op basis van de beschrijving van de locatie, de inzet en de geluidemissie van de geluidproducerende activiteiten. Hierbij kan naast bovenstaande tekeningen en beschrijving van de geluidbronnen binnen het (mobiele) evenement o.a. worden gebruik gemaakt onderstaande tabellen:

Bronsterkte	Type activiteit	Maximale bedrijfsduur
75-85	achtergrondmuziek	12 uur
90	solo-instrument (onversterkt)	10 uur
95	muziekgroep (onversterkt)	3 uur

	geluidbelasting [dB(A) op 50 m]								
	DAB (normaal asfalt)			beton			klinkers		
m/uur	v=35 km/u	v=50 km/u	v=80 km/u	v=35 km/u	v=50 km/u	v=80 km/u	v=35 km/u	v=50 km/u	v=80 km/u
10	31,2	34,3	38,3	32,6	35,9	40,2	36,3	39,8	44,6
20	34,2	37,3	41,3	35,6	38,9	43,2	39,3	42,8	47,6
30	36,0	39,1	43,1	37,4	40,7	45,0	41,1	44,6	49,2
40	37,2	40,3	44,3	38,6	41,9	46,2	42,3	45,8	50,5
50	38,3	41,3	45,3	39,6	42,9	47,2	43,3	46,8	51,4
60	39,0	42,1	46,1	40,4	43,7	48,0	44,1	47,6	52,2
70	39,7	42,7	46,7	41,1	44,4	48,7	44,8	48,2	52,9
80	40,2	43,3	47,3	41,6	44,9	49,2	45,3	48,8	53,5

Indien het vrachtwagens betreft of gelijkwaardige voertuigen, kan voor een indicatie de geluidbelasting met 10 dB worden verhoogd. Voor de uurintensiteit moet worden uitgegaan van het maatgevende uur.

Artikel 3.96 Meldplicht velling houtopstand

- a. een toelichting waarom het vellen van de houtopstand nodig is;
- b. de oppervlakte van de te kappen houtopstand in vierkante meters, of in geval van rijbeplanting, het aantal te vellen bomen, met daarbij aangegeven de onderlinge plantafstand in meters;
- c. een specificatie van:
  1. het aantal te kappen bomen;
  2. de soort aanduiding van de bomen;
  3. de leeftijd van de bomen;
- d. een plan hoe aan de plicht tot herbeplanting, bedoeld in artikel 11.129 van het Besluit activiteiten leefomgeving, voldaan wordt met ten minste de volgende gegevens:
  1. de oppervlakte van de te herbeplanten houtopstand in m² of, als sprake is van rijbeplanting, het aantal te planten bomen, met daarbij aangegeven de plantafstand in meters;
  2. een specificatie van:
    - I. het aantal te herbeplanten bomen, in geval van rijbeplanting;
    - II. de soort aanduiding van de te herbeplante bomen;
    - III. de kwaliteit van de te herbeplanten bomen met bij een bosplantsoen lengte plantmateriaal en diameter wortelhals en bij laanbomen stamomtrek gemeten op 1 meter en lengte boom;
  3. een toelichting over de geplande uitvoering van de herplanting met in elk geval een aanduiding van het plantseizoen;
- e. als velling van de houtopstand gewenst is in afwijking van artikel 11.126, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, de reden hiervan;
- f. Als herbeplanting in afwijking artikel 11.129, eerste lid van het Besluit activiteiten leefomgeving gewenst is:
  1. de reden hiervan;
  2. als herbeplanting op andere grond dan de grond, bedoeld in artikel 11.129, eerste lid, gewenst is: een schriftelijke verklaring dat de eigenaar van het perceel waar de herbeplanting op plaatsvindt akkoord gaat met de herbeplanting;
  3. een kadastrale omschrijving van het perceel waar de herbeplanting op plaatsvindt en de omvang van de herbeplanting welke hier gaat plaatsvinden.

Artikel 3.98, artikel 3.100, artikel 3.101 Meldplicht Maatwerkregel verminderen ammoniakemissie veehouderij

- a. Overzicht en afschriften milieu, bouw en natuurtoestemmingen
Er dient een overzicht en afschriften van de relevante ingediende/verleende milieu - en natuurvergunning(en)/melding(en) op en vanaf 25 mei 2010 van de uitgangssituatie inclusief plattegrondtekening(en) aangeleverd te worden (afschrijven die al eerder aangeleverd zijn aan provincie Noord-Brabant hoeven niet toegevoegd te worden);
- b. Een beschrijving van de wijze waarop wordt voldaan aan de ammoniakemissie-normen opgenomen in bijlage VI ~~Maatregelen ammoniakemissiereductie~~, door/op basis van
  1. gemiddeld bedrijfsniveau te voldoen (artikel 3.98, lid 1, onder a);
  2. met ieder huisvestingssysteem te voldoen (na verstrijken 15/20 jaar termijn per huisvestingssysteem) (artikel 3.98, lid 1, onder b);
  3. een natuurinclusieve veehouderij (artikel 3.100);
  4. het houden van minder dieren (artikel 3.101).
- c. Afstand tot de drie dichtstbijzijnde gelegen Natura 2000-gebieden, inclusief welke gebieden dat zijn;
- d. Bij een beroep op het voldoen met een natuurinclusieve veehouderij worden de volgende bescheiden overlegd:
  1. een (uitgebreidere) onderbouwing met bewijs dat er sprake is van een natuurinclusieve bedrijfsvoering;

2. een onderbouwing met bewijs waarmee aangetoond wordt dat het bedrijf blijvend beschikt over voldoende grond voor een veebezetting van 2 grootvee eenheden (GVE) per hectare grond of minder;
3. een onderbouwing waarmee aangetoond wordt dat, door het treffen van aanvullende maatregelen, de gemiddelde emissie op bedrijfslocatieniveau gelijk is aan de normen in bijlage VI ~~Maatregelen ammoniakemissiereductie~~ voor een niet-natuurinclusieve bedrijfsvoering.
- e. Bij het voldoen met minder dieren:
  1. Overzicht van het maximaal aantal te houden dieren per diercategorie en per huisvestingsstelsel;
  2. Berekening dat met het aantal dieren wordt voldaan aan de voor die diercategorie op de verplichte datum geldende normen uit bijlage VI.
- f. Beoogde situatie:
  1. een omschrijving van de beoogde situatie, die onder andere de volgende onderdelen bevat:
    - I. te nemen maatregel uit bijlage VI (met OV-code) en norm;
    - II. diertabellen van de vergunde situatie, de feitelijke situatie ten tijde van de melding en de beoogde situatie waarbij aan de eisen uit de OV wordt voldaan, inclusief stalnummers, dieraantallen, diercategorieën en aangehouden emissiefactoren;
    - III. een totaaloverzicht van de vergunde emissie, de feitelijke emissie en de beoogde emissie;
    - IV. bij de toepassing van voer- en managementmaatregelen bij diercategorie HA1, HA2, HD1, HD2, HD3 of HD5, een berekening voor het beoogde emissiereductiepercentage;
    - ~~IV V.~~ bewijs van realisatie van de bestaande situatie via luchtfoto en foto van de stalinrichting per stal;
  2. AERIUS-verschilberekening (originele pdf) van de stalemissies in de feitelijke situatie ten tijde van de melding en de stalemissies in de beoogde situatie waarbij aan de eisen van de OV wordt voldaan, ~~inclusief onderbouwing van de invoergegevens (x- en y-coördinaten emissiepunten, emissiepunthoogten, uittreedsnelheden etc.);~~
  3. indien aan de orde: een systeembeschrijving van het betreffende emissiearme huisvestingsstelsel (indien van toepassing);
  4. een plattegrondtekening van de beoogde situatie.

Artikel 3.104 Meldplicht Maatwerkregel Forse stikstofreductie

- a. Overzicht en afschriften milieu, bouw en natuurtoestemmingen: Er dient een overzicht en afschriften van de relevante ingediende/verleende milieu - en natuurvergunning(en)/melding(en) van de uitgangssituatie inclusief plattegrondtekening(en) aangeleverd te worden (afschriften die al eerder aangeleverd zijn aan provincie Noord-Brabant hoeven niet toegevoegd te worden);
- b. Een beschrijving op welke wijze de reductie van stikstofemissies wordt gerealiseerd;
- c. Afstand tot de drie dichtstbijzijnde stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, inclusief welke gebieden dat zijn;
- d. In geval van een veehouderij, de gegevens en bescheiden zoals opgenomen bij artikel 3.98 Meldplicht Maatwerkregel verminderen ammoniakemissie;
- e. Beoogde situatie in andere gevallen dan onder d:
  1. AERIUS-verschilberekening (originele pdf) van de bestaande en beoogde situatie inclusief onderbouwing van de invoergegevens en GML-bestand;
  2. een plattegrondtekening van de beoogde situatie.

Artikel 3.113 Meldplicht gedenkteken

- a. toezending van de gegevens van de zakelijk gerechtigde, bedoeld in Artikel 3.4, eerste lid, onder g, is niet van toepassing;
- b. het wegnummer van de provinciale weg;
- c. de kilometrering van de locatie van het gedenkteken;
- d. de ligging van het gedenkteken uitgevoerd op een topografische kaart met een schaal niet kleiner dan 1:100.000.

R

Bijlage VI wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Bijlage VI Maatregelen ammoniakemissiereductie

Behorend bij paragraaf 3.8.5

~~Bijlage VI Maatregelen ammoniakemissiereductie.pdf~~ [BijlageVI.pdf](#)

S

De volgende sectie komt te luiden:

13 Overzicht wijzigingsbesluiten omgevingsverordening Noord-Brabant

Overzicht wijzigingsbesluiten Omgevingsverordening Noord-Brabant			
Naam besluit	Datum besluit	Datum inwerkingtreding	Hoofdonderwerpen
Omgevingsverordening Noord-Brabant (initieel)	11-03-22	01-01-24	Eerste complete versie
Wijziging Omgevingsverordening, veegronde	27-10-23	01-01-24	Beperking grootschalige logistiek
			Bebouwd gebied aanpassing locaties
			Vereenvoudiging stalderingsregeling
			Aanpassing compensatie NNB
			Overgangsrecht gesloten bodemenergiesystemen
TAM-omgevingsverordening Noord-Brabant	05-12-23	01-01-24	Aanpassing regeling inpan-dig toevoegen woningen in beeldbepalende- en cultuur-historisch waardevolle bebou-wing
			Vergunningplicht beschilde-ringen kunstwerk behorende tot provinciale weg
			Geometrie update naar aan-leiding van alle kaartwijzi-gingsbesluiten van de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant en de Omge-vingsverordening plus de geconsolideerde tekst
TAM-omgevingsverordening Noord-Brabant - kaartaanpas-singen 2024	17-09-24	27-09-24	Kaartwijzigingen in verband met: - natuurbeheerplan wijzigin-gen (NNB, voornamelijk eco-logische redenen) - verzoeken om herbegren-zing gemeentelijke plannen

Naam besluit	Datum besluit	Datum inwerkingtreding	Hoofdonderwerpen
			(o.a. Stedelijk gebied en NNB) - actualisaties en correcties (o.a. diverse ecologische verbindingzones en Stedelijk gebied)
TAM-omgevingsverordening - regelwijziging 1	13-12-24	01-01-25	Toevoegen locatie Boordieptes grondwaterbeschermingsgebied Vervallen Varend ontgassen (afdeling en locatie) Toevoegen locatie en regels grondwatermeetpunten Toevoegen locatie Natuurnetwerk Nederland Aanpassing compensatie NNB Aanpassing zonneparken en overgangsrecht Toevoegen agrarische beëindigingsregelingen
TAM-omgevingsverordening Noord-Brabant - kaartaanpassingen 2025 -1	25-02-2025	11-03-25	Kaartwijzigingen in verband met: - verzoeken om herbegrenzing gemeentelijke plannen (o.a. Stedelijk gebied en NNB) - actualisaties en correcties (o.a. Regionale waterberging en Reservering waterberging en NNB).
Omgevingsverordening Noord-Brabant	01-07-2025	12-08-2025	Omzetting naar STOP/TPOD standaard: kleine tekstuele wijzigingen, o.a. bij omgevingswaarden en normen; vervanging van pdfkaart bijlage IX door normen
Omgevingsverordening Noord-Brabant - kaartaanpassingen 2025 -2	16-09-25	20-09-2025	Kaartwijzigingen in verband met:- natuurbeheerplan wijzigingen (NNB, voornamelijk ecologische redenen)- verzoeken om herbegrenzing gemeentelijke plannen (o.a. Stedelijk gebied en NNB)- actualisaties en correcties
Omgevingsverordening Noord-Brabant – regelwijziging 2	12-12-25	invul tekst	-toevoegen boringsvrije zones (drinkwaterreservering) -verduidelijking meldplicht en toevoegen informatieplicht ontgroningen -invoeren maatregel Vermindering ammoniakemissies uit veehouderijen, inclusief aanpassing van de datum en wijziging van bijlage VI - nieuw artikel Tijdelijk handelsverbod veehouderijen - toevoegen van de aanleg van warmtesystemen aan algemeen belang

Naam besluit	Datum besluit	Datum inwerkingtreding	Hoofdonderwerpen
			- ladder voor duurzame verstedelijking verwijderd - aanpassing vanwege aflopen Ruimte voor ruimte - bescherming N2000 - enkele correcties bij agrarische activiteiten - informatieplicht waterschappen - aanpassing definities - aanpassingen vanuit de uitvoeringspraktijk en herstel van enkele omissies
Omgevingsverordening Noord-Brabant, kaartaanpassingen 2026-1	03-03-2026	07-03-2026	Kaartwijzigingen in verband met: - verzoeken om herbegrenzing gemeentelijke plannen (o.a. Bebouwd gebied) - actualisaties en correcties (o.a. Stedelijk gebied, NNB en LBV-locaties).
Omgevingsverordening Noord-Brabant, kaartaanpassingen 2026-2	08-09-2026	PM	Kaartwijzigingen in verband met: -natuurbeheerplan wijzigingen (NNB, voornamelijk ecologische redenen) -gemeentelijke plannen (o.a. Stedelijk gebied en NNB)-actualisaties en correcties -Technische correctie artikel 5.76, verwijdering 'verzamellocatie'
Omgevingsverordening Noord-Brabant, regelwijziging 3	16-10-2026	PM	- Toevoeging regels en locatie Rivierbed regionale rivieren -verbeteringen in regels voor herplantplicht, verminderen ammoniakemissie, indieningsvereisten, bijlage VI en beoordelingsregels voor kabels en leidingen - Toevoeging instructieregel voor gemeentelijk volkshuisvestingsprogramma en locaties woningbouwregio's

T

De volgende sectie wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Hoofdstuk 2 Omgevingswaarden

De Omgevingswet verplicht de provincie tot de vaststelling van omgevingswaarden voor:

- waterveiligheid
- wateroverlast
- geluid langs provinciale wegen in de vorm van een geluidproductieplafond.

In deze afdeling worden de omgevingswaarden voor waterveiligheid en wateroverlast vastgesteld. Met het vaststellen van deze omgevingswaarden geeft de provincie nader invulling aan de reglementair opgedragen taak van de waterschappen, te weten de waterstaatkundige verzorging van zijn gebied. Het waterschap is reglementair gehouden het watersysteem zo in te richten en te beheren dat het voldoet aan de in deze verordening gestelde eisen in de vorm van een omgevingswaarde.

Hierbij is aangegeven wat de status is van de omgevingswaarde. De omgevingswaarde voor regionale waterkeringen is een resultaatsverplichting, de omgevingswaarde voor wateroverlast is een inspanningsverplichting voor het waterschap.

De geluidproductieplafonds (GPP) worden bij separaat besluit door Provinciale Staten vastgesteld. De wet verplicht dat de omgevingsverordening de provinciale wegen aanwijst waarlangs GPP worden vastgesteld.

Afdeling 2.1

Paragraaf 2.1 2.1.1 Omgevingswaarde waterveiligheid

Artikel 2.1 Omgevingswaarde waterveiligheid regionale waterkering

Op grond van artikel 2.4 van de Omgevingswet worden in de omgevingsverordening voor daarin aan te wijzen, andere dan primaire waterkeringen die in beheer zijn bij een andere beheerder dan het Rijk, omgevingswaarden waterveiligheid vastgesteld voor regionale waterkeringen.

Vastgelegd is wat het gewenste beschermingsniveau is van de waterkeringen die op grond van hun functie van regionale betekenis worden geacht. Deze regionale waterkeringen en de daarvoor geldende omgevingswaarden zijn aangegeven in de bij deze regels behorende locatie.

Het gaat hierbij om 2 typen regionale keringen te weten:

- regionale keringen langs regionale rivieren, en
- compartimenteringskeringen.

De gedetailleerde ligging van de keringen staat aangegeven op de betreffende legger van het waterschap. Voor de begrenzing van de locatie in deze omgevingsverordening is gebruikt gemaakt van de gegevens van de waterschappen. Doordat de waterschappen onderling verschillende methoden gebruiken, is de weergave van de breedte in deze omgevingsverordening ook wisselend.

De locatie geeft aan wat de veiligheidsnorm (omgevingswaarde) is, uitgedrukt als gemiddelde overschrijdingskans per jaar van de hoogste waterstand die deze regionale waterkering veilig moet kunnen keren. Voor compartimenteringskeringen geldt als omgevingswaarde het feitelijk profiel zoals vastgelegd in de legger.

In het derde lid wordt de relatie tussen norm en maatgevende hoogwaterstand genoemd, kortweg ook wel uitgedrukt als 'hydraulische randvoorwaarden'. De maatgevende hoogwaterstanden zoals die gelden voor het toetsen van de regionale keringen, zijn in Bijlage VIII opgenomen en vastgesteld op voorstel van de watersysteembeheerders.

De vaststelling van de maatgevende hoogwaterstanden is in 2010 voor de eerste keer gedaan op grond van de Verordening water Noord-Brabant. De maatgevende hoogwaterstanden in Bijlage VIII Maatgevende hoogwaterstanden zijn ten opzichte van die versie geactualiseerd, in die zin dat de trajecten van de regionale keringen in de huidige situatie zijn benoemd met de hier bijpassende maatgevende waterstanden. Er zijn dus nog geen nieuwe toetspeilen afgeleid waarin rekening is gehouden met nieuwe inzichten over Maasafvoeren en klimaatscenario's. De maatgevende hoogwaterstanden worden periodiek geactualiseerd, als daar noodzaak toe is.

Over de wijze en frequentie van de toetsing zijn regels opgenomen in de Paragraaf 6.2.1 Regionale waterkeringen. De regels over de rapportage van de toetsing staan in Paragraaf 9.2 Informatieplicht waterschappen.

Als uit de toetsing blijkt dat de kering voldoet kan deze de vastgestelde maatgevende hoogwaterstand veilig keren en wordt voldaan aan de omgevingswaarde. Als na afkeuring de conclusie wordt getrokken dat de kering dient te worden verbeterd, ligt het voor de hand om de verbetering zodanig uit te voeren dat de kering daarna meerdere toetsingscycli kan worden goedgekeurd. Over het algemeen wordt voor een waterkering uitgegaan van een levensduur van ca. 50 jaar. Met een dergelijke levensduur kan de investering en de daaraan vaak gekoppelde ruimtelijke herinrichting voldoende renderen. Om een ontwerp te kunnen maken dat ca. 50 jaar voldoet, dient de beheerder een inschatting te maken van de veranderingen in de maatgevende hoogwaterstand binnen deze periode. Hierbij dienen met name klimaatontwikkelingen en veranderingen aan het riviersysteem in beschouwing genomen te worden.

Per kolom in de tabellen van Bijlage VIII is de volgende informatie opgenomen:

- Kolom 1: De naam van de waterloop aangevuld met geografische aanduidingen.
- Kolom 2: Hierin worden per waterloop de 'daarbij aan te geven plaatsen' opgesomd in de vorm van rivierpunten die zijn opgenomen in de kaarten van Bijlage VIII.
- Kolom 3: Hierin staat de gehanteerde norm (omgevingswaarde) uitgedrukt als gemiddelde overschrijdingskans per jaar van de hoogste waterstand die deze regionale waterkering veilig moet kunnen keren.
- Kolom 4: Hierin staan de maatgevende hoogwaterstanden die gelden voor de rivierpunten in kolom 2 en behoren bij de omgevingswaarden die zijn opgenomen in de locatie.
- Kolom 5: Hierin staan de toetspeilen Volkerak-Zoommeer (TVZM). Deze kolom geldt voor het beheergebied van waterschap Brabantse Delta op die locaties waar de peilen worden beïnvloed door de inzet van de waterberging Volkerak-Zoommeer (vanaf 2016), in combinatie met een eens in de 10-jaar afvoer op de Mark.

Paragraaf 2.2 2.1.2 Omgevingswaarde wateroverlast

Op grond van artikel 2.13 Omgevingswet moet bij provinciale verordening met het oog op de bergings- en afvoercapaciteit waarop de regionale wateren moeten zijn ingericht, een omgevingswaarde worden vastgesteld met betrekking tot de gemiddelde overstromingskans per jaar uit oppervlakte-wateren van daarbij aan te wijzen gebieden. In deze paragraaf wordt daarin voorzien.

De omgevingswaarde drukt de hoogst toelaatbaar geachte kans op overstroming uit ofwel het wenselijk geachte beschermingsniveau. De normering bakent de zorgplicht af die de waterbeheerder heeft op het vlak van het voorkomen dan wel beperken van ontoelaatbare wateroverlast door inundatie vanuit oppervlaktewater ten gevolge van neerslag. Zij geeft daarmee helderheid voor de burgers en de bedrijven over het restrisico en hun eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van roerende en onroerende zaken.

De maatregelen die nodig zijn om de bergings- en afvoercapaciteit van de regionale wateren aan de in deze verordening vastgelegde norm te laten voldoen neemt de beheerder op in het waterbeheerprogramma, bedoeld in artikel 3.7 van de wet, dan wel worden uitgewerkt via inrichtingsplannen.

Er gelden verschillende omgevingswaarden: een omgevingswaarde voor het stedelijk gebied (met een gebied waar een afwijkende omgevingswaarde geldt), een omgevingswaarde voor het buitenstedelijk gebied (met een gebied waar een afwijkende omgevingswaarde geldt) en een omgevingswaarde voor een gebied waar geen normen gelden. Deze waarden zijn gekoppeld aan de volgende locaties: Norm wateroverlast stedelijk gebied, Afwijkende norm wateroverlast stedelijk gebied, Norm wateroverlast buiten stedelijk gebied, Afwijkende norm wateroverlast buiten stedelijk gebied en Normvrij gebied.

Bij de plicht om aan de omgevingswaarde te voldoen, geldt het zogenaamde maaiveldcriterium. Dat wil zeggen dat een klein gedeelte van het gebied niet aan die omgevingswaarde hoeft te voldoen. Voor grasland is dat 5%, voor akkerbouw, hoogwaardige land- en tuinbouw en glastuinbouw is dat 1% en voor bebouwd gebied 0 %. De genoemde omgevingswaarden moeten in dit licht gezien worden.

Als basis geldt voor het stedelijk gebied (Norm wateroverlast stedelijk gebied) een omgevingswaarde van een overstromingskans van 1/100 per jaar voor gebieden waar hoofdzakelijk stedelijke bebouwing, hoofdinfrastructuur en spoorwegen aanwezig zijn, en 1/10 per jaar voor overige gebieden. Voor de bebouwde gebieden van onder meer Den Bosch en Vught geldt een afwijkende omgevingswaarde (Afwijkende norm wateroverlast stedelijk gebied). Bestuurlijk is voor deze zogenaamde HoWaBo-gebieden afgesproken een beschermingsniveau van 1/150 i.p.v. 1/100 te bieden tegen overstroming vanuit het systeem van de Dommel en de Aa.

De omgevingswaarde voor buitenstedelijk gebied (Norm wateroverlast buiten stedelijk gebied) is 1/100 per jaar voor gebieden waar hoofdinfrastructuur en spoorwegen liggen, 1/50 per jaar voor glastuinbouw en hoogwaardige land- en tuinbouw, 1/25 per jaar voor akkerbouw en 1/10 per jaar voor grasland. Voor bebouwing die is gelegen in buitenstedelijk gebied geldt als omgevingswaarde die van het omringende landgebruik. Als bebouwing bijvoorbeeld gelegen is binnen het Natuur Netwerk Brabant (NNB) geldt er geen omgevingswaarde want op grond van Artikel 2.4 is dit normvrij (Normvrij gebied). Het waterschap is vrij om desgewenst maatregelen te nemen om een hoger beschermingsniveau te realiseren. Voor enkele beekdalen in het gebied van waterschap Aa en Maas geldt een afwijkende norm van 1/10 (Afwijkende norm wateroverlast buiten stedelijk gebied).

De gebieden waar geen norm van toepassing is (Normvrij gebied), zijn opgebouwd uit een aantal categorieën: het Natuur Netwerk Brabant (NNB), buitendijkse gebieden langs regionale wateren zoals langs de Mark en Dintel, beekdalen, regionale waterbergingsgebieden en reserveringsgebieden

waterberging. Regionale waterbergingsgebieden zijn gebieden die van nature inunderen en gebieden die zijn ingericht als waterbergingsgebieden (gestuurde waterberging). Reserveringsgebieden waterberging zijn gebieden die gevoelig zijn voor wateroverlast. Ze zijn nodig om te voorkomen dat ontwikkelingen plaatsvinden die het watersysteem nadelig beïnvloeden. Het gaat om gebieden die in de toekomst nodig kunnen zijn voor het watersysteem of mogelijk ingericht gaan worden als gestuurd waterbergingsgebied. Ook voor het watersysteem zelf (de oppervlaktewateren) geldt geen norm. Daarnaast zijn er gebieden waar uit de toetsing van het watersysteem door het waterschap is gebleken dat het gebied niet voldoet aan de norm, en dat het niet kosteneffectief of technisch niet haalbaar is om maatregelen te nemen om het beschermingsniveau te realiseren.

Als er voor de gebieden geen norm van toepassing is, wil dit zeggen dat er voor de waterbeheerder geen inspanningsverplichting geldt om maatregelen te nemen om een bepaald beschermingsniveau te (blijven) garanderen. Er vindt geen achteruitgang plaats, de status quo blijft van toepassing. Als er door projecten elders een verslechtering in het beschermingsniveau zou plaatsvinden moet dat gecompenseerd worden door de waterbeheerder.

Om het grondgebruik te bepalen wordt voor de toetsing gekeken naar de grondgebruikskaart van de Waterschadeschatter (STOWA). Als het resultaat van de toetsing leidt tot een knelpunt dat is terug te leiden tot een teeltwijziging dan volgt er niet per definitie een opgave voor het waterschap tot het nemen van maatregelen uit. In Brabant is in het kader van de Reconstructie Zandgronden (Reconstructie- en gebiedsplannen) en het daarop verschijnen van de eerste NBW-proof waterbeheerplannen (2009) afgesproken dat vanaf dat moment eenieder op de hoogte kon zijn van de gevoeligheid voor wateroverlast (van de toen aangemerkte gebieden) en daarmee van het eigen ondernemersrisico. Voor knelpunten als gevolg van teeltverandering kan daarom worden teruggeslagen tot 2005. Om te achterhalen wat het grondgebruik in 2005 was, wordt gekeken naar het Landelijk Grondgebruikbestand Nederland (LGN). Sinds 1986 maakt Wageningen Environmental Research (Alterra) met een frequentie van 3 tot 5 jaar een Landelijk Grondgebruikbestand Nederland (LGN). Het grondgebruik in 2005 wordt afgeleid van LGN5. LGN5 is gebaseerd op satellietbeelden van 2003 en 2004.

Paragraaf 2.3 2.1.3 Omgevingswaarde geluid provinciale weg

Artikel 2.5 Aanwijzen provinciale wegen

De Omgevingswet verplicht dat er geluidproductieplafonds als omgevingswaarde worden vastgesteld langs provinciale wegen met ten minste 1000 mvt/etmaal. Provinciale Staten kunnen ook besluiten wegen/wegdelen met minder dan 1000 mvt/etmaal aan te wijzen. De wegen waarvoor een geluidproductieplafond moet worden vastgesteld, worden bij omgevingsverordening aangewezen.

De vaststelling van de GPP als omgevingswaarde vindt plaats via aparte besluitvorming van Provinciale Staten buiten deze Omgevingsverordening.

Op basis van de tellingen uit 2019 zijn er geen provinciale wegdelen met een lagere verkeersintensiteit dan 1000 mvt/dag. Daarom is opgenomen voor alle provinciale wegen een GPP vast te stellen. Dat draagt ook bij aan een eenduidig kader voor alle provinciale wegen.

Bij de eerste vaststelling wordt de hoogte van de GPP-waarden van rechtswege bepaald en door PS vastgesteld. Hiertegen is geen bezwaar en beroep mogelijk. In een aantal situaties biedt de wet aan PS de mogelijkheid om bij deze eerste vaststelling een afwijkende waarde vast te stellen. Hiertegen is wel bezwaar en beroep mogelijk.

U

De volgende sectie wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 3.98 Maatwerkregel verminderen ammoniakemissie veehouderij

Algemeen

Om de aantasting van biodiversiteit te keren zijn op Europees niveau natuurdoelen geformuleerd. De lidstaten moeten deze natuurdoelen realiseren ten behoeve van een Europees natuurnetwerk: Natura 2000. Een overmaat aan stikstof is ~~met stip het grootste knelpunt bij in veel~~ één van de grootste knelpunten Natura 2000-gebieden.

De agrarische sector is door de emissie van ammoniak uit dierenverblijven een belangrijke bron van stikstof. De provincie heeft daarom in 2010, op grond van de Natuurbeschermingswet 1998, de Verordening stikstof en Natura 2000 vastgesteld om de emissies uit dierenverblijven te beperken en daarmee een verslechtering van de kwaliteit van de voor stikstofgevoelige habitats in een Natura 2000-gebied te voorkomen. De bepalingen vloeiden voort uit het Convenant Stikstof en Natura 2000 dat de provincie in 2009 gesloten heeft met diverse partners. De doelstelling van dit convenant is om de ammoniakbelasting op de ~~N2000~~Natura 2000-gebieden substantieel te verminderen en de vergunningverlening voor veehouderijbedrijven rond ~~N2000~~Natura 2000-gebieden weer vlot te trekken.

Na inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming zijn die bepalingen opgenomen in Paragraaf 1 “Natura 2000-gebieden” van de Verordening natuurbescherming Noord-Brabant. De regeling voorziet in de borging van een blijvende daling van de ammoniakbelasting in de ~~N2000~~Natura 2000-gebieden door een vermindering van de ammoniakemissie uit veehouderijen. De grondslag hiervoor was opgenomen in artikel 2.4, derde lid, van de Wet natuurbescherming.

Uit diverse signalen bleek dat de ammoniakbelasting op de ~~N2000~~Natura 2000-gebieden niet is verminderd en dat de daling van de ammoniakemissies vanuit de landbouw niet substantieel doorzet of zelfs stagneert. Hiervoor wordt verwezen naar o.a. resultaten van het Meetnet Ammoniak in Natuurgebieden (MAN) en het Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit (LML), Balans van de leefomgeving 2016 en referentieraming van emissies naar lucht uit de landbouw tot 2030 (achtergronddocument bij de Nationale Energieverkenning 2015). De doelstelling van het Convenant stond hiermee onder druk.

De provincie zet sterk in op een verlaging van de emissies uit veehouderijen. Om haar doelstellingen te behalen alsmede zekerheid te creëren dat ook de doelstelling (en de bijbehorende randvoorwaarden) van het convenant worden gehaald, is op 7 juli 2017 besloten tot aanpassing van haar regels. Sindsdien zijn de regels nog enkele malen op onderdelen herzien.

Eind 2025 is een volgende grote wijziging vastgesteld. Hierbij is de werkwijze zo aangepast dat het aanpassen van verouderde huisvestingssystemen in alle gevallen gepaard moet gaan met verminderen van de ammoniakemissie uit dierenverblijven. Om dat te borgen is het binnen die maatregel niet langer mogelijk om een ~~wijziging uitbreiding~~ door te voeren van het aantal dieren of de diercategorie die wordt gehouden in het dierenverblijf waarin het verouderde huisvestingssysteem zich bevindt, te wijzigen.

De gestelde normen voor ammoniakemissies kwalificeren daardoor als passende maatregel in de zin van artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn. Deze maatregelen dragen bij aan een daling van de stikstofdepositie in de overbelaste Brabantse Natura 2000-gebieden. In de eerste plaats zien de gestelde normen op het voorkomen van verdere verslechtering, en kwalificeren daarmee als passende maatregel. Uiteindelijk dragen passende maatregelen eveneens bij aan het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen. Instandhoudingsdoelstellingen kunnen immers alleen behaald worden als verslechtering van natuurwaarden wordt voorkomen. Daarmee kwalificeren de maatregelen eveneens als instandhoudingsmaatregel in de zin van artikel 6, eerste lid, van de Habitatrichtlijn.

De grondslag voor het stellen van maatwerkregels voor ammoniakemissies uit dierenverblijven is gelegen in artikel 4.6 lid 2 en 4.3 van de Omgevingswet, in samenhang met artikel 11.7 van het Bal.

Lid 1

Op grond van artikel 2.18, eerste lid, onder g van de Omgevingswet draagt het provinciebestuur zorg voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied door het treffen van instandhoudings- of passende maatregelen als bedoeld in artikel 3.59 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. Om deze reden geldt vanaf 1 juli 2026 voor iedere veehouderij een verplichting om ammoniakemissies te verminderen. De normen waaraan een veehouderij moet voldoen, zijn per diercategorie opgenomen in bijlage VI Maatregelen ammoniakemissiereductie. De normering gaat zo veel mogelijk uit van technische- en economische haalbaarheid en wordt periodiek geactualiseerd op basis van innovatie. In bijlage VI zijn daarvoor maatregelen en ~~systemen~~huisvestings-systemen opgenomen waarvan op basis van wetenschappelijke consensus aannemelijk is dat daarmee aan de gestelde norm voldaan kan worden. Ondernemers hebben keuzevrijheid met welke maatregel uit bijlage VI zij voldoen aan de normen. Dat kan door het treffen van voer- of management maatregelen ~~of~~ het toepassen van een huisvestingssysteem zoals opgenomen in bijlage VI, het houden van minder dieren of een combinatie hiervan. Daarnaast bestaat er ook een mogelijkheid

om met een natuurinclusieve bedrijfsvoering ~~of het houden van minder dieren~~ te voldoen aan bijlage VI.

De verplichting voor een veehouderij om te voldoen aan het eerste lid, onder b, geldt alleen voor veehouderijen met huisvestingssystemen die 20 jaar (voor rundvee) of 15 jaar (voor de overige diercategorieën) oud is.

Een veehouderij kan er voor kiezen om gemiddeld op een locatie (onder a) óf met ieder huisvestingssysteem (onder b) te voldoen aan bijlage VI. Gemiddeld voldoen is alleen mogelijk met emissiearme huisvestingssystemen die in bijlage VI zijn opgenomen, omdat over die huisvestingssystemen geen wetenschappelijke onzekerheid bestaat. Overige huisvestingssystemen, opgenomen in bijlage V van de Omgevingsregeling, kunnen wel meegenomen worden bij het gemiddeld voldoen. De in Bijlage VI opgenomen maatregelen worden regelmatig aangepast aan de stand der techniek. Bijlage VI kan ook worden aangepast wanneer uit aanvullend (wetenschappelijk) onderzoek blijkt dat er wetenschappelijke consensus is over een bepaald reductiepercentage. Wijziging is aan de orde zodra er nieuwe emissie reducerende maatregelen worden opgenomen in de Omgevingsregeling. Er zijn ook situaties denkbaar dat technieken nog niet opgenomen zijn in de Omgevingsregeling, maar wel perspectiefrijk zijn. In dergelijke gevallen kan verzocht worden om deze emissie reducerende systemen op te nemen in Bijlage VI van de verordening.

Lid 2

Tot 1 januari 2020 was het op basis van het landelijk afgesproken gedoogbeleid, vastgelegd in de Stoppersregeling onder het Actieplan ammoniak, toegestaan dat dierenverblijven niet voldeden aan de landelijke emissie-eisen van het Besluit emissiearme huisvesting. Die bedrijven dienden op 1 januari 2020 gestopt te zijn, óf, als ze toch zouden doorgaan, uiterlijk op die datum te voldoen aan het Besluit emissiearme huisvesting. In dit lid is geregeld dat die veehouderijen eveneens moeten voldoen aan de normen van Bijlage VI Maatregelen ammoniakemissiereductie.

Lid 3

De ~~maatwerkregel verminderen~~ ammoniakemissie ~~normen kwalificeren~~ veehouderijen ~~kwalificeert~~ als instandhoudings- of passende maatregel, gericht op stikstofreductie, waarbij op grond van het ~~vierdevijfde~~ lid geen uitbreiding in productiecapaciteit of wijziging van diercategorieën mag plaatsvinden. Om te voldoen aan de verplichting om ammoniakemissies te verminderen, worden in bijlage VI limitatief de systemen en maatregelen opgenomen waarmee aan de normen voldaan kan worden. Omdat het gaat om een instandhoudings- of passende maatregel (artikel 3.59 Besluit kwaliteit leefomgeving) geldt er geen vergunningplicht voor de Natura 2000-activiteit. De wijze waarop een veehouderij voldoet aan de normen uit bijlage VI wordt op basis van de melding vastgelegd in een maatwerkbesluit. In het geval de veehouderij beschikt over een natuurvergunning, wordt het maatwerkbesluit op grond van artikel 3.4 zesde lid van deze verordening via een wijziging van de vergunningvoorschriften opgenomen. De grondslag voor het stellen van een maatwerkvoorschrift is gelegen in artikel 3.4, derde lid, van de Omgevingsverordening, in samenhang met artikel 4.5 Omgevingswet.

Lid 4

Om als instandhoudings- of passende maatregel aangemerkt te worden is het nodig dat zeker is dat de verplichting om verouderde huisvestingssystemen aan te passen leidt tot een substantiële reductie van ammoniakemissie uit veehouderijen en vermindering van ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden. Het moet daarbij in voldoende mate vaststaan dat deze verplichting op locatie-niveau altijd leidt tot substantiële reductie van ammoniakemissies. Dit betekent dat er geen ruimte bestaat voor uitbreiding van productiecapaciteit (opvulling) of het wijzigen van diercategorie. Hier blijft een omgevingsvergunning voor nodig. Het aantal dieren en de bestaande diercategorie wordt bepaald op grond van de op het moment van indiening geldende omgevingsvergunning voor de Natura 2000-activiteit of de omgevingsvergunning voor de milieubelastende activiteit respectievelijk de melding op grond van het Besluit activiteiten leefomgeving. Het kan hierbij alleen gaan om de feitelijk gerealiseerde situatie, die legaal (op grond van alle vigerende omgevingsvergunningen en/of meldingen) gerealiseerd is. Er wordt dus uitgegaan van de meest beperkende toestemming. Wat feitelijk gerealiseerd is, wordt gebaseerd op de geldende natuurtoestemming. Als er geen natuurtoestemming is, is de omgevingsvergunning voor de milieubelastende activiteit bepalend.

Bij feitelijk gerealiseerde capaciteit wordt uitgegaan van de op het moment van indienen van de melding op grond van een toestemming volledig opgerichte installaties en gebouwen, of gerealiseerde infrastructuur en overige voorzieningen die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de activiteit.

Als een veehouder wel wil uitbreiden of wisselen van diercategorie of een nieuwe activiteit op het bedrijf wil opstarten, geldt onverkort de verplichting om een omgevingsvergunning aan te vragen voor de Natura 2000-activiteit. Het kan hierbij alleen gaan om de feitelijk gerealiseerde situatie, die legaal (op grond van alle vigerende omgevingsvergunningen en/of meldingen) gerealiseerd is. Er wordt dus uitgegaan van de meest beperkende toestemming. Wat feitelijk gerealiseerd is, wordt gebaseerd op de geldende natuurtoestemming. Als er geen natuurtoestemming is, is de omgevingsvergunning voor de milieubelastende activiteit bepalend.

De verplichting voor een veehouderij om te voldoen aan het eerste lid geldt alleen voor veehouderijen met huisvestingssystemen die 20 jaar (voor rundvee) of 15 jaar (voor de overige diercategorieën) oud zijn. In artikel 10.9 is een overgangsregeling opgenomen voor bepaalde emissie reducerende huisvestingssystemen waarmee feitelijk de vrijwaringstermijn voor die systemen wordt verlengd tot uiterlijk 1 januari 2030.

Lid 5

Omdat sprake is van een passende maatregel dan wel instandhoudingsmaatregel is het op grond van het vijfde lid, onder a, niet mogelijk om de diercategorie te wijzigen of een toename van het aantal dieren door te voeren die wordt gehouden in het dierenverblijf waarin het verouderde huisvestingssysteem zich bevindt. In de regeling is vastgelegd dat wordt uitgegaan van de feitelijk gerealiseerde capaciteit die is toegestaan op grond van de natuurtoestemming of de milieutoestemming die geldt op het moment van indienen van de melding. Dat betekent dat er bij het doen van de melding een keuze mogelijk is welke toestemming wordt gekozen. Op deze manier kunnen ook PAS-melders en ondernemers die intern gesaldeerd hebben voldoen. Met het doen van een melding vindt op geen enkele wijze legalisatie plaats van deze situaties. Bij feitelijk gerealiseerde capaciteit gaat het omde op grond van een toestemming volledig opgerichte installaties en gebouwen, of gerealiseerde infrastructuur en overige voorzieningen die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de activiteit. Als een veehouder meer dieren wil gaan houden, wil wisselen van diercategorie of een nieuwe activiteit op het bedrijf wil opstarten, geldt onverkort de verplichting om een omgevingsvergunning aan te vragen voor een Natura 2000-activiteit.

Het kan voorkomen dat op een veehouderijlocatie reeds emissie reducerende huisvestingssystemen of maatregelen zijn toegepast. Als de vrijwaringstermijn is verstreken moet opnieuw bezien worden of met de getroffen maatregel (nog steeds) wordt voldaan aan bijlage VI. Als een aanpassing van systeem of maatregel nodig is, is in dit vijfde lid, onder b, bepaald dat er in zo'n geval niet gekozen mag worden voor een maatregel met een lagere emissiereductie. Dat zou immers betekenen dat er een toename van stikstofemissies optreedt waardoor er geen sprake is van een passende maatregel of instandhoudingsmaatregel.

Lid 56

In de praktijk is gebleken dat het houden van hobbydieren op een veehouderij tot niet bedoelde situaties kan leiden en bij het beoordelen of voldaan wordt aan de eisen van Bijlage VI Maatregelen ammoniakemissiereductie wordt betrokken. Daarom wordt nu in de regels nadrukkelijk bepaald dat de behuizing waarin hobbydieren worden gehouden, niet meetelt bij de beoordeling of aan de ammoniakemissie-normen wordt voldaan. Er is alleen sprake van hobbydieren als het houden van geringe aantallen dieren op geen enkele wijze als bedrijfsmatig beoordeeld kan worden. Wanneer daarvan sprake is, kan per geval verschillen. Hierover is veel jurisprudentie. Voor meer informatie verwijzen wij naar informatie daarover op de landelijke informatiepagina van het Informatiepunt Leefomgeving.

Als het houden van geringe aantallen dieren is gerelateerd aan de bedrijfsvoering of als het houden daarvan direct is gerelateerd aan de hoofdcategorie, zoals mannelijke nakomelingen bij melk- of zoogkoeien, is er geen sprake van hobbydieren in de zin van deze regeling. In sommige gevallen zijn de aantallen bedrijfsmatig te houden dieren dermate beperkt in aantal dat het disproportioneel is om investeringen te vragen. Voor die gevallen is in Bijlage VI een regeling opgenomen.

V

De volgende sectie wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 3.99 Maatwerkregel toepassing technieken dierenverblijf

Lid 1

Bij het oprichten van een nieuw dierenverblijf of het toepassen van een techniek in een bestaand dierenverblijf zoals opgenomen in artikel 3.102 Lijst van technieken, moet worden voldaan aan de normen voor nieuwe dierenverblijven uit Bijlage VI in het geval voor die toepassing:

- een omgevingsvergunning voor de Natura 2000-activiteit wordt aangevraagd. Dit omvat ook de situaties waarin een meervoudige aanvraag voor omgevingsvergunning is gedaan en waarvoor advies met instemming geldt door Gedeputeerde Staten op grond van artikel 4.25 Omgevingsbesluit;
- een omgevingsvergunning voor de milieubelastende activiteit of de melding ingevolge het Besluit activiteiten leefomgeving nodig is.

Het gaat hier om situaties die niet onder de maatregel vallen als bedoeld in artikel 3.98, zoals:

- situaties waarbij sprake is van het oprichten van een nieuw dierenverblijf,
- een uitbreiding van productiecapaciteit of wijziging van diercategorie,
- situaties waarbij vanuit de voortoets geen N2000-vergunning vereist is, of
- situaties waarin een ondernemer eerder dan de 15 of 20 jaarstermijn uit artikel 3.98 maatregelen treft. Als een ondernemer in dit geval tevens voldoet aan de voorwaarden van artikel 3.98 (de maatregel is opgenomen in bijlage VI en is geen vergroting van productiecapaciteit of wijziging van diercategorie) dan kan hij de maatregel treffen door een melding te doen als bedoeld in artikel 3.98, derde lid.

Bijlage VI

De in Bijlage VI opgenomen normen voor ammoniakemissie voor dierenverblijven worden regelmatig aangepast aan de stand der techniek. Wijziging is aan de orde zodra er nieuwe emissie-reducerende maatregelen worden opgenomen in de Omgevingsregeling. Er zijn ook situaties denkbaar dat technieken nog niet opgenomen zijn in de Omgevingsregeling, maar wel perspectiefrijk zijn. In dergelijke gevallen kan verzocht worden om deze emissiereducerende systemen op te nemen in Bijlage VI van de verordening.

W

De volgende sectie wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 3.101 Minder dieren houden

Dit artikel bevat een mogelijkheid om met het houden van minder dieren te voldoen aan de normen uit bijlage VI Maatregelen ammoniakemissiereductie bijlage VI. Hierbij wordt uitgegaan van de diercategorie hoofdcategorie en het aantal dieren dat legaal mag worden gehouden binnen de feitelijk gerealiseerde capaciteit op grond van de omgevingsvergunning voor de natura 2000-activiteit of de omgevingsvergunning respectievelijk de melding voor de milieubelastende activiteit. Uitwisseling binnen de bestaande hoofdcategorie is mogelijk. Dat betekent bijvoorbeeld dat een bedrijf met zowel melkvee als jongvee, de reductie die nodig is voor het melkvee mag behalen door minder jongvee te houden.

- Bij feitelijk gerealiseerde capaciteit wordt uitgegaan van de op het moment van indienen van de melding op grond van een toestemming volledig opgerichte installaties en gebouwen, of gerealiseerde infrastructuur en overige voorzieningen die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de activiteit.
- Om gebruik te maken van de mogelijkheid om met minder dieren aan de normen uit bijlage VI te voldoen, is een aanpassing/ gedeeltelijke intrekking van de omgevingsvergunning voor de N2000-activiteit of bij gebreke daarvan de omgevingsvergunning voor de milieubelastende activiteit of de melding op grond van het Besluit activiteiten leefomgeving, vereist. De intrekking van stikstofruimte kan niet worden ingezet ten behoeve van extern salderen.

Bij feitelijk gerealiseerde capaciteit wordt uitgegaan van de op het moment van indienen van de melding op grond van een toestemming volledig opgerichte installaties en gebouwen, of gerealiseerde infrastructuur en overige voorzieningen die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de activiteit.

Om gebruik te maken van de mogelijkheid om met minder dieren aan de normen uit bijlage VI te voldoen, is een aanpassing/ gedeeltelijke intrekking van de natuurtoestemming vereist. De intrekking van stikstofruimte kan niet worden ingezet ten behoeve van intern of extern salderen.

X

Het volgende opschrift wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 3.103 Maatwerkregel Tijdelijk handelingsverbod veehouderijen

Y

Het volgende opschrift wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 3.104 Meldplicht Maatwerkregel forse stikstofreductie

Z

De volgende sectie wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Hoofdstuk 4 Instructieregels omgevingsvergunning

Afdeling 4.1

Paragraaf 4.1 4.1.1 Algemeen

Artikel 4.5 Ontheffing

De ontheffing is gebaseerd op artikel 2.32 Omgevingswet. Op verzoek van het bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen van een instructieregel, zoals opgenomen in dit hoofdstuk. Het gaat hierbij om gevallen waarmee Provinciale Staten bij het vaststellen van de instructieregels geen rekening hebben gehouden. Bij het besluit over toepassing van de ontheffingsbevoegdheid vindt een afweging plaats tussen enerzijds de belangen die worden gediend met de regels uit de verordening en anderzijds het belang van het verrichten van de activiteit. Als de belemmering van het belang onevenredig is in verhouding tot de provinciale belangen, kan dit reden zijn om de ontheffingsbevoegdheid toe te passen. De ontheffing geldt alleen voor incidentele gevallen en is niet bedoeld voor herhaalde toepassing.

De ontheffingsbevoegdheid biedt ruimte voor maatwerk en bij onvoorziene omstandigheden. Als het bevoegd gezag een verzoek tot ontheffing wil indienen, is vroegtijdig overleg en afstemming nodig gelet op het bijzondere -en incidentele- karakter van de ontheffing.

Paragraaf 4.2 4.1.2 Beoordelingsregels omgevingsvergunning

Artikel 4.6 Beoordelingsregels omgevingsvergunning grondwatersanering

Een grondwatersanering is een activiteit die gevolgen heeft voor een grondwaterlichaam. In artikel 7.12 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) is bepaald dat een omgevingsverordening die regelt dat het verboden is om een activiteit te verrichten die gevolgen kan hebben voor een krw-oppervlaktewaterlichaam of een grondwaterlichaam, de beoordelingsregels als bedoeld in het tweede lid en derde lid van dat artikel bevat. Het Rijk beoogt hiermee eenzelfde toetsingskader als bedoeld in artikel 8.84 van het Bkl, te verwezenlijken voor de in het Besluit activiteiten leefomgeving aangewezen wateractiviteiten.

Het eerste, tweede onder a t/m e, en derde lid van dit artikel geeft uitvoering aan de instructieregel zoals opgenomen in artikel 7.12 van het Besluit kwaliteit leefomgeving.

Het tweede lid, onder f en vierde lid bevat de in Artikel 6.18 opgenomen aanvullende beoordelingsregels voor wateractiviteiten. Hiermee wordt geborgd dat de omgevingsvergunning alleen verleend

wordt als die verenigbaar is met de alle voor grondwater relevante doelen die de Kaderrichtlijn Water kent. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar dat artikel.

Aan de vergunning worden voorschriften verbonden. De grondwatersanering moet in ieder geval de onaanvaardbare risico's wegnemen. De grondwatersanering is er op gericht de risico's in zijn geheel weg te nemen. Dit komt overeen met een uitkomst van de risicobeoordeling grondwaterkwaliteit waarbij "gevaar is uit te sluiten". Of dit haalbaar is, hangt af van de lokale situatie als de mate waarin het proportioneel en kosteneffectief is om een dergelijk saneringsresultaat te verlangen.

Sanering

Specifiek aangaande de sanering, worden er voorschriften verbonden over:

- Waartoe de sanering zich moet richten: (bron) zone en/of verontreinigingspluim
- Saneringsmethode
- Het beoogde eindresultaat (dit kan uitgedrukt worden in hoeveelheden grond of grondwater dat een bepaalde concentratie dient te hebben of in termen van het wegnemen van bepaalde risico's).

Start en duur activiteit

Aangaande de start en duur van de activiteit geven de voorschriften aan onder welke omstandigheden er gesaneerd mag worden en of dit eventueel gelijktijdig met overige activiteiten opgepakt kan worden. Als de grondwatersanering wordt uitgevoerd vanwege het bouwverbod op een mobiele verontreinigingssituatie als bedoeld in Artikel 5.21 kunnen er in de omgevingsvergunning voorschriften aan de saneringsaanpak worden verbonden zodat de bouw al tijdens de sanering kan aanvangen.

Wijzigen activiteit

Wijzigingen van de sanering dienen tijdig aan gedeputeerde Staten te worden medegedeeld.

Beëindigen activiteit

Aangaande het beëindigen van de activiteit kunnen voorschriften worden verbonden over aanvullende gegevens en bescheiden die de initiatiefnemer moet aanleveren en de wijze waarop bevoegd gezag hier goedkeuring op geeft zodat provincie kan beoordelen of de sanering conform de omgevingsvergunning is uitgevoerd. De activiteit is beëindigd nadat de provincie mededeling heeft gedaan dat gelet op de gegevens en bescheiden de grondwatersanering is afgerond. In Artikel 3.54 is een informatieplicht opgenomen na de beëindiging van de grondwatersanering. Bij het beëindigen van de activiteit worden gegevens en bescheiden verstrekt over eventuele gebruikbeperkingen en nazorgmaatregelen die noodzakelijk zijn om verspreiding van een eventuele restverontreiniging te voorkomen of beperken en voorstellen voor nazorgmaatregelen. De activiteit is beëindigd nadat de provincie mededeling heeft gedaan dat gelet op de gegevens en bescheiden de grondwatersanering is afgerond. Als de grondwatersanering plaatsvindt in verband met een bouwverbod op een mobiele verontreinigingssituatie als bedoeld in Artikel 5.21, sturen Gedeputeerde Staten een kopie van de mededeling aan burgemeester en wethouders zodat die kunnen bepalen of er gestart kan worden met bouwen.

Nazorg

Daarnaast kunnen er voorschriften verbonden worden die zich richten tot de tijd nadat de activiteit beëindigd is. Deze voorschriften hebben tot doel om zorg te dragen dat het watersysteem in voldoende mate beschermd blijft bij gebruik van de gesaneerde locatie. Denk bijvoorbeeld aan het in stand houden van een bepaalde bodemkwaliteit of afdeklaag die zich onder de bron(zone) bevindt of het monitoren van de verontreinigingspluim om zodoende inzicht te krijgen of er zich een soort van stabiele eindsituatie voordoet. Het betreft voorschriften om te zorgen dat risico's (langdurig) weggenomen blijven.

Artikel 4.7 Beoordelingsregels omgevingsvergunning Gesloten stortplaats

Dit artikel regelt de voorwaarden waaronder een omgevingsvergunning voor de milieubelastende activiteit binnen de locatie Gesloten stortplaats verleend kan worden.

Het doelvermogen en de belastingaanslag vloeit voort uit het systeem van de Wet milieubeheer met betrekking tot het sluiten van de stortplaatsen ten behoeve van het nazorgfonds.

Artikel 4.8 Beoordelingsregels omgevingsvergunning Provinciale weg

Algemene vergunningvereisten

Een aanvraag om een omgevingsvergunning voor het verrichten van een beperkingengebiedactiviteit binnen het beperkingengebied provinciale weg wordt in ieder geval getoetst aan de voorwaarden die in dit artikel zijn opgenomen. Voor verschillende beperkingengebiedactiviteiten gelden specifieke normen.

Onder a

Als de aanvraag betrekking op heeft op een wegvak waar tegelijkertijd werkzaamheden gepland zijn, kan het voorkomen dat de aanvraag zich daarmee niet verenigt.

Onder b

De provincie is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de weg door deze te onderhouden, in stand te houden en de bruikbaarheid te waarborgen. Veranderingen van de weg mogen hieraan geen afbreuk doen.

Onder c

Weggebruikers moeten voldoende zicht hebben om veilig op de weg te kunnen rijden of de weg te verlaten. Het uitzicht van weggebruikers op de weg of het zicht op tot de weg behorende verkeersvoorzieningen mag niet worden belemmerd. De verkeersvoorzieningen hebben een functie voor het verkeer, die door de aanwezigheid van de aangevraagde vergunning in het doel, de functionaliteit of in de onderhoudsmogelijkheden niet mogen worden belemmerd.

Onder d

Om mede gebruik van de weg mogelijk te maken moet er ook voldoende fysieke ruimte beschikbaar zijn.

Artikel 4.9 Aanvullende beoordelingsregels werkzaamheden Provinciale weg

Werkzaamheden die voortvloeien uit een wettelijke verplichting worden altijd door of namens op andere overheden uitgevoerd. Gedeputeerde Staten verlenen daarvoor alleen aan andere overheden een omgevingsvergunning. De werkzaamheden die onder een wettelijke verplichting vallen, zijn niet op voorhand uitputtend te benoemen en daarmee ook niet uitputtend te normeren. In beginsel gelden daarom alleen de algemene voorwaarden, als bedoeld in het eerste lid van artikel 4.8 en motiveren Gedeputeerde Staten in hun beschikking zo nodig aanvullend. Hieronder zijn enkele voorbeelden genoemd.

In het belang van de verkeersveiligheid plaatst de provincie alleen verlichting als daardoor de verkeersveiligheid op de provinciale weg verbetert. Verlichting kan, met name binnen de bebouwde kom, ook andere belangen dienen, zoals het verbeteren van de sociale veiligheid. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de sociale veiligheid en kunnen het in dat verband noodzakelijk vinden om op de provinciale weg extra verlichting te plaatsen. Voor zover de extra verlichting de verkeersveiligheid niet in het geding brengt, kunnen Gedeputeerde Staten vergunning verlenen.

Het kan voorkomen dat het Rijk of een gemeente geluidsoverlast wil of moet beperken en dat niet anders kan doen dan door op de provinciale weg een geluidsscherm te plaatsen. Voor zover dat past binnen de fysieke ruimte en de verkeersveiligheid of de kwaliteit van de provinciale weg niet wordt aangetast, kunnen Gedeputeerde Staten hiervoor vergunning verlenen.

In provinciale wegen liggen zowel binnen als buiten de bebouwde kom verschillende rotondes. De inrichting van een provinciale rotonde is gericht op doorstroming en verkeersveiligheid en is daarom in beginsel onderhoudsarm ingericht. Met name binnen de bebouwde kom kunnen voor rotondes ook gemeentelijke esthetische belangen een rol spelen. Gedeputeerde Staten kunnen een gemeente vergunning verlenen voor het met alternatieve wijze beplanting inrichten van een rotonde gelegen binnen de bebouwde kom, of op de grens daarvan.

Artikel 4.10 Aanvullende beoordelingsregels uitweg Provinciale weg

Onderdeel a

Stroomwegen hebben een functie voor langeafstandsverkeer en vormen verbindingen tussen steden, landsdelen en landen. Op stroomwegen gelden over het algemeen maximumsnelheden van 80 km/h of hoger. De aanwezigheid van uitwegen verenigt zich daarmee in het belang van de verkeersveiligheid en doorstroming niet.

Onderdeel b en c

Uitwegen ontsluiten bij voorkeur op de weg van de laagste orde. Het gestelde onder a geldt daarom ook voor nieuwe uitwegen op gebiedsontsluitingswegen. Op gebiedsontsluitingswegen worden geen nieuwe uitwegen toegestaan, tenzij geen andere ontsluitingsmogelijkheid beschikbaar is en bundeling van uitwegen met naastgelegen percelen niet mogelijk is. Gebiedsontsluitingswegen binnen de bebouwde kom kunnen wel geschikt zijn voor een uitweg, omdat het onderscheid tussen gebiedsontsluitingswegen binnen de bebouwde kom en erftoegangswegen in de uitvoeringspraktijk moeilijk of niet zichtbaar is.

Onderdeel d

Als het perceel waarvoor een uitweg wordt aangevraagd al een uitweg heeft, wordt de aanvraag om een nieuwe uitweg geweigerd, tenzij er vanwege de lokale situatie bezien in het belang van de verkeersveiligheid een tweede uitweg noodzakelijk is.

Ter vermindering van het aantal conflictpunten heeft bundeling van uitwegen de voorkeur boven ontsluiting van ieder individueel perceel. Gedeputeerde Staten voeren met de betrokken perceel-eigenaren overleg. Als de betrokkenen geen overeenstemming bereiken en de aanvraag voor een nieuwe uitweg wordt geweigerd, dan kan de eigenaar van het niet ontsloten perceel op grond van artikel 5:57 Burgerlijk Wetboek een noodweg vorderen ten laste van een naburig erf. Een andere manier voor het bundelen van uitwegen is het aanleggen van een parallelvoorziening waarop de aangrenzende percelen kunnen ontsluiten. De uitvoerbaarheid van een dergelijke oplossing is afhankelijk van onder meer ruimtelijke en financiële mogelijkheden.

Onderdeel e

Een uitweg regelt een voorrangssituatie, weggebruikers die een uitweg verlaten moeten voorrang verlenen aan het verkeer op de weg. Daarvoor is voldoende uitzicht noodzakelijk. De aanwezigheid van bomen, abri's, huizen en dergelijke kunnen het uitzicht belemmeren. Hierover heeft het CROW in haar breed in Nederland geaccepteerde richtlijnen verschillende aanbevelingen gegeven, die de provincie in beginsel volgt. Een voorbeeld voor uitwegen is het hanteren van minimaal vijf meter zicht vóór de kantstreep of kant wegverharding en minimaal 110 meter vrijoprijzicht. In Noord-Brabant zijn door de aanwezigheid van bomenrijen langs wegen niet alle aanbevelingen praktisch toepasbaar. De provincie volgt zo veel als mogelijk de aanbevelingen van het CROW en levert om praktische redenen ook maatwerk.

Onderdeel f

Een uitweg is ondergeschikt aan de weginrichting of tot de weg behorende verkeersvoorzieningen, zoals voorsorteervakken, opstelstroken, middengeleiders en vangrails. De weginrichting of tot de weg behorende verkeersvoorzieningen worden niet veranderd of verplaatst om het veilig in- en uitrijden van een uitweg mogelijk te maken.

Artikel 4.11 Aanvullende beoordelingsregels kabels en leidingen Provinciale weg

Onderdeel a

Voor telecommunicatiekabels en niet-gevulde mantelbuizen geldt een gedoogplicht ingevolge artikel 5.2 van de Telecommunicatiewet. Elektriciteitskabels en gasleidingen zijn door de wetgever op voorhand aangemerkt als werken van algemeen nut. Gedeputeerde Staten zijn in beginsel verplicht om die kabels in hun gronden te gedogen ingevolge de Belemmeringenwet Verordeningen en de Belemmeringenwet Privaatrecht. Dit geldt ook voor waterleidingen en rioleringen, als het gaat om concrete werken die door de minister als werken van algemeen nut zijn aangemerkt. Dat neemt niet weg dat in het belang van de verkeersveiligheid en kwaliteit van de provinciale weg regels te stellen zijn over de ligging van de kabels en leidingen. In het kader van voornoemde verplichtingen en in verband met de vaak beperkt aanwezige fysieke ruimte in provinciale wegen, zijn alleen voornoemde kabels en leidingen met een openbare functie toegestaan.

Onderdeel b

Om te voorkomen dat de provinciale weg opengebroken moet worden voor onderhoud aan kabels of leidingen, waardoor de doorstroming en veiligheid op de weg in het geding zijn, liggen kabels of leidingen niet in de lengterichting onder gesloten verhardingen van hoofdrijbanen, fietspaden of fietspadenparallelwegen. Kabels of leidingen die in bermen van de weg liggen, zijn bovendien veiliger bereikbaar als daaraan onderhoud of herstel moet plaatsvinden. Alleen wanneer Wanneer in de berm van de weg onvoldoende fysieke ruimte beschikbaar is, wordt kan een uitzondering worden gemaakt voor het leggen van telecommunicatie- en elektriciteitskabels onder gesloten verharding, omdat deze kabels niet onderhoudsgevoeliger zijn dan andere kabels en leidingen met een openbare functie. Het leggen van kabels en leidingen in de lengterichting onder een fietspad of een parallelweg met een open verharding is in beginsel wel toegestaan. Voor overige kabels en leidingen in een fietspad of parallelweg zijn aanvullende maatregelen gewenst om het functioneren van de Provinciale weg niet in gevaar te brengen en aan de zorgplicht te kunnen voldoen.

Onder c

Kabels of leidingen kunnen alleen in kunstwerken worden gelegd, als daarmee tijdens de bouw van het kunstwerk rekening is gehouden door middel van speciaal daarvoor bestemde mantelbuizen of holle ruimten. In het geval dat in een kunstwerk geen ruimte gereserveerd is voor kabels of leidingen, zijn in het belang van het behoud van de constructie geen nieuwe kabels of leidingen toegestaan, wanneer op het moment van de aanvraag onvoldoende gereserveerde ruimte beschikbaar is. Gelet op het bepaalde in artikel 1.1, onder aa, van de Telecommunicatiewet heeft de gedoogplicht voor kabels als bedoeld in de Telecommunicatiewet betrekking op kabels in openbare gronden. Kunstwerken zijn daarvan onderdeel. Dit betekent dat als een kunstwerk niet beschikt over mantelbuizen of holle ruimten, de provincie de aanwezigheid van een telecommunicatiekabel op een andere manier op of aan het kunstwerk moet toestaan.

Onderdeel d

Als kabels of leidingen moeten worden vervangen of verlegd, is het (ver)leggen naar een locatie onder bomen en struiken ter voorkoming van schade aan bomen of kabels en leidingen niet toegestaan. Kabels en leidingen moeten op een bepaalde afstand van beplantingen liggen. Die afstand is in beginsel minimaal de afstand die gelijk is aan de helft van de diameter van de kroon van de beplantingen. In bestaande situaties is dit echter niet altijd mogelijk vanwege ruimtegebrek binnen het bestaande wegprofiel. Maatwerk is derhalve vaak noodzakelijk.

Artikel 4.12 Aanvullende beoordelingsregels lozen hemelwater Provinciale weg

Provinciale sloten dienen er meestal toe om hemelwater van de provinciale weg af te voeren of op te vangen. Extra lozingen vanaf naastgelegen particuliere percelen vergen derhalve een oordeel over de vraag of de sloot de te verwachten hoeveel extra lozingen van particuliere percelen kan verwerken.

Artikel 4.13 Aanvullende beoordelingsregels aanduiding Provinciale weg

Borden anders dan borden ten behoeve van het verkeer hebben in beginsel een afleidende werking en kunnen tot verkeersonveilige situaties leiden. Het risico hierop is in verband met de hogere toegestane snelheden en de hogere verkeersintensiteiten op provinciale wegen buiten de bebouwde kom groter, dan op wegen binnen de bebouwde kom. Om die reden zijn uitsluitend aanduidingen binnen de bebouwde kom toegestaan, als deze niet aan tot de provinciale weg behorende verkeersvoorzieningen zoals openbare verlichtingsmasten, verkeersregelininstallaties, verkeersborden of bomen bevestigd worden.

Artikel 4.14 Aanvullende beoordelingsregels kunstobject Provinciale weg

Onderdeel b

Aan een omgevingsvergunning voor provinciale wegen wordt in beginsel als voorschrift opgenomen dat het onderhoud van het vergunde door de vergunninghouder plaatsvindt. Omdat een kunstobject is gelegen op de weg, worden via de vergunningvoorschriften in ieder geval de veiligheidsvoorschriften die zijn vastgelegd in publicatie 96b van het CROW aan de vergunning verbonden. Een andere wegbeheerder kent deze voorschriften en kan deze op correcte wijze toepassen, omdat zij daarvoor - net als de provincie Noord-Brabant - in het kader van de wettelijke zorgplicht voor wegen de deskundigheid voor heeft. Van een derde, niet-wegbeheerder, kan een dergelijke deskundigheid niet verwacht worden. Daarom kan alleen een gemeentebestuur een omgevingsvergunning aanvragen.

Onderdeel c

Hoewel de provinciale wegen, met daarin gelegen rotondes, bedoeld zijn voor een vlotte en veilige afwikkeling van het verkeer en dientengevolge als zodanig ingericht zijn, kan een gemeente een rotonde ook zien als markeringspunt van de entree van een dorp of stad. Een kunstobject als markeringspunt op het middenterrein van een rotonde kan dat beeld verrijken. Omdat voor wegen binnen de bebouwde kom lagere snelheidsregimes gelden en de verkeersintensiteiten ten opzichte van provinciale wegen buiten de bebouwde kom lager zijn, kan daar onder voorwaarden een kunstobject toegestaan worden. Voor rotondes die buiten de bebouwde kom zijn gelegen, blijft de primaire verkeersfunctie en inrichting in stand.

Artikel 4.14a Aanvullende beoordelingsregels beschilderen kunstwerk

Een omgevingsvergunning kan alleen door de gemeente worden aangevraagd. In aanvulling op de afweging op grond van artikel 4.8 wordt tevens bezien of de beschildering geen onevenredige aantasting meebrengt van de fysieke leefomgeving, waaronder effect op milieu of landschap.

Artikel 4.15 Aanvullende beoordelingsregels voorwerpen Provinciale weg

De plaatsing van voorwerpen op de weg in verband met bouw- of onderhoudswerkzaamheden buiten de weg is uitsluitend toestaan als de zorgplicht voor de provinciale weg die de provincie heeft op grond van de Wegenwet niet in het geding komt.

Ter bescherming van de obstakelvrije ruimte moet een voorwerp zo dicht mogelijk bij het perceel van de eigenaar of gebruiker worden geplaatst. Het zo dicht mogelijk bij het perceel van de eigenaar of gebruiker plaatsen, is ook van belang om het zicht van weggebruikers te beschermen en de mogelijkheid om onderhoud aan de provinciale weg uit te voeren niet te belemmeren.

Artikel 4.16 Aanvullende beoordelingsregels evenement Provinciale weg*Algemeen*

In tegenstelling tot bij evenementen, is bij wedstrijden sprake van prestatievergelijkingen tussen deelnemers of voertuigen waarbij een prijs, beloning of aandenken in het vooruitzicht wordt gesteld. Gelet op het van toepassing zijnde juridische kader, worden wedstrijden met voertuigen en wedstrijden zonder voertuigen onderscheiden. Voor wedstrijden met voertuigen is de Wegenverkeerswet 1994 van toepassing. Voor wedstrijden zonder voertuigen gelden dezelfde voorwaarden als voor evenementen.

Onderdeel a

Provinciale wegen binnen de bebouwde kom zijn erftoegangswegen, of gebiedsontsluitingswegen met de inrichting of het karakter van een erftoegangsweg. De maximumsnelheid binnen de bebouwde kom is meestal bepaald op 50 km/h. Op deze wegen kunnen Gedeputeerde Staten een evenement toestaan, omdat het risico op aantasting van de verkeersveiligheid, doorstroming en bereikbaarheid veel minder is dan op stroomwegen en gebiedsontsluitingswegen buiten de bebouwde kom.

Er bestaat onderscheid tussen internationale, nationale, regionale en lokale evenementen en wedstrijden zonder voertuigen. Het onderscheid wordt bepaald door het karakter of de betekenis van het evenement of de wedstrijd. Voorbeelden van internationale evenementen zijn de jaarlijkse herdenkingen van de Tweede Wereldoorlog en onderdelen daarvan, zoals Operatie Market Garden. Koningsdag en de Luchtmachtdagen zijn nationaal en het Bloemencorso Zundert heeft een regionaal karakter. Van lokale aard zijn bijvoorbeeld carnavals- en Sinterklaasoptochten en kermissen.

Onderdelen b tot en met d

Een evenement of wedstrijd zonder voertuigen kan uitsluitend op de provinciale weg plaatsvinden als maatregelen worden getroffen om het risico op aantasting van de verkeersveiligheid, doorstroming en bereikbaarheid te minimaliseren. Een omleidingsroute is daarom meestal noodzakelijk.

Paragraaf 4.3 **4.1.3 Aanvullende beoordelingsregels op het Besluit kwaliteit leefomgeving**

Artikel 4.17 Aanvullende beoordelingsregels wateractiviteit

In Artikel 6.18 is een nadere toelichting opgenomen.

Artikel 4.18 Aanvullende beoordelingsregel wateronttrekkingsactiviteit

Deze beoordelingsregel richt zich op de aanvraag om een omgevingsvergunning voor een wateronttrekkingsactiviteit die betrekking heeft op het in de bodem brengen van water, ter aanvulling van het grondwater, in samenhang met de onttrekking van grondwater door een daarvoor bestemde voorziening, waarbij het in de bodem te brengen water niet afkomstig is uit een oppervlaktewaterlichaam. De beoordelingsregels zoals opgenomen in het tweede en derde lid van artikel 8.89 van het Bkl zijn van overeenkomstige toepassing.

In het tweede en derde lid van Artikel 8.89 Bkl zijn beoordelingsregels opgenomen voor het in de bodem brengen van water, ter aanvulling van het grondwater, in samenhang met de onttrekking van grondwater door een daarvoor bestemde voorziening, waarbij het in de bodem te brengen water afkomstig is uit een oppervlaktewaterlichaam. De beoordelingsregels in het Bkl zijn daarmee niet van toepassing op het in de bodem brengen van water dat niet afkomstig is van een oppervlaktewaterlichaam.

Deze regels in het Bkl betreffen een voortzetting van artikel 6.26, derde lid, van de Waterwet en de regels uit het Infiltratiebesluit bodembescherming (Stb. 1993, 233).

Artikel 6.26, derde lid van de Waterwet, zoals dat gold voor inwerkingtreding van de Omgevingswet, stelt het volgende:

"Een vergunning voor het infiltreren van water wordt slechts verleend, indien er geen gevaar is voor verontreiniging van het grondwater. Bij de beoordeling van dat gevaar worden de krachtens artikel 12 van de Wet bodembescherming gestelde regels in acht genomen."

Artikel 12 van de Wet bodembescherming, zoals dat gold voor inwerkingtreding van de Omgevingswet, bepaalt dat bij algemene maatregel van bestuur ten aanzien van het infiltreren van water, zoals bedoeld in de Waterwet, regels gesteld moeten worden die aangegeven:

- a. wanneer er sprake is van gevaar voor verontreiniging van het grondwater
- b. welke voorschriften ter bescherming van het grondwater verbonden moeten worden aan een vergunning voor dat infiltreren van water.

Het Infiltratiebesluit bodembescherming bevat deze regels, met dien verstande dat de regels enkel gericht zijn op het infiltreren van water dat afkomstig is van een oppervlaktewaterlichaam, ondanks dat zowel Artikel 6.26, derde lid van de Waterwet als Artikel 12 van de Wet bodembescherming spreekt over infiltreren van water.

Dit heeft te maken met het feit dat het Infiltratiebesluit bodembescherming zijn oorsprong kent in het stellen van regels aan infiltraties van oppervlaktewater ten behoeve van de drinkwatervoorziening.

Inmiddels wordt al lang niet meer enkel oppervlaktewater geïnfiltreerd in de bodem met als doel dit op een later moment te onttrekken. In het kader van het vergroten van de zoetwatervoorraden of bijvoorbeeld het tegengaan van bodemdaling wordt steeds vaker water dat niet afkomstig is van een oppervlaktewater, zoals hemelwater of grondwater, in de bodem gebracht. De beoordelingsregels zoals opgenomen in Artikel 8.89 van het Besluit kwaliteit leefomgeving richten zich echter nog steeds alleen tot het in de bodem brengen van water dat afkomstig is van een oppervlaktewaterlichaam.

Vanuit het oogmerk om de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen te beschermen als de aan watersystemen toegekende maatschappelijke functies, vindt de provincie het wenselijk dat de beoordelingsregels in Artikel 8.89 Bkl ook gelden voor het in de bodem brengen van water dat niet afkomstig is van een oppervlaktewaterlichaam.

AA

De volgende sectie wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Hoofdstuk 5 Instructieregels ~~voor het omgevingsplan gemeentenaan gemeentebestuur~~

Titel 5.1 Regels voor omgevingsplan

Afdeling 5.1 5.1.1 Algemeen

Paragraaf 5.1.1 5.1.1.1 Algemene bepalingen

Artikel 5.1 Toepassingsbereik

De instructieregels in ~~dit hoofdstuk deze titel~~ hebben tot doel dat de gemeenteraad (of in een voorkomend geval het college van burgemeester en wethouders) toepassing geeft aan de inhoud van de regels bij de vaststelling van een omgevingsplan. Deze instructieregels voor het omgevingsplan zijn opgenomen vanuit provinciaal belang. Er is niet gekozen om zelf als provincie algemene regels voor activiteiten op te stellen omdat het doelmatig en doeltreffend is dat gemeenten voor de betreffende activiteit algemene regels vastleggen in het omgevingsplan. Met een instructieregel borgt de provincie dat (delen van) het provinciaal beleid bij de vaststelling van het omgevingsplan worden betrokken en blijft er afwegingsruimte voor gemeenten om eigen beleid te voeren. De instructieregels bevatten soms afwegingscriteria en soms concrete voorwaarden. Dat is afhankelijk van het onderwerp en doel waarvoor de regel is gesteld. Belangrijk om op te merken is dat in hoofdstuk 10 Overgangsrecht en slotbepalingen een eerbiedigende werking is opgenomen voor bestaande activiteiten en functies. Die worden dus in beginsel niet door deze omgevingsverordening geraakt.

De instructieregels uit dit hoofdstuk zijn naast besluiten tot vaststellen of wijzigen van het omgevingsplan ook van toepassing op:

- de omgevingsvergunning voor de buitenplanse omgevingsplanactiviteit: in artikel 5.21, tweede lid, onder 2, van de Omgevingswet juncto artikel 8.0b en 8.0c van het Besluit kwaliteit leefomgeving is vastgelegd dat het college van B&W (of in een voorkomend geval GS) de instructieregels uit de omgevingsverordening moet toepassen als beoordelingsregel voor de omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit;
- het projectbesluit van het waterschap of van Gedeputeerde Staten: dit volgt uit de instructieregels aan het waterschapsbestuur en Gedeputeerde Staten, die in hoofdstuk 6 of 7 van deze omgevingsverordening zijn opgenomen.

De wet biedt de mogelijkheid dat Gedeputeerde Staten, vanwege een provinciaal belang, gevallen aanwijst waarbij voor de vergunningverlening voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit advies (met instemming) bij hen gevraagd moet worden. Het al dan niet instellen van advies (met instemming) vraagt een aparte afweging die afhankelijk is van problematiek, tijd, politiek, en praktijk. Gedeputeerde Staten stellen daarom in een apart besluit de aanwijzing van gevallen van provinciaal belang vast. Bij deze aanwijzing gaat het om gevallen van een provinciaal belang dat niet doelmatig of doeltreffend door een gemeente kan worden uitgeoefend. Vanuit de afweging over het al dan niet instellen van advies (met instemming) komen in beginsel de volgende categorieën van gevallen in aanmerking:

- Wettelijke taken of verantwoordelijkheden: in het Besluit kwaliteit leefomgeving heeft de wetgever via instructieregels voor de omgevingsverordening een aantal verantwoordelijkheden bij de provincie belegd. Vanuit die verantwoordelijkheid wil de provincie betrokken worden bij ontwikkelingen die deze verantwoordelijkheid raken, zoals het Natuurnetwerk Brabant.
- Gemeentegrens overstijgende activiteiten: het gaat hierbij om ontwikkelingen waarbij de provincie een regiefunctie vervult, zoals stedelijke ontwikkelingen of ontwikkelingen met een grote impact op de fysieke leefomgeving, zoals wind- en zonneparken of grootschalige ontwikkelingen vanuit de landbouw. Soms gaat het dan ook om naleving van in regionaal verband gemaakte afspraken, zoals bij stedelijke ontwikkelingen. Vanuit de regiefunctie is provinciale betrokkenheid gewenst.
- Maatwerkbepalingen: deze regels bieden de mogelijkheid om af te wijken van de basis instructieregels en bevatten vaak kwalitatieve bepalingen of zogenaamde open normen. Bij veel instructieregels is sprake van een 'open norm'. Zo'n open norm leent zich niet goed voor toepassing als beoordelingsregel. Bij de opstelling van deze vaak kwalitatieve regels in de omgevingsverordening is ervan uitgegaan dat partijen (initiatiefnemer, omwonenden, gemeenten, waterschap en provincie) in gezamenlijk overleg invulling geven aan die kwalitatieve voorwaarden. De invulling van de kwalitatieve voorwaarden is maatwerk en kan per geval verschillen, afhankelijk van de activiteit, de effecten op aanwezige waarden en functies in een gebied of de doelen die vanuit gemeente, waterschap of provincie worden nagestreefd. Door kwalitatieve voorwaarden toe te passen, zijn detailregelingen vervallen. Om een eenduidige toepassing van deze regels te bewerkstelligen, is advies gewenst.
- Specifieke onderwerpen van provinciaal belang: vanuit specifieke onderwerpen van provinciaal belang kan het gewenst zijn om adviesrecht (met instemming) in te stellen. Denk aan onderwerpen als veehouderij of grootschalige logistiek. Of het wenselijk is voor dit soort specifieke onderwerpen advies (met instemming) in te stellen kan per geval verschillen.

Tot slot benadrukken wij dat niet alle ontwikkelingen met een buitenplanse omgevingsplanactiviteit vergund kunnen worden. Een buitenplanse omgevingsplanactiviteit is per definitie gericht op het vergunnen van een activiteit en niet op het weghalen van de juridische regeling die een bestaande activiteit of functie toestaat. Bij sommige ontwikkelingen geldt vanuit de instructieregels dat juridisch wordt geborgd dat de bestaande (vaak milieubelastende) activiteit niet langer mag worden uitgeoefend. Dat kan alleen door een wijziging van het omgevingsplan. Of is er een maximum omvang voor bouwpercelen opgenomen. Als die omvang vastligt in het omgevingsplan, kan er geen activiteit buiten dat bouwperceel vergund worden; dan wordt de maximale omvang van het bouwperceel immers (virtueel) overschreden.

Op grond van jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak over de afwijkvergunning ex artikel 2.1, eerste lid omgevingsvergunning voor de buitenplanse omgevingsplanactiviteit, onder c; Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, kan een omgevingsvergunning die zich richt op het vergunnen van een activiteit niet de juridische mogelijkheden wegnemen die in het bestemmingsplan omgevingsplan staan. De buitenplanse omgevingsplanactiviteit is ook gericht op het vergunnen van een nieuwe activiteit zodat daarin geen juridische borging kan worden opgenomen dat de functie niet langer op het perceel is toegestaan, ook niet door het opnemen van voorwaarden in de omgevingsvergunning. Dergelijke ontwikkelingen kunnen dus niet met toepassing van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit worden vergund omdat niet voldaan kan worden aan de instructieregels. Uit het systeem van de wet volgt dan dat de aanvraag voor de omgevingsvergunning moet worden geweigerd.

Artikel 5.3 Rangorde

In sommige situaties kunnen er meerdere bepalingen van toepassing zijn, zoals:

- over één gebied liggen meerdere locaties;
- over één bouwperceel liggen meerdere locaties waardoor er voor de ter plaatse gevestigde functie binnen één bouwperceel verschillende regiems gelden, de zogenaamde doorsneden bouwpercelen;
- binnen één bouwperceel zijn meerdere functies gevestigd waarvoor verschillende bepalingen gelden, bijvoorbeeld bij gemengde agrarische bedrijven.

Het is belangrijk dat duidelijk is welk regiem van toepassing is ten behoeve van de vertaling in het omgevingsplan. Het is niet wenselijk dat er twee verschillende regiems gelden waaruit gekozen kan worden. Daarom is opgenomen dat als er meerdere bepalingen uit de verordening gelden voor een bepaald gebied, binnen één bouwperceel of voor een bepaalde activiteit of functie, het zwaarste regiem geldt, tenzij uitdrukkelijk anders is bepaald.

Hieruit volgt bijvoorbeeld dat in het geval er sprake is van een gemengd bedrijf met een akkerbouwtaak en een veehouderijtaak, de omvang van een zo'n bedrijf ten hoogste 1,5 hectare mag bedragen. Of in het geval dat een veehouderij gedeeltelijk binnen Stedelijk gebied ligt, voor het hele bouwperceel de regels gelden zoals opgenomen in Artikel 5.62 Veehouderij in Stedelijk gebied. Overigens kan de gemeente in geval van een zogenaamd doorsneden bouwperceel ook afwijken om een verzoek tot aanpassing van de grens van de betreffende locatie te doen.

Artikel 5.4 Bestaand ruimtebeslag

Voor de toepassing van dit hoofdstuk is het belangrijk dat er geen onduidelijkheid bestaat over wat wordt verstaan onder bestaand ruimtebeslag.

Vanuit zorgvuldig ruimtegebruik is het alleen bij uitzondering mogelijk om functies en activiteiten buiten bestaand ruimtebeslag mogelijk te maken. Dat is in de betreffende artikelen opgenomen.

Artikel 5.5 Algemene maatwerkbepaling

Voor veel regels geldt dat een beperkte afwijking van de daarin opgenomen maatvoering, in beginsel geen effect heeft voor de achterliggende doelen. Het gaat daarbij om relatief kleine afwijkingen. Er wordt hierbij een motivering gevraagd dat de afwijking geen afbreuk doet aan de doelen van de regeling en het achterliggende provinciaal belang.

Het tweede lid biedt voor enkele maatschappelijke ontwikkelingen van algemeen belang de mogelijkheid om buiten bestaand ruimtebeslag functies en activiteiten toe te delen (nieuwvestiging).

Onderdeel b (winnen en opslaan van warmte) betreft het winnen en opslaan van (aard)warmte op een diepte van 500 m-mv of dieper, waarvoor een vergunning op grond van de Mijnbouwwet vereist

is. Voor de winning en opslag van warmte in ondiepere lagen (bodemonergie tot maximaal 500 m-mv) zijn algemene regels opgenomen in artikel 3.13 en 3.14 van deze verordening. Die ontwikkeling is onder voorwaarden mogelijk tot aan de beschermende kleilaag en opgenomen maximale boordiepte. Bodemonergiesystemen worden in het algemeen toegepast binnen bestaand ruimtebeslag. Ingeval van nieuwvestiging voor een planontwikkeling waarbij bodemonergie wordt voorzien, wordt bodemonergie niet zelfstandig ontwikkeld maar is dat onderdeel van het plan.

Artikel 5.6 Ontheffing

De ontheffing is gebaseerd op artikel 2.32 Omgevingswet. Op verzoek van het gemeentebestuur kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen van een instructieregel zoals opgenomen in **dit hoofdstuk** deze titel.

Het gaat hierbij om gevallen waarmee Provinciale Staten bij het vaststellen van de instructieregels geen rekening hebben gehouden of om gevallen waarbij de instructieregel in dat concrete geval onevenredig uitpakt.

Bij het besluit over toepassing van de ontheffingsbevoegdheid vindt een afweging plaats tussen enerzijds de belangen die worden gediend met de regels uit de verordening en anderzijds het belang van het realiseren van het beleid van de gemeente. Als de belemmering van het belang onevenredig is in verhouding tot de provinciale belangen, kan dit reden zijn om de ontheffingsbevoegdheid toe te passen. De ontheffing geldt alleen voor incidentele gevallen en is niet bedoeld voor reguliere gevallen waarin instructieregels de verwezenlijking van het beleid belemmeren of voor herhaalde toepassing.

De ontheffingsbevoegdheid biedt de ruimte voor maatwerk en voor onvoorziene ontwikkelingen, bijvoorbeeld een innovatief of experimenteel project, waarbij maatschappelijke belangen spelen, af te wijken van de instructieregels.

Als een gemeente een verzoek tot ontheffing wil indienen, is vroegtijdig overleg en afstemming nodig gelet op het bijzondere -en incidentele- karakter van de ontheffing.

Paragraaf 5.1.2 5.1.1.2 Basisprincipes voor een evenwichtige toedeling van functies

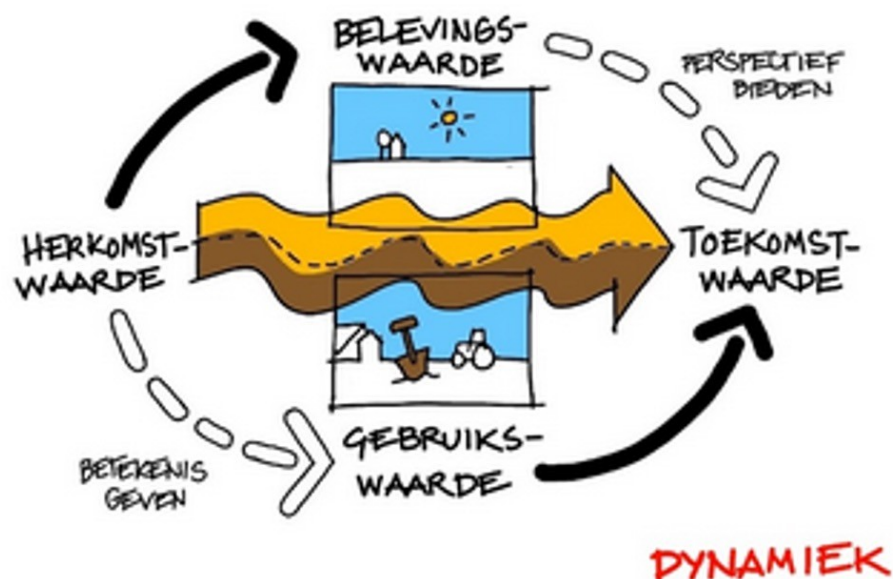
Artikel 5.7 Zorgplicht voor een goede omgevingskwaliteit

Omgevingskwaliteit

De provincie wil de omgevingskwaliteit van Brabant bevorderen, in combinatie met een veilige en gezonde leefomgeving. Bij omgevingskwaliteit gaat het om de kwaliteit van een plek of gebied, die bepaald wordt door een goed samenspel van herkomstwaarde, belevingswaarde, gebruikswaarde en toekomstwaarde. De karakteristiek van een plek of gebied bestaat uit herkomst- en belevingswaarden. Onderling zijn deze nauw verbonden en geworteld in een lang historisch ontwikkelingsproces. Herkomstwaarde gaat onder andere over verbondenheid, eigenheid en herkenbaarheid, cultuurhistorische verscheidenheid, cultuurhistorische waarden en de leesbaarheid van de omgeving in tijd en ruimte. Voorbeelden van belevingswaarde zijn uitstraling en aantrekkelijkheid, de schoonheid van de omgeving en een omgeving met contrasten, diversiteit, rust en ruimte.

De gebruiks- en toekomstwaarden van een plek of gebied zijn vooral verbonden met de maatschappelijke en ruimtelijke dynamiek. Actuele maatschappelijke opgaven en vraagstukken zijn veelal in grote mate bepalend voor de toekomstige kwaliteit van de leefomgeving. Gebruikswaarde heeft onder andere betrekking op een goede bereikbaarheid en functionaliteit van locaties, effectiviteit en productiviteit, externe veiligheid, een schoon milieu en een goede waterhuishouding. Bij toekomstwaarde gaat het bijvoorbeeld om stabiliteit en flexibiliteit, duurzaamheid, draagvlak voor een betekenisvolle toekomst, erfgoed, rekening houden met ecologische voorraden en duurzame ecosystemen.

KARAKTERISTIEK

Bron: Dauvellier Planadvies

Veilige en gezonde leefomgeving

Voor een gezonde leefomgeving gaat de provincie uit van 'positieve gezondheid'. Ook de Brabantse Omgevingsvisie en het Beleidskader Gezondheid gaan uit van deze positieve gezondheidsbenadering. Daaraan gekoppeld is in het beleidskader de ambitie opgenomen van drie gezonde levensjaren erbij voor iedere Brabander. Bij positieve gezondheid ligt de nadruk op de veerkracht, eigen regie en het aanpassingsvermogen van de mens. Niet op de beperkingen of ziekte zelf. Want mensen zijn niet hun aandoening. Positieve gezondheid betekent dat iemand zingeving ervaart en vaardigheden heeft om de uitdagingen van het leven aan te kunnen. Bij een positieve gezondheidsbenadering worden zes dimensies om gezondheid in kaart te brengen, onderscheiden. De GGD heeft expertise op dit vlak en kan een belangrijke adviesrol vervullen hoe om te gaan met deze dimensies bij de toedeling van functies en activiteiten. Het gaat om:

Lichaamsfuncties: Je gezond voelen, fitheid, klachten en pijn, slapen, eten, conditie, bewegen. *(Ik voel me gezond)*

Kwaliteit van leven: Geniet, gelukkig zijn, lekker in je vel zitten, balans, je veilig voelen, hoe je woont, rondkomen met je geld. *(Ik geniet van het leven)*

Mentale functies: Onthouden, concentreren, communiceren, vrolijk zijn, jezelf accepteren, omgaan met verandering, gevoel van controle. *(Ik voel me goed)*

Meedoen: Sociale contacten, serieus genomen worden, samen leuke dingen doen, steun van anderen, erbij horen, zinvolle dingen doen, interesse in de maatschappij. *(Ik heb contact met andere mensen)*

Zingeving: Zinvol leven, levenslust, idealen willen bereiken, vertrouwen hebben, accepteren, dankbaarheid, blijven leren. *(Ik vertrouw op de toekomst)*

Dagelijks functioneren: Zorgen voor jezelf, je grenzen kennen, kennis van gezondheid, omgaan met tijd, omgaan met geld, kunnen werken, hulp kunnen vragen. *(Ik kan goed voor mezelf zorgen)*

Naast een gezonde leefomgeving is ook een veilige leefomgeving belangrijk bij een evenwichtige toedeling van functies en activiteiten. De veiligheidsregio's hebben daarbij een belangrijke rol en adviesfunctie, bijvoorbeeld door te adviseren over een veilige inrichting van gebieden met oog voor vluchtroutes, mogelijke maatregelen bij rampen, evacueerbaarheid van gebouwen enz. Ook diverse regels uit het Besluit activiteiten richten zich op een veilige leefomgeving. Bij de toedeling van functies is het belangrijk daarmee op voorhand rekening te houden.

Het belang van een veilige of gezonde leefomgeving wordt in een aantal specifieke instructieregels benadrukt; bijvoorbeeld het belang van de evacueerbaarheid in waterbergingsgebied of het belang van een gezonde leefomgeving bij een duurzame stedelijke ontwikkeling. Dat betekent niet dat ze in andere gevallen niet belangrijk zijn of niet betrokken hoeven te worden. Bij het toedelen van functies speelt een veilige en gezonde leefomgeving altijd een rol vanuit de zorgplicht voor een goede omgevingskwaliteit.

Zorgplicht voor een goede omgevingskwaliteit

De zorgplicht voor een goede omgevingskwaliteit is in deze verordening opgenomen om een bijdrage te leveren aan een juiste balans tussen beschermen en benutten, zoals verwoord in de Omgevingswet. De wet kent als maatschappelijk doel het in onderlinge samenhang:

- bereiken en in stand houden van een veilig en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, ook vanwege de intrinsieke waarde van natuur, en
- doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

Bij de evenwichtige toedeling van functies speelt de balans tussen beschermen en benutten een belangrijke rol. Dat verschilt per ontwikkeling, per onderwerp, per gebied en in de tijd. De Brabantse leefomgeving kent een grote verscheidenheid. Die omgeving bestaat zowel uit waarden die in een gebied aanwezig zijn als uit de aanwezige functies. Bij de zorgplicht voor een goede omgevingskwaliteit gaat het zowel om het beschermen van waarden als het bijdragen aan de ontwikkeling van waarden en functies in een gebied. De zorgplicht voor een goede omgevingskwaliteit omvat een aantal basisprincipes in combinatie met een diepe en ronde manier van kijken, die afkomstig zijn uit de Brabantse omgevingsvisie:

- zorgvuldig ruimtegebruik
- toepassing van de lagenbenadering
- meerwaardecreatie

In deze verordening zijn geen regels opgenomen voor de brede manier van kijken. De brede manier van kijken sluit aan bij de uitgangspunten van de Omgevingswet dat een ontwikkeling samen met iedereen die het aangaat wordt opgepakt. Participatie en samenwerking zijn daarbij in de Brabantse praktijk een vanzelfsprekendheid. Afwegingen worden met de juiste betrokkenen en omwonenden

van een initiatief of in een gebied samen gemaakt; op een sociaal inclusieve manier dus. Hierdoor kunnen slimme combinaties gelegd worden en komt de gebiedskennis en betrokkenheid vanuit de omgeving goed tot haar recht. Deze omgeving omvat niet alleen de direct omwonenden, maar ook inbreng van kennisinstellingen en initiatiefnemers van elders die hun ervaringen delen. Breed kijken omvat ook het over provincie en landsgrenzen heen kijken.

Gemeenten geven invulling aan een goede omgevingskwaliteit op lokaal niveau door een afweging te maken in een concreet geval. Vanuit provinciaal belang zijn er naast de basisprincipes voor omgevingskwaliteit ook specifieke regels voor bepaalde activiteiten en functies opgenomen in deze verordening. Sommige regels zijn gericht op bescherming van waarden, zoals natuur-, landschapelijke en cultuurhistorische waarden. Soms zijn de regels gericht op ontwikkeling, bijvoorbeeld door ontwikkelruimte te koppelen aan een versterking van kwaliteit door groenontwikkeling of sloop van leegstaande bebouwing. Dat is verder uitgewerkt in Paragraaf 5.1.3 Versterken van omgevingskwaliteit.

Artikel 5.8 Zorgvuldig ruimtegebruik

Eerste lid

Het principe van zorgvuldig ruimtegebruik is al geruime tijd in het provinciaal beleid verankerd en omvat diverse aspecten. Doel is om bestaand bebouwd gebied zo goed mogelijk te benutten. Het optimaal benutten van de bestaande bebouwde omgeving draagt bij aan het behoud van de openheid en kwaliteit van het buitengebied en aan hergebruik van leegkomende of bebouwde locaties in zowel stedelijk als landelijk gebied.

Het voorkomen van onnodig nieuw ruimtebeslag in het landelijk gebied is een belangrijk uitgangspunt. Dit beleid wordt gecontinueerd. Mede gelet op de leegstand van agrarisch vastgoed is nieuw ruimtebeslag in het landelijk gebied niet nodig of wenselijk. Hierop bestaan wel uitzonderingen, bijvoorbeeld bij de verplaatsing van een bedrijf in het kader van een openbaar belang of in het geval van functies die vanuit het borgen van een goede en veilige leefomgeving niet in de directe omgeving van kwetsbare functies mogelijk zijn, zoals windturbines. In het algemeen geldt dat het oprichten van bebouwing buiten bestaand ruimtebeslag gepaard gaat met sanering van leegstaande bebouwing elders.

Om het zorgvuldig ruimtegebruik binnen bestaand ruimtebeslag te bevorderen is onder b. opgenomen dat bij ontwikkelingen rekening wordt gehouden met de mogelijkheden voor intensivering van gebruik binnen bestaand ruimtebeslag (bijvoorbeeld door verticale bouw) en meervoudig ruimtegebruik. In de terminologie van de Omgevingswet betekent 'rekening houden met' dat alleen vanwege zwaarwegende redenen en gemotiveerd afgeweken kan worden van deze instructieregel. Intensivering en meervoudig ruimtegebruik is in het algemeen van belang, maar speelt zeker een rol bij grootschalige bebouwing die voor grootschalige logistiek wordt gebruikt. Door kantoren boven de distributieruimte te plaatsen, parkeren en energieopwekking op daken te realiseren of door stadslandbouw op daken te ontwikkelen, wordt schaarse ruimte efficiënter benut en kan nieuw ruimtebeslag worden beperkt. Met deze instructieregel wordt verplicht dat alvorens er uitbreiding van ruimtebeslag plaatsvindt eerst de mogelijkheden voor intensivering en meervoudig ruimtebeslag in beeld te brengen en te benutten.

Het voorkomen van onnodig nieuw ruimtebeslag krijgt vorm door eerst de mogelijkheden binnen bestaande bebouwde omgeving optimaal te benutten. Dat betekent niet dat alle fysieke ruimte benut moet worden voordat nieuw ruimtebeslag mogelijk is. Binnen steden en dorpen is vanuit klimaat- en kwaliteitsdoelen bijvoorbeeld ook ruimte nodig voor groenvoorzieningen en voldoende opvang van water.

Zorgvuldig en meervoudig ruimtegebruik speelt ook een rol bij de ontwikkeling van zonneparken. Daarvoor geldt de zonneladder. Die is opgenomen en nader toegelicht in Artikel 5.54 Zonneparken in Landelijk gebied.

Een ander aspect van zorgvuldig ruimtegebruik is het uitgangspunt dat gebouwen, bouwwerken en andere permanente voorzieningen worden geconcentreerd binnen het bouwperceel. Het is niet wenselijk dat overal 'los' in het landelijk gebied dergelijke voorzieningen worden opgericht. Juist daarom kent de verordening het begrip bouwperceel. Dit biedt ruimte aan de gemeente om binnen een bouwperceel onderscheid te maken in bijvoorbeeld een gedeelte waar alleen bouwwerken zijn toegestaan, zoals permanente teeltondersteunende voorzieningen, en een gedeelte waar het bouwvlak ligt ten behoeve van het oprichten van gebouwen. Overigens zijn in veel gevallen de omvang van het bouwperceel en het bouwvlak gelijk. Met name in de land- en tuinbouw of bij

sommige recreatiebedrijven waar alleen op een beperkt deel van een bouwperceel gebouwen staan, kan het wenselijk zijn om onderscheid te maken.

Onder e. is een verbod op splitsing van het bouwperceel opgenomen. Dit voorkomt de mogelijkheid dat een omgevingsplan een nieuw bouwperceel toekent. Vanuit het principe van zorgvuldig ruimtegebruik is het niet wenselijk dat door splitsing overal in het landelijk gebied nieuwe bouwpercelen ontstaan met daarbij behorende bebouwings- en uitbreidingsmogelijkheden. Mede gelet op de nog steeds toenemende leegstand op bouwpercelen, is het primair de wens dat ontwikkelingen juist op die leegkomende bouwpercelen worden ontwikkeld. Uiteraard als dat past binnen de gewenste ontwikkelingsrichting van het gebied.

Wij benadrukken dat het binnen 1 bouwperceel wel mogelijk is meerdere BV's te vestigen, bijvoorbeeld een bedrijfsverzamelgebouw of meerdere kleinschalige functies, zoals een recreatie bedrijf en een zorgfunctie. Het omgevingsplan kan het toelaten van meerdere gebruiksactiviteiten, functies of BV's op eenvoudige wijze mogelijk maken door verschillende gebruiksactiviteiten of functies aan 1 bouwperceel toe te delen. De verordening staat daaraan niet in de weg. Uiteraard binnen de kaders die in deze verordening zijn gesteld. Bijvoorbeeld aan de omvang van een bouwperceel. Het mogelijk maken van meerdere activiteiten binnen een bouwperceel, betekent niet dat de maximaal toelaatbare omvang van ieder van die activiteiten bij elkaar kan worden opgeteld. Artikel 5.3 staat daaraan in de weg. Vanwege het streven naar zorgvuldig ruimtegebruik en de kaders die daarvoor in dit artikel zijn opgenomen, is het ook niet mogelijk (of wenselijk) dat voor iedere gebruiksactiviteit, functie of BV een zelfstandig bouwperceel wordt opgenomen. Om de afzonderlijke activiteiten of functies te reguleren kan desgewenst binnen het bouwperceel met aanduidingen worden gewerkt.

Binnen Paragraaf 5.1.3 Versterken van omgevingskwaliteit zijn overigens diverse maatwerk mogelijkheden opgenomen, die voor specifieke situaties mogelijkheden bieden.

Tweede lid

Als na zorgvuldige afweging blijkt dat de mogelijkheden voor de gewenste ontwikkeling binnen bestaand ruimtebeslag niet mogelijk zijn, kan een omgevingsplan voorzien in een uitbreiding (en voorkomende gevallen nieuwvestiging) als dat past binnen de voorwaarden die voor die ontwikkeling in dit hoofdstuk zijn opgenomen. Uitbreiding is ook gelijktijdig met de vestiging van een functie of activiteit mogelijk op een bestaand bouwperceel dat te klein is voor de gewenste ontwikkeling.

In het geval er toepassing wordt gegeven aan dit lid, wordt overeenkomstig toepassing gegeven aan de uitgangspunten van het eerste lid. Dat betekent dat bij de ontwikkeling zo zorgvuldig als mogelijk omgaat met het ruimtebeslag door optimaal invulling te geven aan de mogelijkheden voor intensivering van het beoogde ruimtebeslag en dat er toepassing wordt gegeven aan meervoudig ruimtegebruik.

Artikel 5.9 Toepassing van de lagenbenadering

De toepassing van de lagenbenadering is een hulpmiddel voor het maken van een goede afweging over ontwikkelingen. Met een juiste toepassing worden de effecten van een ontwikkeling op de verschillende lagen in beeld gebracht en maatregelen om optredende negatieve effecten te voorkomen. Het gaat daarbij om het effect op de lagen in wisselwerking met elkaar waarbij de factor tijd actief wordt benut. De lagenbenadering is niet nieuw. De eigenschappen van de ondergrond, het landschap, de infrastructuur en de mate van verstedelijking verschillen sterk binnen Brabant. Hierdoor kan een ingreep in het oosten van Brabant heel anders uitpakken dan in West-Brabant. Daarom is het van belang om te weten hoe de omgeving in elkaar steekt en te kijken naar alle lagen: de ondergrond, de netwerklage, de bovenlaag en de tijdsdimensie. Tussen deze lagen bestaat een wisselwerking. Iedere laag kent zijn eigen dynamiek, verschillende veranderingssnelheid en mate van omkeerbaarheid bij ingrepen.

Bepaalde ingrepen kunnen verstrekkende effecten hebben waardoor elders problemen ontstaan. Beleidsmatig is het daarom belangrijk dat het water- en bodemsysteem sturend is voor ontwikkelingen. Voor het (kunnen) maken van een goede afweging is veel informatie beschikbaar.

Diep kijken uit de Omgevingsvisie

Het 'diep' kijken, vraagt dat er rekening wordt gehouden met de laagdynamische ondergrond, maar ook met de effecten op de andere lagen en met toekomstige effecten. Dat wil niet zeggen dat er geen effecten op andere lagen mogelijk zijn. Bij afwegingen gaat het behoud van de levenskwaliteit

in het hier en nu in economisch, sociaal en ecologische opzicht niet ten koste van de levenskwaliteit elders en later. Uiteraard kan daarbij alleen rekening worden gehouden met ontwikkelingen die bij de gemeente bekend zijn. Dat kunnen ook aspecten zijn die nog geen vastgesteld beleid betreffen.

Met de lagenbenadering wordt ook toepassing gegeven aan het principe van water en bodem sturend. Kiezen voor water en bodem sturend betekent dat het natuurlijk functioneren van het water- en bodemsysteem zoveel mogelijk wordt hersteld én zoveel mogelijk leidend is in ruimtelijke inrichting en grondgebruik voor natuur, landbouw, wonen, werken, energieopwekking, recreatie, etc. Hierdoor wordt afwenteling van water- en bodemgerelateerde problemen naar andere gebieden, naar volgende generaties en van privaat naar publiek voorkomen. Uitgangspunt hierbij is dat een systeem-gerichte aanpak nodig is, oftewel herstel van de systeemwerking. Het grondwater, het oppervlaktewater en de bodem vormen één groot samenhangend geheel. Keuzes die bovenstrooms gemaakt worden, hebben direct gevolgen voor de situatie benedenstrooms. Snelle ontwatering en afwatering in hoger gelegen gebieden kan tot wateroverlast in lageregelegen gebieden leiden.

In het (addendum op het) Regionaal Water- en bodemprogramma (RWP) is het provinciale beleid voor water en bodem sturend nader geconcretiseerd. Het water- en bodemsysteem wordt gekarakteriseerd door watersysteemeenheden: ruggen, flanken, beekdalen, polders en rivierbed. Deze eenheden hangen met elkaar samen en vormen zo een natuurlijk werkend water- en bodemsysteem. Ieder hebben ze hun eigen hydrologische kenmerken en eigen accenten voor de benodigde ontwikkelrichting en gewenste maatregelen. Ze vormen daarmee de basis voor de uitwerking van Water en bodem sturend. Er is ook een streefbeeld met ontwikkelrichtingen voor de watersysteemeenheden opgesteld en als bijlage aan (het addendum van) het RWP toegevoegd. De provincie verwacht dat deze concretisering van het beleid voor Water en bodem sturend bij de toepassing van de lagenbenadering wordt betrokken.

Door het samenhangend water- en bodemsysteem sturend te laten zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen, kunnen de grote maatschappelijke opgaven van deze tijd (klimaat, natuur, waterbeheer, landbouw, verstedelijking) toekomstbestendig worden vorm gegeven. Het water- en bodemsysteem bepaalt de randvoorwaarden en het gebruik wordt daarop aangepast. Daarnaast wordt het natuurlijk functioneren van het water- en bodemsysteem zoveel mogelijk hersteld.

Bij de afweging gaat het niet alleen om de effecten op de omliggende functies in het gebied maar ook op effecten van een ontwikkeling elders. Niet alleen de effecten nu maar ook de effecten naar de toekomst. Past een functie binnen de toekomstige (gewenste) ontwikkelingsrichting van een gebied; bijvoorbeeld een toekomstige woonwijk of juist een gebied waar behoud van natuur of een primaat voor de agrarische functie wordt nagestreefd. Wat zijn de effecten van de ontwikkeling op een veilige en gezonde leefomgeving? Is de functie toekomstbestendig of betreft het een tijdelijke functie? Zo kan er bijvoorbeeld ruimte zijn voor tijdelijke functies in de nog niet ingerichte delen van het Natuurnetwerk Brabant als dat geen afbreuk doet aan de realisatie van het natuurnetwerk maar bestaat die ruimte niet voor permanente functies. Een ander aspect betreft de onomkeerbaarheid. Als een functie onomkeerbare effecten heeft op een te beschermen belang, bijvoorbeeld een ernstige verontreiniging van het grondwater of de aantasting van niet vervangbare aardkundige waarden kan dat een reden zijn om zo'n ontwikkeling niet op die plek toe te laten maar een andere plek.

De intensiteit van de afweging hangt af van het gebied en de ontwikkeling. Naarmate een ontwikkeling minder inbreuk maakt op de leefomgeving of de omgevingskwaliteit, is ook de afweging minder indringend. Gemeenten hebben derhalve een bepaalde vrijheid hier invulling aan te geven.

Beschikbare informatie

Voor een aantal aspecten die bij de lagenbenadering betrokken worden, bevat deze verordening specifieke regels, zoals het Natuur Netwerk Brabant, de groenblauwe waarden, cultuurhistorische en aardkundige waarden, stiltegebied en delen van het watersysteem. Voor diverse aspecten stelt de provincie ook aanvullende informatie beschikbaar die benut kan worden bij de toepassing van de lagenbenadering, zoals: natuurgegevens, het gebiedspaspoort Brabant via www.brabant.nl/gebiedspaspoort, de Aardkundige waardenkaart en de Cultuurhistorische waardenkaart, de bodemwijzer, de wateratlas, gezondheidsrisicokaarten, de atlas van de leefomgeving etc.

Vanuit water- en bodemsturend hebben overheden (Rijk, provincies, waterschappen en stedelijke regio's) gezamenlijk gewerkt aan een watersignaleringskaart. De kaart is gemaakt om het gesprek

te starten over nieuwe stedelijke ontwikkelingen in relatie tot klimaatrobuust ontwikkelen. De water-signaleringskaart kunt u digitaal raadplegen via www.klimaatadaptatiebrabant.nl/hulpmiddelen.

Daarnaast wordt ook door andere instanties informatie beschikbaar gesteld, zoals de Brabantse omgevingsscan (BrOS ter beschikking gesteld door de GGD) en de Handreiking veehouderij en volksgezondheid (kennisplatform veehouderij).

De provincie heeft de datahub Brabant Schakelt ontwikkeld. Dit is een tool die kan helpen bij de toepassing van de lagenbenadering. Veel van de hierboven benoemde informatie is ook via de datahub beschikbaar op www.brabant.nl/brabantschakelt

De datahub ontsluit een schat aan geografische data over de provincie. Met analyses van de huidige situatie, de ruimtelijke impact van vastgesteld beleid én mogelijke toekomstige ontwikkelingen. Daarnaast bevat de datahub het herijkte gebiedspaspoort Brabant met daarin het verhaal over het landschap van Brabant. Het gebiedspaspoort duidt de essentiële ruimtelijke kenmerken die bepalend zijn voor de karakteristiek en kwaliteit van Brabant. Door te begrijpen waarom Brabant is geworden wat het nu is, kunnen de juiste keuzes worden gemaakt voor de toekomst. De datahub helpt om alle informatie te verkrijgen voor het maken van een integrale ruimtelijke afweging.

Artikel 5.10 Meerwaardecreatie

Door ontwikkelingen niet enkel vanuit een economische, sociale of ecologische hoek te bekijken maar bij belangrijke ontwikkelingen met een grote impact op de leefomgeving al deze aspecten te betrekken, ontstaat meerwaarde voor de plek en voor de ontwikkeling van Brabant. Rekening houdend met de plek van de ontwikkeling worden urgente kwesties aan andere opgaven gekoppeld, rekening houdend met de unieke identiteit en de landschappelijke kwaliteiten van een gebied.

- People: wat betekent het initiatief voor de gemeenschap in termen van veiligheid en gezondheid, sociale samenhang (sociale inclusiviteit) en kwaliteit van de leefomgeving? Hebben mensen profijt van het initiatief in hun omgeving?
- Planet: hoe draagt het initiatief bij aan meer circulariteit en daarmee volhoudbaarheid van onze leefomgeving (minder energiegrondstofverspilling, minder klimaatbelasting)?
- Profit: wat levert het op voor een economisch sterke (top)positie van Brabant?

Deze vragen helpen bij het maken van keuzes en het leggen van verbindingen. Door vanuit meerdere kanten naar een initiatief te kijken, wordt het initiatief - en dus ook Brabant - er beter van.

Door daarbij ook vanuit verschillende schaalniveaus naar een vraagstuk te kijken, komen steeds andere aspecten naar boven. Door kennis te benutten die elders is opgedaan, ontstaan er misschien nieuwe mogelijkheden. En soms heeft een ontwikkeling op lokaal niveau heel andere effecten dan als je deze op regionaal schaalniveau bekijkt. Hierbij staat een gebiedsgerichte benadering, waarbij het initiatief en de plek - nu en in de toekomst - centraal. Het gaat daarbij zowel over de beleving van mensen als het praktische nut, de waardering voor het verleden en de positieve effecten voor alle toekomstige gebruikers van de Brabantse omgeving. Kortom een vernieuwde, gebiedsgerichte invulling van het streven naar een balans tussen people, planet en profit.

Paragraaf 5.1.3 5.1.1.3 Versterken van omgevingskwaliteit

In deze paragraaf zijn diverse maatwerkmogelijkheden opgenomen. Maatwerk biedt een mogelijkheid om vanwege specifieke omstandigheden een uitzondering te maken op het bestaande beleid. In het geval van deze Omgevingsverordening kan met een maatwerkregeling een uitzondering worden gemaakt op de instructieregels over een bepaald onderwerp. Daarom vragen die bepalingen om een specifieke afweging en invulling. Daarbij is niet alles mogelijk, ook niet als door een bepaald initiatief of voor een bepaalde ontwikkeling in een plan is aangegeven dat aan alle gestelde voorwaarden is voldaan. De kwalitatieve voorwaarden zijn opgenomen als aandachtspunten, die gezamenlijk door partijen verder worden ingevuld en vormgegeven. Het zijn nadrukkelijk geen afvinklijstjes! Aan de kwalitatieve voorwaarden wordt via diep-rond-breed (door toepassing van de Principes voor een evenredige toedeling van functies) gezamenlijk vorm en inhoud gegeven. Afstemming met een beleidsmedewerker die gespecialiseerd is in bijvoorbeeld water-, energie- of landbouwbeleid is niet afdoende als het gaat om toepassing van maatwerk voor omgevingskwaliteit. Bij maatwerk gaat het altijd om een integrale afweging van de verschillende belangen die spelen in een gebied en over meerwaardecreatie: wat kan de ontwikkeling betekenen voor andere doelen in het gebied. Daarom is specifieke betrokkenheid van een deskundige voor omgevingskwaliteit als voorwaarde opgenomen. Overigens mag uiteraard verwacht worden dat een provincie medewerker dat ook zelf aangeeft en dat die tijdig een collega vanuit omgevingskwaliteit bij een plan betreft.

Doordat maatwerk altijd is toegespitst op een concrete ontwikkeling, van een bepaalde initiatiefnemer, in een bepaald gebied en soms in een bepaalde tijd, is het in veel gevallen niet mogelijk om voor die ontwikkelingen 'standaardregels' in het omgevingsplan op te nemen.

Artikel 5.11 Kwaliteitsverbetering landschap

Vanuit het bereiken van een goede omgevingskwaliteit geldt in Brabant sinds 2014 de regeling Kwaliteitsverbetering landschap. Een omgevingsplan dat een ontwikkeling mogelijk maakt in Landelijk gebied moet hiervoor een regeling opnemen.

Om gemeenten te ondersteunen bij de uitvoering van deze regeling is in 2011 een handreiking Kwaliteitsverbetering van het landschap opgesteld. Vrijwel alle gemeenten in Brabant hebben de regeling verder uitgewerkt in beleid en regionaal afspraken gemaakt over de toepassing.

Op sommige plaatsen in de verordening zijn verbijzonderingen van de kwaliteitsverbetering landschap opgenomen. De verplichtingen die daaruit voortvloeien, maken deel uit van de kwaliteitsverbetering landschap als bedoeld in dit artikel, bijvoorbeeld de verplichte sloop van overvloedige bebouwing bij hergebruik van een VAB-locatie of de minimale verplichting voor een landschappelijke inpassing bij veehouderijen en mestbewerking.

Soms is nadrukkelijk bepaald dat dit artikel niet van toepassing is omdat de regeling zelf al voorziet in kwaliteitsverbetering, zoals de regeling opgenomen in Artikel 5.14. Er is derhalve geen sprake van een stapeling van regelingen.

In het besluit tot vaststelling van het omgevingsplan of in de toelichting van het plan onderbouwt de gemeente dat de inzet van de kwaliteitsverbetering past binnen het beleid voor een gebied of de omgeving. Dit kan bijvoorbeeld door aan te geven dat de maatregelen passen bij het aanwezige landschapstype of door te verwijzen naar een landschapsplan of gemeentelijke structuurvisie waarin landschapsdoelen zijn opgenomen. Landschapsverbeterende maatregelen kunnen daarbij ook bijdragen aan klimaatadaptatie. Vanuit meerwaardecreatie is het zelfs gewenst om waar mogelijk opgaven te combineren. De verordening biedt nadrukkelijk de mogelijkheid dat de kwaliteitsverbetering niet op dezelfde plek plaatsvindt als de ontwikkeling. Het is aan de gemeente om hiervoor beleid te ontwikkelen. In geval de kwaliteitsverbetering elders wordt uitgevoerd, geldt ter plaatse van de ontwikkeling uiteraard wel een goede landschappelijke inpassing.

Om alle onduidelijkheid over het begrip landschap weg te nemen is duidelijk aangegeven dat het begrip landschap niet alleen betrekking heeft op groenontwikkeling maar ook betrekking heeft op de sloop of uiterlijke verschijningsvorm van bebouwing.

Veel gemeenten hebben in het kader van het regionaal overleg afspraken gemaakt met de provincie over de toepassing van de kwaliteitsverbetering landschap. Voor die gemeenten geldt dat zij als onderbouwing naar die afspraken kunnen verwijzen. Overigens is het daarbij nog steeds nodig dat conform de gemaakte afspraken de kwaliteitsverbetering bij concrete ontwikkelingen in het omgevingsplan wordt vastgelegd en geborgd. In het geval dat de gemeente een landschapsfonds heeft ingesteld, geldt dat er over de besteding van dat fonds periodiek verslag wordt gedaan in het regionaal overleg. In Hoofdstuk 9 is hiervoor een informatieplicht opgenomen.

Artikel 5.12 Ontwikkelingsrichting

Bij de afweging over de ontwikkeling van nieuwe activiteiten en functies in het Landelijk gebied is het belangrijk na te denken of dit past binnen de ontwikkelingsrichting van het gebied waar de locatie ligt. Om de afweging te kunnen maken in een concreet geval is het nodig dat een gemeente beleid uitwerkt waarin een ontwikkelingsrichting voor de verschillende typen gebied is opgenomen. Dat voorkomt ad hoc besluitvorming en biedt duidelijkheid naar zowel initiatiefnemers als omwonenden. Voor zover zo'n ontwikkelingsrichting al niet is opgenomen in bestaande plannen of daaruit afgeleid kan worden, kan zo'n ontwikkelingsrichting redelijk snel en eenvoudig samen met betrokkenen in een gebied gemaakt worden. Het gaat om een globale denkrichting welke functies passen in de te onderscheiden gebieden met een globale bepaling van een omvang. Vervolgens biedt dit houvast bij de ontwikkeling van concrete initiatieven en kan dit als basis dienen voor de toepassing van het verlenen van een omgevingsvergunning voor afwijking van het omgevingsplan of een wijziging daarvan.

De ontwikkelingsrichting kan een omgevingsvisie zijn, maar dat hoeft niet. De gemeente heeft een keuzevrijheid op welke manier zij invulling geeft aan dit vereiste. Dat kan bijvoorbeeld door de ontwikkelingsrichting op te nemen als onderbouwing bij het omgevingsplan maar dat kan ook door

dit in een apart beleidsdocument op te nemen, in een (beleids)programma voor het landelijk gebied, als motivering van het vaststellingsbesluit of als paragraaf binnen de omgevingsvisie.

Bij het maken van de ontwikkelingsrichting voor het landelijk gebied van de gemeente gaat het niet alleen over welke functies en activiteiten vanuit een gebiedsgerichte benadering, rekening houdend met omliggende waarden en functies, in een gebied passen. De waarden die daarbij vanuit de provincie van belang zijn, zijn opgenomen in Afdeling 5.2 Basis op orde. Het is ook van belang om de effecten van een ontwikkeling elders, dus buiten de directe omgeving, te betrekken. Het toelaten van bedrijven in het landelijk gebied heeft bijvoorbeeld niet alleen effect vanuit milieu en mobiliteit op de omgeving maar kan ook leegstand op bedrijventerreinen tot gevolg hebben. Vanuit het karakter van voorzieningen zijn sommige voorzieningen meer passend in de directe omgeving van steden en dorpen omdat deze zich richten op dagelijkse dienstverlening, zoals sportvoorzieningen, kinderdagverblijven of kleinschalige detailhandel. Dit voorkomt een onnodige belasting van dagelijks bestemmingsverkeer in het landelijk gebied. Voorzieningen die zich meer richten op recreatie lenen zich naar hun aard beter om juist in de nabijheid van fiets- en wandelroutes te vestigen of bij waterrecreatie. Een ander aspect dat om aandacht vraagt is de factor tijd: wat leren we uit het verleden of wat is het effect van de ontwikkeling op de lange termijn.

Door de basisprincipes uit artikel 5.7 Zorgplicht voor een goede omgevingskwaliteit consequent te doorlopen, worden diverse aspecten die van belang (kunnen) zijn inzichtelijk, zoals aandacht voor grote opgaven die spelen als duurzame energie, klimaatadaptatie en leegstand. Wat is er vanuit die opgaven nodig en hoe passen nieuwe ontwikkelingen daarbij?

Belangrijk aspect bij leegstand is bijvoorbeeld hoe met een evenwichtige toedeling van functies een evenredige verhouding ontstaat tussen plekken waar weinig en plekken waar meer mogelijkheden voor hergebruik zijn. Het nadenken over de instelling van een sloofonds of een fonds voor kwaliteitsverbetering landschap, kan bijdragen aan een evenwichtige verdeling van de gebruiksruijme. Hierdoor kan op plekken waar geen of minder gebruiksmogelijkheden bestaan leegkomende bebouwing worden gesloopt.

De ontwikkelingsrichting geeft daarom mede invulling aan hoe de gemeente in een concreet gebied omgaat met de kwaliteitsverbetering landschap uit artikel 5.11.

Artikel 5.13 Maatwerk voor verplaatsing van functies en activiteiten

eerste lid

Dit artikel maakt nieuw ruimtebeslag mogelijk voor een verplaatsing van bijvoorbeeld een woning of bedrijf in het landelijk gebied vanwege een algemeen belang, zoals de aanleg van een weg, een nieuwe woonwijk of de aanleg van een natuurgebied. Als daarvoor geen mogelijkheid bestaat binnen bestaand ruimtebeslag, kan een nieuwe locatie ontwikkeld worden onder de voorwaarde dat de oude locatie in zijn geheel wordt gesaneerd. Dat betekent dat de woon- of bedrijfsfunctie van het perceel wordt verwijderd en dat alle bebouwing wordt gesloopt. De ontwikkeling op de nieuwe locatie moet wel passen binnen de overige regels van deze verordening. In uitzonderingssituaties bestaat de mogelijkheid dat de bedrijfswoning achterblijft en wordt omgezet naar een burgerwoning. Dat is alleen mogelijk als een burgerwoonfunctie past binnen de ontwikkelingsrichting van het gebied, bijvoorbeeld omdat er een bebouwingsconcentratie ligt waar al een menging van functies en bebouwing aanwezig is. In zo'n geval worden de bouw mogelijkheden voor de te verplaatsen functie uiteraard wel gesaneerd en moet aanvullend worden voorzien in een bijdrage voor het versterken van omgevingskwaliteit (vanwege het achterblijven van de woning).

tweede lid

Met deze regeling is maatwerk mogelijk in het geval dat een initiatiefnemer gronden in bezit heeft waarop hij graag een bepaalde functie wil ontwikkelen. Nieuwvestiging van een functie is op grond van deze verordening niet mogelijk omdat een omgevingsplan buiten bestaand ruimtebeslag geen nieuwe bouw- of gebruiksactiviteiten mag toelaten. Gelet op de toenemende leegstand en het streven naar versterking van omgevingskwaliteit, wil de provincie hergebruik van leegkomende gebouwen stimuleren en een steeds verdergaande verstening tegengaan.

Soms ligt een leegstaande locatie op een minder gewenste plek en is er wel een geschikte plek voorhanden waar nu geen bouwperceel aanwezig is. In een dergelijk geval kan gebruik gemaakt worden van deze maatwerkregeling.

Ook hier geldt dat de ontwikkeling op die nieuwe locatie voor het overige moet passen binnen de uitgangspunten, belangen en doelen die in deze verordening zijn opgenomen. Dat betekent bijvoorbeeld dat het met dit artikel niet zo maar mogelijk is om af te wijken van de maximale maatvoering van bouwpercelen voor een veehouderij of de beschermingsregels die in Paragraaf 5.2.5 en Paragraaf 5.2.6 zijn opgenomen.

Op de te saneren plek moet sprake zijn van een aanzienlijke kwaliteitswinst. Dat betekent dat de gehele locatie feitelijk en juridisch wordt opgeheven. Het is niet mogelijk om op verschillende locaties kleine hoeveelheden bebouwing te slopen terwijl overige (nog in gebruik zijnde) bebouwing op die locaties resteert en zo een mogelijkheid te scheppen om via nieuwvestiging een nieuw bouwperceel te verkrijgen voor een nieuwe bouw- en gebruiksactiviteit. Dat kan anders liggen als er verschillende locaties in het geheel gesaneerd worden, waardoor er wel aanzienlijke kwaliteitswinst wordt gerealiseerd doordat verspreid liggende bebouwing in Landelijk gebied wordt gesaneerd.

Omdat deze maatwerkregeling de basis van de uitgangspunten van deze verordening raakt, is het altijd nodig om vooraf een deskundige van de provincie te betrekken.

Artikel 5.14 Maatwerk met als doel omgevingskwaliteit

Algemeen

In het verleden bestonden er diverse regelingen die vanuit een rood-voor-groen benadering ontwikkelingen mogelijk maakte:

- de individuele ruimte-voor-ruimte regeling voor varkens- en kippenhouderijen;
- de landgoederenregeling;
- de regeling kwaliteitsverbetering bebouwingsconcentraties;
- nieuwe functies en activiteiten bij complexen van cultuurhistorisch belang;
- splitsing van cultuurhistorisch waardevolle bebouwing of beeldbepalende woonboerderijen.

Rood voor groen betekent dat een ontwikkeling plaatsvindt vanuit de wens om een 'groen' doel te realiseren. Groen vanuit een brede betekenis, zoals de sloop van leegstaande gebouwen, de aanleg van natuur of landschapselementen, behoud van cultuurhistorisch waardevol landschap en gebouwen of de aanleg van extensieve recreatieve voorzieningen. Om het groene doel te realiseren, wordt de ontwikkeling van een rode functie ingezet. Met de opbrengst van die rode ontwikkeling in het Landelijk gebied (bijvoorbeeld de bouw van een woning of de ontwikkeling van een recreatieve of niet-agrarische functie), wordt dan het groene doel gerealiseerd.

De meeste van bovenstaande regelingen stammen uit de jaren 2000-2005. De voorwaarden voor toepassing van de regeling passen daarom niet altijd meer bij de uitgangspunten van deze tijd. Bijvoorbeeld bij ruimte voor ruimte kunnen alleen varkens- en pluimveebedrijven meedoen in voormalige reconstructiegebieden. De regeling is gebaseerd op de problematiek begin deze eeuw terwijl de huidige problematiek ook melkveehouders en bedrijven buiten de voormalige reconstructiegebieden betreft. En de landgoederenregeling was erg gedetailleerd waardoor creativiteit en afweging naar specifieke gebiedskenmerken steeds vaker achterwege bleef. Bijvoorbeeld: bij de landgoederenregeling werd in het verleden per wooneenheid van 750 m² als tegenprestatie de aanleg van 2,5 hectare natuur gevraagd. Er werden daarbij geen eisen gesteld aan wat voor natuur of de locatie van de nieuwe natuur. Hierdoor ontstonden losliggende natuurgebiedjes die vanuit de kwaliteit en samenhang van het Natuur Netwerk Brabant slechts weinig bijdroegen. Bovendien stuitte de regeling soms op problemen in geval van een zorglandgoed.

Daarom is vanwege de opstelling van de omgevingsverordening aan Brabant Advies gevraagd advies te geven over een nieuwe regeling. Dit heeft geleid tot het op 10 juli 2020 uitgebrachte rapport 'Een nieuwe aanpak voor rood en groen'. Brabant Advies beveelt een nieuwe aanpak aan waarbij de gemeente als eerste aan zet is maar met een stevige rol voor de provincie om kennisontwikkeling, eenheid van beleid en het versterken van omgevingskwaliteit te ondersteunen. Gebaseerd op dit advies en ervaringen uit de praktijk, zijn in deze omgevingsverordening de oude regelingen samengevoegd. Doordat de doelen van de eerdere regelingen zijn gehandhaafd, zijn de basisuitgangspunten niet veranderd maar wel algemener geformuleerd. Daardoor biedt de regeling meer mogelijkheden voor nieuwe ontwikkelingen en het combineren van opgaven. Bijvoorbeeld door te voorzien in een vraag voor de ontwikkeling van (tijdelijke) tiny houses. Vanuit de oude regeling was dat niet mogelijk. Met de nieuwe regeling kan meer maatwerk geleverd worden.

Algemene voorwaarden lid 1

De nieuwe regeling biedt meer mogelijkheden voor ontwikkelingen in het landelijk gebied, zolang deze als doel hebben de omgevingskwaliteit te versterken. Belangrijkste voorwaarde is dat een initiatief de realisering van de 'groene ontwikkeling' als doel heeft. De rode ontwikkeling (de toe te laten gebruiks- of bouwactiviteit) staat ten dienste van dat groene doel en wordt daarvoor volledig ingezet. Daarom is opgenomen dat de rode ontwikkeling tot doel heeft om de omgevingskwaliteit te versterken en daarvoor de middelen biedt.

De fysieke tegenprestatie in het versterken van omgevingskwaliteit gaat altijd om feitelijk nog te realiseren omgevingskwaliteit. Het is daarom niet mogelijk om in het verleden gerealiseerde kwaliteitswinst in te brengen. Er moet daarom een directe koppeling liggen tussen de toe te laten activiteit en de fysieke tegenprestatie in versterken omgevingskwaliteit. Vanuit de uitvoerbaarheid van de regeling kan er soms een beperkte tijd liggen tussen beide ontwikkelingen. Dat is uiteraard wel mogelijk.

'Groen' heeft in de rood-voor-groen benadering een brede betekenis: het versterken van omgevingskwaliteit. Dat impliceert dat de inzet (mede) is gericht op algemene belangen en dat het niet alleen een individueel belang betreft. Het kan bijvoorbeeld gaan om de aanleg van natuur en landschapselementen, sloop van leegstaande gebouwen, behoud en versterking van cultuurhistorische waarden en kenmerken, klimaatmaatregelen maar ook het verminderen van emissies van milieuhinderlijke stoffen. Uiteraard rekening houdend met de specifieke kenmerken, waarden en functies in een gebied. Wij benadrukken dat de opgenomen invulling van versterken van omgevingskwaliteit geen limitatieve opsomming betreft. Uitgangspunt van de regeling is wel dat de versterking van omgevingskwaliteit is gericht op de fysieke leefomgeving van het landelijk gebied.

Er geldt voorts een anti-dubbeltelbepaling. Als het versterken van de omgevingskwaliteit al is verzekerd vanwege een wettelijke verplichting of vanwege deelname aan een regeling, dan kan die versterking niet (nogmaals) ingebracht worden voor de toepassing van deze regeling. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om een regeling waarbij een bedrijf een sloopverplichting heeft vanwege deelname. Of een subsidie die is ontvangen voor de aanleg van natuur.

De fysieke tegenprestatie in het versterken van omgevingskwaliteit moet juridisch zijn geborgd. Het is aan gemeente en initiatiefnemer om hieraan concreet invulling te geven. Denkbaar is dat gewerkt wordt met voorwaarden die het beoogde gebruik of het mogen verrichten van de gebruiksactiviteit koppelen aan de voorwaarde dat de fysieke tegenprestatie is gerealiseerd en dat die ook in stand wordt gehouden. Daarnaast wordt een op de activiteit en fysieke versterking van omgevingskwaliteit gerichte regeling in het omgevingsplan verwacht. In sommige gevallen is het ook denkbaar dat wordt gewerkt met kwalitatieve verplichtingen. De borging moet op zo'n wijze zijn vorm gegeven dat die juridisch handhaafbaar en afdwingbaar is.

Een andere algemene voorwaarde gaat over de volhoudbaarheid van de ontwikkeling. Is er met de kennis van nu, ook richting de toekomst behoefte aan de ontwikkeling of gaat het om een tijdelijke functie? Het is ongewenst om nu nieuwe ontwikkelingen mogelijk te maken waardoor de leegstand van de toekomst ontstaat. Maar ook of een initiatief economisch levensvatbaar is: is er een goede bedrijfseconomische onderbouwing van het initiatief? De te ontwikkelen gebruiks- of bouwactiviteit moet verder uiteraard passen binnen de ontwikkelingsrichting van een gebied (artikel 5.12).

Bij het mogelijk maken van de gebruiks- of bouwactiviteit wordt toepassing gegeven aan meerwaardecreatie (artikel 5.10); dat betekent bijvoorbeeld dat er aandacht is voor energietransitie, klimaatmaatregelen, duurzaam bouwen, leefbaarheid etc.

De activiteit en de beoogde fysieke tegenprestatie moeten voorts uiteraard passen binnen algemene uitgangspunten van deze verordening. Daaronder valt ook dat de nieuwe bouw- of gebruiksactiviteit op zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast.

Overleg

Toepassing van deze regeling vraagt om maatwerk per geval. Daarom is geen concrete regeling uitgewerkt voor de tegenprestatie. De tegenprestatie wordt in breed overleg met betrokken partijen, waaronder de provincie, ingevuld. Het is een nieuwe regeling en daarom is het, zeker in het begin, belangrijk dat binnen de provincie op een gelijke manier met de regeling wordt omgegaan. Daarom is opgenomen dat een deskundige op het gebied van omgevingskwaliteit vanuit de provincie bij de ontwikkeling van het plan wordt betrokken.

Beleidsregel

Gedeputeerde Staten hebben een beleidsregel vastgesteld die invulling geeft aan de minimale omvang van de fysieke tegenprestatie die verwacht wordt bij het toevoegen van een woning (lid 3, onderdeel a). In de beleidsregel zijn de uitgangspunten opgenomen die Gedeputeerde Staten hanteren voor de kosten van sloop, aanleg van natuur en landschapselementen of het inleveren van stikstofruimte. De beleidsregel bevordert een gelijke toepassing binnen de provincie.

Monitor

Brabant Advies concludeert in zijn rapport ook de wenselijkheid om de effecten van de toepassing van rood-voor-groen beter te monitoren en te evalueren. Daarom is een jaarlijkse rapportageplicht opgenomen voor Gedeputeerde Staten. Zo'n rapportageplicht kan ook bijdragen aan kennisontwikkeling en kennisdeling door goede voorbeelden uit te dragen.

Sanering milieuhinderlijke activiteit (lid 2)

De voormalige Ruimte voor ruimte regeling had mede tot doel een aanzienlijk milieuwinst te realiseren. Ook deze regeling voorziet daarin. Het is daarbij van belang dat als een rode ontwikkeling wordt ingezet om de sanering van milieuhinder te bereiken, ook geborgd wordt dat daadwerkelijk een sanering en niet alleen een -al dan niet tijdelijke- vermindering van hinder aan de orde is. Dat betekent dat het omgevingsplan juridisch vastlegt dat de activiteit niet langer is toegestaan. Het betekent ook dat bij de sanering van een milieuhinderlijke activiteit, alle op de locatie rustende rechten en vergunningen voor die activiteit ingetrokken moeten worden. Dat omvat alle aspecten, zoals de omgevingsvergunning voor de milieubelastende activiteit, de Natura-2000 activiteit, de Flora- en fauna activiteit of een lozingsactiviteit. Dit betekent ook dat er geen mogelijkheden bestaan om de op de locatie rustende rechten of toestemmingen te verhandelen of in te zetten op een andere locatie. De regeling gaat ervan uit dat alle toestemmingen zijn ingetrokken.

Tot de inwerkingtreding van de Omgevingsverordening Noord-Brabant was het conform de oude RvR-regeling mogelijk om dierrechten voor varkens- en kippenhouderijen ter hoogte van 3500 kg fosfaat in te zetten als fysieke tegenprestatie in omgevingskwaliteit. Het bestemmingsplan bevatte dan het bewijs dat deze verhandelbare rechten door de rvo zijn doorgehaald. Onder de Omgevingsverordening is deze mogelijkheid vervallen omdat deze dierrechten niet gekoppeld zijn aan de locatie. Het inleveren en intrekken van de omgevingsvergunning voor de Natura2000-activiteit kan als fysieke tegenprestatie worden ingebracht. Dit is in een beleidsregel uitgewerkt.

Specifieke voorwaarden lid 3

- Toevoegen woning (onderdeel a)

Belangrijk aandachtspunt bij het toevoegen of bouwen van een woning met als doel de omgevingskwaliteit te versterken, is dat de tegenprestatie in omgevingskwaliteit in de verordening is vastgelegd. Hierbij is een koppeling gelegd met een tegenprestatie die in verhouding staat tot de ontwikkeling van een woonfunctie. Daarvoor hebben Gedeputeerde Staten de beleidsregel Omgevingsrecht vastgesteld. De regeling in onderdeel a kan niet worden toegepast in geval van rijks- en gemeentelijke monumenten of cultuurhistorisch waardevolle complexen die op de Cultuurhistorisch waardenkaart zijn beschreven. Daarvoor is in onderdeel d een regeling opgenomen.

Wij vinden het vragen van een tegenprestatie met als doel het versterken van de omgevingskwaliteit redelijk omdat de regeling via maatwerk inbreuk maakt op basisprincipes van deze verordening, zoals het verbod op nieuwvestiging of het verbod op het toevoegen van individuele woningen in landelijk gebied. De omvang van de fysieke tegenprestatie is in een beleidsregel uitgewerkt. Vanuit de maatschappelijke behoefte zijn in die beleidsregel voor verschillende typen woningen uitgangspunten vastgelegd en maatwerktitels ontwikkeld door de Ontwikkelingsmaatschappij. Naast de klassiek grotere vrijstaande of twee-onder-een-kapwoningen, is er beleid ontwikkeld voor kleinere twee-onder-een-kapwoningen, kleinere wooneenheden in een bouwmassa van 1000 m³, tiny houses en in pandige splitsing van karakteristieke bebouwing.

Wat onder karakteristieke bebouwing wordt verstaan, verschilt per geval. Karakteristieke bebouwing omvat de door gemeenten in het eigen erfgoedbeleid aangewezen bebouwing met cultuurhistorische waarden maar ook andere beeldbepalende bebouwing waarvan de gemeente behoud wenselijk vindt. In het geval dat bebouwing vanuit erfgoedbeleid niet is aangewezen, bevat het plan een onderbouwing waarom de bebouwing beeldbepalend is. Voorheen bevatte de verordening voor de splitsing van woonboerderijen of cultuurhistorische bebouwing een aparte regeling. Deze regeling werd als onduidelijk en rechtsongelijk ervaren omdat de toepassing voor splitsing van beeldbepalende woonboerderijen en cultuurhistorische bebouwing verschild. De regeling is daarom aangepast

en versoberd. De mogelijkheid voor het in pandig toevoegen van een woning (of meerdere woon-eenheden) wordt met deze regeling voor alle situaties gelijk waardoor voor cultuurhistorisch waardevolle boerderijen, andere cultuurhistorisch waardevolle bebouwing, beeldbepalende woonboerderijen en overige beeldbepalende bebouwing gelijke uitgangspunten gelden. Vanuit het doel van de regeling -versterken en behouden omgevingskwaliteit- wordt in ruil voor de toevoeging van een woning gevraagd dat in het omgevingsplan de karakteristieke kenmerken worden beschreven en beschermd en dat uit- en aanbouwen worden tegengegaan.

Vanuit omgevingskwaliteit is de voorwaarde gesteld dat het toevoegen van een woning alleen op een passende locatie mogelijk is. Een toename van verspreid liggende bebouwing in het landelijk gebied is niet wenselijk, vanuit omgevingskwaliteit, toename van mobiliteit, verrommeling en de ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische functies. Voor in pandige splitsing van karakteristieke bebouwing is een aparte bepaling opgenomen.

Onderdeel a biedt dus de mogelijkheid voor de bouw of toevoeging van een incidentele woning of als dat aanvaardbaar is in de omgeving enkele woningen, op passende plekken in het buitengebied. Deze regeling is niet bedoeld om grotere clusters van woningen te ontwikkelen of een stedelijke ontwikkeling. Daarvoor zijn regels opgenomen in Afdeling 5.5 Ontwikkeling van stedelijke functies en mobiliteit.

In het vierde lid is uitgewerkt wat onder een passende locatie wordt verstaan. Een passende locatie ligt in of aansluitend op een bebouwingsconcentratie, Bebouwd gebied of Stedelijk gebied. De invulling van wat in deze verordening onder een passende locatie wordt verstaan, laat onverlet dat de gemeente ook altijd de afweging moet maken of het toevoegen van een woning aanvaardbaar is vanuit de ontwikkelingsrichting van een gebied. Voor in pandige splitsing van karakteristieke bebouwing geldt dat die al op een bepaalde locatie aanwezig zijn zodat alleen de afweging vanuit de ontwikkelingsrichting vereist is.

Ontwikkeling van een nieuw landgoed (onderdeel b)

De landgoedregeling is bedoeld om meer natuur in het buitengebied te realiseren en om kwaliteit en allure aan het buitengebied toe te voegen. Het is daarom van belang om omgevingskwaliteit en de 'kwaliteit van het ontwerp' te betrekken. Onder de kwaliteit van het ontwerp wordt verstaan: eenheid tussen bebouwing en landgoed, eenheid in vorm/uitstraling van de aanwezige bebouwing, zoveel mogelijk concentratie van bebouwing en de wijze waarop gebruik is gemaakt van kenmerken van de omgeving. Hoewel van belang, is dit niet goed in formele regels te "vangen".

De voorwaarden voor een landgoed zijn daarom tot enkele basisvoorwaarden teruggebracht.

Een landgoed is een ruimtelijke eenheid van aaneensluitende gronden met een omvang van ten minste 10 hectare. Reden hiervoor is dat een kleinere omvang tot gevolg heeft dat allerlei kleine initiatieven ontwikkeld kunnen worden die onvoldoende robuust zijn. Het landgoed kan bestaande woningen of bestaande agrarische bedrijven omvatten en gronden die binnen het Natuurnetwerk Brabant (NNB) liggen. Vanwege de natuurdoelen die voor het NNB gelden, is het niet gewenst dat de bebouwing voor het landgoed daarbinnen wordt gerealiseerd. De tegenprestatie voor het oprichten van landgoedwoningen wordt verplicht ingezet ten behoeve van bij het gebied passende natuurontwikkeling op het landgoed en behoud van de op het landgoed aanwezige waarden. Voor het type natuur dat passend is bij gebied kan in veel gevallen aansluiting worden gezocht bij het natuurbeheerplan. Het is aan te bevelen hierover tijdig in overleg te treden met de provincie. Een landgoed bestaat -nadat de ontwikkeling is afgerond- ten minste voor 50% uit gerealiseerde natuur. Hierbij is aansluiting gezocht bij de Natuurschoonwet. De 50% gerealiseerde natuur kan bestaan uit:

- binnen het NNB gelegen bestaande gerealiseerde natuur;
- binnen het NNB begrensde natuur die nog niet is gerealiseerd en die vanwege de landgoedontwikkeling wordt gerealiseerd;
- nieuwe natuur die vanwege de landgoedontwikkeling als NNB begrensd wordt.

Natuurontwikkeling

- de fysieke tegenprestatie in het versterken van omgevingskwaliteit wordt ingezet voor natuurontwikkeling, landschappelijke inpassing en het versterken van landschapsstructuren. De natuurtypen moeten passend zijn bij het gebied en NNB-waardig zijn.
- kosten voor investeringen in natuur worden gebaseerd op de vergoedingen die worden toegepast in provinciale regelingen zoals de subsidieregeling Realisering Natuurnetwerk Noord-Brabant. Dat betekent dat:
  - kosten voor beheer en onderhoud voor 6 jaar meegenomen kunnen worden;
  - een vergoeding voor de afwaardering naar natuurgrond kan worden meegenomen;

- plankosten niet kunnen worden opgevoerd.
- nieuwe natuur die vanwege de realisatie van het landgoed als NNB wordt begrensd, wordt toegevoegd als bestaande natuur. Hierdoor kan voor de aanleg geen subsidie verstrekt worden.
- Een kwaliteitsimpuls van bestaande natuur kan meegenomen worden, mits de uitvoering van de maatregelen ook geborgd wordt.

Voor de invulling van NNB-waardige natuur wordt kwalitatief gezien of de aan te leggen en aan het NNB toe te voegen natuur vanuit ecologische doelen daadwerkelijk NNB-waardig is. Het gaat bij de ontwikkeling van een nieuw landgoed dus niet alleen om de kwantiteit van het natuuroppervlak, maar juist ook om de bijdrage die de nieuwe natuur levert aan de kwaliteit en de ruimtelijke samenhang van het NNB. Inrichting (op korte termijn), beheer en ontwikkeling moeten daarbij duurzaam zijn geborgd. In de praktijk betekent dit dat de toe te voegen natuur wordt aangelegd op een perceel dat grenst aan het huidige NNB en dat voldoet aan een of meer van de volgende ecologische criteria:

- het perceel is nodig om de hydrologie van het NNB op orde te brengen;
- het te realiseren natuurdoeltype geeft een versterking van dit natuurdoeltype op deze locatie of het NNB in de omgeving;
- het perceel verbetert de interne verbinding binnen het NNB; het perceel draagt bij aan een goede aansluiting met een EVZ;
- de toevoeging van dit perceel betekent een belangrijke vermindering van ongewenste randlengte van het NNB.

Ruimtelijke inrichting van het landgoed

Op een onderschikt deel van het totale landgoed kan een 'rode' ontwikkeling plaatsvinden door nieuwe bouw- of gebruiksactiviteiten toe te laten. Het kan dan gaan om landgoedwoningen of een andere bij het landgoed passende functie. De 'rode' ontwikkeling moet in een evenredige verhouding staan tot de omvang en kwaliteit van de nieuwe natuur, waarvoor het landgoed wordt ontwikkeld. Een inrichtingsplan geeft inzicht in de oppervlakte, inhoud en hoogte van de te realiseren bebouwing (landgoedwoningen of andere functie). Vanuit de principes voor een evenredige toedeling van activiteiten en functies (paragraaf 5.1.2) biedt de onderbouwing van het omgevingsplan inzicht in de effecten van de gewenste ontwikkeling op omliggende waarden en functies, waaronder mobiliteit. Voor een goede ruimtelijke inrichting van het landgoed hanteren wij als uitgangspunt dat:

- bebouwing buiten het NNB wordt gesitueerd en zoveel als mogelijk geconcentreerd wordt opgericht;
- bebouwing van allure is en qua omvang passend bij de uitstraling van een landgoed. Er wordt een beeldkwaliteitsplan voor de bebouwing opgesteld;
- behoud van omvang en uitstraling van de bebouwing worden in het omgevingsplan geborgd;
- behoud en versterking van cultuurhistorische waarden op het landgoed wordt in het omgevingsplan verzekerd. Naast woonfuncties zijn ook andere bij een landgoed en ontwikkelingsrichting passende gebruiksactiviteiten mogelijk, zoals zorg en agrarische activiteiten;
- het landgoed is zodanig openbaar toegankelijk dat het in z'n geheel beleefbaar is, met uitzondering van een gebied (0,5 tot 1 ha) rondom de bebouwing.

Ontwikkeling op een bestaand landgoed (onderdeel c)

De regeling in onderdeel b is opgenomen voor de ontwikkeling van nieuwe landgoederen. Op bestaande landgoederen is het vanwege instandhoudingsdoelen van zo'n landgoed soms ook gewenst ontwikkelingen mogelijk te maken. Bij een dergelijke ontwikkeling wordt waar mogelijk toepassing gegeven aan de bepalingen onder b. Het onverkort vasthouden aan alle uitgangspunten is daarbij niet altijd mogelijk. Vroegtijdig overleg met medewerkers van de provincie is gewenst.

Het gaat hier niet om landgoederen die als complex cultuurhistorisch belang zijn opgenomen op de Cultuurhistorische waardenkaart. Daarvoor geldt onderdeel d.

Behoud en versterking van cultuurhistorische waarden en kenmerken (onderdeel d)

De mogelijkheid voor ontwikkeling richt zich behoud en herstel van cultuurhistorische waarden en kenmerken van provinciaal belang. De regeling biedt daartoe de mogelijkheid voor het toelaten van nieuwe bouw- of gebruiksactiviteiten, waaronder woonfuncties- in of bij:

- rijks- en gemeentelijke monumenten: Het gaat hier om cultuurhistorisch waardevolle bebouwing die door Rijk of gemeenten is aangewezen als monument en die als zodanig is beschermd.
- Ontwikkelingen binnen cultuurhistorisch waardevolle complexen: In het verleden bevatte de verordening een aparte aanduiding voor cultuurhistorisch waardevolle complexen. Deze complexen zijn in de Omgevingsverordening binnen de aangeduide locaties Cultuurhistorische waarden gebracht. Op de Cultuurhistorische waardenkaart zijn de kenmerken en waarden van deze gebieden en de daarbinnen gelegen complexen beschreven, alsmede de mogelijkheden

voor ontwikkeling. Doel van de regeling is dat ontwikkelingen bijdragen aan behoud en versterking van de karakteristieke waarden en kenmerken van het complex. Nieuwe functies zijn vanwege het streven naar behoud van deze complexen mogelijk als ze bijdragen aan het behouden en versterken van de aanwezige cultuurhistorisch waardevolle bebouwing of aan andere aspecten van cultuurhistorisch belang in de directe omgeving van het complex, zoals herstel van cultuurhistorisch waardevolle landschapselementen.

Een concreet plan bevat de volgende elementen:

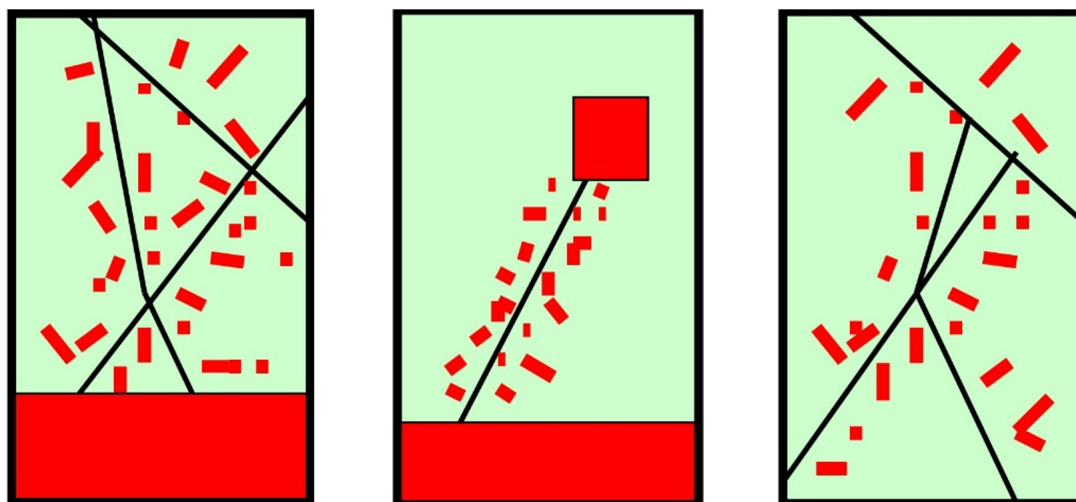
- een onderbouwing waarom gebruikt wordt gemaakt van deze regeling (aantonen van de noodzaak);
- een beschrijving en cartografische weergave van de actuele, aangetaste en verdwenen cultuurhistorische waarden van het complex;
- een lijst en kaart met de (verdwenen) cultuurhistorische waarden die worden hersteld of worden versterkt;
- bouwkundige tekeningen van de oorspronkelijke, huidige en gewenste situatie: dit omvat minimaal een plattegrond van alle verdiepingen, doorsneden, gevelaanzichten en een situatietekening op schaal;
- hoe de geplande ontwikkeling een (landschap)architectonische meerwaarde betekent voor het complex;
- hoe de voorgenomen ontwikkeling bijdraagt aan het behoud van de historisch (landschap) architectonische kenmerkende stijl van het complex;
- inzicht in de huidige en de toekomstige exploitatie van het complex;
- hoe de cultuurhistorische waarden van het complex worden beschermd, behouden en versterkt in het omgevingsplan.

Naast de cultuurhistorische waarden en kenmerken van de locatie en directe omgeving bepalen ook andere in de omgeving aanwezige waarden de aanvaardbaarheid van de ontwikkeling. Een ligging in het Natuurnetwerk Brabant kan betekenen dat alleen kleinschalige, relatief extensieve nieuwe activiteiten aanvaardbaar zijn. In het algemeen geldt daarom dat bij toepassing van deze regeling de gemeente de voorgenomen functiewijziging afweegt in relatie tot de algemene visie op het gebied en het te voeren beleid. Bij het toelaten van nieuwe functies geldt binnen een aangeduid complex dat ook nieuwvestiging mogelijk is. Hierbij moet uiteraard ook ingegaan worden op de nieuwe functie inpasbaar is gelet op de aanwezige en/of verdwenen cultuurhistorische waarden.

Passende locatie (lid 4)

Deze regeling maakt de bouw van een woning mogelijk in Landelijk gebied binnen een bebouwingsconcentratie in Landelijk gebied of op locaties die ter afronding aansluiten op Stedelijk gebied, Bebouwd gebied of een bebouwingsconcentratie. Daarnaast is het mogelijk een woning te realiseren binnen bestaand ruimtebeslag van Stedelijk gebied, Bebouwd gebied (artikel 5.57) of inpandig bij karakteristieke bebouwing. Vanwege de omstandigheid dat in sommige gebieden al veel ruimte in de bebouwingsconcentraties is benut, is opgenomen dat een woning ook aansluitend op een bebouwingsconcentratie, bebouwd- en stedelijk gebied kan worden opgericht. Hiervoor geldt dat er in zo'n geval sprake moet zijn van een logische afronding van de aanwezige bebouwing.

In de begripsbepalingen is opgenomen wat onder bebouwingsconcentratie wordt verstaan. Het gaat daarbij altijd om een verzameling van meerdere bouwpercelen met daarop aanwezige hoofd- en bijgebouwen. Een verzameling gebouwen op 1 perceel ten behoeve van de daar toegelaten functie betreft een bouwperceel en is als zodanig ook in de Omgevingsverordening gedefinieerd. Hieronder is een schematische weergave opgenomen van een kernrandzone, bebouwingslint en bebouwingscluster:

Niet iedere bebouwingsconcentratie is geschikt voor het toevoegen van een woning. Daarom geldt ook altijd dat de ontwikkeling moet passen binnen de ontwikkelingsrichting van een gebied en niet in strijd mag zijn met overige beleidsdoelen. Niet alle dorps- en stadsranden of bebouwingsconcentraties zijn dan geschikt. Een ontwikkelingsrichting houdt immers integraal rekening met de waarden en belangen vanuit landschap, cultuurhistorie, ecologie, recreatie, landbouw en overige aspecten, zoals de aanwezige dorps- of stedelijke structuur, mobiliteit, energie etcetera. Als een dorpsgrens bijvoorbeeld duidelijk gemarkeerd wordt door een weg, kan het in zo'n situatie niet wenselijk zijn om een nieuwe aanzet voor verstedelijking aan de overzijde van de weg te ontwikkelen. Of als een bebouwingsconcentratie in een gebied ligt met een overwegende agrarische functie kunnen nieuwe ontwikkelingen belemmerend voor die functie zijn. Dat is per situatie uiteraard verschillend. Het is overigens een mogelijkheid om aansluitend op een bebouwingsconcentratie, bebouwd gebied of stedelijk gebied een woning toe te staan en nadrukkelijk geen verplichting.

In het vijfde lid is aangegeven dat als dit artikel wordt toegepast, de daar genoemde bepalingen niet gelden.

Artikel 5.15 Ruimte-voor-ruimte

De ontwikkeling van ruimte-voor-ruimte kavels door de Ontwikkelingsmaatschappij ruimte voor ruimte (ORR) is gebaseerd op aanzienlijke omgevingskwaliteitswinst in het landelijk gebied. In eerste instantie kwam de behaalde omgevingskwaliteitswinst voort uit de toepassing van de Regeling beëindiging veehouderij (Rbv). Later is dit uitgebreid en is er door de provincie ingezet op het realiseren van omgevingskwaliteitswinst met een verbrede toepassing van het principe van ruimte voor ruimte met de regeling Ruimte voor ruimte verbreed (GS 2006). Deze in de meeste gevallen al gerealiseerde kwaliteitswinst is (voor)gefinancierd door de provincie. Dit wordt terugverdiend met de ontwikkeling van ruimte-voor-ruimte kavels door de Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor ruimte (ORR)

.De ORR ontwikkelde niet in alle gevallen zelf de ruimte-voor-ruimte kavels. Het was ook mogelijk om een titel voor een ruimte-voor-ruimte kavel bij de ORR te kopen. De ORR gaf daarvoor certificaten uit. In zo'n geval is er sprake van een ruimte-voor-ruimte kavel die 'vanwege de ORR' wordt ontwikkeld.

Begin 2025 heeft de ORR de laatste titels uitgegeven of belegd in projecten. Ook zijn er nog diverse eerder uitgegeven titels in omloop. De plannen waarin deze titels belegd worden, moeten nog in procedure worden gebracht. Daarom blijft dit artikel inclusief de onderbouwing van de titels, -voorlopig- in de verordening opgenomen. Omdat het niet wenselijk is dat de titels langdurig niet worden ingezet, is in het tweede lid een termijn opgenomen tot wanneer nog gebruik gemaakt kan worden van dit artikel. Dat betekent dat nog van de regeling gebruik gemaakt kan worden indien voor 1 januari 2030 een omgevingsplan is vastgesteld dan wel een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit is verleend

Regeling beëindiging veehouderij

Begin 2000 heeft het Rijk de Rbv ingevoerd. Dit beleid was ingezet om ondernemers in staat te stellen te stoppen met hun intensieve veehouderijbedrijf. Met de regeling werden zoveel mogelijk productierechten (mestrechten) uit de markt genomen om een evenwicht op de mestmarkt te bereiken. Naast het uit de markt nemen van mestrechten konden agrariërs in aanmerking komen voor een vergoeding voor de (op)stallen en een subsidie bij sloop van de dierenverblijven. Het meenemen van de sloop van stallen bij de Rbv was op aangeven van de provincies. De sloopcomponent van de Rbv is gefinancierd door de betrokken provincies, waaronder de provincie Noord-Brabant. Voor de sloop heeft de provincie € 166,1 miljoen betaald aan subsidies, waar uiteindelijk € 19 miljoen aan rentekosten bij zijn gekomen. Met het Rijk is afgesproken dat de investering in sloop terugverdiend kon worden met de ontwikkeling van woningbouwkavels (pact van Brakkenstein). Dit is bekend geworden als de ruimte voor ruimteregeeling.

Ruimte voor Ruimte verbreed

In het verlengde van de Rbv heeft de provincie een verbrede aanpak ontwikkeld. Met deze verbrede aanpak is subsidie verleend voor de sanering van glastuinbouwbedrijven in kwetsbare gebieden, is geïnvesteerd in de sanering van voormalige militaire complexen en -terreinen, is een bijdrageregeling sloop ongewenste bebouwing in het buitengebied (SOBB) ingesteld, is een groot milieuhinderlijk bedrijf gesaneerd en hebben gemeenten stimuleringsbijdragen ontvangen gericht op het versterken van omgevingskwaliteit in die gemeente.

De stimuleringsbijdragen hebben daarbij onder andere als doel om in gemeenten waar veel ruimte voor ruimtewoningen zijn of worden gerealiseerd, ook omgevingskwaliteit toe te voegen in de directe omgeving van die rode ontwikkeling. Om te borgen dat de bijdragen worden ingezet voor omgevingskwaliteit zijn daartoe overeenkomsten afgesloten waarin die verplichting is neergelegd. Na uitkering van de bijdragen hebben gemeenten vijf jaar de tijd om aan die verplichting te voldoen.

Terugverdienopgave

Via de Rbv en de verbrede toepassing van Ruimte voor ruimte is door de provincie €215,2 miljoen geïnvesteerd in een verbetering van de omgevingskwaliteit van het landelijk gebied. De Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte is speciaal opgericht om die investeringen terug te verdienen. De ontwikkelingsmaatschappij doet dat door de ontwikkeling en verkoop van woningbouwkavels. Per woningbouwkavel die door de ontwikkelingsmaatschappij wordt verkocht, ontvangt de provincie een financiële afdracht die in mindering wordt gebracht op de terugverdienopgave.

De ORR ontwikkelde niet in alle gevallen zelf de ruimte-voor-ruimte kavels. Het was ook mogelijk om een titel voor een ruimte-voor-ruimte kavel bij de ORR te kopen. De ORR gaf daarvoor certificaten uit. In zo'n geval is er sprake van een ruimte-voor-ruimte kavel die 'vanwege de ORR' wordt ontwikkeld. De kavels die met zo'n certificaat worden ontwikkeld zijn ook gebaseerd op aanzienlijke omgevingskwaliteitswinst, die de provincie heeft gefinancierd. Het certificaat geeft in zo'n geval het bewijs dat de vereiste omgevingskwaliteitswinst is (of binnen vijf jaar wordt) behaald.

Begin 2025 heeft de Ontwikkelingsmaatschappij bericht dat de laatste beschikbare titels zijn uitgegeven of belegd in projecten. De plannen voor de projecten waarin die titels worden ingezet, moeten nog in procedure worden gebracht. Daarnaast zijn er bij diverse gemeenten nog certificaten in omloop die nog niet voor een concreet project zijn ingezet. Daarom blijft dit artikel – voorlopig – in de verordening opgenomen. In het tweede lid is wel een eindtermijn opgenomen tot wanneer besluitvorming over een omgevingsplan (of omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit) kan plaatsvinden. Deze eindtermijn is bepaald op 1 januari 2030. Daarmee hebben de Ontwikkelingsmaatschappij en andere initiatiefnemers circa 5 jaar de mogelijkheid om de certificaten te benutten.

De provincie rapporteert jaarlijks over de stand van zaken rondom de terugverdienopgave in de jaarrekening. Dit betreft openbare informatie die deel uitmaakt van de jaarrekening en die eenieder kan inzien. Eind 2024 was €182,1 miljoen terugverdiend. Het terugverdienen van de resterende investeringen in de omgevingskwaliteit, ongeveer €33,1 miljoen, is voorzien in de komende acht jaar (tot 2033).

Voorwaarden

De voorwaarden voor een individuele ruimte-voor-ruimte kavel of enkele kavels zijn vergelijkbaar met de voorwaarden die voor de ontwikkeling van een woning in Artikel 5.14 zijn opgenomen. Verschil is wel dat de fysieke tegenprestatie in het geval van een ruimte-voor-ruimte kavel een gegeven is omdat die voor de meeste ontwikkelingen al in het verleden heeft plaatsgevonden, zoals

hierboven toegelicht. Voor de realisatie van omgevingskwaliteit gebaseerd op de stimuleringsbijdragen geldt dat die ook nog in de toekomst kan plaatsvinden, gelet op de afgesproken realisatietermijn van vijf jaar. Deze omgevingskwaliteit wordt onder verantwoordelijkheid van de gemeente gerealiseerd. Omdat die realisatie vaak al mogelijk is binnen de vigerende juridische kaders, is in de regeling geen directe koppeling gelegd dat de fysieke tegenprestatie in omgevingskwaliteit in het omgevingsplan voor de rode ontwikkeling moet zijn geborgd. Gelet op jurisprudentie van de Afdeling is wel vereist dat de raad onderbouwt in zijn besluit over de rode ontwikkeling dat de gerealiseerde omgevingskwaliteit voldoende is. In een voorkomend geval, beschikt de provincie over informatie die gemeenten daartoe kunnen benutten.

Stedelijke ontwikkeling is niet apart geregeld in dit artikel. Bij grotere ontwikkelingen, zoals de bouw van 12 woningen of meer, is sprake van een stedelijke ontwikkeling. Daarvoor kan de gemeente op grond van Artikel 5.56 Afwijkende regels stedelijke ontwikkeling gebieden aanwijzen. Binnen die gebieden kunnen uiteraard ook RvR-kavels ontwikkeld worden.

In uitzonderlijke gevallen kan op basis van dit artikel een groter woningbouwcluster ontwikkeld worden. Dit moet dan wel altijd op een aanvaardbare plek die past binnen de door de raad vastgestelde Omgevingsvisie of binnen een ontwikkelingsrichting. Hierbij wordt toepassing gegeven aan de diep-rond-breed benadering uit Paragraaf 5.1.2 Basisprincipes voor een evenwichtige toedeling van functies. Dat betekent dat ook aspecten als mobiliteit, klimaat, duurzame energie en zorgvuldig ruimtegebruik van toepassing zijn, waaronder de ladder voor duurzame verstedelijking.

Afdeling 5.2 5.1.2 Basis op orde

Paragraaf 5.2.1 5.1.2.1 Grondwaterbescherming

Naast de rechtstreeks werkende regels die zijn opgenomen in hoofdstuk 2 gelden er regels voor de toedeling van functies binnen de waterwinning voor menselijke consumptie. De regels hebben een verschillend karakter en vullen elkaar aan. De rechtstreeks werkende regels reguleren concrete activiteiten binnen de gebieden.

Vanuit een oogpunt integrale benadering is het niet logisch dat een omgevingsplan nieuwe functies toedeelt of activiteiten mogelijk maakt in die gebieden, die de bodem en het zich daarin bevindende grondwater aantasten.

Artikel 5.16 Waterwingebied

In het waterwingebied geldt een strikte vorm van bescherming. Dit gebied is voorbehouden aan functies die ten dienste staan van de openbare watervoorziening, zoals (drink)waterproductiebedrijven (pompstations). Ook een natuur- of bosbestemming is mogelijk.

Artikel 5.17 Grondwaterbeschermingsgebied

Voor de grondwaterbeschermingsgebieden geldt dat de kwaliteit van de bodem en het zich daarin bevindende grondwater bescherming vraagt. Daarom geldt dat er bij het toelaten van activiteiten en functies een zorgvuldige afweging plaatsvindt dat de risico's voor de kwaliteit van het grondwater niet toenemen. Overigens liggen de grondwaterbeschermingsgebieden veelal in gebieden waar op grond van andere instructieregels al beperkingen gelden, bijvoorbeeld ten aanzien van stedelijke ontwikkeling. De regels voor grondwaterbescherming zijn hier aanvullend op.

Hierbij geldt dat de provincie verontreiniging van het grondwater wil voorkomen door uitspoeling van schadelijke uitloogbare (bouw)materialen. Daarom is het belangrijk dat het gebruik van dit soort bouwmaterialen binnen grondwaterbeschermingsgebied wordt tegengegaan. Deze regeling geldt in aanvulling op de rechtstreeks werkende regels waarin voorwaarden zijn opgenomen voor de opvang van hemelwater van gebouwen.

Artikel 5.18 Boringsvrije zone

In de boringsvrije zone geldt een beperkte bescherming, namelijk behoud van de beschermende kleilaag in de bodem. Hiertoe zijn concrete regels gesteld in hoofdstuk 2. Over het algemeen is het voor boringsvrije zones niet noodzakelijk om inhoudelijke bescherming in het omgevingsplan op te nemen aangezien hoofdstuk 2 voorziet in een systeem van melding van activiteiten. Desondanks is opname van de zone in het bestemmingsplan zinvol vanwege beperkingen die er gelden voor bijvoorbeeld de ontwikkeling van bodemenergiesystemen bij de ontwikkeling van nieuwe functies.

Artikel 5.18a Grondwatermeetpunt

Het is een wettelijke provinciale taak om over de toestand van het grondwater te rapporteren. Daarvoor zijn betrouwbare meetinstrumenten nodig met langjarige tijdreeksen, waarbij meetpunten met grotere diepte (>50 meter onder maaiveld) extra waardevol/strategisch zijn. Om betrouwbare data te borgen is het van belang deze grondwatermeetpunten te beschermen. Er is een afweging gemaakt welke grondwatermeetpunten essentieel zijn. Deze 97 grondwatermeetpunten die verspreid liggen over de provincie, zijn hiertoe als locatie aangeduid.

Ter plaatse van een grondwatermeetpunt mogen geen activiteiten worden toegelaten die het behoud of de toegankelijkheid van het meetpunt aantasten. Voor een aantal specifiek genoemde activiteiten moet in het omgevingsplan een regeling worden getroffen.

Paragraaf 5.2.2 5.1.2.2 Voorkomen grondwaterverontreiniging

Met de Omgevingswet vervalt de Wet bodembescherming (Wbb) en de daarin opgenomen kaders voor de beoordeling of een grond- of grondwaterverontreiniging aanleiding geeft tot het nemen van (sanerende) maatregelen (inclusief de uitvoering daarvan).

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en Grondwaterrichtlijn (GWR) stelt de doelen voor het grondwater. Met het wegvallen van de Wbb vormt de KRW daarmee het uitgangspunt voor het beoordelen of een bodem- of grondwaterverontreiniging een gevaar oplevert voor het grondwater en daarmee aanleiding geeft tot het vaststellen van maatregelen. De provincie dient op grond van Artikel 3.8 van de wet met het Regionaal Waterprogramma uitvoering te geven aan de KRW en GWR. Maatregelen ter uitvoering van de KRW en GWR landen uiteindelijk zowel in het Regionaal Waterprogramma, Waterbeheerprogramma als Nationaal Waterprogramma. Van de provincie wordt echter op grond van Artikel 3.8 van de wet regie verwacht om met het totaal aan KRW-maatregelen de doelen te behalen. De KRW kent een verscheidenheid aan maatregelen. Dit zijn zeker niet alleen sanerende maatregelen. Een maatregel kan daarnaast inhouden dat er in de omgevingsverordening direct werkende regels of instructieregels opgenomen worden voor activiteiten die de KRW-doelen voor grondwater bedreigen. Of juist regels voor activiteiten die als 'natuurlijk moment' benut kunnen worden om de KRW-doelen te behalen.

Daarnaast vindt er een bevoegdheidsverschuiving plaats voor bodem van provincie naar gemeenten. Alleen locaties met een bodemverontreiniging waarvan is vastgesteld dat er onaanvaardbare risico's zijn (spoedlocaties) en de locaties die nu in uitvoering zijn, blijven onder de bevoegdheid vallen van de provincie (overgangsrecht).

Voor verontreinigingen in de vaste bodem stelt het Rijk algemene regels op, waar de gemeente verantwoordelijk is voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. Wanneer de grondwaterkwaliteit negatief beïnvloed wordt door een verontreiniging in de vaste bodem of in het grondwater kan de provincie hiervoor regels stellen.

De bescherming van de grondwaterkwaliteit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van provincie, gemeenten en waterschappen. Hierbij is er een regierol voor de provincie, gelet op de specifiek aan de provincie (wettelijk) toegekende taken. De provincie is op grond van de Omgevingswet verantwoordelijk voor de kwaliteit en bescherming van het grondwater evenals het behalen van de Kaderrichtlijn Water (KRW)-doelen in grondwaterlichamen.

Hiertoe is een beleidskader opgesteld wat is opgenomen in het regionaal waterprogramma waarin -gebiedsgericht- is afgewogen welk beschermingsniveau tegen verontreiniging van het grondwater gewenst is. Het beleidskader legt vast op welke wijze bepaald wordt of er maatregelen gericht op een bodem- of grondwaterverontreiniging noodzakelijk zijn en waar dit geborgd moet worden door het stellen van (instructie)regels aan activiteiten.

Los van deze wettelijke taak, is de bescherming van grondwater en grondwaterlichamen ook gemeentegrens overstijgend. Het is een provinciaal belang om het grondwater in geheel Noord-Brabant op eenzelfde wijze te beschermen, waarbij specifieke aandacht wordt besteed aan grondwater als bron voor ons drinkwater.

Daarom zijn er in de omgevingsverordening rechtstreeks werkende regels (hoofdstuk 2) en instructieregels opgenomen richting gemeenten en waterschappen voor de uitoefening van hun bevoegdheden.

Om te voorkomen dat er een 'gat' ontstaat in de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging, zijn er voorbeschermingsregels vastgesteld die in het tijdelijke regelingdeel van het gemeentelijke omgevingsplan zijn geplaatst. Als een omgevingsplan is vastgesteld conform de opgenomen instructieregels, vervallen de voorbeschermingsregels van rechtswege.

Uitgangspunt is dat regels noodzakelijk zijn om te voorkomen dat er achteruitgang van de grondwaterkwaliteit plaatsvindt (preventieve maatregelen) of om de grondwaterkwaliteit te verbeteren (curatieve maatregelen), als er sprake is van gevaar voor het grondwater, of als gevaar niet valt uit te sluiten.

Of er sprake is van gevaar is niet alleen afhankelijk van de stof (omvang en concentratie van een verontreiniging) maar wordt gerelateerd aan de mate waarin het naast een bedreiging van het grondwater als geheel ook één van de doelstellingen m.b.t. de kwetsbare gebieden (oppervlaktewaterlichaam, water bestemd voor menselijke consumptie en natte natuur) kan bedreigen.

Artikel 5.20 Voorafgaand onderzoek bij bouwactiviteit

Bouwactiviteit

De regeling richt zich op het bouwen van een gebouw dat geheel of gedeeltelijk de bodem raakt inclusief de daaraan grenzende tuin of aangrenzend terrein, met uitzondering van een uitbreiding of wijziging van een gebouwen kleiner dan 50 m² of een bijbehorend bouwwerk kleiner dan 50 m². Hierbij wordt aangesloten bij het toepassingsbereik van het bouwen op een bodemgevoelige locatie zoals bedoeld in Artikel 5.89g van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl).

Bij het bouwen op een bodemgevoelige locatie, zoals bedoeld in Artikel 5.89g Bkl speelt in tegenstelling tot [Artikel 4.19](#) ook blootstelling een rol. Het dient aannemelijk te zijn dat er meer dan twee uur per dag aaneengesloten personen aanwezig zullen zijn. Deze voorwaarde is niet opgenomen in deze verordening omdat deze paragraaf gaat over het bouwen op een locatie waarbij een aanwezige bodem- of grondwaterverontreiniging risico's met zich meebrengt voor het grondwater. Hierbij speelt de aan- of afwezigheid van personen in het gebouw geen rol. Deze paragraaf is daarom ook gericht op elke bouwactiviteit van een gebouw dat geheel of gedeeltelijk de bodem raakt.

Voorafgaand bodemonderzoek

Voorafgaand bodemonderzoek is nodig om te bepalen of er sprake is van een mobiele verontreinigingssituatie. Vaak is er al voldoende bodeminformatie beschikbaar om vast te stellen of er sprake is van een mobiele verontreinigingssituatie. Ook informatie uit een beschikking op grond van de Wet bodembescherming kan gebruikt worden. Het gaat hier dan om een beschikking krachtens artikel 29 juncto artikel 37, eerste lid, van de Wet bodembescherming, waarin is vastgesteld dat bij het huidige dan wel voorgenomen gebruik van de bodem of een mogelijke verspreiding van een verontreiniging, geen sprake is van zodanige risico's voor mens, plant of dier, dat spoedige sanering noodzakelijk is. Dit zijn de zogenaamde ernst, niet-spoedlocaties. De beschikkingen waarin is vastgesteld dat wel een spoedige sanering noodzakelijk zijn, vallen onder het overgangsrecht en hierop blijft de Wet bodembescherming van toepassing.

Als bovenstaande bodeminformatie niet beschikbaar is, is een voorafgaand bodemonderzoek aan de orde als bedoeld in paragraaf 5.2.2. van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Dit bodemonderzoek zal overigens vaak ook al op grond van het omgevingsplan verplicht zijn bij een meldingsplichtige bouwactiviteit of een bouwactiviteit waarbij een omgevingsvergunning voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit wordt aangevraagd. Als het bijvoorbeeld ook om een bodemgevoelig gebouw gaat, dan is bodemonderzoek op grond van Artikel 5.89 k Bkl of Artikel 5.89 l Bkl verplicht.

Mobiele verontreinigingssituatie

Bij een mobiele verontreinigingssituatie worden er concentraties van een verontreinigende stof uit de bodem in het grondwater aangetroffen, waarbij risico's voor het grondwater op voorhand niet uit te sluiten zijn. Als er sprake is van een mobiele verontreinigingssituatie dient er een risicobeoordeling grondwaterkwaliteit uitgevoerd te worden om de risico's voor het grondwater in kaart te brengen. Uit de risicobeoordeling grondwaterkwaliteit volgt of en welke curatieve maatregelen er getroffen moeten worden door de initiatiefnemer.

Kwetsbare gebieden kunnen bij lage concentraties van verontreinigende stoffen bedreigd worden. De door het Rijk in artikel 4.12a van het Besluit kwaliteit leefomgeving opgenomen signaleringsparameter beoordeling grondwatersanering, biedt niet altijd voldoende bescherming voor de KRW-doelen. De mobiele verontreinigingssituatie onderscheidt daarom criteria die van toepassing zijn op de algemene grondwaterkwaliteit en op kwetsbare gebieden. Dit vertaalt zich naar de volgende definitie. Er is sprake van een mobiele verontreinigingssituatie als het grondwater:

- Een verontreinigingscontour heeft in minimaal 100 m³ poriënverzadigd bodemvolume die de signaleringsparameter beoordeling grondwatersanering, zoals bedoeld in Bijlage V Gevaarlijke stoffen in het grondwater, overschrijdt.
- In of binnen 100 meter van een kwetsbaar gebied zoals aangewezen in de omgevingsverordening, de verontreinigende stof in minimaal 100 m³ poriënverzadigd bodemvolume de voorkeurswaarde grondwater, zoals bedoeld in Bijlage V Gevaarlijke stoffen in het grondwater, overschrijdt.

Signaleringsparameter beoordeling grondwatersanering

De signaleringsparameter beoordeling grondwatersanering is een door het Rijk in artikel 4.12a van het Bkl geïntroduceerd begrip en is gelijk aan de interventiewaarde grondwaterkwaliteit. Het Rijk geeft deze waarde mee aan zowel de provincie als de waterbeheerders om rekening mee te houden bij de overweging of een grondwatersanering als maatregel vastgesteld moet worden in de waterprogramma's. De provincie heeft de signaleringsparameter beoordeling grondwatersanering overgenomen in Bijlage V. Zodoende kan de provincie voor verontreinigende stoffen waar een signaleringsparameter ontbreekt eventueel een waarde laten afleiden als dat nodig mocht blijken. Ook maakt opname van deze parameter in de omgevingsverordening het mogelijk om lokaal hiervan af te wijken, bijvoorbeeld als dit volgt uit gebiedsspecifiek beleid.

Voorkeurswaarde

De voorkeurswaarde vertegenwoordigt de concentratie waarboven er sprake is van verontreiniging van het grondwater. De provincie heeft dit begrip in het Regionaal Waterprogramma geïntroduceerd. Voor het definiëren van de voorkeurswaarde heeft de provincie de waarden voor grondwater benut die het Rijk in het Besluit kwaliteit leefomgeving opgenomen heeft en die de waarde vertegenwoordigen waar sprake is van verontreiniging van het grondwater (zie Bijlage V Gevaarlijke stoffen in het grondwater).

Gebiedsspecifiek beleid 'De Kempen'

Voor De Kempen geldt een afwijkende signaleringsparameter beoordeling grondwatersanering en voorkeurswaarde voor zink en cadmium. Hiermee is de beleidsregel gebiedswaarden De Kempen Noord-Brabant (10 juli 2015) voor wat betreft het grondwater voortgezet. In het gebied De Kempen komt door de specifieke situatie verhoogde concentraties van zink en cadmium voor en zijn maatregelen niet altijd nodig of mogelijk zijn.

Artikel 5.21 Verbod bouwactiviteit mobiele verontreinigingssituatie

Met het bouwverbod wordt beoogd dat bij het bouwen op een mobiele verontreinigingssituatie:

- Een risicobeoordeling grondwaterkwaliteit wordt uitgevoerd als bedoeld in Paragraaf 3.4.2 Inhoudelijke regels Risicobeoordeling grondwaterkwaliteit; en
- De maatregelen volgend uit de risicobeoordeling grondwaterkwaliteit worden getroffen.

Het is aan de gemeente om in het omgevingsplan het bouwverbod op te nemen.

Uitvoeren risicobeoordeling grondwaterkwaliteit

Het uitvoeren van een risicobeoordeling grondwaterkwaliteit is niet aan de orde als de bron van verontreiniging van het grondwater niet gelegen is op het perceel waarop gebouwd wordt.

Uit de risicobeoordeling grondwaterkwaliteit volgt of 1) geen maatregelen of 2) een bron(zone) aanpak, eventueel aangevuld met een grondwatersanering. Van degene die een bouwactiviteit verricht kan niet verlangd worden om een bron aan te pakken van een verontreiniging in het grondwater als deze niet op zijn eigen perceel gelegen is. Het kan bijvoorbeeld voorkomen dat een bron bovenstrooms gelegen is. Om die reden is een risicobeoordeling grondwaterkwaliteit niet of als de maatregelen die eruit volgen toch niet van de initiatiefnemer verlangd kunnen worden. Overigens kan het wel voorkomen dat een bouwactiviteit gepaard gaat met een grondwateronttrekking en vanuit de regels voor grondwateronttrekkingen wel de eventuele beïnvloeding van de verontreiniging.

niging in het grondwater beschouwd wordt om te voorkomen dat verspreiding leidt tot een risico voor het grondwater.

Maatregelen treffen alvorens er gebouwd wordt

Het bouwverbod bepaalt dat als uit de risicobeoordeling grondwaterkwaliteit maatregelen volgen, deze uitgevoerd moeten worden alvorens er gebouwd mag worden. Het omgevingsplan moet daarom borgen dat de noodzakelijke informatie aan het college van burgemeester en wethouders wordt verstrekt voordat met de bouwactiviteit wordt gestart. Dit kan naar keuze met een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit, een meldplicht of informatieplicht.

Het omgevingsplan moet in ieder geval borgen dat de noodzakelijke informatie wordt aangeleverd, zoals de resultaten van het voorafgaand bodemonderzoek en de risicobeoordeling grondwaterkwaliteit. Deze gegevens stelt de gemeente in staat om de regels van het bouwverbod te handhaven.

Indien uit de risicobeoordeling grondwaterkwaliteit geen maatregelen volgen, kan er direct gestart worden met bouwen. In dat geval is het niet nodig informatie te overleggen. Er volgen geen maatregelen uit de risicobeoordeling grondwaterkwaliteit indien gevaar voor het grondwater uit te sluiten is.

Uit de risicobeoordeling grondwaterkwaliteit kunnen twee maatregelen volgen:

- Een bronaanpak op het perceel waarop de activiteit plaatsvindt overeenkomstig de regels voor saneren van de bodem, als bedoeld in artikel 3.48h van het Besluit activiteiten leefomgeving, vindt plaats met inachtneming van de regels als bedoeld in Artikel 5.23 als uit de risicobeoordeling grondwaterkwaliteit blijkt dat gevaar voor het grondwater niet uit te sluiten is of als gevaar voor het grondwater aanwezig is.
- Een grondwatersanering, overeenkomstig Paragraaf 3.4.3 Inhoudelijke regels grondwatersanering, vindt plaats als uit de risicobeoordeling blijkt dat gevaar voor het grondwater aanwezig is.

Indien er een bodemsanering getroffen moet worden, volgt uit op grond van artikel 4.1246 van het Besluit activiteiten leefomgeving ingediende evaluatieverslag conform de BRL SIKB 6000 dat de maatregel uitgevoerd is.

Gedeputeerde Staten ontvangt bij beëindiging van de grondwatersanering gegevens en bescheiden waaruit blijkt dat de grondwatersanering uitgevoerd is. Indien de grondwatersanering is uitgevoerd in overeenstemming met de omgevingsvergunning, bedoeld in Artikel 3.52, maakt Gedeputeerde Staten dit kenbaar aan de initiatiefnemer. Gedeputeerde Staten zal van deze mededeling een kopie overhandigen aan het college van burgemeester en wethouders.

Bij het uitvoeren van een bodemsanering zal er echter vaak ontgraven worden en gaat dit gepaard met de bouwactiviteit zelf. Bouwen is toegestaan indien dit de sanering niet belemmert. De gemeente kan dit voor een bodemsanering beoordelen op grond van de in de melding zoals bedoeld in Artikel 4.1236 van het Besluit activiteiten leefomgeving opgenomen gegevens.

Bij een grondwatersanering zal uit de vergunningvoorschriften blijken of de bouw de sanering niet belemmert.

Start bouwactiviteit

Deze regel bepaalt dat het omgevingsplan ook een informatieplicht moet opnemen dat degene die de maatregelen uitvoert, volgend uit de risicobeoordeling grondwaterkwaliteit het college van burgemeester en wethouders informeert als deze maatregelen getroffen zijn. Zodoende is de gemeente in staat om toe te zien op de regels van het bouwverbod.

Artikel 5.22 Milieubelastende activiteit met gevolgen voor het watersysteem

Milieubelastende activiteiten kunnen verschillende gevolgen voor het watersysteem hebben. Zo kan een lozing van afvalwater vanuit een milieubelastende activiteit op of in de bodem of in een voorziening voor de inzameling en het transport van afvalwater (veelal een vuilwaterriool of een hemelwaterstelsel) uiteindelijk nadelige gevolgen hebben voor de chemische of ecologische kwaliteit van watersystemen. Bij lozingen op de bodem kunnen de geloosde stoffen naar het grondwater doorsijpelen en kan wateroverlast optreden. Bij lozingen in vuilwaterriolen en hemelwaterstelsels komt het water uiteindelijk vaak in het oppervlaktewater terecht, waar het tot zowel kwaliteits- als kwantiteitseffecten kan leiden. Bij toepassing van bodemenergie kan onttrekking of inbreng van

warmte zowel bij open als gesloten systemen gevolgen voor het grondwater hebben. Het aanbrengen van omvangrijke verhardingen of het brengen van grote hoeveelheden water in de bodem kan gevolgen hebben voor de grondwaterstand.

Voor de milieubelastende activiteiten met gevolgen voor watersystemen die in het Besluit activiteiten leefomgeving zijn aangewezen is een beoordelingsregel opgenomen in artikel 8.22 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. Dit artikel voorziet in de opname van een beoordelingsregel in het omgevingsplan voor milieubelastende activiteiten met gevolgen voor watersystemen die in het omgevingsplan zijn aangewezen en waarvoor op grond van het omgevingsplan een omgevingsvergunning verplicht is.

De beoordelingsregel is identiek aan de beoordelingsregel zoals bedoeld in artikel 8.22 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. Met deze beoordelingsregel worden de gevolgen voor het watersysteem bij het beoordelen van de milieubelastende activiteit betrokken. Hierbij wordt vooral gedacht aan het beïnvloeden van de grondwaterstand of het oppervlaktewaterpeil, wat gevolgen kan hebben voor de doelstellingen voor de kwantitatieve toestand van het grondwatersysteem, de ecologische kwaliteit van oppervlaktewaterlichamen of voor de maatschappelijke functie drinkwaterwinning. Dergelijke gevolgen voor het watersysteem kunnen binnen het oogmerk van de beoordeling van de milieubelastende activiteit vallen, namelijk voor zover ze ook als gevolgen voor de veiligheid, gezondheid of het milieu zijn te karakteriseren. In dat geval moeten ze ook worden betrokken bij de beoordeling.

Het artikel borgt daarnaast dat rekening wordt gehouden met het beleid dat is vastgelegd in waterprogramma's bij het beoordelen van de aanvraag om een omgevingsvergunning die gevolgen heeft voor het watersysteem. Dit draagt bij aan een goede implementatie van de kaderrichtlijn water.

Een gemeente kan in het omgevingsplan aanvullende aspecten regelen, bijvoorbeeld door aan het college van burgemeester en wethouders de mogelijkheid te bieden voor maatwerkvoorschriften. Dat is uiteraard alleen mogelijk binnen der randvoorwaarden die in de instructieregels zijn gesteld, zodat de lozing niet verhindert dat de voor dat grondwaterlichaam vastgestelde milieudoelstellingen worden bereikt (zie ook art. 11, onder j KRW).

Artikel 5.23 Milieubelastende activiteit bodemsanering met risico voor het grondwater

In een aantal situaties waar de milieubelastende activiteit bodemsanering als bedoeld in artikel 3.48h van het Besluit activiteiten leefomgeving wordt voorgeschreven, regelt dit artikel de opname van maatwerkregels in het omgevingsplan. Het gaat om de volgende situaties:

- De bodemsanering vindt plaats in een kwetsbaar gebied, zoals bedoeld in Artikel 3.49 Risico-beoordeling kwetsbaar gebied; of
- De bodemsanering vindt plaats ter uitvoering van een bronaanpak, zoals bedoeld in Artikel 3.51.

De maatwerkregels hebben tot gevolg dat de bodemsanering ook oog heeft voor het beschermen van het watersysteem.

De provincie borgt dit door met een instructieregel van de gemeente te verlangen in die situaties een maatwerkregel voor de milieubelastende activiteit bodemsanering op te nemen in het omgevingsplan. Zoals uit de Nota van Toelichting van het Aanvullingsbesluit Bodem in paragraaf 6.2 blijkt kunnen de regels voor saneren van de bodem in het Bal gebruikt worden voor het uitvoeren van een bronaanpak, al dan niet in combinatie met maatwerkregels en/of maatwerkvoorschriften. Het eerste lid onder b beschrijft de maatwerkregels die opgenomen moeten worden in het omgevingsplan om de regels voor saneren van de bodem in het Bal geschikt te maken voor het uitvoeren van een bronaanpak.

De maatwerkregel zorgt ervoor dat de saneringsmethode (standaardmethode of alternatieve methode via maatwerkvoorschrift) (ook) leidt tot het beheren, beperken of ongedaan maken van de inbreng van de verontreiniging uit de bodem naar het grondwater. Het aanbrengen van een afdeklaag is hiervoor alleen voldoende als het een afdeklaag betreft als bedoeld in artikel 4.1241, derde lid, onder a van het Bal waarbij aannemelijk is dat de verhardingslaag leidt tot het beheren, beperken of ongedaan maken van de inbreng van de verontreiniging uit de bodem naar het grondwater.

Artikel 5.24 Verbod op rechtstreeks lozen in grondwater

Onder het stelsel van de Omgevingswet zijn er geen rijksregels die een verbod op het rechtstreeks lozen in de bodem inhouden. Het huidige artikel 2.2 van het Activiteitenbesluit milieubeheer (Abm) en Besluit lozen buiten inrichtingen (Blbi), waarin is geregeld dat bij de toegestane lozingen dit

nooit rechtstreeks naar het grondwater mag plaatsvinden zonder doorsijpeling door de bodem of ondergrond, keert niet terug.

Artikel 2.2 van het Abm/Blbi gaf uitvoering aan één van de overwegingen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). In Artikel 11, onder j van de KRW is gesteld dat, met uitzondering van een aantal situaties, lidstaten er zorg voor moeten dragen dat er niet rechtstreeks, zonder doorsijpeling, verontreinigende stoffen geloosd mogen worden in het grondwater.

De waterprogramma's dienen maatregelen vast te stellen ter uitvoering van Artikel 11 KRW. De provincie dient uiteindelijk met het Regionaal Waterprogramma te voldoen aan de KRW. Hiermee is het aan de provincie om de regie te nemen en te zorgen dat het verbod op rechtstreeks lozen geborgd blijft.

De gemeente koppelt de maatwerkregel aan activiteiten waar afvalwater kan vrijkomen dat vervolgens geloosd wordt op of in de bodem. Deze activiteiten worden zowel in het Besluit activiteiten leefomgeving, omgevingsplan als deze omgevingsverordening gereguleerd. Het gaat te ver om alle activiteiten te benoemen. Daarom wordt volstaan met een algemene verwijzing.

Artikel 5.25 Lozing van verontreinigd grondwater op of in de bodem

Met dit artikel worden eisen gesteld aan de kwaliteit van grondwater dat op of in de bodem geloosd wordt en dat afkomstig is van een bodem- of grondwatersanering dan wel van het graven in een bodem met een bodemkwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit.

In Artikel 3.1 van zowel het Activiteitenbesluit Milieubeheer en Besluit lozen buiten inrichtingen waren eisen gesteld aan het lozen van afvalwater afkomstig van een bodemsanering of grondwatersanering, inclusief het daarbij gaande bodemonderzoek. De regels voor het lozen van grondwater afkomstig van saneringen zijn opgenomen in Artikel 22.139 van de bruidsschat van het omgevingsplan. Deze regels in de omgevingsverordening zorgen ervoor dat de bruidsschatregel geborgd blijft.

In Artikel 3.1 van zowel het Activiteitenbesluit Milieubeheer en Besluit lozen buiten inrichtingen waren eisen gesteld aan het lozen van afvalwater afkomstig van ontwatering, waaronder het graven in de bodem. Aan het lozen van afvalwater afkomstig van ontwatering worden weinig eisen gesteld omdat dit veelal schoon water betreft dat met eenvoudige filtering geloosd kan worden op of in de bodem. De regels voor het lozen van grondwater afkomstig van ontwatering zijn opgenomen in Artikel 22.140 van de bruidsschat van het omgevingsplan.

Bij het graven in verontreinigende bodem is de kans echter groot dat het grondwater dat vrijkomt ook verontreinigende stoffen bevat. Onder de Wet bodembescherming dient bij het graven in verontreinigde bodem (lees: geval van ernstige verontreiniging) een BUS-melding gedaan en kom je automatisch in het saneringsspoor, waardoor ook de emissiegrenswaarden voor het lozen van grondwater afkomstig van een sanering hier van toepassing is. Onder de Omgevingswet bestaat er niet langer een saneringsplicht bij het graven in verontreinigende bodem en zijn dus ook niet de emissiegrenswaarden van toepassing die horen bij verontreinigd grondwater dat als afvalwater op of in de bodem geloosd wordt. Deze regels in de omgevingsverordening zorgen ervoor dat er voor grondwater dat vrijkomt bij het graven in verontreinigde bodem dezelfde emissiegrenswaarden gelden als voor grondwater dat vrijkomt bij saneringen.

Artikel 5.26 Historische bodemverontreiniging zonder onaanvaardbaar verspreidingsrisico

Dit artikel zorgt ervoor dat de in paragraaf 22.3.7.3 opgenomen bruidsschatregel voor het omgevingsplan met regels voor activiteiten op een locatie met historische bodemverontreiniging zonder onaanvaardbaar risico behouden blijft. Bovendien wil de provincie bereiken dat de gemeente bij de uitvoering van bruidsschatregels de risico's voor het grondwater in voldoende mate meeweegt.

Toepassingsbereik

De in paragraaf 22.3.7.3 opgenomen bruidsschatregel voor het omgevingsplan gaat over activiteiten op een locatie met historische bodemverontreiniging zonder onaanvaardbaar risico. Dit zijn de zogenaamde ernst, niet-spoedlocaties. Of er sprake is van een locatie met historische bodemverontreiniging zonder onaanvaardbaar risico blijkt volgens de bruidsschatregel uit een beschikking welke is vastgesteld krachtens artikel 29 in samenhang met artikel 37, eerste lid, van de Wet bodembescherming, zoals die luidde voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

In de provincie Noord-Brabant zijn ook veel gevallen van verontreiniging waar op basis van nader bodemonderzoek is gebleken dat er sprake is van een ernstige verontreiniging, maar waarvoor

geen beschikking is afgegeven. Dat zou betekenen dat de bruidsschatregel voor het omgevingsplan maar op een beperkt aantal bekende locaties in Noord-Brabant met een bodemverontreiniging toeziet. De provincie zorgt er met dit artikel voor dat het omgevingsplan ook voor locaties waar op grond van nader bodemonderzoek conform de NTA 5755 is vastgesteld dat er sprake is van een historische bodemverontreiniging zonder onaanvaardbaar risico regelt dat er op een natuurlijk moment maatregelen worden getroffen.

Mitigerende maatregelen bodem- en watersysteem

De maatregelen die in de bruidsschatregel voor het omgevingsplan van de initiatiefnemer van een activiteit op een historische bodemverontreiniging zonder onaanvaardbaar risico verlangd worden, zijn in het belang van bescherming van de bodem en vragen om verdere verontreiniging van de bodem te voorkomen of beperken. Als het redelijkerwijs mogelijk is, wordt verwacht dat in samenhang met de activiteit de verontreiniging van de bodem ongedaan gemaakt wordt. Hiermee wordt aangesloten bij paragraaf 3.2 van de Circulaire bodemsanering 2013 die aangeeft dat veelal bij een ontwikkeling alsnog gesaneerd moet worden.

In principe is de verzadigde zone (lees: grondwater) onderdeel van de bodem en zijn de maatregelen dus net zo zeer in het belang van de bescherming van het grondwater en zouden maatregelen zich dan ook net zo zeer moeten richten op het voorkomen of beperken van verdere verspreiding van het grondwater. De provincie hecht er waarde aan dat een natuurlijk moment benut wordt om bekende bodemverontreinigingen met risico's voor het grondwater alsnog aan te pakken of om op zijn minst maatregelen te treffen die verdere verontreiniging van het grondwater voorkomen of beperken. Zodoende zorgt dit artikel ervoor dat de maatregelen niet alleen het belang van de bodem dienen, maar ook het watersysteem. Bovendien is expliciet gemaakt dat de maatregelen niet alleen verdere verontreiniging van de bodem dienen te voorkomen of beperken, maar ook van het grondwater. Het gaat hierbij zowel om verontreiniging van het grondwater vanuit een mobiele bodemverontreiniging, als verdere verontreiniging van het grondwater vanuit een reeds in het grondwater aanwezige verontreiniging.

Paragraaf 5.2.3 5.1.2.3 Provinciale weg

Artikel 5.27 Attentiezone geluid provinciale weg

Vanuit de bescherming van een goed woon- en leefklimaat en het voorkomen van saneringssituaties gelden er voorwaarden aan het oprichten van geluidgevoelige gebouwen langs provinciale wegen. Bij een geluidbelasting tot 55 dB L_{den} is een geluidgevoelig gebouw altijd toegestaan. De geluidbelasting wordt hierbij conform de geldende meet- en rekenvoorschriften bepaald op representatieve waarneemhoogtes.

Wanneer sprake is van een geluidgevoelig gebouw en geluidgevoelige ruimte is bepaald in artikel 3.21 en 3.22 van het Besluit kwaliteit leefomgeving.

Lid 1

Bij een geluidbelasting tussen de 55 dB L_{den} en 60dB L_{den} geldt als voorwaarde dat er een geluidluwe zijde aanwezig is. Onder een geluidluwe zijde wordt verstaan een zijde waar de cumulatieve geluidbelasting (L_{cum}) maximaal 50 dB bedraagt. Aan deze zijde is minimaal één te openen deel en een geluidgevoelige ruimte, bij voorkeur de slaapkamer, aanwezig.

Lid 2

Bij een geluidbelasting van 60 dB L_{den} of hoger geldt dat:

- het een niet geluidgevoelige gevel betreft (zie artikel 5.78Y uit het Aanvullingsbesluit geluid); en
- een geluidluwe zijde aanwezig is.

Een niet-geluidgevoelige gevel vervangt de gevels die onder de Wet geluidhinder als 'doof' werden aangemerkt of waarvoor met toepassing van de Interimwet stad-en-milieubenadering werd afgeweken van de wettelijke norm. In het overgangsrecht van de Omgevingswet is in artikel 10a.9 bepaald dat onder 'niet-geluidgevoelige gevel' ook wordt verstaan een gevel die voor inwerkingtreding van de Omgevingswet is aangemerkt als zogenoemde 'dove gevel', alsmede een gevel waarvoor de Interimwet stad-en-milieubenadering is toegepast. Die gevels blijven na inwerkingtreding van de Omgevingswet derhalve niet geluidgevoelig.

Lid 3

In dit lid is een uitzondering opgenomen voor het geval dat de realisatie van een geluidluwe zijde door stedenbouwkundige redenen niet inpasbaar is in het ontwerp. Dan moet er een geluidluwe plek gerealiseerd worden. Onder een geluidluwe plek wordt verstaan een plek waar de cumulatieve geluidbelasting (L_{cum}) maximaal 50 dB bedraagt. Als richtlijn voor de afmeting van zo'n plek wordt aangesloten bij artikel 4.35 van het Bouwbesluit (2012): voor een zelfstandige woning geldt een vloeroppervlakte van tenminste 4 m² en een breedte van tenminste 1,5 meter.

De achterliggende reden van zo'n geluidluwe plek is de volgende. Bij een hoge geluidbelasting op bijvoorbeeld de voorgevel is het bijna ondoenlijk om een raam te openen zonder geluidhinder te ondervinden. Om deze reden is als voorwaarde opgenomen dat er een geluidgevoelige ruimte aan een geluidluwe gevel moet zijn. In deze ruimte kan wel frisse lucht komen door een te openen raam zonder dat er geluidhinder ontstaat. In sommige gevallen komt geluid van alle kanten, bv als aan de voorkant een weg aanwezig is en aan de achterkant een spoorweg. Als dan geen geluidluwe gevel kan worden gecreëerd door een afscherming, kan mogelijk wel een geluidluwe plek in de tuin worden gemaakt zodat mensen ergens op hun perceel toch van buitenlucht kunnen genieten zonder lawaai.

Paragraaf 5.2.4 5.1.2.4 Stiltegebied

Artikel 5.28 Toedeling activiteiten en functies in Stiltegebied

Naast de rechtstreeks werkende regels die zijn opgenomen in hoofdstuk 2 gelden er regels voor de toedeling van functies binnen stiltegebied. De regels hebben een verschillend karakter en vullen elkaar aan. De rechtstreeks werkende regels reguleren concrete activiteiten binnen de gebieden.

Vanuit een integrale benadering is het niet logisch dat een bestemmingsplan nieuwe functies of activiteiten toedeelt in stiltegebied, die de rust en stilte aantasten.

Artikel 5.29 Externe werking Stiltegebied

Juist ook activiteiten buiten het stiltegebied kunnen de na te streven rust en stilte aantasten, bijvoorbeeld het houden van evenementen. Daarvoor is een attentiezone stiltegebied opgenomen zodat bij het toedelen van nieuwe of tijdelijke functies rekening wordt gehouden met de na te streven rust en stilte in het stiltegebied.

De gemeente beoordeelt of een bepaalde activiteit ter plaatse mag plaatsvinden, zoals een evenement of feesten en partijen. Hierbij geldt dat voldaan moet worden aan de grenswaarde die op de grens van een stiltegebied geldt. Met deze instructieregel moet de gemeente deze grenswaarde opnemen in het omgevingsplan. De grenswaarde geldt ook via een algemene, rechtstreeks werkende regel voor milieubelastende activiteiten; daarvoor is in Artikel 3.73 Maatwerkregel milieubelastende activiteit Attentiezone stiltegebied een maatwerkregel opgenomen.

Voor evenementen *in* een stiltegebied bieden de verbodsbepalingen (Artikel 3.78 en verder) voldoende bescherming. Bovendien geldt voor alle activiteiten *in* het stiltegebied de algemene zorgplicht en de opgenomen streefwaarde van 40 dB(A) LAeq, 24u.

Paragraaf 5.2.5 5.1.2.5 Natuur Network Brabant en Natura 2000-gebied

Wat is het Natuur Network Brabant?

Het Natuur Network Brabant (NNB) is een samenhangend netwerk van natuurgebieden van (inter)nationaal belang, zoals de bossen, de heide en vennen, de stuifduinen, de schraalgraslanden, de rivieren en beken. Het doel van het NNB-beleid is het veiligstellen van ecosystemen en het realiseren van leefgebieden met goede condities voor de biodiversiteit. Het gaat hierbij niet alleen om de bescherming en ontwikkeling van flora en fauna, maar ook om andere ecologische waarden en kenmerken zoals geomorfologische processen, waterhuishouding, kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, mate van stilte, donkerte, openheid, landschapsstructuur en belevingswaarde.

Om de populaties gezond te houden en de genetische uitwisseling te bevorderen, moeten de gebieden groot genoeg zijn en de mogelijkheid bieden voor migratie tussen de gebieden. Om het NNB als zo'n netwerk te laten functioneren, werkt de provincie samen met andere partijen aan het aanleggen van ecologische verbindingzones en het oplossen van faunaknelpunten in de wegenstructuur. Als de omstandigheden in een bepaald gebied (tijdelijk) verslechteren, dan kan een soort uitwijken

naar een ander geschikt gebied. In het licht van de klimaatveranderingen is dit van toenemend belang. De ecologische verbindingzones zijn (vaak) langgerekte landschapselementen die als groene schakels de Brabantse natuurgebieden met elkaar verbinden.

Het Natuur Netwerk Brabant (NNB) hangt samen met het Natuurnetwerk in de andere delen van Nederland en met het Europese netwerk van natuurgebieden, bekend onder de naam Natura 2000.

Het NNB bestaat uit:

- a. Natuurnetwerk Nederland: Dit zijn de natuurgebieden waarover Rijk en provincie afspraken hebben gemaakt in het Natuurpact 2013. Het gaat om:
  1. bestaande natuur- en bosgebieden;
  2. gerealiseerde nieuwe natuur. Dit zijn gronden waar nieuwe natuur is gerealiseerd met subsidie uit het Natuurbeheerplan en die een natuurfunctie hebben gekregen. De voormalige niet-natuurfunctie (vaak landbouw) is verdwenen;
  3. nog niet gerealiseerde nieuwe natuur. Dit zijn meestal agrarische gronden die in het Natuurbeheerplan zijn aangewezen als nieuwe natuur, maar waar de gewenste natuurfunctie nog niet is gerealiseerd. De oude functie is nog aanwezig;
- b. NNB buiten het Natuurnetwerk Nederland: Hierbinnen liggen natuurgebieden waar vanuit eigenstandig Brabants beleid natuur is gerealiseerd. Dit betreft op hoofdlijnen de gerealiseerde natuur op landgoederen en de gerealiseerde ecologische verbindingzones. Daarnaast liggen binnen deze locatie gebieden die vanwege ligging en kenmerken in potentie geschikt zijn voor de ontwikkeling naar natuur ter versterking van het Natuur Netwerk Brabant. De gronden komen als zoekgebied in aanmerking als er nieuwe natuur aangelegd moet worden, bijvoorbeeld vanuit compensatieverplichtingen of vanuit andere wettelijke verplichtingen
- c. De nog niet gerealiseerde ecologische verbindingzones.

Natuurnetwerk Nederland in relatie tot het Natuur Netwerk Brabant

Het Natuurnetwerk Nederland is de opvolger van de Ecologische hoofdstructuur die eind vorige eeuw gestalte kreeg. In 2013 hebben Rijk en provincies nieuwe afspraken gemaakt in het zogenaamde Natuurpact over het realiseren van nieuwe natuur ten behoeve van het natuurnetwerk. De opgave voor de provincie Noord-Brabant om nieuwe natuur te realiseren bedraagt een kleine 20.000 hectare, t.o.v. de bestaande natuur in 1990 (omvang ca. 109.000 ha). Sinds 2013 en de afspraken in het natuurpact wordt de nieuwe benaming Natuurnetwerk Nederland (NNN) gehanteerd. Het Natuurnetwerk Nederland is met een aparte aanduiding in deze verordening opgenomen en ligt in het geheel binnen het Natuur Netwerk Brabant (NNB). De begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (zowel de bestaande natuur als de gebieden waar de realisatie van natuur wordt nagestreefd) is in het verleden vastgelegd in de Verordening ruimte en later overgenomen in deze Omgevingsverordening.

Het provinciale beleid is erop gericht om, conform de afspraken die daarover met Rijk zijn gemaakt, de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland in 2027 gereed te hebben. Dit wordt in het algemeen bereikt door:

- het concreet aanwijzen van de gebieden: het Natuurnetwerk Nederland is met een aparte aanduiding binnen het NNB opgenomen en de na te streven natuurdoelen zijn vastgelegd in het Natuurbeheerplan (bepalen);
- voor zover nodig functiewijziging van landbouwgrond en ander niet-natuurgebruik naar natuurgebied door aankoop of particulier natuurbeheer (deelname);
- inrichten van deze gebieden zodat de natuurkwaliteit (omschreven in natuurdoelen) ontwikkeld kan worden (inrichting);
- realiseren van de natuurkwaliteit door een duurzaam beheer en eventueel aanvullend omgevingsbeleid (uitvoering).

Op basis van het rijksbeleid geldt de verplichting om de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland in stand te houden en te beschermen (paragraaf 7.3.1 van het Besluit kwaliteit leefomgeving). Niet alleen het behouden, herstellen en beschermen van bestaande waarden in het natuurnetwerk is belangrijk: er moet ook ruimte zijn voor ontwikkelingen omdat juist daarmee ook kansen ontstaan voor de realisering en versterking van het natuurnetwerk. Hiervoor zijn in het verleden door het Rijk en provincies "Spelregels EHS beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS" (20 augustus 2007) opgesteld. Deze spelregels zijn nog steeds de basis voor ontwikkelingen binnen het NNB (dus ook voor het Natuurnetwerk Nederland) en zijn in de verordening nader uitgewerkt.

De provincie nodigt particuliere eigenaren en ondernemers uit om delen van het NNB te ontwikkelen. Natuur en landschap wordt dan meer vanuit de regio en dichter bij de samenleving gerealiseerd. De provincie biedt daarbij de ruimte om economische ontwikkeling te koppelen aan investeringen

in natuur. Een deel van het NNB wordt daardoor gerealiseerd met gedeeltelijke functiewijziging, waarbij het desbetreffende perceel geheel of gedeeltelijk een aangepast agrarisch gebruik houdt, zodanig dat de ecologische doelen van het NNB gerealiseerd worden ('het ondernemende natuurnetwerk'). In die situatie is het wenselijk dat de desbetreffende percelen een agrarische functie houden, waarbij ook behoud en ontwikkeling van ecologische waarden geborgd wordt, bijvoorbeeld door hiervoor in het omgevingsplan een waarde-aanduiding op te nemen.

NNB buiten het Natuurnetwerk Nederland

Om de realisering van de nieuwe natuur te bespoedigen is er in het verleden ook de mogelijkheid geboden om op gronden aansluitend op het begrensde NNB (gronden die dus net buiten het NNB lagen) met subsidie nieuwe natuur te realiseren. Die gronden zijn vervolgens binnen het NNB gebracht, zonder gelijktijdig ook gronden buiten het NNB te brengen. Dit heeft ertoe geleid dat de omvang van het NNB toenam waardoor er niet 20.000 hectare nieuwe natuur ten opzichte van 1990 als onderdeel van het NNB is begreemd maar circa 22.000 hectare. Gelet op de afspraak met het Rijk in het Natuurpact over de realisering van het Natuurnetwerk Nederland is er in de omgevingsverordening een te ruime begrenzing ontstaan van circa 2000 hectare.

De provincie heeft -in samenspraak met haar partners- bewust gekozen voor deze te ruime begrenzing om daarmee enige flexibiliteit te scheppen voor ontwikkelingen binnen het NNB en het realiseren van het NNB. Hierbij is ook afgesproken dat als de afspraak met het Rijk over de te realiseren 20.000 hectare nieuwe natuur is nagekomen, wordt afgewogen wat met de resterende (nog niet ingerichte) gebieden wordt gedaan.

Vanwege een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak over Landgoed Reuseldal bleek deze flexibiliteit niet zonder meer mogelijk. Als de provincie de te ruime begrenzing wil handhaven, moet duidelijk worden aangegeven waar die te ruime begrenzing ligt of waar het Natuurnetwerk Nederland ligt. Met het opnemen van locatie Natuurnetwerk Nederland is die duidelijkheid geboden. De gronden buiten die aanduiding maken dus geen deel uit van het Natuurnetwerk Nederland waarover de afspraken zijn gemaakt met het Rijk. Naast de circa 2000 hectare te ruime begrenzing die in potentie geschikt zijn om als natuur in te richten, liggen ook natuurgebieden die vanuit eigenstandig Brabants beleid zijn gerealiseerd buiten het Natuurnetwerk Nederland, zoals natuur die op nieuwe landgoederen is aangelegd en de gerealiseerde ecologische verbindingzones.

Het beschermingsbeleid voor het hele NNB is gelijk. Vanuit de doelen die de provincie nastreeft, geldt dat bij aantasting van NNB bij voorkeur gezocht wordt naar een compensatielocatie die buiten het Natuurnetwerk Nederland ligt. In het geval dat een ontwikkeling waarden en kenmerken aantast van het Natuurnetwerk Nederland moet compensatie daarvan, vanwege areaalbehoud, daarbuiten plaatsvinden.

Nadat de realisatie van het Brabantse deel van het Natuurnetwerk Nederland conform afspraak met het Rijk is gerealiseerd, wordt afgewogen wat er met de begrensde ruime-jasgebieden (en de gebieden waar op basis van eigenstandig Brabants beleid natuur is gerealiseerd) gebeurt. Hierbij worden ook inzichten betrokken vanuit de beleidsontwikkeling van het Nationaal Programma Landelijk Gebied, het Brabants Programma Landelijk Gebied, de Kader Richtlijn Water en de ontwikkelingen rondom de Natuurherstelwet die door het Europees parlement is aangenomen.

Artikel 5.30 Bescherming Natuur Netwerk Brabant en Natura 2000-gebied

De instructieregels in dit artikel bevatten de kern voor de bescherming van het Natuur Netwerk Brabant (NNB). Bij het opstellen van een omgevingsplan zijn gemeenten verplicht aansluiting te zoeken bij de wezenlijke ecologische kenmerken en waarden die in het natuurbeheerplan zijn beschreven. Deze waarden en kenmerken zijn per gebied vastgelegd in een beheertypenkaart en in een ambitiekaart. Beide kaarten vormen de kern van het natuurbeheerplan. De beheertypenkaart brengt in beeld wat de actuele situatie is. De ambitiekaart geeft de gewenste eindsituatie (ambitie) aan. Zolang er geen sprake is van een significante aantasting, is er vanwege het NNB geen grond om de activiteit tegen te houden. Wel wordt de activiteit uiteraard nog getoetst aan ander beleid of regelgeving.

Op grond van onderdeel b. is het mogelijk om onderbouwd, in afwijking van het natuurbeheerplan, een op die plek ecologisch gezien gunstiger natuurstype te realiseren. Omdat de provincie bevoegd gezag is voor het bepalen welk natuurdoeltype wenselijk is, moet over een dergelijk voornemen overeenstemming zijn met een ecologisch deskundige van de provincie. Als toepassing wordt gegeven aan onderdeel b, wordt het natuurbeheerplan in de eerstvolgende ronde aangepast.

Naast behoud en ontwikkeling van ecologische waarden en kenmerken streeft de provincie binnen het NNB ook behoud na van cultuurhistorische waarden en andere wezenlijke kenmerken zoals rust en stilte. Op provinciaal niveau zijn de cultuurhistorische waarden en kenmerken vastgelegd op de Cultuurhistorische waardenkaart van Noord-Brabant en waar nodig vertaald in deze verordening.

Zolang de natuurdoelen in een gebied nog niet zijn gerealiseerd, kunnen bestaande functies en gebruiksactiviteiten worden voortgezet (eerbiedigende werking). Bestaand planologisch gebruik wordt gerespecteerd. Dit betekent dat de ontwikkelmogelijkheden van een agrarisch bedrijf, een recreatiewoning en een niet-agrarisch bedrijf die zijn opgenomen in een geldend omgevingsplan in stand blijven. Het betekent ook dat er geen *nieuwe* ontwikkelmogelijkheden geschapen mogen worden door een omgevingsplan te wijzigen of door de verlening van een omgevingsvergunning. Ook tijdelijke gebruiksactiviteiten, zoals evenementen, zijn niet toegestaan.

Als de realisering van de natuurbestemming is veiliggesteld doordat daarvoor een publiekrechtelijk besluit met financiering is vastgesteld, is de gemeente verplicht om binnen negen maanden een wijziging van het omgevingsplan vast te stellen. Dit is het geval bij (juridische) verplichtingen van GS of van een waterschapsbestuur.

In enkele gevallen liggen er bestaande agrarische enclaves in Natura 2000-gebied, maar buiten het NNB. Deze enclaves zijn aangewezen vanuit het belang van die gebieden als foerageergebied van in het omliggende natuurgebied voorkomende soorten. Op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn is er de plicht dat deze enclaves hun huidige functie als foerageergebied blijven vervullen. Het is vanwege de aanwijzing als Natura 2000-gebied niet toegestaan om zonder een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit het huidige grondgebruik te wijzigen. Daarom is hiervoor een regeling in het vierde lid opgenomen.

Artikel 5.31 Externe werking Natuur Netwerk Brabant

Ook wanneer een activiteit of ontwikkeling plaatsvindt buiten het Natuur Netwerk Brabant (NNB) kan dit aantasting geven van de ecologische waarden binnen het NNB. Dit is in ieder geval aan de orde als een ontwikkeling een negatief effect heeft op de waarden van het NNB vanwege geluid, licht of betreding. Deze opsomming is niet uitputtend bedoeld, ook schaduwwerking, windturbulentie of het oprichten van een afscheiding langs een natuurgebied waardoor migratie niet langer mogelijk is, kan negatieve effecten hebben op de aanwezige waarden van het NNB. Voor zover er externe effecten optreden vanwege de verspreiding van stoffen door de lucht of water vindt een afweging plaats in het kader van de daarop betrekking hebbende wet- en regelgeving. Daarom is dit expliciet in de regels uitgesloten. Deze regel geldt in aanvulling op de Omgevingswet en onderliggende regelgeving, waarin de externe werking van Natura 2000 gebieden is vastgelegd.

Als er aantasting van waarden optreedt, geldt dat de negatieve effecten als gevolg van de verstoring, waar mogelijk, worden beperkt en als dat niet mogelijk is, worden gecompenseerd. Omdat het hier gaat om een ontwikkeling buiten het NNB, is ook de regeling kwaliteitsverbetering landschap (artikel 5.11) van toepassing. Per geval wordt bekeken of de verplichte compensatie voldoende is om ook aan de verplichte kwaliteitsverbetering te voldoen of dat er aanvullend maatregelen nodig zijn. Voorop staat dat de compensatie van de aantasting altijd plaatsvindt. Hoe hoog de compensatieverplichting is vanwege verstoring is per geval verschillend en betreft maatwerk.

Voor de overdraai van de wieken van windturbines die buiten het Natuur Netwerk staan, is in het tweede lid expliciet bepaald dat hiervoor de compensatieregels gelden voor verstoring. De omvang daarvan is maatwerk. De overdraai van de wieken geeft geen rechtstreekse aantasting van het NNB door verlies van areaal doordat de natuurfunctie onder de overdraai gehandhaafd kan blijven. Voor de overdraai is derhalve geen kleinschalige herbegrenzing van het natuur netwerk nodig. Voor de overdraai geldt dat de aantasting van natuurwaarden door verstoring vanwege geluid, windturbulentie of schaduwwerking onder de externe werking van dit artikel valt en gecompenseerd moet worden.

Op de locatie waar de voet van de windturbine gebouwd wordt en de weg die naar de windturbine leidt, kan de natuurfunctie niet gehandhaafd blijven. Kleinschalige herbegrenzing kan voor die gevallen een oplossing bieden als aan de daarvoor gestelde voorwaarden wordt voldaan. Daarnaast is in artikel 5.52 Aanvullende regels voor windturbines in het Natuur Netwerk Brabant een uitzonderingsregeling opgenomen voor de plaatsing van windturbines in het NNB direct gelegen langs hoofdinfrastructuur.

Artikel 5.32 Maatwerk ontwikkelingen in Natuur Netwerk Brabant

De provincie wil binnen wettelijk toegestane grenzen flexibiliteit bieden voor ontwikkelingen binnen het NNB. Daartoe zijn in dit artikel vier mogelijkheden benoemd waarmee onder afwijking van de beschermingsregels uit Artikel 5.30 Bescherming Natuur Netwerk Brabant het toelaten van nieuwe ontwikkelingen mogelijk is. Deze vier mogelijkheden zijn vervolgens in een apart artikel uitgewerkt.

Voor Natura 2000 gebieden, aangewezen op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn, gelden aanvullende (rijks)regels. Ontwikkelingen die de waarden en instandhoudingsdoelen van de gebieden aantasten, zijn vergunningplichtig op grond van de Omgevingswet en uitvoeringsregelgeving. Omdat de begrenzing van Natura 2000-gebied op Europees niveau is vastgesteld, is (een verzoek tot) grenswijziging van het Natuur Netwerk Brabant of Natura 2000-gebied, vanwege strijd met hogere wet- en regelgeving niet mogelijk.

Artikel 5.33 Nieuwe ontwikkeling in het Natuur Netwerk Brabant

Dit artikel bevat bepalingen die onder voorwaarden een mogelijkheid biedt om in het NNB nieuwe ontwikkelingen toe te laten.

Het betreft een mogelijkheid voor het oprichten van kleinschalige bebouwing en bouwwerken ten behoeve van de natuurbestemming of het recreatieve medegebruik daarvan. In de praktijk bestaat hieraan behoefte. De verplichting tot vestiging op een bestaand bouwperceel, die in het algemeen geldt, stuit hier op onnodige bezwaren. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om het oprichten van een brandtoren in een natuurgebied of een picknickbankje in een bosgebied. Voorwaarde voor het toelaten is dat er geen aantasting van de ecologische waarden en kenmerken van het NNB optreedt.

Voor omheinde militaire terreinen die binnen het NNB liggen, geldt vanuit artikel 7.8 van het Besluit kwaliteit leefomgeving dat er geen beperkingen gesteld mogen worden aan de ontwikkelingsmogelijkheden als eventuele aantasting van waarden wordt voorkomen en zo nodig gecompenseerd.

Vanuit zorgvuldig ruimtegebruik geldt een verbod op nieuwvestiging buiten Stedelijk gebied. In sommige gevallen zijn er ook doorlopende NNB-structuren, zoals bij rivieren en kanalen, die door Stedelijk gebied lopen. Dan is dit verbod vanuit provinciaal belang niet nodig. Het belang van de provincie is alleen ingegeven dat er geen aantasting plaatsvindt van de aanwezige ecologische waarden. Daarom is in het vierde lid duidelijk aangegeven dat het verbod op nieuwvestiging in voornoemde gevallen niet geldt. De beschermingsregels van de ecologische waarden blijven onverkort gelden. Dat betekent dat als een beoogde ontwikkeling een aantasting met zich brengt van de waarden van het natuurnetwerk, er allereerst een afweging moet plaatsvinden of de ontwikkeling gelet op de aantasting van de waarden aanvaardbaar of nodig is. Als uit de afweging volgt dat de ontwikkeling nodig is, geldt in geval van aantasting dat bezien moet worden of de ontwikkeling mogelijk is onder toepassing van de mogelijkheden uit Artikel 5.34 - Artikel 5.36, waaronder de eisen voor compensatie.

De regeling komt hiermee tegemoet aan de wens vanuit de praktijk om bijvoorbeeld binnen stedelijk gebied een horecaboot in kanalen of plassen te realiseren of om woonboten te plaatsen. Een dergelijke ontwikkeling heeft in veel gevallen geen aantasting van de ecologische waarden in het water tot gevolg. Bij de afweging of de functie aanvaardbaar is, is het wel nodig om ook expliciet te bezien of de plaatsing gevolgen heeft voor het naastliggende gebied. Vaak is langs een rivier of kanaal ook sprake van een ecologische verbindingzone. Een plan dat een ontwikkeling binnen zo'n zone toelaat moet aan de voorwaarden van Artikel 5.40 Natuur Netwerk Brabant - ecologische verbindingzone voldoen en aantonen dat de ecologische waarden -in dit geval de verbindingzone- niet worden aangetast.

Binnen de locatie ecologische verbindingzone in Stedelijk gebied geldt geen verbod op nieuwvestiging. Binnen de ecologische verbindingzone zijn ontwikkelingen mogelijk als de verbindingzone niet wordt aangetast.

Tot slot geldt dat er vanuit de doelstelling voor de realisering van duurzame energie in Artikel 5.52 Aanvullende regels voor windturbines in het Natuur Netwerk Brabant de mogelijkheid is opgenomen voor het tijdelijk oprichten van windturbines in het natuurnetwerk direct aansluitend op hoofdinfrastructuur.

Artikel 5.34 Toepassing van het Nee, tenzij-principe

Er is een uitzondering mogelijk als er sprake is van een groot openbaar belang en alternatieven aantoonbaar ontbreken. Het ontbreken van alternatieven mag niet zonder meer worden aangenomen. Het tweede lid stelt eisen aan het onderzoek dat daarvoor uitgevoerd moet worden. Voorts gelden er eisen dat de aantasting van waarden zoveel mogelijk wordt voorkomen en gecompenseerd. Als het omgevingsplan waarin de aantasting is vastgelegd, in werking is getreden passen Gedeputeerde Staten periodiek de begrenzing aan van de locatie NNB omdat er anders voor die ontwikkeling beperkingen blijven gelden. Bij het toezicht op de vaststelling van een omgevingsplan bezien Gedeputeerde Staten of op correcte wijze invulling is gegeven aan de opgenomen voorwaarden die in artikel 5.34 zijn opgenomen.

Artikel 5.35 Toepassing van de saldobenadering

Bij gebiedsontwikkelingen speelt vaak dat er een combinatie van activiteiten plaatsvindt in een gebied. Bij een afzonderlijke beoordeling van deze activiteiten ontstaat geen meerwaarde voor het NNB of juist een inbreuk hierop. Door de activiteiten in onderlinge samenhang te beoordelen, kan de kwaliteit en/of kwantiteit van het NNB per saldo verbeteren. Dit is de zogenaamde 'saldo-benadering' die een gebiedsgerichte aanpak bevordert.

Eén van de voorwaarden om de saldobenadering te kunnen toepassen, is dat de activiteiten onderdeel uitmaken van een gebiedsvisie. Dit kan een provinciale of gemeentelijke gebiedsvisie zijn. Hiermee wordt geborgd dat een combinatie van activiteiten onderlinge samenhang vertoont. Daardoor is ook verzekerd dat toepassing van de saldobenadering de kwaliteit van het NNB daadwerkelijk verbetert.

Artikel 5.36 Ontwikkeling met beperkte gevolgen voor natuurwaarden

De laatste mogelijkheid is gericht op kleinschalige herbegrenzingsen. Bij deze ontwikkelingen wordt er een beperkte inbreuk gemaakt op de omvang van het Natuur Netwerk en ook de aantasting van natuurwaarden moet beperkt zijn. Wanneer hieraan wordt voldaan, verschilt per geval en betreft maatwerk.

Het gaat vaak om kleinschalige individuele ontwikkelingen en uitbreiding van bestaande functies, die in principe niet voldoen aan het vereiste van een zwaarwegend maatschappelijk belang.

Deze uitzondering is niet bedoeld om het beschermingsregime van het NNB te omzeilen. Vandaar ook dat de voorwaarde is opgenomen dat er enkel sprake kan zijn van een nieuwe begrenzing als het plan ook leidt tot een versterking van het NNB. Dit kan bijvoorbeeld doordat er knelpunten worden opgelost of een kwaliteitsverbetering ontstaat naast de verplichte compensatie. Ook bij een kleinschalige herbegrenzing geldt de voorwaarde dat de gemeente verzoekt om een aanpassing van de grenzen van het NNB. Wat kleinschalig is, kan per geval verschillen en betreft maatwerk.

Artikel 5.37 Compensatie

De verordening biedt een keuzemogelijkheid voor fysieke of financiële compensatie. De voorwaarden die daarvoor gelden zijn in de navolgende artikelen uitgewerkt.

Op deze plaats wordt benadrukt dat hogere wetgeving, zoals de Omgevingswet en het Besluit kwaliteit leefomgeving, altijd voorgaat op de provinciale verordening. Dat betekent dat er in de gevallen dat nationale wetgeving vereist dat er wordt voorzien in fysieke compensatie, zoals bijvoorbeeld in Natura 2000 gebied, er geen keuzemogelijkheid bestaat. In dergelijke gevallen gelden de voorwaarden zoals opgenomen in Artikel 5.38 Fysieke compensatie. Bovendien blijven ongeacht de keuze die wordt gemaakt ook altijd de verplichtingen op grond van het Besluit activiteiten leefomgeving, bijvoorbeeld het kappen van bomen, gelden (voor zover van toepassing).

In bepaalde situaties is het nodig om met een groter areaal te compenseren dan het areaal dat verloren gaat, om zo dezelfde ecologische kwaliteit te realiseren. Hierbij is van belang hoeveel tijd het betreffende natuurstype nodig heeft om tot optimale kwaliteit te komen en welke functie het natuurstype heeft binnen het lokale ecosysteem. De compensatie van dit kwaliteitsverlies houdt er dan rekening mee dat het enige tijd duurt voordat het compenserende gebied dezelfde kwaliteit heeft als het gebied dat verloren is gegaan. De toeslag wordt uitgedrukt in extra te compenseren oppervlakte natuur.

Binnen het NNB zijn ook percelen opgenomen waar de beoogde natuur nog niet is gerealiseerd. In het geval dat op zo'n perceel een ontwikkeling plaatsvindt die niet verenigbaar is met de beoogde natuurfunctie, is het niet langer mogelijk om de natuurdoelen daar te realiseren. Daarom geldt in zo'n geval ook een compensatieverplichting. De compensatieplicht bestaat in zo'n geval niet alleen uit het aanwijzen van een vervangende locatie voor de realisatie van nieuwe natuur maar ook uit het feitelijk inrichten van die locatie met het natuurdoeltype dat wordt aangetast, respectievelijk waarvoor de beoogde compensatielocatie is aangewezen.

Artikel 5.38 Fysieke compensatie

Compensatielocaties

Vanuit de provinciale natuurdoelen is het belangrijk dat het netwerk van natuurgebieden zo snel mogelijk en zo robuust mogelijk wordt gerealiseerd. Daarom zijn voorkeurslocaties opgenomen waar fysieke compensatie plaatsvindt en is opgenomen dat de compensatielocatie conform de beoogde natuurdoelen wordt ingericht. De voorkeurslocatie voor compensatie ligt daarbij binnen het NNB of binnen nog niet gerealiseerde ecologische verbindingzones.

Vanuit het Besluit kwaliteit leefomgeving geldt dat geborgd moet zijn dat omvang, kwaliteit en samenhang van het Natuurnetwerk Nederland behouden blijft. Door te sturen op een voorkeurslocatie binnen het NNB worden kwaliteit en samenhang geborgd. In de regeling is opgenomen dat de omvang van het Natuurnetwerk Nederland niet mag afnemen. Dat betekent dat in het geval een ontwikkeling aantasting geeft van kernmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland er voor fysieke compensatie gezocht moet worden naar een locatie buiten het aangeduide Natuurnetwerk Nederland. In het geval kenmerken en waarden van natuur buiten het Natuurnetwerk Nederland plaatsvindt, is compensatie op nog niet ingerichte percelen binnen het Natuurnetwerk Nederland wel mogelijk.

Alleen in gevallen waarbij onderbouwd wordt dat het niet mogelijk is om natuur op een voorkeurslocatie in te richten, kan een locatie buiten een voorkeursgebied worden aangewezen om aan de compensatieverplichting te voldoen. De noodzakelijke compensatie moet in zo'n geval bijdragen aan samenhang en kwaliteit van het NNB en ligt daarom aansluitend op of in de directe nabijheid van een bestaande natuurfunctie. Dit bevordert dat er geen nieuwe 'losliggende' natuurgebieden ontstaan en dat de compensatie bijdraagt aan het beoogde netwerk van natuurgebieden. Of en wanneer er sprake is van een locatie die bijdraagt aan samenhang en kwaliteit van het NNB is maatwerk. Het is daarom aan te raden om de provincie in een vroegtijdig stadium te betrekken bij de compensatielocatie en de inrichting van het gebied.

Voorts geldt dat op de compensatielocatie de functie natuur geborgd moet worden en dat de te realiseren natuur beschermd wordt. Daarom is opgenomen dat toepassing gegeven moet worden aan artikel 5.30 van deze verordening, waarin die bescherming is opgenomen.

Uitvoering

Het gaat er niet alleen om dat de compensatie wordt geregeld. Het is uiteraard ook belangrijk dat deze wordt uitgevoerd. Het publiekrechtelijk borgen van de uitvoering van de compensatie is onder andere mogelijk door aan de gewenste ontwikkeling binnen de verwijderde NNB de voorwaarde te verbinden dat deze alleen mag plaatsvinden als de compensatie ook feitelijk is gerealiseerd, binnen een daarvoor gestelde termijn en overeenkomstig het inrichtingsplan dat aan deze voorwaardelijke regels is gekoppeld.

Naast een publiekrechtelijke regeling kan een privaatrechtelijke overeenkomst aanvullend van belang zijn. Het vereiste dat een omgevingsplan de uitvoering borgt, betekent dat de toelichting nadere informatie bevat over deze borging. Bijvoorbeeld rondom de financiële onderbouwing, het eisen van een bankgarantie, de wijze van toezicht door de gemeente op de uitvoering en dergelijke.

Voor de uitvoering van de compensatie kan geen gebruik gemaakt worden van een subsidieregeling. De economische uitvoerbaarheid van de compensatie is daarom relevant. Overigens kan voor het beheer onder omstandigheden wel een beroep worden gedaan op een subsidieregeling.

Verantwoording compensatie

Om de noodzakelijke compensatie te onderbouwen en motiveren biedt het omgevingsplan dat de aantasting mogelijk maakt inzicht in de aspecten genoemd in het vierde lid. Dit gebeurt in de onder-

bouwing van het plan waarbij eventueel ook verwezen kan worden naar een in de bijlage opgenomen compensatieplan en het inrichtingsplan dat aan de planregels is gekoppeld.

De voorwaarden onder a tot en met c vragen informatie over de aantasting en de compensatie. De toelichting geeft concreet aan welk natuur(beheer)type wordt aangetast, hoe groot de oppervlakte van het aangetaste gebied is en welke natuurkwaliteiten hierbij verloren gaan, inclusief de gevolgen van versnippering en verstoring. Dezelfde gegevens worden ook gevraagd voor de locatie waar de compensatie plaatsvindt. Het gaat daarbij om de netto oppervlakte natuurwaarden die wordt aangetast en de netto oppervlakte te realiseren natuur in het compensatiegebied.

De kwaliteit omvat zowel de tijd die een natuurtipe nodig heeft om tot optimale kwaliteit te komen als de functie die het natuurtipe heeft binnen het lokale ecosysteem. In de natuur is sprake van complexe natuurlijke processen en verbanden. De bijdrage die een gebied levert aan instandhouding van natuurlijke processen en verbanden noemen we de functionaliteit. Het gaat dan over (landschaps-)structuren, biotische- en a-biotische omstandigheden. De kwantiteit betreft zowel de oppervlakte van het aangetaste gebied, de toeslag, als de oppervlakte die als gevolg van de aantasting niet meer optimaal kan functioneren. Te denken valt dan aan aantasting van oppervlakte door geluidsoverlast, verlichting, versnippering en verstoring. Bepaling van deze oppervlakte is maatwerk.

d. de termijn van uitvoering

In een tijdschema dat deel uitmaakt van de uitvoeringsovereenkomst, leggen partijen vast wanneer met de uitvoering van de compensatie wordt begonnen en wanneer deze dient te zijn afgerond.

e. inhoud en realisatie van de voorgenomen mitigerende en compenserende maatregelen

Mitigeren houdt in dat nadelige effecten op de locatie van de aantasting worden beperkt. Dit kan gebeuren door een natuurvriendelijke inrichting, landschappelijke inpassing, planning van de werkzaamheden in het juiste seizoen e.d. Voorbeelden van mitigerende maatregelen zijn onder andere geluidschermen, wildviaducten, dassentunnels, beplanting, wijzigingen van grondwaterstand en aanleg van verbindingzones.

f. een beschrijving van het regulier beheer en het ontwikkelingsbeheer

Hiermee worden bedoeld het beheer in de eindfase, dus als de compensatiedoelen zijn gerealiseerd, en het beheer in de overgangsfase, waarin de compenserende maatregelen uitgevoerd worden. Verder moet worden gegarandeerd dat het beheer op een kwalitatief juiste wijze zal worden uitgevoerd. Dit kan zowel gebeuren door een instantie als door een particuliere terreinbeheerder.

Uitvoeringstermijn

De termijn van de realisatie van de natuurcompensatie is gekoppeld aan het onherroepelijk worden van het plan dat de inbreuk mogelijk maakt. Dit is reëel nu ook de aantasting vanaf het moment van onherroepelijk worden mogelijk is. Het is daarbij van belang dat het verschil tussen de planologische bescherming van de natuurcompensatielocatie als NNB of evz en de feitelijk ingerichte situatie zo kort mogelijk duurt vanwege:

- Het realiseren van de natuurdoelstellingen en afspraken die daarover zijn gemaakt met het Rijk;
- het toezicht op de uitvoering van de natuurcompensatie en het voorkomen van jarenlange toezichtstrajecten.

De uitvoering van het compensatieplan wordt uiterlijk binnen drie jaar na het onherroepelijk worden van het plan afgerond. Als een aantasting direct het leefgebied van een bedreigde soort ernstig en blijvend verstoort, moet er eerst een vervangende en door de soort in gebruik genomen biotoop zijn voordat met de aantastende ingreep mag worden gestart. Bij een zeer omvangrijke en zware compensatieplicht kan een langere termijn gehanteerd worden. Hierbij vragen wij inzicht in hoe de realisatie van de compensatie gedurende de gehele termijn is voorzien in een uitvoeringsprogramma.

Artikel 5.39 Financiële compensatie

Dit artikel bevat de richtlijnen voor het berekenen van de financiële compensatie. De berekening hiervan maakt deel uit van de onderbouwing van het omgevingsplan. Het is nodig dat bij de terinzagelegging van het ontwerp van het omgevingsplan bij de provincie bekend is wie de financiële compensatie voldoet.

De verplichting om financieel te compenseren vloeit rechtstreeks voort uit deze verordening en ontstaat zodra het omgevingsplan is vastgesteld. Betaling hiervan moet vervolgens binnen 6 weken geschieden, ongeacht of de uitvoering van het project dan al gestart is. De provincie bepaalt de hoogte van de financiële compensatie op basis van de berekening in het omgevingsplan en stelt de inhoud van de verplichting tot betaling vast in een beschikking overeenkomstig titel 4.4 Bestuursrechtelijke geldschulden van de Algemene wet bestuursrecht

Financiële compensatie wordt gestort in de provinciale compensatievoorziening.

Artikel 5.40 Natuur Netwerk Brabant - ecologische verbindingszone

Voor de ecologische verbindingszones (evz) geldt een beperkt beschermingsregime, gericht op het bieden van basisbescherming. Een ecologische verbindingszone wordt aangeduid met een concreet aangeduid (zoek-)gebied. Inrichting, beheer en bescherming op perceelsniveau worden nader in het omgevingsplan uitgewerkt.

In Stedelijk gebied geldt als uitgangspunt dat binnen het zoekgebied een beschermingszone met een breedte van 50 meter feitelijk als ecologische verbindingszone wordt aangewezen, ingericht en beschermd. In overige gebieden is de breedte vastgesteld op 25 meter. Het gaat hierbij over de aansluitende verbinding over land.

Na realisering van de evz wordt het gebied begrensd als Natuur Netwerk Brabant (NNB) en onder de werking gebracht van Artikel 5.30 Bescherming Natuur Netwerk Brabant. Een gerealiseerde ecologische verbindingszone zal in de praktijk niet altijd over de volle lengte een breedte hebben van 25 meter. Sommige onderdelen kunnen smaller zijn, zeker als met stapstenen wordt gewerkt. Dit is binnen de gestelde regels mogelijk mits in het omgevingsplan concrete begrenzing van de gerealiseerde ecologische verbindingszone wordt opgenomen met een daarbij passend beschermingsregime. Bij een ecologische verbindingszone gaat het namelijk niet alleen om de aanleg, maar ook om het behoud en beheer.

Vanwege de gewijzigde systematiek van kaartaanpassingen zijn het derde en vierde lid toegevoegd. Gemeenten kunnen in het omgevingsplan een activiteit of functie binnen de locatie NNB-ecologische verbindingszone mogelijk maken als een reëel alternatief ontbreekt. Voorwaarde daarbij is dat het functioneren van de ecologische verbindingszone niet wordt aangetast. Dit is maatwerk per situatie waarover in een vroegtijdig stadium in overleg getreden moet worden met deskundigen van de provincie. In een voorkomend geval kan het functioneren van de ecologische verbindingszone ook verzekerd worden doordat een vervangend gelijkwaardig alternatief voor de ecologische verbindingszone in het omgevingsplan wordt aangewezen en beschermd overeenkomstig artikel 5.30 Bescherming NNB. Dat is in het vierde lid uitgewerkt. In zo'n geval moet ook de feitelijke realisering van de ecologische verbindingszone geborgd zijn. Het is op grond van deze regeling niet mogelijk om opnieuw een zoekgebied voor de ecologische zone op te nemen. Wij willen uitstel van de realisering van de ecologische verbindingszones voorkomen. Het is essentieel dat voorafgaand aan de vaststelling van een omgevingsplan waarin de regeling uit het derde lid wordt toegepast, vroegtijdig overleg plaatsvindt met de provincie.

Artikel 5.41 Attentiezone waterhuishouding

De attentiezone waterhuishouding kent een basis in de reconstructie- en gebiedsplannen. Doel van de attentiezone is om ontwikkelingen die een negatieve invloed hebben op de binnen de attentiezone gelegen natte natuurplek tegen te gaan. Stromingen in het grondwatersysteem kunnen veranderen door verandering van bodemopbouw of het doorboren van lagen (bij grondverzet of diepploegen). Voor activiteiten die een negatief effect op de (grond)waterstand in een natte natuurplek kunnen hebben, is een vergunning nodig. Bij het toelaten van functies die een negatief effect kunnen hebben op de waterhuishouding, geldt dat overleg met het waterschap nodig is.

Artikel 5.42 Behoud en herstel van watersystemen

De locatie 'Behoud en herstel watersystemen' is gebaseerd op het Regionaal waterprogramma en gebaseerd op:

- waterlopen met de functie waternatuur,
- (natte) ecologische verbindingszones en
- gebieden die in de reconstructie- en gebiedsplannen zijn aangeduid als 'ruimte voor beek- en kreekherstel'.

In deze gebieden is het beleid vanuit een regionaal belang gericht op behoud, verbetering en herstel van het natuurlijke watersysteem.

Binnen de gebieden zijn of worden maatregelen uitgevoerd op het gebied van de morfologie, zoals het laten hermeanderen van beken, het aanleggen van plas-draszones en het herstel van kwel. Daarom is ook ruimte naast de waterloop nodig om de maatregelen goed uit te kunnen voeren. Veel van de maatregelen zijn ook een verplichting die voortvloeit uit de Europese Kaderrichtlijn Water.

Binnen de gebieden gelden beperkingen voor functies en activiteiten die het realiseren van watersysteemherstel belemmeren of onnodig kostbaar maken. De gemeente stelt hiervoor regels en betreft daarbij ook de belangen van het waterschap. Dit overleg heeft ook betrekking op de exacte reikwijdte van het beschermingsregiem. In sommige gevallen zijn inrichtingsmaatregelen bijvoorbeeld al voorzien aan één zijde van de waterloop en is bescherming aan de andere zijde niet meer over de volle breedte noodzakelijk.

In zijn algemeenheid is er sprake van een zone van 25 meter rondom een waterloop. Gebieden die van oorsprong afkomstig zijn uit de reconstructieplannen zijn vaak breder of als vlak ingevuld. Uitgangspunt voor de begrenzing door de gemeente in het omgevingsplan is een breedte van ten minste 25 meter aan weerszijden van de waterloop. In de gevallen waarbij er op de kaart bij deze verordening sprake is van een bredere buffer dan 25 meter of een vlakvorm (dus bij die gebieden die hun herkomst vinden in de reconstructieplannen) is het gewenst om het volledige gebied te begrenzen als ruimte voor behoud en herstel van watersystemen.

De benodigde ruimte voor behoud en herstel van watersystemen is ook afhankelijk van de vraag of er sprake is van een boven-, midden- of benedenloop, of dat er sprake is van een ecologische verbingszone. Met name benedenstrooms is er vaak veel meer ruimte nodig (tot enkele honderden meters) om inrichtingsmaatregelen te kunnen uitvoeren dan dat in deze verordening is aangewezen als zoekgebied voor Behoud en herstel watersystemen. Een groot deel van deze ruimte maakt onderdeel uit van de Groenblauwe waarden of het Natuur Netwerk Brabant, zodat er al enige vorm van ruimtelijke bescherming van toepassing is.

De locatie behoud en herstel van watersystemen overlapt voor een deel met het Natuur Netwerk Brabant - ecologische verbingszone (NNB-evz) en de Groenblauwe waarden. Binnen behoud en herstel van watersystemen zijn dan aanvullend, specifieke regels gesteld ter bescherming van het belang, zoals het ophogen van gronden.

Vanwege de gewijzigde systematiek van kaartaanpassingen is een derde lid toegevoegd. Gemeenten kunnen in het omgevingsplan onder de daar gestelde voorwaarden activiteiten of functies binnen de locatie Behoud en herstel van watersystemen mogelijk maken.

In het geval dat een gemeente daarvoor een omgevingsplan wil vaststellen, moet er overeenstemming zijn met het waterschap. In het geval dat gemeente en waterschap geen overeenstemming bereiken, kan de gemeente bij de reguliere actualisatieronde een verzoek bij Gedeputeerde Staten indienen voor aanpassing van de grens van de betreffende locatie. Gedeputeerde Staten maken dan gebaseerd op dat verzoek en na overleg met het waterschap een integrale afweging of een aanpassing mogelijk of wenselijk is.

Paragraaf 5.2.6 5.1.2.6 Aardkundige, cultuurhistorische en groenblauwe waarden

Artikel 5.43 Aardkundige waarden

De bescherming van aardkundige waarden is belangrijk omdat deze onvervangbaar zijn. De vanuit provinciale optiek belangrijke waardevolle aardkundige gebieden zijn opgenomen in deze verordening. De waarden en kenmerken van deze gebieden zijn nader uitgewerkt in een beleidskader, de Aardkundig waardevolle gebiedenkaart, die door Gedeputeerde Staten is vastgesteld.

Omgevingsplannen beschermen de aanwezige waarden door daarvoor regels op te nemen die aantasting voorkomen, onder andere door het verrichten van bodemverstorende werkzaamheden te verbieden of aan een vergunningensysteem te verbinden. Het oprichten van bebouwing of een stedelijke ontwikkeling in (of nabij) een gebied met aardkundige waarden, vraagt om vroegtijdige afstemming en overleg.

Artikel 5.44 Cultuurhistorische waarden

De bescherming van cultuurhistorische waarden is belangrijk omdat deze onvervangbaar zijn. In deze verordening zijn daarom de vanuit provinciale optiek belangrijke gebieden, gebouwen of complexen van bebouwing met cultuurhistorische waarden opgenomen. Voor de aangeduide gebieden zijn de waarden en kenmerken beschreven op de Cultuurhistorische waardenkaart (CHW, versie 3.0). De CHW is een beleidskader vastgesteld door Gedeputeerde Staten.

Doel van de bescherming is dat de wezenlijke kenmerken en waarden van die gebieden blijven behouden. En dat ontwikkelingen hiermee rekening houden zodat de waarden en kenmerken niet worden aangetast. In geval dat er een samenloop is met gebieden waar stedelijke ontwikkeling afweegbaar is, betekent dit dat vroegtijdig overleg nodig is zodat de belangen vanaf het begin in de planontwikkeling worden betrokken.

Binnen de gebieden is het verder belangrijk dat een omgevingsplan voorziet in een beschermende regeling zoals een vergunningstelsel en waar nodig verbodsbepalingen. De wezenlijke waarden en kenmerken van de gebieden zijn beschreven in de Cultuurhistorische waardenkaart. Voor de waardevolle bebouwing geldt dat het omgevingsplan zorg draagt voor behoud van de bebouwing en regels bevat die sloop voorkomen.

De hoofdcategorieën zijn in onderstaand schema opgenomen met daarbij per categorie voorbeelden van handelingen die de beschreven waarden en kenmerken kunnen aantasten. Om in een omgevingsplan per (deel-) gebied de juiste bescherming op te nemen, is het nodig deze opzet verder toe te spitsen (variëren, verfijnen en/of aanvullen) aan de hand van de concrete beschrijving in de CHW.

	Historische bebouwing	Historisch water	Historisch groen	Historisch reliëf	Historische infrastructuur	Historische openheid	Historisch verkavelingspatroon*
Aanplant van opgaande begroeiing of toevoegen nieuwe bebouwing						+	+
Aanleggen, verharderen, verbreden, verwijderen, wijzigen van paden- en wegtracés					+		+
Ophogen, afgraven, egaliseren				+			+
Verwijderen of kappen van (opgaande) begroeiing			+				+
Graven, verbreden, verdiepen, dempen, tracé verlegging van waterpartijen of -lopen		+		+			+
Sloop, gedeeltelijke sloop, ingrijpende aanpassingen.	+						

+ Handelingen die de waarden kunnen aantasten.

* Aantasting kan ontstaan door het aanbrengen of verwijderen van begroeiing, waterlopen, greppels, paden of reliëf die als begrenzing dienen van percelen.

Artikel 5.45 Hollandse Waterlinies

In het Besluit kwaliteit leefomgeving zijn de erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde aangewezen, waaronder de Hollandse Waterlinies die zijn aangewezen als werelderfgoed. De bescherming van de universele waarde van dit werelderfgoed gebeurt bij provinciale verordening. De regels beschermen in ieder geval de erfgoederen bij wijziging van het omgevingsplan. Dit artikel bevat de regels die gemeenten bij hun planvorming in acht moeten nemen.

In artikel 7.4 en bijlage XVII van het Besluit kwaliteit leefomgeving zijn voor elk erfgoed de kernkwaliteiten globaal beschreven. Provinciale Staten werken deze kernkwaliteiten verder uit op regionale en lokale schaal. De beschrijving die in de verordening is opgenomen is interbestuurlijk in samenspraak met andere betrokken provincies en gemeenten tot stand gekomen, en gebaseerd op de beschrijving van de unieke universele waarde van het UNESCO-werelderfgoed Hollandse Waterlinies. Deze unieke universele waarde wordt ingevolge deze verordening verder uitgewerkt met een beschrijving van de kernkwaliteiten van werelderfgoed Hollandse Waterlinies in de Cultuurhistorische waardenkaart.

De instructieregel houdt in dat het omgevingsplan geen functies of activiteiten mag toelaten die de uitzonderlijke, universele waarde van werelderfgoed Hollandse Waterlinies aantasten. De kernkwaliteiten van deze uitzonderlijke, universele waarde zijn beschreven in de Cultuurhistorische waardenkaart.

De instructieregel is zo duidelijk mogelijk gesteld en bevat geen specifieke uitzonderingen. Ook worden geen specifieke verboden activiteiten vermeld: de kern van de norm is: "niet aantasten" van het werelderfgoed met het oog op de instandhoudingsdoelstelling daarvan.

Een eventuele uitzondering op de regel is mogelijk op basis van een ontheffing van Gedeputeerde Staten. Dit houdt in dat Gedeputeerde Staten een ontheffing kan verlenen voor een activiteit die de kernkwaliteiten van het werelderfgoed kan aantasten, als wordt voldaan aan strikte voorwaarden:

- de activiteit moet noodzakelijk zijn om dwingende redenen van maatschappelijk belang
- er zijn geen redelijke alternatieven voor de activiteit,
- bij de toedeling van de functie of activiteit wordt zoveel als mogelijk rekening gehouden met de uitzonderlijke universele waarde van het erfgoed, en
- de aantasting die hierdoor ontstaat afdoende wordt gecompenseerd.

Deze voorwaarden vormen het beoordelingskader voor een eventuele ontheffing. In de praktijk wordt dit de ADC-toets genoemd: geen Alternatieven, wel Dwingende redenen van maatschappelijk belang, met Compensatie van nadelige effecten.

Voor de beoordeling van een feitelijke situatie wordt verwezen naar de beschrijving van de kernkwaliteiten van werelderfgoed Hollandse Waterlinies in de Cultuurhistorische waardenkaart. De komende periode wordt gewerkt aan het opstellen van gebiedsanalyses. In dergelijke gebiedsanalyses worden ook criteria en voorbeelden opgenomen van ontwikkelprincipes die richting geven aan de evenwichtige toedeling van functies op de locatie. In Artikel 7.4 is daarvoor een instructieregel voor Gedeputeerde Staten opgenomen.

De ontheffingsmogelijkheid is neutraal geformuleerd, zodat de ontheffing op iedere situatie van toepassing kan zijn. Hierdoor is het onnodig om specifieke gevallen te benoemen. Het kan gaan om projecten voor de opwek van duurzame energie, woningbouw, infrastructurele projecten inclusie energienetwerken et cetera. De ontheffingsbevoegdheid borgt dat álle activiteiten zolang die nodig zijn vanuit dwingende redenen van openbaar belang, kunnen worden afgewogen.

Onder compensatie wordt verstaan dat de activiteit zodanig wordt uitgevoerd dat kwaliteit aan het erfgoed wordt toegevoegd, zodanig dat dit het nadelig effect van de aantasting van een kernkwaliteit ter plekke of in de nabijheid van de aantasting opheft. Ondanks de aantasting is hierdoor sprake van een versterkend effect op de OUV, als gevolg van de activiteit, zodat dan ook de gewenste activiteit kan worden toegelaten.

Artikel 5.46 Groenblauwe waarden

De provincie streeft naar samenhangende aanpak van natuur, landschap en water die de omgevingskwaliteit en recreatiemogelijkheden versterkt en waardoor de gevolgen van klimaatveranderingen voor de natuur en het watersysteem beter kunnen worden opgevangen. Om de robuustheid van het systeem te bevorderen, zijn er gebieden opgenomen als verbinding tussen het Natuur Netwerk Brabant en het Landelijk gebied; de Groenblauwe waarden.

De locatie Groenblauwe waarden ligt binnen Landelijk gebied op gebieden met belangrijke nevenfuncties voor natuur en water. De gebieden dragen bij aan de bescherming van de waarden die in grote delen van het Natuurnetwerk Brabant liggen, inclusief de ecologische verbindingzones en de wateren met een functie voor waternatuur. Hieronder wordt ook begrepen de buffering van omgevings- en klimaatinvloeden op deze gebieden. De locatie Groenblauwe waarden heeft daarnaast óók eigenstandige betekenis voor biodiversiteit, watersysteemherstel en landschap. De zone is om die reden essentieel, gezien vanuit een klimaatbestendig en veerkrachtig watersysteem. Ook groene gebieden in en nabij de stedelijke omgeving zijn soms opgenomen binnen Groenblauwe waarden. Deze gebieden bieden bij uitstek mogelijkheden voor recreatie, extensieve vormen van landbouw en multifunctioneel landgebruik of extensieve ontwikkeling van stedelijke ontwikkeling. Ingeval de locatie over Stedelijk gebied ligt zijn er belangrijke groenblauwe waarden aanwezig of is het voor het versterken van omgevingskwaliteit belangrijk dat er extensieve verstedelijking plaatsvindt met een evenwichtige groen-rood verhouding.

Binnen Groenblauwe waarden is het beleid gericht op het behoud en vooral de ontwikkeling van een klimaatbestendig en veerkrachtig watersysteem en de ontwikkeling van groenblauwe waarden, natuur en landschap. Voor de natuur betekent dit vooral versterking van de leefgebieden voor plant- en diersoorten en de bevordering van de biodiversiteit buiten het NNB. Voor het water wordt vooral ingezet op kwantitatief en kwalitatief herstel van kwelstromen, zoals het 'Wijstverschijnsel' (het opstuwende van grondwater) op de Peelrandbreuk in Oost-Brabant, in de beekdalen en op de overgangen van zand/veen naar klei in de 'Naad van Brabant'.

De gemeenten geven in hun omgevingsplan aan op welke wijze rekening wordt gehouden met deze waarden. Concreet betekent dit dat invulling wordt gegeven aan de leidende principes van water en bodem sturend met een klimaatbestendig en veerkrachtig watersysteem, zoals geformuleerd in dit Regionale Programma Water en Bodem.

Binnen de groenblauwe waarden is ruimte voor de ontwikkeling van gebruiksfuncties met een extensief karakter, zoals grondgebonden landbouw en recreatie, en als die bijdragen aan de kwaliteiten van natuur, water en landschap. De ontwikkeling van nieuwe (kapitaal)intensieve functies, zoals intensieve stedelijke ontwikkeling of intensieve vormen van recreatie en landbouw (zoals de bouw van kassen, (bezoekers-)intensieve recreatie, of concentratiegebieden voor intensieve landbouwfuncties) passen minder bij het karakter van deze gebieden. Door de gebieden aan te duiden kan de gemeente de waarden betrekken in hun afweging.

Groenblauwe waarden zijn vaak gekoppeld aan het bodem-watersysteem (zoals de aanwezigheid van een kwel), aan landschapselementen (zoals houtwallen en heggen), of aan het voorkomen van bijzondere planten en dieren. De provincie streeft niet alleen naar het beschermen van die waarden maar juist ook op de ontwikkeling daarvan. Daarom geldt binnen Groenblauwe waarden dat ontwikkelingen bijdragen aan de natuur- en landschapswaarden en het bodem- en watersysteem. Het beleid richt zich ook op een toename van de belevingswaarde en de recreatieve waarde van het landschap. Nieuwe ontwikkelingen passen daarom qua aard en schaal bij het ontwikkelingsperspectief voor de groenblauwe mantel en houden rekening met omliggende waarden.

Gemeenten werken het concrete beleid binnen een gebied verder uit, rekening houdend met deze achterliggende doelstellingen. Hierbij is veel achtergrondinformatie beschikbaar, zoals in het gebiedspaspoort Brabant (www.brabant.nl/gebiedspaspoort) en de gebiedsgerichte ontwikkeling van gebieden zoals opgenomen in het Groenblauw Stimuleringskader.

Afdeling 5.3 5.1.3 Klimaat

Paragraaf 5.3.1 5.1.3.1 Waterveiligheid

Artikel 5.47 Aansluiting primaire waterkering

De aansluiting primaire waterkering betreft die gebieden (als onderdeel van de primaire waterkering) waar de primaire waterkering overgaat in de hoge gronden. Het gaat om enkele gebieden bij Bergen

op Zoom, Oosterhout, Waalwijk en ten zuiden van Boxmeer. De gebieden zijn begrensd op de kaart en kunnen een zone van 50 tot 300 meter omvatten. Doel van de instructieregels is om bescherming te bieden tegen activiteiten in de bodem die kunnen leiden tot het ondermijnen van de waterkerende functie, zoals afgravingen. Bijvoorbeeld door hiervoor een aanlegvergunningstelsel op te nemen.

Artikel 5.48 Rivierbed

In aanvulling op de rijksregels uit het Besluit kwaliteit leefomgeving zijn voor de in deze verordening aangewezen gebieden (Krammer-Volkerak-Zoommeer, Noordwaard, Overdiepse Polder en de Dongemonding) aanvullende regels opgenomen vanwege het realiseren van een adequate hoogwaterbescherming. Het rivierbed is het gebied vanaf de buitenkruinlijn van een primaire waterkering in de richting van de rivier. Het gaat dus om gebieden (veelal uiterwaarden) langs de grote rivieren.

Voor het realiseren van een adequate hoogwaterbescherming en eisen aan buitendijkse bebouwing heeft de provincie een eigen, aanvullend, belang ten opzichte van de rijksregels. Voor veel ontwikkelingen in het rivierbed is een vergunning op grond van het Besluit activiteiten leefomgeving van de rivierbeheerder (Rijkswaterstaat) vereist. Aan deze vergunning kunnen compensatieverplichtingen worden verbonden.

Het Besluit kwaliteit leefomgeving geeft aan dat alleen bestemmingen zijn toegestaan die geen feitelijke belemmering vormen voor de vergroting van de afvoercapaciteit van de rivier en leiden tot een zo gering mogelijke waterstandverhoging of afname van het bergend vermogen. Uit oogpunt van rivierbelang (rekening houdend met het stroomvoerend en bergend vermogen) is in sommige situaties bebouwing niet bezwaarlijk. De provincie vindt het van belang om ook rekening te houden met de bijzondere situatie dat er in het rivierbed van overheidswege geen bescherming tegen overstroming wordt geboden. Daarom is het vanuit veiligheidsoverwegingen belangrijk dat er geen functies en activiteiten in het rivierbed worden toegelaten die een gevaarlijke situatie opleveren. Overigens is een groot gedeelte van het rivierbed ook aangewezen als Natuur Netwerk Brabant, zodat op grond daarvan al beperkingen gelden ten aanzien van de toedeling van functies en activiteiten. Binnen het gebied is wel ruimte voor watergerelateerde bedrijvigheid (voor zover vanwege overige instructieregels mogelijk). Hiervoor wordt aangesloten bij het toetsingskader voor activiteiten uit de Beleidsregels grote rivieren 2025.

Artikel 5.48a Rivierbed regionale rivieren

In aanvulling op de rijksregels voor rivierbed langs grote rivieren zijn in deze verordening regels opgenomen voor een adequate hoogwaterbescherming langs regionale rivieren. Het rivierbed is het gebied vanaf de buitenkruinlijn van een regionale waterkering in de richting van de rivier. Het gaat dus om gebieden (veelal uiterwaarden) langs de regionale rivieren zoals Mark en Vliet. Inhoudelijk komen de regels overeen met de regels voor het rivierbed (artikel 5.48). In het (addendum) Regionaal Water en Bodem programma (RWP) is beleid opgenomen om nieuwe (niet-riviergebonden) bebouwing in het gehele rivierbed te voorkomen. Functies die binnendijs ontwikkeld kunnen worden, dienen ook binnendijs ontwikkeld te worden.

Paragraaf ~~5.3.2~~ 5.1.3.2 Waterberging

Artikel 5.49 Regionale waterberging

De instructieregels zijn gericht op het beperken van functies en activiteiten die ten koste kunnen gaan van het waterbergend vermogen van het gebied.

Binnen regionale waterberging gelden meer beperkingen dan in de reserveringsgebieden waterberging, omdat deze gebieden concreet nodig zijn om wateroverlast tegen te gaan. De beperkingen hebben betrekking op het oprichten van gebouwen en voorzien in een vergunningstelsel voor het ophogen van gronden en het aanbrengen of wijzigen van kaden. Het oprichten van bebouwing ten dienste van de waterberging is altijd toegestaan tot een hoogte van maximaal 2 meter. Het oprichten van overige bebouwing is mogelijk als blijkt dat dit niet ten koste gaat van het waterbergend vermogen van het gebied.

Bij het opnemen van een regeling in het omgevingsplan waaronder ook het mogelijk maken van bebouwing als dat geen afbreuk doet aan het waterbergend vermogen van het gebied, geldt dat betrokkenheid van de waterschappen, als primair verantwoordelijk bestuursorgaan voor de inrichting van de waterbergingsgebieden, nodig is.

Voor uitzonderingsgevallen is er in het derde lid een regeling opgenomen voor ontwikkelingen die het waterbergend vermogen van het gebied kunnen beperken. De regeling is echt bedoeld als uit-

zonderingssituatie. Er mag geen reëel alternatief zijn voor de beoogde functie of gebruiksactiviteit. Bij voorkeur is dit in een gemeentelijk omgevingsdocument, zoals de omgevingsvisie of een omgevingsprogramma, afgewogen. Enkel financiële overwegingen of een eigendomssituatie zijn daarbij niet doorslaggevend. Vanuit het zwaarwegende waterbergingsbelang moeten er in het omgevingsplan vervangende maatregelen worden opgenomen in of aansluitend op het waterbergingsgebied waardoor het waterbergend vermogen van het gebied gelijk blijft. Hierover moet overeenstemming zijn met het waterschap. Als er vanuit het waterbelang geen bezwaren tegen de ontwikkeling bestaan, kan een gemeente het omgevingsplan vaststellen. In zo'n geval passen Gedeputeerde Staten nadat het omgevingsplan in werking is getreden de begrenzing aan van het betreffende gebied in de omgevingsverordening. Het is niet wenselijk dat op de locatie waar een functie wordt toegelaten beperkingen vanuit de Omgevingsverordening blijven gelden. Ook kan het treffen van een vervangende maatregel leiden tot de aanwijzing van een vervangend nieuw gebied.

In het geval dat gemeente en waterschap geen overeenstemming bereiken, kan de gemeente bij de reguliere actualisatieronde een verzoek bij Gedeputeerde Staten indienen voor aanpassing van de grens van de betreffende locatie. Gedeputeerde Staten maken dan gebaseerd op dat verzoek en na overleg met het waterschap een integrale afweging of een aanpassing mogelijk of wenselijk is.

Artikel 5.50 Reservering waterberging

De instructieregels zijn gericht op het beperken van functies en activiteiten die ten koste kunnen gaan van het waterbergend vermogen van het gebied.

Binnen regionale waterberging gelden meer beperkingen dan in de reserveringsgebieden waterberging. Binnen reservering waterberging is een afweging mogelijk. De onderbouwing van het besluit tot wijziging van het omgevingsplan bevat hiervan de verantwoording.

Bij het opnemen van een regeling in het omgevingsplan geldt dat betrokkenheid van de waterschappen, als primair verantwoordelijk bestuursorgaan voor de inrichting van de waterbergingsgebieden, nodig is.

Voor uitzonderingsgevallen is er in het derde lid een regeling opgenomen voor ontwikkelingen die het waterbergend vermogen van het gebied kunnen beperken. De regeling is echt bedoeld als uitzonderingssituatie. Er mag geen reëel alternatief zijn voor de beoogde functie of gebruiksactiviteit. Bij voorkeur is dit in een gemeentelijk omgevingsdocument, zoals de omgevingsvisie of een omgevingsprogramma, afgewogen. Enkel financiële overwegingen of een eigendomssituatie zijn daarbij niet doorslaggevend. Vanuit het zwaarwegende waterbergingsbelang moeten er in het omgevingsplan vervangende maatregelen worden opgenomen in of aansluitend op het waterbergingsgebied waardoor het waterbergend vermogen van het gebied gelijk blijft. Hierover moet overeenstemming zijn met het waterschap. Als er vanuit het waterbelang geen bezwaren tegen de ontwikkeling bestaan, kan een gemeente het omgevingsplan vaststellen. In zo'n geval passen Gedeputeerde Staten nadat het omgevingsplan in werking is getreden de begrenzing aan van het betreffende gebied in de omgevingsverordening. Het is niet wenselijk dat op de locatie waar een functie wordt toegelaten beperkingen vanuit de Omgevingsverordening blijven gelden. Ook kan het treffen van een vervangende maatregel leiden tot de aanwijzing van een vervangend nieuw gebied.

In het geval dat gemeente en waterschap geen overeenstemming bereiken, kan de gemeente bij de reguliere actualisatieronde een verzoek bij Gedeputeerde Staten indienen voor aanpassing van de grens van de betreffende locatie. Gedeputeerde Staten maken dan gebaseerd op dat verzoek en na overleg met het waterschap een integrale afweging of een aanpassing mogelijk of wenselijk is.

Afdeling 5.4 5.1.4 Duurzame energie

Artikel 5.51 Windturbines in Landelijk gebied

Algemeen

De provincie wil ruimte bieden voor het opwekken van duurzame energie. Omdat windturbines grote invloed hebben op de omgevingskwaliteit, bevat deze verordening daarvoor randvoorwaarden.

Voor windturbines hanteert de provincie de volgende indeling:

- Kleine windturbines: mast tot 15 meter hoog;
- Middelgrote windturbines: mast van 25 tot 60 meter hoog, wiekdiameter van 10 tot 50 meter en een maximaal opwekkingsvermogen van 50 kW tot 1.000 kW;

- Grote windturbines: mast vanaf 60 meter, wiekdiameter vanaf 50 meter en een maximaal opwekkingsvermogen vanaf 1.000 kW.

De bouw van windturbines met een hoogte van minder dan 25 meter is een verantwoordelijkheid van gemeenten. In de verordening zijn alleen regels opgenomen voor (middel)grote windturbines. De gemeente onderzoekt binnen de gemeente op welke plekken de plaatsing van windturbines inpasbaar is in de omgeving. In het algemeen geldt dat hierbij zo veel als mogelijk wordt aangesloten bij de karakteristiek van het landschap. Vanwege het grootschalige karakter van de turbines heeft de ontwikkeling bij zogenaamde grootschalige landschappen, zoals grootschalige (middel)zware bedrijventerreinen, hoofdinfrastructuur en het grootschalige polderlandschap de voorkeur. Bijkomend voordeel is dat in een dergelijke omgeving vaak ook minder hindergevoelige functies aanwezig zijn. Een plan dat de nieuwvestiging van windturbines mogelijk maakt bevat de onderbouwing dat de ontwikkeling past bij de maat en schaal van het gebied.

Waar in dit artikel wordt gesproken over een windturbine omvat dat ook de ontwikkeling van alle daarbij noodzakelijke bijbehorende voorzieningen, zoals een toegangsweg, de kraanopstelplaats, aansluiting op het elektriciteitsnet etc.

Lid 1 Voorwaarden

Inpassing in de omgeving

Vanuit het streven naar omgevingskwaliteit geldt als basis bij alle ontwikkelingen de toepassing van de principes voor een evenredige toedeling van functies uit Paragraaf 5.1.2 waarbij volgens de methodiek van diep-rond-breed uit de Brabantse omgevingsvisie wordt gekeken naar de effecten van een ontwikkeling op omliggende waarden en functies. Hierbij wordt specifiek aandacht gevraagd naar het effect van windturbines op diverse vogels en andere fauna. Dat is nodig om inzicht te krijgen in welke mitigerende maatregelen getroffen kunnen worden om faunaslachtoffers te voorkomen.

Clustering

Om versnippering te voorkomen en verrommeling tegen te gaan, is het beleid van de provincie gericht op clustering van windturbines. Er zijn daarom geen mogelijkheden voor de ontwikkeling van solitaire windturbines. Er moet minimaal sprake zijn van drie windturbines in een lijn- of clusteropstelling. De realisatie van de windturbines kan gefaseerd en door meerdere exploitanten geschieden.

Maatschappelijke meerwaarde

Om de betrokkenheid van de inwoners en draagvlak voor duurzame energie te vergroten, geldt dat de ontwikkeling maatschappelijke meerwaarde geeft. Een maatschappelijke meerwaarde wordt onderbouwd door de maatregelen die zijn getroffen om de impact van de windturbines op de omgeving te beperken en de bijdrage aan andere maatschappelijke doelen. Dit zijn niet alleen doelen vanuit duurzaamheid maar ook gericht op vergroten van draagvlak bijvoorbeeld doordat inwoners kunnen participeren in het project of doordat de ontwikkeling bijdraagt aan maatschappelijke cohesie of (financiële) bijdragen aan maatschappelijke opgaven. Het enkele gegeven dat het project duurzame energie oplevert, is niet voldoende. Een goede invulling van deze voorwaarde garandeert tevens betrokkenheid van de inwoners door meespraak bij het project. Maatschappelijke meerwaarde staat los van de verplichte kwaliteitsverbetering landschap, zoals opgenomen in artikel 5.11.

Afstemming

Vanuit een zorgvuldig gebruik van de open ruimte, afstemming van duurzame energieprojecten in een gebied en de in sommige gebieden beperkte capaciteit van het netwerk, geldt als randvoorwaarde dat projecten zijn afgestemd met omliggende gemeenten en de netwerkbeheerder. Bij de afweging spelen diverse aspecten een rol, zoals een efficiënte aansluiting op het energienet in samenspraak met de netwerkbeheerders, de kosten die gemoeid zijn met het aanleggen van energie-infrastructuur maar ook aspecten rondom zorgvuldig ruimtegebruik en omgevingskwaliteit. Door de ontwikkeling van locaties voor turbines af te stemmen met omliggende gemeenten is een ontwerpende aanpak beter haalbaar. Bovendien past een goede afstemming binnen de diep-rond-breed methodiek uit de Brabantse omgevingsvisie en bij het samenwerken als 1 overheid.

Tijdelijk karakter

De ontwikkeling van windturbines (met bijbehorende voorzieningen) heeft in beginsel een tijdelijk karakter. Het is belangrijk dat er door de ontwikkeling geen rechten ontstaan die op termijn kunnen

leiden tot andere gebruiksfuncties of claims voor nadeelcompensatie. Daarom is aan de ontwikkeling van windturbines in landelijk gebied de voorwaarde verbonden dat deze uitsluitend tijdelijk zijn toegestaan met een maximale gebruikstermijn van 25 jaar. Hierbij moet juridisch en financieel zijn geborgd dat de windturbines na afloop van deze periode worden verwijderd en dat de situatie van voor de realisatie van windturbines wordt hersteld, met uitzondering van eventuele investeringen die in het versterken van de landschappelijk kwaliteit zijn gedaan. De onderbouwing van het besluit biedt ook inzicht in de overige gestelde randvoorwaarden. Het is uiteraard ook mogelijk dat een visie waarin het gemeentelijk beleid is afgewogen als onderbouwing van het besluit dient. Het tijdelijk karakter kan geborgd worden met een regeling voor tijdelijk gebruik in het omgevingsplan of met het verlenen van een tijdelijke omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit. Het werken met een tijdelijke omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit is overigens efficiënt vanuit het terugdringen van bestuurslasten omdat er geen procedures voor wijziging van omgevingsplan doorlopen hoeven te worden. Zoals in de toelichting op Artikel 5.1 is opgenomen, bestaat er wel het voornemen om voor dit soort ontwikkelingen adviesrecht voor Gedeputeerde Staten in te stellen. De gemeente bepaalt een objectief moment wanneer de 25-jaars termijn begint te lopen.

Omdat het belangrijk is dat voor eenieder kenbaar is welke tijdelijke mogelijkheden vergund zijn, vragen wij aan gemeenten om dit te registreren via een openbare voorziening die openbaar toegankelijk is (Artikel 9.4 Registratieplicht tijdelijke functies en activiteiten). Een dergelijk overzicht is ook van belang voor toezicht en handhaving. Als gemeenten een overzicht bijhouden is het wenselijk dat dit openbaar is, zodat het voor eenieder duidelijk is wanneer de gunningstermijn is afgelopen. Uiteraard geldt vanuit het vereiste van tijdelijkheid ook dat de gemeente na afloop van de periode toeziet op de sanering van de windturbines. In specifieke gevallen kan daarbij ook tot een nieuwe tijdelijke termijn besloten worden.

Mitigerende maatregel voorkomen faunaslachtoffers

Het omgevingsplan of de vergunning moet borgen dat er mitigerende maatregelen worden getroffen ter voorkoming van faunaslachtoffers. Het Rijk, Provincies, NWEA, TenneT en groene partijen (Vogelbescherming Nederland, Zoogdierverseniging en de Natuur en Milieu Federaties) werken hierbij samen in het traject natuurinclusieve Energietransitie voor wind en hoogspanning op land (NIEWHOL). Het doel van dit traject is om te komen tot afspraken waarmee zowel wordt gezorgd voor de doorgang van de ontwikkeling van windparken en hoogspanningsverbindingen op land, als voor een vermindering van de negatieve effecten ervan op de staat van instandhouding van kwetsbare vogels en vleermuizen. In het kader van dat traject zijn bouwstenen ontwikkeld met afspraken over:

- mitigerende maatregelen;
- onderzoek en monitoring;
- populatieversterkende maatregelen;
- governance en financiering.

In deze verordening sluiten wij bij die afspraken aan. In de afspraken is een verplichting opgenomen voor de windproducent om de effectiviteit van de maatregelen te monitoren en daarover verslag uit te brengen aan Gedeputeerde Staten. Van Gedeputeerde Staten is een verplichting opgelegd om periodiek verslag uit te brengen aan Provinciale Staten over de inzet van mogelijke maatregelen en de effectiviteit daarvan (Artikel 7.24 Rapportage faunabeschermende maatregelen bij windturbines).

Lid 2 Afwijkmogelijkheid gebaseerd op visie op duurzame energie

Zoals ook aangegeven in de omgevingsvisie is een integraal ontwerpende aanpak van belang bij de ontwikkeling van duurzame energie. Als uit een integraal met omliggende gemeenten afgestemde visie blijkt dat de mogelijkheden voor clustering vanwege gebiedsspecifieke omstandigheden, zoals een kleinschalig landschapstype beperkt zijn, biedt de regeling in het tweede lid, onder voorwaarden een mogelijkheid voor maatwerk. Het is daarbij van belang dat hierover ook tijdig afstemming plaatsvindt met de provincie.

Dit lid biedt een mogelijkheid voor maatwerk binnen de uitgangspunten die in de Brabantse omgevingsvisie zijn opgenomen. Dat betekent dat clustering van windturbines uitgangspunt is en blijft. In een voorkomend geval kan daar, na gedegen onderbouwing en afweging, van worden afgeweken. Bijvoorbeeld omdat de inpassing van drie turbines vanwege het aanwezige kleinschalige landschap niet of moeilijk inpasbaar is. Of omdat een weg door meerdere gemeenten loopt en er -bezien vanuit de gehele weg - een plaatsingsritme wordt vormgegeven waardoor op lokaal niveau de plaatsing niet als cluster van drie wordt gezien maar op een hoger schaalniveau wel.

Het is daarom belangrijk dat de maatwerkmogelijkheid wordt gekoppeld aan een (intergemeentelijke) visie. Hierdoor is ook het verbinden van de energieopgave met andere opgaven beter realiseerbaar en biedt een visie een goed instrument om met omliggende gemeenten en de netwerkbeheerder de ontwikkeling van duurzame energie af te stemmen en vorm te geven.

Artikel 5.52 Aanvullende regels voor windturbines in het Natuur Netwerk Brabant

Dit artikel bevat een regeling voor het tijdelijk toelaten van een windturbine (met bijbehorende voorzieningen) langs hoofdinfrastructuur binnen het NNB, in aanvulling op de voorwaarden in Artikel 5.51.

De opgave om te voorzien in voldoende duurzame energie beschouwen wij als een zwaarwegend maatschappelijk belang omdat:

- de opwek van duurzame energie onderdeel is van de energietransitie, die als doel heeft klimaatverandering tegen te gaan of te vertragen;
- lokale opwek van elektriciteit door middel van windenergie bijdraagt aan de leveringszekerheid en verminderde afhankelijkheid van buitenlandse (gas-)leveranciers.

Het is ook vaste rechtspraak van de Afdeling dat de realisatie van windparken een groot openbaar belang vertegenwoordigt (AbRvS 4 november 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2621 en AbRvS 18 februari 2015, ECLI:NL:RVS:2015:438). Windturbines zorgen voor hernieuwbare energie.

Om aan energiedoelen te kunnen voldoen, blijkt dat er vaak mogelijkheden bestaan voor het tijdelijk oprichten van windturbines (met bijbehorende voorzieningen) langs hoofdinfrastructuur. Langs deze hoofdinfrastructuur ligt echter ook vaak NNB. Als het vanuit het belang van een lijnopstelling of geclusterde opstelling nodig is dat de plaatsing in het NNB plaatsvindt, was dat voorheen alleen mogelijk na grenswijziging van het NNB. Daarbij wordt niet alleen de plaatsing van de voet, de aan te leggen weg en de opstelplaats voor kranen buiten het NNB geplaatst maar ook de overdraai van de bladen. Dit terwijl de natuurfunctie na plaatsing van de turbines blijft voortbestaan én de plaatsing van de turbines tijdelijk is. Om de plaatsing van turbines te vereenvoudigen en te voorkomen dat er onnodig (grote) gebieden uit het NNB worden gehaald, is daarom een regeling opgenomen waarbij plaatsing in het NNB tijdelijk mogelijk is.

Alternatievenafweging

Bij gebleken noodzaak bestaat de mogelijkheid om windturbines in het NNB te plaatsen langs hoofdinfrastructuur. De noodzaak moet onder andere blijken uit een afweging dat alternatieven ontbreken die de aantasting van de ecologische waarden en kenmerken van het NNB beperken. Dit betekent allereerst dat een plaatsing buiten het NNB niet mogelijk is, bijvoorbeeld doordat de afstand met andere turbines van het project dan te klein wordt of doordat het plaatsingsritme van een lijnopstelling verstoord wordt. Als plaatsing buiten het NNB niet mogelijk is, wordt vervolgens gezocht naar de opstelling waarbij de aantasting zo beperkt mogelijk is. Voor projecten die in het geheel of overwegend binnen NNB worden aangelegd, geldt dat onderzoek heeft plaatsgehad naar alternatieve locaties binnen de gemeente en in omliggende gemeenten. Hierbij geldt dat een alternatieve locatie overwegend dezelfde functie moet kunnen vervullen en dat tijdverlies en meerkosten op zichzelf geen reden zijn om een alternatief af te wijzen.

Compensatie

De aantasting van waarden door de plaatsing van de voet, kraanopstelplaats, de aanleg van de weg en aansluiting moeten hierbij volledig gecompenseerd worden overeenkomstig artikel 5.37 Compensatie. Voor de compensatie van de verstoring (door geluid en overdraai van de wieken over het NNB etc.) gelden andere uitgangspunten. De omvang daarvan wordt per geval via maatwerk bepaald. De bepalingen over de verstoring vanwege externe werking van ontwikkelingen buiten het NNB in artikel 5.31, zijn van overeenkomstige toepassing.

De mogelijkheden bestaan nadrukkelijk alleen voor hoofdinfrastructuur. Dit betreft onder andere rijkswegen, provinciale wegen en hoofdvaarwegen ten behoeve van doorgaand (vaar)verkeer.

Artikel 5.53 Windturbines in Stedelijk gebied

Voor windturbines in Stedelijk gebied gelden minder voorwaarden voor de ontwikkeling omdat de ontwikkeling niet gepaard gaat met nieuw ruimtebeslag. Voor een toelichting op de voorwaarden wordt verwezen naar artikel 5.51 Windturbines in Landelijk gebied.

Artikel 5.54 Zonneparken in Landelijk gebied

In toenemende mate worden er initiatieven ontwikkeld voor het opwekken van zonne-energie. Hiervoor bestaan volop mogelijk binnen de steden en dorpen, met name op daken en gevels. Daarnaast zijn er soms mogelijkheden voor grondgebonden zonneparken in of aansluitend op stedelijk gebied en is de ontwikkeling van zonneparkproductie mogelijk door meervoudig ruimtegebruik op (gunstig gelegen) locaties in het landelijk gebied. Alle duurzame opwek door zonne-energie in landelijk gebied buiten bestaand ruimtebeslag valt onder deze regeling. Plaatsing van zonneparken op gronden die van belang zijn voor landbouwkundig gebruik, zoals vruchtbare landbouwgronden voor agrarisch gebruik en onze voedselproductie, willen wij voorkomen.

Vanwege het provinciaal belang inzake zorgvuldig ruimtegebruik, de naleving van afspraken en de toepassing van de zonneladder, is de ontwikkeling van zonneparken aangewezen als een geval van provinciaal belang. Gedeputeerde Staten hebben daardoor adviesrecht in het geval dat gemeenten een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit willen verlenen (zie ook de toelichting ~~op Artikel~~ bij artikel 5.1)

Zonneladder

Zonneladder

De zonneladder is een instrument om vanuit zorgvuldig ruimtegebruik af te wegen welke mogelijkheden er binnen een gemeente bestaan om invulling te geven aan de duurzame energie doelstellingen. Het is een berekeningsmethode om de behoefte aan grondgebonden zonneparken in het landelijk gebied goed te onderbouwen, bijvoorbeeld in de omgevingsvisie of een programma waarin het beleid voor de energietransitie is uitgewerkt. Door de zonneladder toe te passen brengt de gemeente in beeld welke mogelijkheden er zijn voor de ontwikkeling van andere duurzame energiebronnen (o.a. wind), welke mogelijkheden er zijn voor de opwek van zonne-energie op daken en gevels en welke mogelijkheden er zijn binnen bestaand ruimtebeslag in Stedelijk gebied of Bebouwd gebied. De zonneladder is in dit artikel verder uitgewerkt.

Lid 1

Lid 1

Belangrijke voorwaarde bij de ontwikkeling van zonneparken is dat de noodzaak van de ontwikkeling volgt uit de toepassing van de zonneladder; een onderzoek waaruit blijkt dat de mogelijkheden voor de opwekking van andere vormen van duurzame energie en de mogelijkheden voor het opwekken van zonne-energie binnen bestaand ruimtebeslag op daken, gevels of gronden in Stedelijk gebied, Bebouwd gebied of bestaande bouwpercelen onvoldoende zijn. Als uit onderzoek blijkt dat die mogelijkheden onvoldoende kunnen voorzien in de behoefte aan duurzame energie, is de ontwikkeling van een zonnepark ter plaatse van Landelijk gebied mogelijk. De mogelijkheden daarvoor zijn in het tweede lid uitgewerkt.

Het onderzoek biedt een gedegen ruimtelijke onderbouwing van de behoefte aan duurzame energie en een afweging van locaties en gaat in op aspecten als:

- Wat is de energiebehoefte op langere termijn?
- Hoe kan daarin worden voorzien (wind en zon)?
- Welke capaciteit kan opgewekt worden met zon op daken en gevels?
- Welke capaciteit kan worden opgewekt op locaties in Stedelijk gebied of Bebouwd gebied?
- Zijn er onbenutte mogelijkheden in Stedelijk gebied in omliggende gemeenten, bijv op daken van een grootschalig bedrijventerrein?
- Welke mogelijkheden zijn er binnen een bestaand bouwperceel in Landelijk gebied?

Lid 2

Lid 2

De ontwikkeling van een zonnepark ter plaatse van Landelijk gebied is alleen toegestaan als uit het onderzoek, zoals beschreven in het eerste lid, blijkt dat er vanuit duurzaamheidsdoelen een noodzaak is om een zonnepark op landbouwgronden te realiseren én als wordt voldaan aan één of meer van de drie genoemde situaties. De drie uitzonderingssituaties zijn:

- a. meervoudig ruimtegebruik, bijvoorbeeld door gebruik te maken van mogelijkheden op gronden of objecten langs spoorlijnen en wegen, op water, op stortplaatsen, grond- en slibdepots, op vloeivelden, RWZI-terreinen of de ontwikkeling van agri-PV die ten dienste van de agrarische

functie. Het gaat dan niet om medegebruik van een perceel, waarbij bijvoorbeeld op 1/3 van het perceel een (monofunctioneel) zonnepark staat en 2/3 nog agrarisch in gebruik is. Meervoudig ruimtegebruik betekent dat de gronden waar zonne-energie wordt opgewekt, tevens worden benut voor een andere functie of functies;

- b. het zonnepark wordt ontwikkeld op gronden waarvan de agrarische functie is beëindigd (veelal restgebieden) of gebieden waarvan beleidsmatig is vastgelegd dat het agrarisch gebruik zal eindigen (transitiegronden), bijvoorbeeld gebieden waarin een wijziging van gebruik wordt beoogd naar een andere functie, zoals een woon-of werkfunctie, recreatie. Het kan ook gaan om gronden die minder geschikt worden voor een landbouwfunctie door verzilting, vernatting of bodemdaling. Na afloop van de gebruikperiode van het zonnepark krijgt het gebied dan zijn definitieve functie. In sommige situaties kan een tijdelijk zonnepark financieel bijdragen aan een gebiedsgerichte opgave. Als daarbij geen sprake is van functiewijziging, geldt onverkort de voorwaarde van meervoudig ruimtegebruik;
- c. het zonnepark draagt bij aan het verminderen van netcongestie of zorgt ervoor dat het netwerk efficiënter wordt gebruikt. Het gaat dan om slimme oplossingen waarbij de netbeheerder ook eisen stelt aan veiligheid (i.v.m. overstroom of spanningspieken) en betrouwbaarheid (stabiliteit van lokale en regionale elektriciteitsnet). Er is daarom altijd afstemming nodig met de netbeheerder. Vanuit zorgvuldig ruimtegebruik is het niet wenselijk dat er solitaire zonneparken worden ontwikkeld. Bovendien is het wenselijk dat zonneparken in de directe nabijheid van gebruikers worden gevestigd. Daarom is opgenomen dat een zonnepark moet aansluiten op bestaand ruimtebeslag als bedoeld in artikel 5.4 van de Omgevingsverordening of in combinatie met windturbines wordt ontwikkeld. Door de slimme oplossingen ruimtelijk te clusteren met bestaande functies kunnen opwek en afname op korte afstand gecombineerd worden, wat naast ruimtelijke- en landschappelijke kwaliteit ook bijdraagt aan een efficiënter netwerkgebruik. Er is bijvoorbeeld sprake van efficiënter netwerkgebruik of vermindering van netcongestie in de volgende gevallen:
  1. Cable pooling, waarbij een zonnepark en een windpark gebruik maken van een gedeelde aansluiting;
  2. Zonprojecten met een directe aansluiting of een directe lijn op een afnemer (bijvoorbeeld op een bedrijventerrein);
  3. Energiehubs die het zonnepark integreren met meerdere afnemers;
  4. Zonneparken in combinatie met een elektriciteitsopslagsysteem (EOS) waarbij tevens sprake is van een capaciteitsbeperkend contract (CBC).

Lid 3

Lid 3

Inpassing in de omgeving

Idealiter heeft de gemeente een visie en afwegingskader voor de inpassing van zonneparken in Landelijk gebied. Hierin worden de volgende aspecten meegenomen.

Vanuit het streven naar omgevingskwaliteit geldt als basis bij alle ontwikkelingen de toepassing van de principes voor een evenredige toedeling van functies uit Paragraaf 5.1.2 waarbij volgens de methodiek van diep-rond-breed uit de Brabantse omgevingsvisie wordt gekeken naar de effecten van een ontwikkeling op omliggende waarden en functies en hoe de ontwikkeling kan bijdragen aan de ontwikkeling van omgevingskwaliteit. De ontwikkeling van het zonnepark moet passen binnen de ontwikkelingsrichting (Artikel 5.12) die met de toepassing van de principes uit paragraaf 5.1.2 wordt opgesteld. De effecten van het zonnepark op omliggende waarden worden met maatregelen gemitigeerd. Het omgevingsplan bevat daartoe voorwaarden die een goede inpassing in de omgeving waarborgen. Binnen een gebied waarin vanuit provinciaal belang waarden aanwezig zijn, wordt specifiek ingegaan op hoe de ontwikkeling bijdraagt aan het behoud van die waarden respectievelijk aan de ontwikkeling daarvan. De landschappelijke inpassing kan deel uitmaken van de verplichte kwaliteitsverbetering van het landschap die is opgenomen in Artikel 5.11.

Afstemming en regionale afspraken

Vanuit zorgvuldig gebruik van de open ruimte, afstemming van duurzame energieprojecten in een gebied en de in sommige gebieden beperkte capaciteit van het netwerk, geldt als randvoorwaarde dat projecten zijn afgestemd met omliggende gemeenten via regionaal overleg en met de netwerkbeheerder. Deze aanpak past ook bij de regionale energiestrategieën die vanuit het Rijk worden gevraagd.

Bij de afstemming met de netwerkbeheerder spelen diverse aspecten een rol, zoals een aansluiting op het energienet binnen redelijke termijn, de kosten die gemoeid zijn met het aanleggen van

energie-infrastructuur, eisen vanwege veiligheid (i.v.m. overstroom of spanningspieken) en betrouwbaarheid van elektriciteitsnet. De resultaten van de afstemming met de netwerkbeheerder maken deel uit van de onderbouwing van het zonnepark.

Bij de afstemming met omliggende gemeenten spelen aspecten een rol vanuit zorgvuldig ruimtegebruik en omgevingskwaliteit. In sommige regio's bestaan er ruime mogelijkheden voor het opwekken van zonne-energie op daken van bijvoorbeeld grootschalige bedrijventerreinen. De duurzaamheidsdoelen kunnen dan op een hoger schaalniveau dan dat van een individuele gemeente worden gerealiseerd. Vanuit zorgvuldig ruimtegebruik, omgevingskwaliteit en behoud van landbouwgronden wil de provincie deze mogelijkheden zoveel mogelijk benutten. Daarom is opgenomen dat de realisatie van monofunctionele zonneparken in Landelijk gebied moeten passen in daarover gemaakte regionale afspraken. Deze voorwaarde gaat verder dan alleen het onderling, regionaal afstemmen van zonneparken.

Redelijke termijn

Wij willen voorkomen dat initiatieven planologisch mogelijk worden gemaakt of worden vergund, terwijl deze gedurende lange termijn niet ontwikkeld worden. Wij vinden dat gelet op zorgvuldig ruimtegebruik en de noodzaak vanuit de behoefteonderbouwing niet wenselijk. Als er gedurende lange termijn geen mogelijkheid voor aansluiting is, kan de situatie immers dusdanig gewijzigd zijn dat de noodzaak voor een zonnepark in landelijk gebied is komen te vervallen.

Onder aansluiting op het energienet wordt verstaan de aansluiting van het zonnepark op het energienet. De termijn begint te lopen als bij planologische toestemming c.q. vergunning van het initiatief geen aansluiting op het net mogelijk is. Voor een termijn die redelijk kan worden geacht voor een aansluiting op het energienet, wordt gedacht aan een periode van 3 tot 5 jaar. Uit afstemming met de netbeheerder blijkt dat dit overeenkomt met de huidige praktijk. De netbeheerder geeft ook aan dat hiervoor geen harde termijn gesteld kan worden omdat de termijn van aansluiting afhankelijk is van de specifieke situatie. Daarbij spelen diverse factoren een rol, zoals het wel of niet aanwezig zijn van netcongestie, de omvang van de aanwezige netcongestie, het aantal aanvragen voor een aansluiting in een betreffend gebied en de snelheid waarmee de aanwezige energie-infrastructuur kan worden uitgebreid. Daarom moet voor elk zonnepark worden onderbouwd en afgestemd met de netwerkbeheerder, wat in die specifieke situatie een redelijke termijn voor aansluiting is.

Maatschappelijke meerwaarde

Nieuwe ontwikkelingen voldoen aan het meerwaarde-principe van Artikel 5.10. Naarmate de inbreuk op de basisregels groter is, verwachten wij een grotere inspanning op het gebied van een bijdrage aan maatschappelijke doelen. In de genoemde uitzonderingssituaties kan er sprake zijn van nieuwvestiging. Daarom verwachten wij dat als er een zonnepark gerealiseerd wordt dat dit ook bijdraagt aan bijvoorbeeld sloop van vrijkomende opstallen elders.

De voorwaarde van maatschappelijke meerwaarde is ook gericht op de betrokkenheid van inwoners, bijvoorbeeld doordat inwoners kunnen participeren in het project of doordat de ontwikkeling bijdraagt aan maatschappelijke cohesie of (financiële) bijdragen aan andere maatschappelijke opgaven, zoals de ontwikkeling van natuur of landschap. Vanuit rijksbeleid wordt gestreefd naar participatie van inwoners met 50% eigenaarschap. De onderbouwing van een zonnepark gaat hier op in.

Het enkele gegeven dat het project duurzame energie oplevert is niet voldoende. Een goede invulling van deze voorwaarde garandeert ook betrokkenheid van de inwoners door meespraak bij het project.

Maatschappelijke meerwaarde staat los van de verplichte kwaliteitsverbetering landschap, zoals opgenomen in Artikel 5.11.

Tijdelijkheid

In beginsel voorzien zonneparken in een tijdelijke behoefte. De technologische ontwikkeling voor het opwekken van zonne-energie gaat steeds verder waardoor er steeds meer mogelijkheden ontstaan voor meervoudig ruimtegebruik op daken (op het noorden), op muren, geïntegreerd in ruiten, op wegen enzovoorts. Het is daarom goed al bij het toelaten na te denken over hoe de sanering wordt veiliggesteld.

Vanwege dit tijdelijke karakter van zelfstandige opstellingen voor zonne-energie is de ontwikkeling daarom uitsluitend mogelijk met een regeling voor tijdelijk gebruik in het omgevingsplan of de toepassing van een tijdelijke omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit.

Na afloop van de toegelaten termijn van 25 jaar geldt als voorwaarde dat de zonnepanelen en de daarbij behorende voorzieningen worden verwijderd. Batterij-opslag die onderdeel is van het zonnepark of die wordt opgericht ten behoeve van opslag van opgewekte energie van het zonnepark, valt ook onder de verplichting tot verwijdering. Dit betekent dat de situatie van voor de ontwikkeling wordt hersteld, behoudens de maatregelen die waren gericht op het versterken van de landschappelijke kwaliteit. Het is aan de gemeente om te beslissen of de maatregelen gericht op kwaliteitsverbetering landschap na afloop van de termijn gehandhaafd moeten worden.

Het toepassen van een tijdelijke omgevingsvergunning is overigens efficiënt vanuit het terugdringen van bestuurslasten omdat er geen omgevingsplanprocedures doorlopen hoeven te worden bij aanvang of na afloop van het gebruik. De gemeente bepaalt op welk objectief moment de termijn begint te lopen.

Omdat het belangrijk is dat voor eenieder kenbaar is welke tijdelijke mogelijkheden vergund zijn, vragen wij aan gemeenten om dit te registreren via een openbare voorziening die voor iedereen toegankelijk is (Artikel 9.4 Registratieplicht tijdelijke functies en activiteiten), bijvoorbeeld op de gemeentelijke website. Een dergelijk overzicht is ook van belang voor toezicht en handhaving. Het is wenselijk dat de voorziening openbaar is, zodat het voor eenieder duidelijk is wanneer de gunningstermijn is afgelopen. Uiteraard geldt vanuit het vereiste van tijdelijkheid ook dat de gemeente na afloop van de periode toeziet op de sanering van het zonnepark. In een specifiek geval kan dat ook betekenen dat er een nieuw besluit met een tijdelijke termijn wordt gesteld.

Afdeling 5.5 5.1.5 Ontwikkeling van stedelijke functies en mobiliteit

Voor stedelijke functies zijn er twee locaties opgenomen:

1. Stedelijk gebied: gebieden met een stedelijke functie, waar voorzieningen zijn gevestigd en waar toekomstige stedelijke ontwikkeling plaatsvindt
2. Bebouwd gebied: grotere clusters van aaneengesloten bebouwing in het landelijk gebied, zoals cluster vanaf 50 woningen of meerdere bedrijfspercelen of een bovenregionale recreatievoorziening.

Er is een basisregeling geformuleerd voor een duurzame stedelijke ontwikkeling. Uitgangspunt daarbij is dat eerst de mogelijkheden in Stedelijk gebied worden benut of de mogelijkheden in leegkomend of leegstaand erfgoed elders in de gemeente. Als daarbinnen vanuit kwalitatieve- of kwantitatieve overwegingen geen ruimte beschikbaar is, kan een afweging worden gemaakt voor nieuw ruimtebeslag. De gemeente weegt met behulp van de basisprincipes in Paragraaf 5.1.2 de locatie af waar een nieuwe stedelijke ontwikkeling het beste gerealiseerd kan worden.

Binnen bebouwd gebied is enige verdichting mogelijk, maar is in principe geen stedelijke ontwikkeling gewenst tenzij deze locatie als meest geschikt naar voren komt.

Vanuit de vraag naar collectieve woonvormen is voorts een regeling opgenomen die de ontwikkeling van collectieve woonvormen op bestaande bouwpercelen in het landelijk gebied mogelijk maakt. In het geval dat een initiatief geen gebruik wil maken van een bestaand bouwperceel, kan overwogen worden toepassing te geven aan Artikel 5.14 Maatwerk met als doel omgevingskwaliteit.

Bij stedelijke ontwikkelingen is de relatie gelegd met de afspraken die in het regionaal overleg zijn gemaakt.

Artikel 5.55 Duurzame stedelijke ontwikkeling

Noord-Brabant heeft de ambitie tot de top van Europese kennis- en innovatie regio's te blijven behoren. Een aantrekkelijk leef-, woon- en vestigingsklimaat is hiervoor een essentiële voorwaarde. Dit zorgt ervoor dat bedrijven de weg naar Brabant weten te vinden, werknemers hier prettig wonen en innovaties sneller plaatsvinden. Daarom streven wij naar duurzame verstedelijking. Om te verduidelijken welke aspecten daarbij een rol spelen, zijn in het tweede lid een aantal aspecten benoemd die daarbij om aandacht vragen. Gebaseerd op de Brabantse omgevingsvisie en de daarop gebaseerde beleidskaders wordt aandacht gevraagd voor de opgaven vanuit omgevingskwaliteit en een veilige, gezonde leefomgeving, energietransitie, klimaatadaptatie, de ontwikkeling naar een circulaire economie en duurzame mobiliteit. Want een duurzame stedelijke ontwikkeling met een slimme inrichting draagt bij aan verschillende opgaven én het zorgvuldig omgaan met de beschikbare ruimte.

Daarom worden deze aspecten specifiek benoemd in de regeling voor duurzame verstedelijking, zodat die van begin af aan bij de ontwikkeling van een plan betrokken worden. Idealiter worden aspecten daarbij in samenhang met elkaar afgewogen. Door bij de inrichting van een stedelijke ontwikkeling rekening te houden met een goede groen-blauwe inrichting en directe verbindingen naar voorzieningen voor voetgangers en fietsers, wordt een bijdrage geleverd aan biodiversiteit, klimaatadaptatie en het verminderen van hittestress. De aanleg van parken draagt ook bij aan beweging en sociale verbondenheid. Met rechtstreekse fietsverbindingen zijn voorzieningen goed bereikbaar, wordt autoverkeer voor kleine afstanden beperkt waardoor de lucht schoner wordt en wordt beweging gestimuleerd.

Voor een goede ruimtelijke inrichting die bijdraagt aan klimaatadaptatie hanteren wij de landelijke maatlat groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving. Deze maatlat is opgesteld voor nieuwbouw(lo-caties), maar is (deels) ook toepasbaar op het treffen van klimaatadaptieve maatregelen bij ontwikkelingen in bestaand stedelijk gebied. Wij verwachten van gemeenten dat zij bij het rekening houden met klimaatverandering, zoals opgenomen in artikel 5.55, tweede lid onder d, toepassing geven aan de maatlat en de daarin opgenomen maatregelen of minimaal vergelijkbare maatregelen treffen.

Vanuit een circulaire economie wordt aandacht gevraagd voor industrieel en demontabel bouwen met biobased materiaal. Industriële bouw draagt bij aan het verminderen van emissies en demontabel bouwen zorgt voor zorgvuldige omgang van grondstoffen en materialen. Bij de invulling van de voorwaarde voor duurzame en circulaire bouw, als bedoeld in het tweede lid onder f., hanteren wij als uitgangspunt Het Nieuwe Normaal, waarin gemeenten en sector gezamenlijke uitgangspunten hebben geformuleerd.

Een duurzame stedelijke ontwikkeling houdt ook rekening met duurzame mobiliteit. Om meer kennis over het integreren van mobiliteit en gebiedsontwikkeling te ontwikkelen, werkt de provincie samen met gemeenten en regio's aan een handreiking mobiliteit & gebiedsontwikkeling. Deze handreiking help bij het maken van goed doordachte mobiliteitsplannen. Meer informatie daarover is te vinden op de site van de provincie.

Als hulpmiddel bij het natuurinclusief vormgeven van plannen kan gebruik gemaakt worden van de storyboard natuurinclusieve verstedelijking.

Kortom: een duurzame stedelijke ontwikkeling met een slimme inrichting draagt bij aan verschillende opgaven én het zorgvuldig omgaan met de beschikbare ruimte.

Zorgvuldig ruimtegebruik

Zorgvuldig ruimtegebruik

Zorgvuldig ruimtegebruik is als basisprincipe opgenomen vanuit de zorg voor een goede omgevingskwaliteit, is zorgvuldig en meervoudig ruimtegebruik uitgangspunt. Dat betekent dat een stedelijke ontwikkeling voor wonen, werken of voorzieningen in beginsel plaatsvindt binnen Stedelijk gebied en dat de ruimte binnen Stedelijk gebied zo goed als mogelijk wordt benut. Door de stedelijke ruimte meervoudig te benutten, kan nieuw ruimtebeslag worden beperkt. Denk aan intensiveren van wonen boven winkels, ondergronds parkeren, dienstverlenende functies in de plint van woonbebouwing. Meervoudig ruimtegebruik draagt daardoor ook bij aan functiemenging wat de leefbaarheid van stedelijk gebied versterkt. Bij zorgvuldig ruimtegebruik past ook dat er wordt gekeken naar eventuele hergebruiksmogelijkheden van leegstaand of leegkomend erfgoed, zoals industriële complexen, kloosters, verzorgingshuizen et cetera. Vanuit de ladder voor verstedelijking die in het besluit ruimtelijke ordening is opgenomen gelden dienaangaande ook voorwaarden.

Regionaal overleg

Omdat de stedelijke ontwikkeling van wonen, werken en voorzieningen ook bovengemeentelijke gevolgen kan hebben, worden hierover binnen het regionale overleg afspraken gemaakt. Het is belangrijk dat stedelijke ontwikkelingen op een juist niveau zijn afgestemd met andere initiatieven zowel vanuit kwantiteit als vanuit kwaliteit. In dit artikel wordt de koppeling met die afspraken gelegd, waardoor deze doorwerking krijgen bij de ontwikkeling van plannen.

Regionaal overleg

Onderbouwing

Onderbouwing

De onderbouwing van een plan is maatwerk.

Bij *woningbouw* zijn omvang en ligging van de ontwikkeling belangrijke punten. De bouw van een enkele woning heeft andere gevolgen dan een grote herstructurerings- of inbreidingslocatie langs het spoor of drukke wegen. Bij woningbouw zijn omvang en ligging van de ontwikkeling belangrijke punten. Maar ook hoe met de inrichting gezondheid bevordert kan worden, bijvoorbeeld door een snelle fietsverbinding met voorzieningen of doordat een groene omgeving uitnodigt tot bewegen en ontmoeten.

Omdat de stedelijke ontwikkeling van wonen, werken en voorzieningen ook bovengemeentelijke gevolgen kan hebben, worden hierover binnen het regionale overleg afspraken gemaakt. Het is belangrijk dat stedelijke ontwikkelingen op een juist niveau zijn afgestemd met andere initiatieven zowel vanuit kwantiteit als vanuit kwaliteit. In dit artikel wordt de koppeling met die afspraken gelegd, waardoor deze doorwerking krijgen bij de ontwikkeling van plannen.

De *ontwikkeling van bedrijventerrein* is belangrijk om ruimte te bieden aan bedrijven die vanwege hun bedrijfsvoering effect hebben op hun omgeving en daardoor overlast kunnen geven op hindergevoelige functies als wonen of zorgfuncties. Een bestemmingsplan moet inzicht bieden in de effecten op de omgeving maar zorgt ook dat een bedrijventerrein deze opvangfunctie blijvend kan vervullen.

Vanuit zorgvuldig ruimtegebruik is het belangrijk dat een deel van de behoefte aan nieuwe bedrijventerreinen en kantorenlocaties wordt gerealiseerd door verouderde locaties te herstructureren en de ruimte op bestaande locaties beter te benutten. Voorbeelden van mogelijkheden om ruimte intensiever en meervoudig te gebruiken zijn bijvoorbeeld de aanleg van ondergrondse of inpandige parkeervoorzieningen, het meer in de hoogte bouwen, het terugdringen van restruimte en gezamenlijk parkmanagement.

Onderdeel van zorgvuldig ruimtegebruik betreft ook:

- Het opnemen van een bij het terrein passende kavelomvang: in geval van locaties in Landelijk gebied is het niet gewenst dat 1 of 2 bedrijven alle capaciteit opgebruiken. De bedrijventerreinen bij kernen in landelijk gebied zijn juist bedoeld voor de kleinere en middelzware bedrijven die bijdragen aan de vitaliteit van die kernen. Voor grote(re) bedrijven zijn ook in de landelijke regio's regionale terreinen beschikbaar.
- Oneigenlijk gebruik van bedrijventerreinen door functies als wonen of detailhandel wordt beperkt. Vanuit provinciaal belang is het nodig dat er op de (middel) zware bedrijventerreinen ruimte is en blijft voor zwaardere bedrijvigheid met een zogenaamd NIMBY-profiel (Not In My Backyard), zoals afvalverwerkende bedrijven, mestbewerkingsinitiatieven en overige bedrijven die overlast naar hun omgeving (kunnen) geven. Door hindergevoelige functies verspreid op een terrein toe te laten, ontstaan er beperkingen voor die functies.

Het is belangrijk dat gemeenten passende kaders in het bestemmingsplan opnemen die zorgvuldig ruimtegebruik bevorderen.

Artikel 5.56 Afwijkende regels stedelijke ontwikkeling

Als er vanuit kwaliteit of kwantiteit in Stedelijk gebied onvoldoende ruimte aanwezig is, dan bestaat er de mogelijkheid dat een stedelijke ontwikkeling binnen de locatie Landelijk gebied wordt gerealiseerd. Als er nieuw ruimtebeslag nodig is, wordt met toepassing van de basisprincipes uit Paragraaf 5.1.2 Basisprincipes voor een evenwichtige toedeling van functies gekeken naar welk gebied daarvoor in aanmerking komt en onder welke voorwaarden.

Bij de afweging van nieuwe stedelijke ontwikkellocaties is vanuit voorzorg en klimaatrobuust ontwikkelen een goede toepassing van de lagenbenadering en het principe van water en bodem sturend essentieel. Als hulpmiddel bij de afweging welke gebieden vanuit het water en bodemsysteem geschikt zijn voor verstedelijking hebben overheden gezamenlijk de watersignaleringskaart ontwikkeld. Daarbij is tevens afgesproken dat overheden die kaart gebruiken bij de afweging van stedelijke ontwikkeling buiten bestaande stedelijke gebieden op lokaal of op regionaal schaalniveau (afhankelijk van de omvang van de ontwikkeling). De vier verschillende kleuren in de kaart (zwart, groen, oranje en rood) tonen de mate van geschiktheid voor nieuwe stedelijke woon- en werkmilieus, bekeken vanuit het watersysteem en klimaatverandering.

Vanuit het stelsel van de Omgevingswet maken gemeenten de afweging voor nieuwe verstedelijkingslocaties in principe in hun omgevingsvisie of omgevingsprogramma en via regionale afspraken.

Het omgevingsplan is gezien vanuit het cyclisch werken van de Omgevingswet alleen het instrument dat de uitvoering mogelijk maakt. Wij verwachten dat gemeenten in de onderbouwing van het besluit tot vaststelling van het omgevingsplan inzicht geven in de afweging conform de instructieregels en basisprincipes uit Paragraaf 5.1.2.

Rekening houden met de waarden in een gebied, zoals bijvoorbeeld cultuurhistorische waarden of groenblauwe waarden, kan ook betekenen dat een stedelijke ontwikkeling alleen mogelijk is als er extra inspanningen worden gedaan voor inpassing van die waarden of versterking van die waarden. Als voor een locatie waarden zijn geïdentificeerd in deze verordening geldt dat de stedelijke ontwikkeling rekening houdt met de opgenomen regels en dat de stedelijke ontwikkeling plaatsvindt in samenhang en in evenredigheid met een groene en blauwe landschapsontwikkeling binnen het gebied of de naaste omgeving. De rode ontwikkeling vindt dus in een evenredige verhouding met de ontwikkeling van de aanwezige cultuurhistorische waarden of landschapskwaliteiten plaats. In deze gebieden is een intensieve verstedelijking vanuit de zorgplicht voor omgevingskwaliteit in het algemeen niet passend. Het is gewenst dat over een concrete invulling tijdig overleg met de provincie wordt gevoerd.

Er is volgens vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak sprake van een stedelijke ontwikkeling bij 12 woningen of meer. Soms zijn er plannen met een kleinere omvang die worden ontwikkeld aan de rand van stedelijk gebied vanuit de afronding van een stedelijke samenhangende structuur en ingegeven vanuit de taak die de gemeente heeft om te voorzien in voldoende woningen om in de woningbouwbehoefte te voorzien. Dergelijke plannen die vanuit het woningbouwprogramma worden ontwikkeld en die zijn afgewogen in de gemeentelijke woningbouwvisie of omgevingsvisie, kunnen bij gebleken noodzaak ook in landelijk gebied gerealiseerd worden. Daarom is daarvoor in het tweede lid een regeling opgenomen.

Artikel 5.56a Grootschalige logistiek

Eerste lid

Dit lid bevat een instructieregel in aanvulling op artikelen 5.55 en 5.56 waarin de basis voor stedelijke ontwikkelingen is opgenomen. Vanuit het beleid geldt dat voor grootschalige logistiek een selectief clusteringsbeleid wordt gevoerd. Hierover worden in regionaal verband afspraken gemaakt. Een omgevingsplan moet altijd passen binnen de gemaakte regionale afspraken. Daarnaast geldt in aanvulling op de algemene bepalingen voor stedelijke ontwikkeling, dat een omgevingsplan, die de ontwikkeling van grootschalige logistiek mogelijk maakt, bepalingen bevat dat die ontwikkeling aantoonbare regionale meerwaarde heeft.

Tweede lid

Het tweede lid bevat de instructieregel voor omgevingsplannen om de ontwikkeling van grootschalige logistiek binnen Beperking grootschalige logistiek te verbieden. Dit verbod omvat zowel nieuwvestiging, vestiging als uitbreiding van grootschalige logistiek. Van belang te melden is dat het begrip uitbreiding ingevolge de begripsbepaling in de Omgevingsverordening altijd de uitbreiding van een bedrijfsperceel/functieaanduiding betreft.

Derde en vierde lid

Het derde lid bevat de mogelijkheid om onder voorwaarden een uitzondering te maken op het verbod tot uitbreiding van bestaande grootschalige logistiek. Hierbij speelt altijd eerst de afweging of intensivering van het in gebruik zijnde perceel kan voorzien in de behoefte. Intensivering van bestaande bebouwing of gebruik van het bouwperceel is bijvoorbeeld mogelijk door meervoudig ruimtegebruik en verticale bouw.

Als dat niet mogelijk blijkt, biedt de regeling afwegingsruimte aan gemeenten om in een concreet geval een redelijke uitbreiding mogelijk te maken. Wat redelijk is, verschilt per situatie en is afhankelijk van verschillende factoren, zoals voorgeschiedenis, het effect op omliggende functies en waarden waaronder landschap en mobiliteit, regionale meerwaarde, behoefte, noodzaak voor de bedrijfsvoering etc. Gelet op het gezamenlijk met gemeenten en regio's ontwikkelde selectieve clusteringsbeleid wordt de ontwikkeling in regionaal overleg afgestemd of past die binnen reeds gemaakte regionale afspraken. De regionale meerwaarde van een bedrijf wordt daarbij betrokken.

In het vierde lid is een uitzondering opgenomen voor het geval een ontwikkeling voor nieuwe grootschalige logistiek wenselijk wordt geacht. Als een gemeente de nieuwe ontwikkeling van grootschalige logistiek binnen de locatie Beperking grootschalige logistiek wenselijk vindt, is voor

die ontwikkeling specifieke regionale afstemming vereist op de Ontwikkeldagen voor de 4 Brabantse regio's. De voorwaarde dat er buiten Beperking grootschalige logistiek geen geschikte alternatieve locatie beschikbaar is, betekent dat inzichtelijk gemaakt moet worden waarom op de locaties in de betreffende regio waar wel grootschalige logistiek is toegestaan, geen mogelijkheid is voor vestiging van de concrete ontwikkeling. Financiële overwegingen bepalen niet direct of een locatie geschikt is, tenzij ze bepalend zijn voor de uitvoerbaarheid.

Voorts geldt voor beide uitzonderingen dat ook de instructieregels uit paragraaf 5.1.2 Principes voor een evenwichtige toedeling van functies en artikel 5.55 en 5.56 onverkort van toepassing zijn. Dat betekent dat er bij dergelijke ontwikkelingen een afweging wordt gemaakt dat de ontwikkeling vanuit de lagenbenadering inpasbaar is en dat wordt gezien op welke wijze de ontwikkeling bijdraagt aan de zorgvuldig (inclusief meervoudig) ruimtegebruik en de doelen vanuit klimaat, energie, duurzame mobiliteit, circulariteit en omgevingskwaliteit.

De uitzonderingsregeling is bedoeld voor incidentele ontwikkelingen op of aansluitend op bestaande bedrijventerreinen. In het geval dat vanuit behoefte en noodzaak (en na regionaal overleg) de ontwikkeling van een nieuw terrein voor grootschalige logistiek gewenst is, is een wijziging van de begrenzing van de locatie Beperking grootschalige logistiek nodig. Daarvoor moet een wijzigingsprocedure van de Omgevingsverordening worden doorlopen.

Om de werking van de eerder in de verordening opgenomen rechtstreeks werkende regels voort te zetten, zijn voorbeschermingsregels vastgesteld die in het tijdelijke regelingdeel van het gemeentelijke omgevingsplan zijn geplaatst. Als een omgevingsplan is vastgesteld conform de opgenomen instructieregels, vervallen de voorbeschermingsregels van rechtswege.

Artikel 5.57 Maatwerk in Bebouwd gebied

De locatie Bebouwd gebied is nieuw in de Omgevingsverordening. Dit zijn gebieden die in het Landelijk gebied liggen en waar al een grote hoeveelheid bebouwing aanwezig is. Sommige van deze gebieden werden in het verleden ook wel aangeduid als integratie stad-landgebied. Een reden om een uitloper van Stedelijk gebied op te nemen als Bebouwd gebied kan liggen in de afweging dat daardoor nog ontwikkelingsruimte wordt geboden aan veehouderijen die in het gebied gevestigd zijn. Binnen Stedelijk gebied, waar de keuze is gemaakt voor stedelijke ontwikkelingen, is de ontwikkeling van veehouderijen niet gewenst.

Binnen Bebouwd gebied is vanuit provinciaal belang en rekening houdend met aanwezige kwaliteiten en de omgeving, verdichting mogelijk. Het gaat dan in de meeste gevallen niet om grootschalige stedelijke ontwikkelingen. Hoofddregel is dat die plaatsvinden in of aansluitend op Stedelijk gebied.

Bebouwd gebied is een specifieke locatie die samen kan gaan met andere locaties, zoals het Natuur Netwerk Brabant of andere gebieden met een waarde-aanduiding. Bij het mogelijk maken van ontwikkelingen binnen Bebouwd gebied geldt uiteraard dat rekening gehouden wordt met de aanwezige waarden.

Dit artikel betreft een maatwerkregeling gericht op versterken van omgevingskwaliteit in en om gebieden waar al in bepaalde mate stedelijke functies aanwezig zijn. Gemeenten geven in een ontwikkelingsvisie aan welke omgevingskwaliteit zij willen bereiken en welke bouw- en gebruiksactiviteiten gelet daarop passend zijn in het gebied. Zij ontwikkelen hiervoor rood-voor-groen beleid. Het versterken van omgevingskwaliteit is daarbij mogelijk doordat de initiatiefnemer van de rode ontwikkeling de kwaliteitsverbetering fysiek in of rondom het gebied te realiseert of door te werken met een fonds voor kwaliteitsverbetering. Als een gemeente werkt met een fonds is het nodig dat de kwaliteitsverbetering in het gebied gelabeld wordt aan de rode ontwikkeling en dat die binnen een redelijke periode wordt gerealiseerd, bijvoorbeeld door de sloop van leegstaand vastgoed.

In het rood-voor-groen beleid legt de gemeente de omvang van de fysieke tegenprestatie vast en welke maatregelen daarvoor ingezet kunnen worden. Om een zo gelijk mogelijk speelveld te scheppen, verwacht de provincie dat aansluiting wordt gezocht bij al bestaand beleid, zoals de regeling Kwaliteitsverbetering landschap en de Maatwerkregeling Omgevingskwaliteit met bijbehorende beleidsregel. Het is immers niet wenselijk als er grote ongelijkheid ontstaat tussen de mogelijkheden binnen bebouwd gebied en overige locaties in het landelijk gebied. In alle gevallen vereist de toepassing van de regeling een investering in omgevingskwaliteit. De fysieke tegenprestatie in het versterken van omgevingskwaliteit moet ook juridisch geborgd worden. Voor een toelichting wat onder juridische borging wordt verstaan, wordt verwezen naar Artikel 5.14.

Om een eenduidige werkwijze van deze regeling binnen de provincie te bevorderen, waarbij er natuurlijk wel verschillen mogelijk zijn vanuit een gebiedsgerichte aanpak, is een voorwaarde opgenomen dat bij de planontwikkeling deskundigen op het gebied van omgevingskwaliteit, waaronder ook een provinciaal medewerker, worden betrokken.

Bebouwd gebied kan ook op een gebied gelegd worden om een bepaalde ontwikkeling mogelijk te maken. Als daarbij sprake is van een stedelijke ontwikkeling bevat het tweede lid een regeling. In zo'n geval is de afweging in Artikel 5.56 van overeenkomstige toepassing (waaronder de afweging van zorgvuldig ruimtegebruik). Ook bij een reguliere stedelijke ontwikkeling van een nieuwe woonwijk, kan het gelet op omliggende gebiedswaarden wenselijk zijn een aanduiding Bebouwd gebied op te nemen, bijvoorbeeld om een bepaalde rood-groenverhouding te borgen. Tot slot vragen wij aandacht voor jurisprudentie van de Afdeling; een salami-tactiek waarbij telkens losse ontwikkelingen in procedure worden gebracht, die net onder de grens van een stedelijke ontwikkeling blijven, is niet mogelijk. Wij verwachten op basis van een gebiedsvisie of omgevingsplan duidelijkheid over welke ontwikkelingen vanuit een passende rood-groenverhouding of vanuit inpassing in de omgeving aanvaardbaar zijn.

De tegenprestatie in het versterken van omgevingskwaliteit is in zo'n geval maatwerk en afhankelijk van de ontwikkeling.

Bebouwd gebied kan in een voorkomend geval dus op basis van een concrete ontwikkeling voor het gebied worden opgenomen. Daarvoor is een wijziging van de Omgevingsverordening nodig. Het is gewenst dat voorafgaand aan een verzoek overleg plaatsvindt met medewerkers van de provincie. Voor het opnemen als Bebouwd gebied gelden een aantal uitgangspunten:

- het gaat (na realisatie van de ontwikkeling) om een groot aaneengesloten cluster van bebouwing met overwegend stedelijke functies;
- in beginsel is geen (verdere) stedelijke ontwikkeling voorzien in of aansluitend op het gebied (zie ECLI:NL:RVS:2017:1724);
- er is (na realisatie van de ontwikkeling) sprake van een menging van functies of een rood-groenverhouding waardoor een aanduiding Stedelijk gebied geen recht doet aan de situatie of belemmerend werkt voor de ontwikkeling van de aanwezige functies.

Artikel 5.58 Maatwerk voor collectieve woonvormen

Algemeen

Brabant kent de komende jaren een grote woningbouwopgave. Belangrijk daarbij is dat er niet alleen voldoende woningen worden gebouwd maar ook dat in kwalitatieve zin de juiste woningen worden gebouwd, aansluitend op de actuele vraag en inspeliend op veranderingen in die vraag en aanbod vanwege demografische en sociaal- maatschappelijke trends. De belangrijkste trends die van invloed zijn op de kwalitatieve vraag zijn:

- het toenemend aantal alleenstaanden;
- de wens van een grote variëteit aan 'woonconsumenten' om minder individueel en meer samen te wonen en te leven, vaak vormgegeven via collectieve zelfbouw (cpo);
- de sterke vergrijzing die zich uit in een toenemend aantal (alleenstaande) ouderen, die met het vorderen van de leeftijd een grotere behoefte hebben aan aandacht, hulp, begeleiding en/of zorg (veelal ook in deze volgorde), en gebaat zijn bij wonen in een meer collectieve setting;
- de voortgaande vestiging van buitenlandse (arbeids)migranten.

De vraag naar collectief wonen kan gezien worden als een antwoord op ontwikkelingen in de samenleving, waarbij de 'nadelen' van individualisering een reactie oproepen om weer meer samen het wonen en leven te organiseren. Maar ook om samen 'oplossingen' te vinden voor maatschappelijke vraagstukken als duurzaamheid (energie, klimaat, ecologie), zorg of eenzaamheid. Het overgrote deel van de vraag naar collectieve woonvormen wordt ontwikkeld in of aansluitend op Stedelijk gebied. Een deel van de vraag naar collectief wonen richt zich op het buitengebied, waarbij het vaak de wens is om meerdere functies te combineren, zoals wonen met zorg, natuurbeheer, natuurontwikkeling, kleinschalige landbouw en/of recreatie. Om in dat deel van de vraag te voorzien is een maatwerkregeling in dit artikel opgenomen die het mogelijk maakt dat binnen een bestaand bouwperceel wordt voorzien in een collectieve woonvorm.

In toenemende mate zijn er ook initiatieven vanuit het zogenaamde 'meergeneratiewonen'. Hierbij wonen ouders en kinderen tijdelijk, gedurende een periode die beide tot nut is, bij elkaar. Dit is in beginsel een tijdelijke behoefte waarin voorzien kan worden binnen de reeds bestaande woonfunctie of via een tijdelijke omgevingsvergunning. Bij meergeneratiewonen waarbij ouders en kinderen bij elkaar willen wonen, is er geen sprake van een collectieve woonvorm. Dat kan anders liggen als

aan de voorwaarden uit de regeling wordt voldaan en er dus een specifiek woonconcept onder ligt. De Omgevingswet biedt ruimte om in dit soort situaties met een tijdelijke toestemming te werken.

Collectieve woonvormen

Onder collectieve woonvormen wordt verstaan:

- geclusterde woonvormen (o.a. voor ouderen)
- collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO) met meerwaarde
- begeleid wonen en 'wonen met aandacht'.

Deze woonvormen worden voor een groot deel vanuit de maatschappij opgepakt en in ontwikkeling gebracht. De woonvormen worden ontwikkeld vanuit een specifiek concept, bijvoorbeeld het versterken van sociale innovatie zodat mensen langer zelfstandig kunnen blijven wonen of met aandacht voor zorgcomponenten of vanuit specifieke duurzaamheidsdoelen.

Algemene voorwaarde bij bovenstaande woonvormen is dat de ontwikkeling in het Landelijk gebied past en dat de ontwikkeling bijdraagt aan het versterken van de omgevingskwaliteit. Om een eenduidige werkwijze van deze regeling binnen de provincie te bevorderen, waarbij er natuurlijk wel verschillen bestaan vanuit een gebiedsgerichte aanpak, is een voorwaarde opgenomen dat bij de planontwikkeling ook een provinciaal medewerker, gespecialiseerd in omgevingskwaliteit wordt betrokken.

Omdat het vaak gaat om kwetsbaardere doelgroepen is de afstand tot zorg en andere voorzieningen ook een belangrijk afwegingscriterium. Het is daarom belangrijk om aan de voorkant een afweging te maken in welke gebieden de ontwikkeling van collectieve woonvormen, mede gelet op omliggende functies en waarden, een plek kunnen krijgen.

Ook de afweging naar de toekomst toe is van belang: is de ontwikkeling naar de toekomst toe volhoudbaar? Kan het concept juridisch geborgd worden? Dit vraagt een afweging naar de economische volhoudbaarheid maar ook of de behoefte ook op langere termijn duurzaam aanwezig is.

De ontwikkeling van dit soort woonvormen is goed mogelijk op daarvoor geschikte vrijkomende locaties passend binnen de ontwikkelingsrichting van een gebied.

Artikel 5.59 Maatwerk voor stedelijke functies in kernrandzones

Tuincentra

De vestiging op een bestaand bouwperceel of uitbreiding van een tuincentrum is onder voorwaarden mogelijk in een kernrandzone. Het gaat hier om een specifieke vorm van detailhandel. Door de aard en omvang van het ruimtebeslag is hiervoor vaak geen plaats beschikbaar binnen stedelijk gebied of binnen een gebied waar verstedelijking afweegbaar is. In de praktijk zijn tuincentra daarom vaak gelegen in de kernrandzone. Als er geen ruimte bestaat op een bestaand bouwperceel is de vestiging ook buiten bestaand ruimtebeslag mogelijk. Dan geldt wel als voorwaarde dat er elders een gelijkwaardige oppervlakte aan bebouwing en gebruiksruimte feitelijk en juridisch is gesaneerd. Deze voorwaarde is gesteld om de steeds van het landelijk gebied tegen te gaan. Gebruiksruimte omvat daarbij ook de onbebouwde percelen waar de gebruiksactiviteit werd uitgeoefend.

Nieuwvestiging kleinschalige voorzieningen

In de praktijk blijkt dat er behoefte bestaat aan een mogelijkheid voor nieuwvestiging van kleinschalige voorzieningen in kernrandzones of daarmee qua ligging en functie gelijk te stellen gebieden. Dit soort kleinschalige voorzieningen is vaak gerelateerd aan een stedelijke omgeving, zoals sportvelden, volkstuinten, schuilhutten etc.

Voorwaarde is dat deze voorzieningen gepaard gaan met beperkte bebouwing en dat de publiek aantrekkende werking beperkt is. Daarom zijn -al dan niet verenigingsgebonden- horeca-activiteiten (alcoholische drankverstreking en fast-service e.d.) ongewenst.

Om te voorkomen dat er ingevolge deze verordening een bestaand bouwperceel ontstaat waar vestiging van andere functies mogelijk wordt, geldt als maximale oppervlakte van de bebouwing

90 m². Een omgevingsplan borgt dat de omvang van de bebouwing, inclusief het toelaten van vergunningvrije bouwwerken, daarvoor beperkt blijft.

Schuilhutten zijn soms gewenst in verband met het hobbymatig houden van paarden. Binnen een toegekende woonbestemming is het niet altijd mogelijk hiervoor een voorziening te treffen. Het gaat nadrukkelijk niet om voorzieningen ten behoeve van een agrarisch bedrijf. Voor gebouwen en bouwwerken ten behoeve van een agrarisch bedrijf geldt dat daarvoor ruimte aanwezig is binnen het toegekende bouwperceel en dat alle voorzieningen voor het agrarisch bedrijf ook binnen dat bouwperceel geconcentreerd worden.

Bij het oprichten van nieuwe bebouwing is om de steeds verdergaande verstening van het landelijk gebied tegen te gaan, als voorwaarde gesteld dat elders een gelijkwaardige oppervlakte aan bebouwing feitelijk en juridisch is gesaneerd.

Afwijkende regels lawaaisport

De provincie streeft naar de opheffing van illegaal gevestigde lawaaisportterreinen in het Landelijk gebied. Vanwege de grote impact die lawaaisportterreinen hebben op de omgeving wordt de nieuwe ontwikkeling van dit soort terreinen beperkt. Als de vestiging plaatsvindt direct aansluitend op een bedrijventerrein kan hierop een uitzondering worden gemaakt als hierdoor het functioneren van het bedrijventerrein niet wordt belemmerd.

Bij het oprichten van nieuwe bebouwing is om de steeds verdergaande verstening van het landelijk gebied tegen te gaan, als voorwaarde gesteld dat elders een gelijkwaardige oppervlakte aan bebouwing feitelijk en juridisch is gesaneerd.

Artikel 5.60 Verkeersdoeleinden

Dit artikel bevat randvoorwaarden voor de aanleg of wijziging van een gemeentelijke of provinciale weg. Deze regels zijn met name gericht op een goede onderbouwing van de ontwikkeling. De weg omvat ook de aan de weg gerelateerde voorzieningen en de bij de weg behorende kunstwerken. Vanuit zorgvuldig ruimtegebruik wordt een onderbouwing van de noodzaak van een dergelijke voorziening gevraagd.

Voor provinciale wegen geldt daarbij het volgende. De aanleg of wijziging van een provinciale weg kan planologisch via een projectbesluit of – op verzoek van de provincie – in een (gemeentelijk) omgevingsplan worden vastgelegd. Als de weg via het omgevingsplan wordt gekozen, levert de provincie de daarvoor benodigde informatie.

Bij de aanleg van een weg is het belangrijk om relevante mitigerende maatregelen te treffen om negatieve effecten op gezondheid, natuur en soorten te voorkomen. Hiervoor bevat het omgevingsplan een onderbouwing van de effecten van de weg op zijn omgeving. Het gaat daarbij onder andere op de effecten op een goede en veilige leefomgeving maar ook om effecten op aanwezige waarden. Om negatieve effecten te voorkomen of te beperken, worden mitigerende maatregelen onderzocht en -voor zover nodig- in het omgevingsplan geborgd.

Om de leefbaarheid in steden te verbeteren, ontwikkelen steeds meer gemeenten centrale parkeervoorzieningen aan de rand of net buiten de stad. De randvoorwaarden gelden overeenkomstig op een dergelijke ontwikkeling. Met name de onmogelijkheid van de realisering van een dergelijke voorziening binnen stedelijk gebied vraagt daarbij specifieke aandacht.

Afdeling 5.6 5.1.6 Vitaal platteland

In deze afdeling zijn de ontwikkelingsmogelijkheden geschetst voor het Landelijk gebied.

Ontwikkelingsrichting

In diverse artikelen wordt een verbinding gelegd over het inpasbaar zijn van een ontwikkeling binnen de gewenste ontwikkelingsrichting van het gebied, zoals opgenomen in artikel 5.12.

Om deze afweging te kunnen maken, is het nodig dat een gemeente beleid uitwerkt waarin een ontwikkelingsrichting voor de verschillende typen gebied is opgenomen. Dat voorkomt ad hoc besluiten en biedt duidelijkheid naar zowel initiatiefnemers als omwonenden. Voor zover zo'n ontwikkelingsrichting al niet is opgenomen in bestaande plannen of daaruit afgeleid kan worden, kan zo'n ontwikkelingsrichting redelijk snel en eenvoudig samen met betrokkenen gemaakt worden. Het gaat

om een globale denkrichting welke functies passen in de te onderscheiden gebieden met een globale bepaling van een omvang. Is het gebied gericht op stedelijke functies of juist meer op de beleving van rust en stilte? Of is het gebied juist nog zeer geschikt als agrarisch ontwikkelingsgebied?

Een ontwikkelingsrichting biedt houvast voor initiatiefnemers bij de ontwikkeling van concrete initiatieven en kan ook als basis dienen voor de toepassing van het verlenen van een omgevingsvergunning voor de buitenplanse omgevingsplanactiviteit.

Bij het maken van de ontwikkelingsrichting voor het landelijk gebied van de gemeente gaat het niet alleen over welke functies en activiteiten vanuit een gebiedsgerichte benadering en rekening houdend met andere functies in het gebied passen. Het is ook van belang om de effecten van een ontwikkeling elders bij de totstandkoming te betrekken. Het toelaten van bedrijven in het landelijk gebied heeft niet alleen effect vanuit milieu en mobiliteit op de omgeving maar kan ook leegstand op bedrijven-terreinen tot gevolg hebben. Vanuit het karakter van voorzieningen zijn sommige voorzieningen meer passend in de directe omgeving van steden en dorpen omdat deze zich richten op dagelijkse dienstverlening, zoals sportvoorzieningen, kinderdagverblijven of kleinschalige detailhandel. Dit voorkomt een onnodige belasting van dagelijks bestemmingsverkeer in het landelijk gebied. Voorzieningen die zich meer richten op recreatie lenen zich naar hun aard beter om juist in de nabijheid van fiets- en wandelroutes te vestigen of bij waterrecreatie.

Door de basisprincipes uit artikel 5.7 Zorgplicht voor een goede omgevingskwaliteit consequent te doorlopen, worden diverse aspecten die van belang (kunnen) zijn, inzichtelijk. Waardoor ook aandacht geschonken wordt aan grote opgaven die spelen zoals duurzame energie, klimaatadaptatie en leegstand. Wat is er vanuit die opgaven nodig en hoe passen nieuwe ontwikkelingen daarbij of kunnen ze daaraan een bijdrage leveren?

In de ontwikkelingsrichting wordt ook invulling gegeven aan de verplichtingen die voortvloeien uit artikel 5.11 Kwaliteitsverbetering landschap.

Bestaande bedrijven of ontwikkeling

In de regels binnen deze afdeling wordt onderscheid gemaakt in het bestaande bedrijf en de ontwikkeling van een bedrijf. Ontwikkeling omvat uitbreiding, omschakeling of de vestiging van een bedrijf. Bij ontwikkeling van een bedrijf verwachten we dat een gemeente rekening houdt met omliggende waarden en functies in het gebied om af te wegen of de ontwikkeling aanvaardbaar is.

Paragraaf 5.6.1 5.1.6.1 Veehouderij

Algemeen

Samen met haar partners werkt de provincie al geruime tijd aan de transitie naar zorgvuldige veehouderij. Sinds 2010 (megastallen debat) hebben Provinciale Staten hierover verschillende besluiten genomen die ook hebben geleid tot het vaststellen van regels. Belangrijke dossiers zijn:

- Transitie naar zorgvuldige veehouderij (maart 2014): De kern van het beleid is dat uitbreiding van veehouderijen enkel mogelijk is als het bedrijf voldoet aan specifieke eisen op het gebied van zorgvuldigheid of duurzaamheid. Een belangrijke basis voor dit beleid is gelegd in het zogenoemde 'Brabant-beraad'. In dit beraad hebben ruim 70 betrokkenen vanuit diverse maatschappelijke partners een gezamenlijke lijn afgesproken ten aanzien van het duurzamer maken en vernieuwen van de veehouderij in Brabant.

Om de transitie naar zorgvuldige veehouderij in gang te zetten, hebben provinciale staten in maart 2013 besloten dat zij dit proces willen ondersteunen met regels in de verordening. De vastgestelde denklijn 'Ontwikkelruimte moet je verdienen en is niet onbegrensd' is hiervoor de basis. Dit houdt in dat er alleen nog ontwikkelruimte wordt geboden aan veehouderijen, als daarmee de ontwikkeling naar een zorgvuldige veehouderij in gang wordt gezet. Om de ontwikkeling naar een zorgvuldige veehouderij te bevorderen is een nieuw instrument ontwikkeld, de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (BZV). De BZV objectificeert wanneer een ontwikkeling bijdraagt aan een zorgvuldige veehouderij.

- Versnelling transitie veehouderij (juli 2017): Ondanks de inspanningen die door alle partijen zijn geleverd, zijn er extra stappen nodig om te komen tot een sterke en maatschappelijk gewaardeerde veehouderij in Brabant. Daarom zijn in 2017 aanvullende maatregelen vastgesteld. Dit pakket maatregelen bevatte regels om de uitstoot van ammoniak uit dierenverblijven terug te dringen (Paragraaf 3.8.5), een aanpassing van de Brabantse zorgvuldigheidsscore veehouderij, nieuw mestbeleid (Artikel 5.75 Mestbewerking) en regels die in veedichte gebieden een

verdere regionale concentratie van vee en toenemende leegstand tegengaan door het zogenaamde stalderen (Artikel 5.66 Aanvullende regels stalderen).

Gebaseerd op deze besluiten bevat dit hoofdstuk instructieregels voor de ontwikkeling van veehouderijen. Om de werking van de eerder in de verordening opgenomen rechtstreeks werkende regels voort te zetten, zijn voorbeschermingsregels vastgesteld die in het tijdelijke regelingdeel van het gemeentelijke omgevingsplan zijn geplaatst. Als gemeenten een omgevingsplan hebben vastgesteld conform de in deze afdeling opgenomen instructieregels, wordt het genomen voorbereidingsbesluit ingetrokken waardoor de voorbeschermingsregels binnen die gemeente vervallen.

Artikel 5.61 Tijdelijk verbod geitenhouderij

Dit artikel heeft als doel om vanuit voorzorg de ontwikkeling van geitenhouderijen tegen te gaan.

Uit het rapport Veehouderij en Gezondheid Omwonenden (aanvullende studies, RIVM 2017-0062) blijkt dat er een verhoogde kans op longontsteking is voor mensen die in een straal van 2 kilometer van een geitenhouderij wonen. Het is onbekend waardoor dit verhoogde risico ontstaat zodat vervolgonderzoek nodig is naar de oorzaak van dit risico. De resultaten van dat onderzoek komen pas op termijn beschikbaar.

Het Kabinet geeft in zijn reactie op dit rapport (Kamerbrief van 16 juni 2017, DGAN-DAD / 17078454) aan deze verhoogde ziektedruk zorgelijk te vinden en dat het daarom in de tussentijd van belang is dat het bevoegde gezag, bij het nemen van besluiten op het gebied van ruimtelijke ordening en bij de besluitvorming over vergunningen rekening houdt met deze zorgelijke signalen. De Minister van Infrastructuur en Milieu heeft bij brief van 4 juli 2017, kenmerk IenM/BSK-2017/168269, aangegeven dat provincies en gemeenten op grond van het instrumentarium van de Wet ruimtelijke ordening een moratorium kunnen instellen.

Mede op verzoek van gemeenten en vanwege de noodzaak voor een uniforme aanpak van geitenhouderijen binnen de provincie is daarom een regeling in de verordening opgenomen om de ontwikkeling van geitenhouderijen en met name een uitbreiding van de oppervlakte dierenverblijf tijdelijk tegen te gaan.

Om de werking van de eerder in de verordening opgenomen rechtstreeks werkende regels voort te zetten, zijn voorbeschermingsregels vastgesteld en in het tijdelijke regelingdeel van het omgevingsplan geplaatst.

Artikel 5.62 Veehouderij in Stedelijk gebied

Voor veehouderijen gevestigd binnen stedelijk gebied geldt het zogenaamde 'slot op de muur' en bestaan er geen ontwikkelingsmogelijkheden. Dit betekent dat er geen toename kan plaatsvinden van de oppervlakte van bestaande bouwwerken. De term bouwwerk omvat zowel gebouwen als bouwwerken, geen gebouwen zijnde. Derhalve wordt ook de ontwikkeling van een uitloop bij een dierenverblijf geraakt. Uitbreiding van de oppervlakte van bouwwerken is ook niet toegestaan voor het ontwikkelen van nevenfuncties of een agrarische neventak bij een gemengd bedrijf.

Achterliggende reden voor dit beleid is dat het vanuit redenen van gezondheid en het garanderen van een goed woon- en leefklimaat niet gewenst is dat veehouderijen gevestigd zijn in een overwegende woonomgeving. Doel van het beleid is dat veehouderijen gevestigd in stedelijk gebied gesaneerd worden. Het (blijven) bieden van ontwikkelingsruimte staat haaks op dat doel. Naast een toename van de oppervlakte voor bouwwerken is ook de toename van de oppervlakte dierenverblijf door omzetting van een bestaand gebouw niet mogelijk.

Als een ondernemer een nevenfunctie naast de veehouderij wil opstarten, is dat alleen mogelijk binnen het aanwezige bouwvolume, bijvoorbeeld door bebouwing die eerst ten dienste stond van de veehouderij in te zetten voor de gewenste nevenfunctie. Op die manier is een geleidelijke overgang van veehouderij naar een andere functie mogelijk.

Om de werking van de eerder in de verordening opgenomen rechtstreeks werkende regels voort te zetten, zijn voorbeschermingsregels vastgesteld die in het tijdelijke regelingdeel van het gemeentelijke omgevingsplan zijn geplaatst. Als een omgevingsplan is vastgesteld conform de opgenomen instructieregels, vervallen de voorbeschermingsregels van rechtswege.

Artikel 5.63 Veehouderij in Landelijk gebied

Vanuit het streven naar een sterke en maatschappelijk gewaardeerde veehouderij bevat dit artikel voorwaarden voor de ontwikkeling van een veehouderij. Deze voorwaarden zijn gebaseerd op de denklijn 'Ontwikkelruimte moet je verdienen en is niet onbegrensd'. Deze denklijn behelst drie principes of sporen:

- ontwikkelruimte is alleen mogelijk als dit op bedrijfsniveau bijdraagt aan een verdere verduurzaming door het treffen van (extra) maatregelen;
- de som van het effect van alle bedrijven in een gebied mag de draagkracht van een gebied niet te boven gaan;
- door het bieden van een economisch perspectief aan de landbouw en agrofood door meer toegevoegde waarde van het product, transparantie en nieuwe verdienmodellen.

Zorgvuldige veehouderij

Om ontwikkelruimte te verdienen geldt dat er op bedrijfsniveau sprake is van (een ontwikkeling naar) een zorgvuldige veehouderij. Dit doet een ondernemer door maatregelen te treffen voor zijn veehouderij die deze ontwikkeling ondersteunen. Die maatregelen zijn uitgewerkt in de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (BZV). De BZV stuurt, stimuleert en objectiveert de ontwikkeling naar zorgvuldige veehouderij. Het idee daarbij is dat een ondernemer punten verdient door maatregelen te treffen die de inpasbaarheid van het bedrijf in de omgeving verbeteren. De ondernemer heeft daarbij keuzevrijheid in welke maatregelen het beste passen bij zijn bedrijfsvoering of de wensen van de omgeving. Door de eisen periodiek aan te passen aan de meest moderne inzichten en mogelijkheden, wordt de transitie ondersteund.

Gebiedsnormen

Vanuit de draagkracht van het gebied zijn normen voor geur op gebiedsniveau opgenomen. Deze normen geven invulling aan de grenzen die vanuit gebiedsniveau aan individuele ontwikkelruimte gesteld worden.

De geurnormen zijn opgenomen om ervoor te zorgen dat er op gebiedsniveau, geen nieuwe overbelastingen voor geurhinder ontstaan en om bij te dragen aan een afname van de belasting waar deze cumulatief te hoog is. Door voor het aspect geurhinder onder voorwaarde van een proportionele bijdrage aan de afname van geurhinder ontwikkelingen toe te staan neemt de overbelasting af. Maatregelen op het gebied van geurhinder hebben over het algemeen ook een verlagend effect op emissie van fijnstof.

▮ Hoe de proportionele bijdrage aan de afname van de achtergrondbelasting wordt bepaald, in de situaties waarin deze reeds hoger is dan de daarvoor gegeven normen, is nader uitgewerkt in deze toelichting. Veehouderijen die, bijvoorbeeld door de afstand tot een geurgevoelig gebouw, beperkt bijdragen aan een cumulatieve overbelasting (achtergrond) op dat gebouw worden hierdoor niet beperkt. Gemeenten kunnen hiervoor een zogenaamde afkapwaarde gebruiken.

Als er voor een diercategorie in de Omgevingsregeling en volgens de laatste milieutechnische inzichten geen geschikte geuremissiefactor beschikbaar is, wordt die diercategorie in de berekening van de geurbelasting buiten beschouwing gelaten.

De provincie wil met de regels rondom geur ingrijpen op de hoogte van de toetswaarde voor geur, maar treedt niet in de wijze waarop belastingen van geur op gevoelige en te beschermen gebouwen volgens de bestaande regels en jurisprudentie worden berekend. De regeling biedt beleidsvrijheid aan de gemeente om te bepalen hoe zij invulling geeft aan de juridische uitvoeringsaspecten van de regels, zoals de keuze voor geurgevoelige gebouwen binnen de mogelijkheden die de wet daarvoor biedt. Wij wijzen er daarbij op dat de rechter binnen het ruimtelijk spoor een ruimere interpretatie geeft aan het begrip geurgevoelig object uit de Wet geurhinder en veehouderij. Het is nog niet bekend hoe de rechter hiermee omgaat onder de Omgevingswet. Het is zinvol om die uitleg bij de planvorming te betrekken.

Wat is een substantiële bijdrage en wat is een proportionele afname?

In de praktijk zijn er bij een aanvraag vaak maar enkele veehouderijen die een substantiële bijdrage leveren aan een cumulatieve overbelasting (achtergrondbelasting) op een geurgevoelig gebouw. Dit zijn bijvoorbeeld de veehouderijen die samen ca. 80% of meer van deze geurbelasting veroorzaken. De bedrijven worden geselecteerd op afnemende bijdrage aan de overbelasting. De gemeente beoordeelt of de selectie correct is.

Als de veehouderij waarvoor een vergunning wordt aangevraagd een substantiële bijdrage levert aan de overbelasting, wordt van dit bedrijf gevraagd om minimaal de eigen bijdrage aan de overbelasting te compenseren. Bij de bepaling van deze eigen bijdrage aan de afname van de overbelasting wordt, voor zover aanwezig, rekening gehouden met de bijdrage van de andere substantieel bijdragende veehouderijen (proportioneel). De gevraagde afname is proportioneel in relatie tot de bijdrage van de andere substantieel bijdragende bedrijven.

één keer bijdragen aan de afname

De referentie voor de beoordeling is de vergunde situatie (omgevingsvergunning voor het bouwen) op 21 september 2013. Dit is de datum van inwerkingtreding van het voorbereidingsbesluit zorgvuldige veehouderij. Wanneer alle substantieel bijdragende bedrijven zich, sinds de referentiedatum, een nieuwe vergunning hebben gekregen, wordt de provinciale geurnorm niet meer overschreden. Bij de gemeenten kan de informatie over veehouderijen ten tijde van de referentiesituatie worden opgevraagd. Het door de gemeenten bijgehouden Kernregistratie dierenverblijven is daarbij een hulpmiddel. Met behulp van de referentiesituatie wordt de benodigde bijdrage aan de afname van de geurbelasting van elke veehouderij bepaald. Op deze manier, uitgaand van de vergunning situatie ten tijde van de referentiedatum, hoeft een veehouderij maar één keer zijn bijdrage aan de afname van de overbelasting te leveren.

Als een verhoogde achtergrondbelasting niet binnen afzienbare tijd wordt opgelost, is het wenselijk om dit knelpunt actief op te lossen.

Mogelijke werkwijzen

Hieronder zijn mogelijke werkwijzen (Optie A en B) beschreven om te onderzoeken of wordt voldaan aan de regeling. Er zijn ook andere werkwijzen denkbaar en toelaatbaar. Gemeenten zijn bevoegd gezag en bepalen zelf welke benadering zij kiezen.

a. Optie A: Gemeente brede- of gebiedsgerichte benadering

Gemeenten voldoen aan de vereisten van de regeling als aangetoond wordt dat de eigen geurnormen voorkomen dat nieuwe overschrijdingen van de provinciale gebiedsnorm optreden én dat alle bestaande overschrijdingen worden weggenomen. Een nadere toetsing op geur is dan overbodig.

b. Optie B: Individuele benadering

Bij de individuele benadering wordt door de aanvrager in eerste instantie onderzocht of en waar sprake is van overschrijding(en) van de provinciale gebiedsnormen (binnen en buiten de bebouwingscontour geur, zoals vastgelegd in het Omgevingsplan). Vervolgens wordt nagegaan of de bijdrage van de veehouderij substantieel is op deze overschrijding(en). Als de bijdrage van de veehouderij substantieel is dan wordt tot slot onderzocht welke verlaging nodig is om de bijdrage van de veehouderij aan de overschrijding(en) proportioneel te laten afnemen.

Meerlaags bouwen

Er zijn voorts regels opgenomen gericht op het tegen gaan van etage stallen en meerlaags bouwen. Deze bepaling vindt haar grondslag in het megastallen debat uit 2010. Dit artikel bevat een *gebruiks-bepaling* dat dieren alleen op de grond gehouden mogen worden. Dit betekent dat het niet is toegestaan een verdieping van een gebouw te gebruiken voor het houden van dieren of hokken bovenop elkaar te stapelen. Doordat het houden van dieren is gekoppeld aan 'het houden op de grond', geldt dat er niet meer dieren gehouden mogen worden dan de vigerende regelgeving, waaronder het Besluit houders van dieren, toelaat gebaseerd op de grondoppervlakte waar de dieren worden gehouden.

Het is niet de bedoeling dat deze gebruiksbepaling het oprichten van voorzieningen ten behoeve van dierenwelzijn beperkt. Daarom is expliciet opgenomen dat dergelijke voorzieningen uiteraard opgericht kunnen worden. Het is niet mogelijk om deze voorzieningen vervolgens in te brengen om meer dieren te gaan houden omdat dat strijdig is met de gebruiksbepaling. Met andere woorden: het is mogelijk om dieren meer ruimte te bieden dan in de wet- en regelgeving is voorgeschreven door het aanbrengen van voorzieningen -zoals een plateau- maar het is niet mogelijk deze voorzieningen vervolgens mee te tellen als oppervlakte om meer dieren te houden.

Inpassing in de omgeving

Voor de inpassing van het bedrijf in de omgeving zijn voorwaarden gesteld aan de omvang van de veehouderij, een goede landschappelijke inpassing en wordt specifiek aandacht gevraagd voor een goede omgevingskwaliteit met een veilige en gezonde leefomgeving.

Omgevings dialoog

Nu het houden van een omgevingsdialoog rechtstreeks voortvloeit uit de wet is de voorwaarde van een zorgvuldige dialoog vervallen.

Mestbewerking

Op een bouwperceel voor een veehouderij is mestbewerking mogelijk van ter plaatse geproduceerde mest. De bewerking van ter plaatse geproduceerde mest maakt deel uit van de agrarische bedrijfsvoering. Om hierover geen misverstand te laten bestaan, is dit expliciet in de regels opgenomen. Het beleid gaat er vanuit dat mestbewerking van niet ter plaatse geproduceerde mest (mestbewerking voor derden) plaatsvindt op een daarvoor geschikt middelzwaar tot zwaar bedrijventerrein. Deze liggen in het algemeen bij de middelgrote en grotere gemeenten in Brabant. Op het perceel van veehouderijen is de mestbewerking van elders geproduceerde mest in beginsel niet mogelijk.

Hierop zijn twee uitzonderingen:

- a. voor de mestvergistings van samenwerkende melkrundveehouders tot een maximale capaciteit van 25.000 ton/jaar (derde lid): omdat het restproduct na vergisting vaak weer wordt uitgereden op het land, is het niet logisch om de mest eerst naar een bedrijventerrein te vervoeren en vervolgens weer terug naar het landelijk gebied. In de gevallen waarbij er een verdere bewerking van de mest plaatsvindt, moet worden voldaan aan het vereiste dat ten minste 50% van het volume van de mest wordt omgezet in loosbaar water of een Renure meststof teneinde vrachtbewegingen te beperken. Loosbaar water is water dat -binnen de daarvoor geldende normen en met de daarvoor benodigde vergunningen- kan worden geloosd op het oppervlaktewater. Renure (Recovered Nitrogen from Manure, ook wel kunstmestvervangers) meststoffen zijn meststoffen die voldoen aan de door de Europese Commissie voor deze meststoffen vastgestelde criteria. Renure meststoffen kunnen regionaal gebruikt worden en dus het aantal transportbewegingen beperken. Uiteraard moet de ontwikkeling inpasbaar zijn in de omgeving.
- b. als nevenfunctie op een veehouderij gevestigd in gemengd landelijk gebied: als op een bouwperceel een hoofdfunctie ontwikkeld kan worden, is die functie ook als nevenfunctie mogelijk. ~~Artikel 5.75 Mestbewerking~~ maakt onder voorwaarden de vestiging van een niet-agrarisch bedrijf voor mestbewerking mogelijk. De voorwaarden betreffen onder andere dat de mest met pijpleidingen wordt aangevoerd, dat ten minste 50% van het volume van de mest wordt omgezet in loosbaar water of erkende Renure meststoffen en dat de ontwikkeling inpasbaar moet zijn in de omgeving. Deze uitzondering geldt niet voor veehouderijen gevestigd binnen de locaties Groenblauwe waarden of Beperkingen Veehouderij.

In beide situaties geldt, om effecten naar de omgeving te beperken, een voorwaarde dat de op-, overslag en bewerking van producten niet in de buitenlucht mag plaatsvinden.

Artikel 5.64 Aanvullende regels nieuw dierenverblijf

Deze bepalingen richten zich op het stellen van voorwaarden aan de toename van de oppervlakte van dierenverblijf binnen het bouwperceel of het in gebruik nemen van gebouwen die eerder niet als dierenverblijf in gebruik waren. Voor een nadere toelichting op de voorwaarden wordt verwezen naar Artikel 5.63 Veehouderij in Landelijk gebied

Kernbegrip is het begrip dierenverblijf. Dit begrip is gedefinieerd in de begripsbepalingen. Het gaat daarbij om een *gebouw* waarvoor een publiekrechtelijke toestemming is verleend voor het houden van dieren en dat ook als zodanig is ingericht.

Een omgevingsplan moet regels bevatten waardoor een toename van de bestaande oppervlakte van dierenverblijf alleen mogelijk is als er maatregelen worden getroffen en in stand gehouden die invulling geven aan een zorgvuldige veehouderij.

Uit de bepalingen vloeit ook voort dat het omgevingsplan zo ingericht moet worden dat er handhavend opgetreden kan worden als een veehouder de maatregelen niet in stand houdt. Er zijn diverse manieren waarop de toename van de oppervlakte dierenverblijf aan de voorwaarden gekoppeld kan worden, dit is uiteraard ter keuze van de gemeente:

- voorwaardelijke bepalingen;
- omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit
- omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit

- wijziging van het omgevingsplan

De planologische borging laat onverlet dat er daarnaast ook nog mogelijkheden voor privaatrechtelijke borging mogelijk (en wellicht wenselijk) zijn.

Meerlaags bouwen

In het eerste lid onder b zijn regels opgenomen gericht op het tegen gaan van etage stallen en meerlaags bouwen. Deze bepaling vindt haar grondslag in het megastallen debat uit 2010. Dit artikel bevat een *gebruiksbepaling* dat dieren alleen op de grond gehouden mogen worden. Dit betekent dat het niet is toegestaan een verdieping van een gebouw te gebruiken voor het houden van dieren of door hokken bovenop elkaar te stapelen. Doordat het houden van dieren is gekoppeld aan 'het houden op de grond', geldt dat er niet meer dieren gehouden mogen worden dan de vigerende regelgeving, waaronder het Besluit houders van vee, toelaat gebaseerd op de grondoppervlakte waar de dieren worden gehouden.

Het is niet de bedoeling dat deze gebruiksbepaling het oprichten van voorzieningen ten behoeve van dierenwelzijn beperkt. Daarom is expliciet opgenomen dat dergelijke voorzieningen uiteraard opgericht kunnen worden. Het is niet mogelijk om deze voorzieningen vervolgens in te brengen om meer dieren te gaan houden omdat dat strijdig is met de gebruiksbepaling. Met andere woorden: het is mogelijk om dieren meer ruimte te bieden dan in de wet- en regelgeving is voorgeschreven door het aanbrengen van voorzieningen -zoals een plateau- maar het is niet mogelijk deze voorzieningen vervolgens mee te tellen als oppervlakte om meer dieren te houden.

Voorbeschermingsregels

Om de werking van de eerder in de verordening opgenomen rechtstreeks werkende regels voort te zetten, zijn voorbeschermingsregels vastgesteld die in het tijdelijke regelingdeel van het gemeentelijke omgevingsplan zijn geplaatst. Als een omgevingsplan is vastgesteld conform de opgenomen instructieregels, vervallen de voorbeschermingsregels van rechtswege.

Artikel 5.65 Afwijkende regels Beperkingen veehouderij

Als een veehouderij binnen Beperkingen veehouderij ligt, gelden er afwijkende regels. Voor de begrenzing van deze gebieden is aangesloten bij de grenzen van het extensiveringsgebied die op grond van de Reconstructiewet waren vastgesteld. Binnen extensiveringsgebied gold vanuit de wet dat geen uitbreiding van veehouderijen was toegestaan. In deze gebieden gelden sinds 1 oktober 2010 (vergaande) beperkingen voor intensieve veehouderijen, ook wel bekend als het 'slot op de muur'. Voor zover een veehouderij een bestaand gebouw binnen een bouwperceel wil gaan gebruiken voor het houden van dieren, moet voldaan worden aan Artikel 5.64 en Artikel 5.66.

Binnen beperkingen veehouderij geldt evenals voor veehouderijen in Stedelijk gebied een zogenaamd 'slot op de muur'. Dit betekent dat er geen toename kan plaatsvinden van de oppervlakte van bestaande bouwwerken. De term bouwwerk omvat zowel gebouwen als bouwwerken, geen gebouwen zijnde. Derhalve wordt ook de ontwikkeling van een uitloop bij een dierenverblijf geraakt. Uitbreiding van de oppervlakte van bouwwerken is ook niet toegestaan voor het ontwikkelen van nevenfuncties of een agrarische neventak bij een gemengd bedrijf. Het vierde lid bepaalt dat er een uitzondering geldt voor bijvoorbeeld het realiseren van een luchtwasser voor zover dit vanwege een wettelijk voorschrift vereist is en dit feitelijk niet mogelijk is door het saneren van een aanwezig bouwwerk of door de voorziening inpandig te realiseren. Met 'feitelijk' wordt aangegeven dat de omstandigheid dat een inhoudelijke plaatsing ten koste kan gaan van dierplaatsen niet als doorslaggevend argument wordt beschouwd.

Om de werking van de eerder in de verordening opgenomen rechtstreeks werkende regels voort te zetten, zijn voorbeschermingsregels vastgesteld die in het tijdelijke regelingendeel van het gemeentelijke omgevingsplan zijn geplaatst. Als een omgevingsplan is vastgesteld conform de opgenomen instructieregels, vervallen de voorbeschermingsregels van rechtswege.

De regels binnen Beperkingen veehouderij gelden in tegenstelling tot de extensiveringsgebieden voor alle veehouderijen. Ook bij de melkrundveehouderij, die van oudsher als extensief werd aangemerkt, is er een tendens naar toenemende intensivering. Binnen het gebied wordt een uitzondering gemaakt voor extensieve veehouderijen; de voorwaarden die hieraan worden gesteld zijn voor alle veehouderijen gelijk. Het gaat hierbij in beginsel om melkrundveehouderijen met weidegang. Vanuit extensiveringsdoelen past een dergelijk bedrijf vaak goed in zones rondom natuurgebieden. Als de veehouderij is gevestigd in een zone rondom een woonkern, verwacht de provincie dat ge-

meenten een belangrijk gewicht toekennen aan de borging van een goed woon- en leefklimaat en de hierboven geschetste saneringsdoelstelling.

De invulling van wanneer er sprake is van een extensieve veehouderij is opgenomen in het derde lid. In Artikel 5.67 is een toelichting opgenomen hoe de GVE/hectare berekend wordt. Als een veehouderij voldoet aan de voorwaarde van 2,75 GVE/hectare zijn de overige regels voor de ontwikkeling van een veehouderij uiteraard gewoon van toepassing.

Artikel 5.66 Aanvullende regels stalderen

Binnen Stalderingsgebied gelden extra voorwaarden voor de ontwikkeling van veehouderijen gericht op het voorkomen van een verdere regionale concentratie van vee en het tegengaan van (verdere) leegstand. De toename van de oppervlakte dierenverblijf binnen een bouwperceel is alleen mogelijk als er elders dierenverblijven verdwijnen; het zogenaamde stalderen. Er zijn twee belangrijke overwegingen om tot staldering over te gaan. Dit zijn:

- *Tegengaan van verdere regionale concentratie:* De veehouderij, het sterkst de varkenshouderij, heeft zich de afgelopen jaren geconcentreerd in delen van Oost- en Midden-Brabant. Hierdoor is, ondanks de afgenomen emissies en overlast per dier, de druk op mens en natuur in deze delen van Brabant onvoldoende afgenomen. Om een verdere concentratie van de veehouderij tegen te gaan, is het nodig om op regionale schaal de omvang van de veestapel te begrenzen, zodat de inspanningen om te komen tot de gewenste transitie naar zorgvuldige veehouderij effectiever zijn. Het is in het belang van de veehouderij en van andere economische sectoren dat de impact op de omgeving van de veehouderij snel en effectief verlaagd wordt. Dan kan de maatschappelijke waardering terugkeren en ontstaat er fysieke en sociale ruimte voor ontwikkeling van bedrijven. Om dit proces te versnellen, is het wenselijk om meer dierenverblijven op te heffen dan er bij komen.
- *Tegengaan van leegstand:* Uit het onderzoek 'Leegstand agrarisch vastgoed Noord-Brabant' (Alterra, maart 2016) blijkt dat de problematiek van leegstand zich de komende jaren vooral manifesteert in het oosten en zuiden van Brabant waar veel veehouderijen aanwezig zijn. Kansen en mogelijkheden voor hergebruik zijn daarbij beperkt. Het voorkomen en opheffen van leegstand is daarom belangrijk. Zowel uit oogpunt van landschappelijke kwaliteit als vanuit veiligheid (criminaliteit). Net als in andere economische sectoren is de sector daarvoor in eerste instantie zelf verantwoordelijk. Gelet op de omvang van de opgave, vinden wij het echter gewenst om het tegengaan van leegstand te ondersteunen. Vanuit zorgvuldig ruimtegebruik is het niet wenselijk om de bouw van nieuw agrarisch vastgoed onverminderd door te laten gaan. Aan de andere kant is agrarisch hergebruik van de vrijkomende opstallen vaak niet wenselijk omdat het oudere huisvestingssysteem betreft of omdat de opstallen op minder gunstige locaties liggen. Daarom omhelst het voorstel dat niet meer functioneel vastgoed wordt gesaneerd. Met stalderen leggen wij in eerste instantie een koppeling tussen het oprichten van diervverblijven op de ene plek en de sloop op een andere plek. Dit vermindert toekomstige leegstand omdat het daarbij om diervverblijven gaat die nu nog in gebruik zijn.

De urgentie ligt vooral in Oost en Midden-Brabant. Staldering beperkt zich dan ook tot deze delen van de provincie, de gemeenten die onderdeel uitmaken van het Concentratiegebied Zuid uit de meststoffenwet, aangepast aan de actuele gemeentelijke grenzen.

Om de werking van de eerder in de verordening opgenomen rechtstreeks werkende regels voort te zetten, zijn voorbeschermingsregels vastgesteld die in het tijdelijke regelingdeel van het gemeentelijke omgevingsplan zijn geplaatst. Als een omgevingsplan is vastgesteld conform de opgenomen instructieregels, vervallen de voorbeschermingsregels van rechtswege.

Er worden op regionale schaal zes Stalderingsgebieden onderscheiden. Hierbij is bewust gekozen voor sturing op regionale schaal. Sturing op gemeentelijke schaal betekent feitelijk dat er voor ondernemers weinig of soms zelfs geen ontwikkelingsruimte meer aanwezig is. Dat is niet wenselijk. Ontwikkelingsmogelijkheden op individuele bedrijven zijn nodig om de transitie naar zorgvuldige veehouderij te ondersteunen. Dit neemt niet weg dat op lokale schaal gebieden aangewezen kunnen worden waar een gemeente geen ontwikkelingsmogelijkheden wil bieden.

Dierenverblijf

Stalderen is vereist bij een toename van de oppervlakte dierenverblijf voor hokdieren op een bouwperceel. Er moet dan elders een oppervlakte dierenverblijf gesaneerd worden. Deze sanering is mogelijk doordat er elders een dierenverblijf wordt gesloopt of doordat het gebruik als dierenverblijf planologisch wordt verboden door herbestemming. Er gelden verschillende normen voor sloop en hergebruik.

Bij sloop geldt dat er tenminste 120% van de oppervlakte die wordt opgericht of in gebruik wordt genomen, moet zijn gesloopt.

Bij herbestemming moet er ten minste 200% van de oppervlakte die wordt opgericht of in gebruik wordt genomen, planologisch zijn herbestemd. Voor herbestemming is een hoger percentage vastgesteld omdat er geen kosten voor sloop gemaakt worden en de herbestemming een bepaalde waarde vertegenwoordigd.

Er is gekozen voor een differentiatie in de inbreng van stalderingsmeters bij stalderen omdat bij hergebruik de ondernemer geen sloopkosten hoeft te maken.

Onder sloop wordt verstaan het afbreken van de agrarische bedrijfsgebouwen, het afvoeren van puin en afval, het inventariseren en selectief verwijderen van asbesthoudende materialen, het verwijderen van putten en fundering en egalisering van het perceel. De sloop mag uitsluitend worden uitgevoerd als aan de daarvoor geldende regels is voldaan (veelal melding waaraan eventueel voorwaarden zijn verbonden).

De definitie van dierenverblijf is opgenomen in de begripsbepalingen. Essentie is dat er alleen sprake is van een dierenverblijf als het een *gebouw* is waarvoor een publiekrechtelijke toestemming is verleend voor het houden van dieren. Vanuit het streven naar een zo eenvoudig mogelijke en eenduidige regeling, is het niet gewenst om onderscheid te maken binnen een gebouw tussen delen waar wel en waar geen dieren worden gehouden. Daarom is in het tweede lid opgenomen dat het gaat om de oppervlakte van het gehele gebouw waarbinnen dieren gehouden mogen worden, dus inclusief de in pandige voorzieningen, zoals brijkeuken, ventilatiekanaal, opslagruimte, luchtwassers en dergelijke.

Hokdieren

De stalderingseis wordt in de regels alleen gesteld aan hokdierhouderijen. Dat is:

een veehouderij met uitzondering van nertsenhouders, melkrundveehouderij en schapenhouders.

Onder *melkrundveehouderij* verstaan wij de volgende diercategorieën uit de Omgevingsregeling, met tussen haakjes de bijbehorende code:

- melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar (HA1)
- vrouwelijk jongvee tot 2 jaar (HA2)
- dieren die worden gehouden uitsluitend of in hoofdzaak voor natuurbeheer

Melkveehouderijen zijn vooralsnog uitgezonderd omdat er momenteel landelijk een aantal maatregelen worden getroffen (Wet grondgebonden groei melkveehouderij, fosfaatrechten) die de intensiteit en omvang van deze sector sturen. Wij monitoren de ontwikkelingen in deze sector. Als blijkt dat de concentratie in deze gebieden ondanks de nationale maatregelen blijft toenemen, dan kan ook voor deze sector staldering worden ingesteld.

In de praktijk komt het steeds vaker voor dat er gespecialiseerde bedrijven ontstaan voor de *opfok van jongvee*. Voor jongvee ten behoeve van de melkrundveehouderij geldt dat ook zij gereguleerd worden door fosfaatrechten en het Stelsel verantwoorde groei melkveehouderij. Dat betekent dat er in geval van gespecialiseerde opfok van jongvee voor de melkrundveehouderij geen toepassing gegeven hoeft te worden aan staldering. Of daarvan sprake is blijkt uit de melding of omgevingsvergunning die de ondernemer nodig heeft. De ondernemer moet *blijvend beschikken* over fosfaatrechten voor het houden van jongvee (het betreft categorieën 100, 101 en 102 in de meststoffenwet zonder vrijstelling als vleesveehouder).

In het niet ondenkbare geval dat een ondernemer na verloop van tijd ook andere dieren wil gaan houden dan alleen jongvee voor de melkveehouderij en als dat omschakeling betekent naar een hokdierbedrijf, geldt de stalderingseis echter onverkort. Als een ondernemer andere dieren wil houden moet hij daarvan melding doen of aanvraag omgevingsvergunning. Op het moment dat een bedrijf melding doet of een vergunning aanvraagt voor een andere diercategorie (die wel onder hokdieren valt zoals zoogkoeien of mestkalveren), dan is er gezien vanuit de verordening sprake van een toename van de oppervlakte dierenverblijf voor hokdieren door gebruiksverandering van een bestaande opstal en zijn de rechtstreeks werkende regels uit de verordening van toepassing.

Nertsen mogen niet meer gehouden worden in Nederland. Zij zijn nog wel in de begripsbepaling van hokdieren uitgezonderd.

Bestaand dierenverblijf

Staldering betekent dat een ondernemer die een dierenverblijf wil oprichten of die een bestaand gebouw als dierenverblijf in gebruik wil nemen, bewijs moet overleggen dat er elders bestaand dierenverblijf is gesaneerd door sloop of herbestemming. De regeling geldt in alle gevallen waarbij de oppervlakte dierenverblijf van de hokdierhouderij toeneemt, dus ook als een bestaande stal wordt vergroot qua oppervlakte of met een aanbouw.

Bij herbestemming geldt dat feitelijk en juridisch geborgd moet zijn dat er geen dieren meer gehouden kunnen worden in het gebouw. Dit betekent derhalve dat er geen veehouderij functie of activiteit meer is toegelaten op de locatie en in de gebouwen. Dit vergt dat de wijziging van het omgevingsplan doorlopen moet zijn waarin dit geborgd is. Het is niet voldoende dat een procedure tot herziening is gestart of dat is toegezegd dat de procedure doorlopen wordt.

In geval van sloop geldt dat het dierenverblijf daadwerkelijk gesloopt moet zijn. Het is niet voldoende als er een verklaring wordt afgegeven dat op termijn gesloopt wordt.

Voor de staldering kunnen alleen bestaande dierenverblijven worden ingezet. Als ook al reeds langer leegstaande stallen ingezet kunnen worden, blijft immers groei van de veestapel binnen een gebied mogelijk. Gedeputeerde Staten hebben in een beleidsregel uitgewerkt wat onder bestaand dierenverblijf valt. Die beleidsregel hanteren zij bij de uitgifte van het bewijs dat aan de stalderingsvoorwaarden is voldaan. Het moet gaan om dierenverblijven die ten minste drie jaar legaal en onafgebroken bedrijfsmatig zijn gebruikt voor het houden van hokdieren in een periode van vijf jaar voorafgaand aan de uitgifte van het stalderingsbewijs door Gedeputeerde Staten. Dit betekent niet dat er gedurende de drie jaar onafgebroken dieren zijn gehouden. Binnen normale bedrijfscycli komt het voor dat er perioden zijn dat er geen dieren op een bedrijf aanwezig zijn of dat er vanwege renovatie tijdelijk een periode geen dieren aanwezig waren. Voor het te stalderen dierenverblijf mag voorts geen sloopverplichting bestaan vanuit een subsidieregeling, waaraan het bedrijf heeft meegedaan.

Uitvoering stalderen

De uitvoering van staldering wordt ondersteund met:

- *een stalderingsloket*: Gedeputeerde Staten stellen een stalderingsloket in. Dit loket geeft namens Gedeputeerde Staten het stalderingsbewijs uit. Voor de uitvoering van de regeling hebben Gedeputeerde Staten een beleidsregel vastgesteld. Het loket controleert en ziet toe op een correcte uitvoering van staldering. Op deze manier wordt de uitvoering voor de gemeenten aanzienlijk vereenvoudigd.
- *een registratiesysteem*: Staldering vergt een goede administratie. Een dierenverblijf kan uiterst maar 1 keer ingezet worden. Het stalderingsloket verzorgt deze registratie.
- *een investeringsfonds en ondersteuningsnetwerk transitie veehouderij*: de provincie wil de transitie in de veehouderij via een breed, samenhangend pakket versnellen. Het stellen van regels voor staldering maakt daar deel van uit. Het is daarbij gewenst de extra lasten die deze aanpassingen met zich meebrengen voor de veehouderijsector behapbaar te houden, zodat daadwerkelijk de dynamiek ontstaat die nodig is om tot de gewenste transitie te komen. Om die reden is een investeringsfonds ingesteld, dat samen met partijen uit de veehouderijsector via financiële arrangementen, veehouders ondersteunt. In samenhang daarmee is een ondersteuningsnetwerk ingericht dat stoppende veehouders -samen met andere partijen uit de sector en gemeenten- helpt bij onder andere sloop, asbestsanering, herbestemming van de locatie en het vinden van nieuwe economische functies.
- een beleidsregel waarin Gedeputeerde Staten de werkwijze voor de afgifte van een stalderingsbewijs hebben vastgelegd.

Artikel 5.67 Maatwerk omvang bouwperceel veehouderij

In zes gevallen kan de gemeente een uitzondering maken op de maximale omvang van 1,5 hectare.

De *eerste* uitzondering betreft bedrijven met een veebezetting van ten hoogste 2 GVE per hectare die blijvend beschikken over voldoende grond. Het streven van de provincie is er op gericht kringlopen zo veel mogelijk te sluiten; dergelijke bedrijven voldoen daaraan. Het aantal GVE op een bedrijf dient te worden afgeleid uit de bijlage met GVE normen per dier gebaseerd op RVO- en WUM-fosfaatexcreties uit de meest actuele versie van het rapport "Rekenregels van de Kringloopwijzer" van Wageningen Research (WUR). Indien het genoemde rapport niet in normen voorziet wordt het aantal GVE afgeleid uit bijlage 1 uit de verordening EU2018/1091 van het Europees Parlement en de Raad. Wat betreft de hoeveelheid grond moet worden uitgegaan van de grond waarover het

bedrijf langdurig beschikt of kan beschikken. Voor de bepaling hiervan wordt de totale minimale oppervlak van de gronden uit de gecombineerde opgave betrokken waarover minimaal drie achtereenvolgende en meest recente jaren is gerapporteerd in de gecombineerde opgave. Deze grond moet binnen een straal van 15 km van het bedrijf gelegen zijn, met uitzondering voor veehouderijen met een biologische bedrijfsvoering. De veehouder moet dit op verzoek aantonen door middel van een uitdraai van de laatste drie jaren van het “Overzicht ingevulde gegevens Gecombineerde opgave” van de RVO.

Een *tweede* uitzondering betreft een uitbreiding boven de 1,5 hectare wanneer dit bijdraagt aan het oplossen van een zogenaamd knelpunt. Hieraan zijn strenge voorwaarden verbonden, waaronder dat er elders een bedrijf feitelijk en juridisch wordt opgeheven, waardoor ook een overbelaste situatie wordt opgeheven. Een overbelaste situatie is gedefinieerd in het tweede lid. De vergroting van het bouwperceel mag niet groter zijn dan het bouwperceel dat wordt opgeheven met een maximum van 2,5 hectare.

De *derde* uitzondering betreft een situatie waarin een bedrijf vanwege een innovatief bedrijfsconcept meer ruimte nodig heeft. Het gaat er hierbij niet om dat een bedrijf meer beesten houdt dan een gemiddeld ander bedrijf op 1,5 hectare doet. Het gaat er om dat vanwege het innovatieve concept meer ruimte nodig is. Hierbij wordt advies voorgeschreven van een deskundigencommissie. ~~Hierbij wordt aansluiting gezocht bij het deskundigenpanel dat voor innovatie is ingesteld vanwege de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij.~~ Een vergelijkbare mogelijkheid is opgenomen voor biologische veehouderijen. In beide gevallen mag de grotere omvang van het bouwperceel niet zijn ingegeven vanuit de wens meer dieren te houden.

Een *vijfde* uitzondering betreft zogenaamde voorloper bedrijven. Als een bedrijf dusdanige maatregelen treft dat hij een blijvende score behaalt op de BZV van 8,5 kan het daarmee eenmalig ontwikkelingsruimte verdienen van 0,5 hectare. De maximaal toelaatbare omvang van een bouwperceel bedraagt daarmee 2 hectare. Het gaat dan vooral om maatregelen die de ondernemer treft om de inpasbaarheid van het bedrijf in diens omgeving te verbeteren, zoals het terugdringen van emissies en volksgezondheid. De BZV kan daarvoor specifieke maatregelen aanwijzen.

Tot slot is in het derde lid een *laatste* uitzondering opgenomen. Dit betreft een verruiming van het bouwperceel tot een maximale omvang van 2 hectare voor bedrijven die afhankelijk zijn van de opslag van ruwvoer. Harde voorwaarde hierbij is dat het omgevingsplan er voor zorgt dat deze verruiming alleen benut wordt voor het oprichten van voorzieningen ten behoeve van ruwvoeropslag.

Paragraaf 5.6.2 5.1.6.2 Plantaardige teelten

Voor teeltbedrijven geldt dat vanuit provinciaal perspectief randvoorwaarden zijn opgenomen voor de mogelijkheid om ondersteunende kassen en permanente teeltondersteunende voorzieningen te realiseren. Er geldt geen maximum voor de omvang van dit soort bedrijven. De gemeente bepaalt dit in het omgevingsplan afhankelijk van de noodzaak voor de bedrijfsvoering van het desbetreffende bedrijf en rekening houdend met omliggende functies en waarden. Voor het oprichten van permanente teeltondersteunende voorzieningen is verder specifiek van belang dat bij grote oppervlakten rekening wordt gehouden met de effecten op de bodem en hydrologische aspecten, gelet op de doelen voor klimaatadaptatie en een vitale bodem.

Naast de randvoorwaarden voor de ontwikkeling van teeltbedrijven zijn in deze paragraaf ook de kaders opgenomen voor de ontwikkeling van glastuinbouw. Het gaat daarbij zowel om beleid voor solitaire glastuinbouwbedrijven als in Glastuinbouw concentratiegebieden.

Artikel 5.68 Teeltbedrijf

Teeltbedrijven maken in toenemende mate gebruik van ondersteunende kassen of teeltondersteunende maatregelen. Voor tijdelijke teeltondersteunende maatregelen bevat deze verordening geen regels.

Voor permanente teeltondersteunende maatregelen geldt vanuit zorgvuldig ruimtegebruik en concentratie van voorzieningen als hoofdregel dat die binnen (een apart aangeduid gedeelte van) het bouwperceel van het bedrijf worden opgericht.

Vanwege het glastuinbouwconcentratiebeleid is er een maximum gesteld aan de omvang van ondersteunende kassen om te voorkomen dat er sluipenderwijs een zelfstandig glastuinbouwbedrijf ontstaat. Een teeltondersteunende kas is een teeltondersteunende voorziening, bestaande uit een agrarisch bedrijfsgebouw, waarvan de wanden en het dak voornamelijk bestaan uit glas of een

ander lichtdoorlatend materiaal, dienend voor de productie van gewassen onder geconditioneerde klimaatomstandigheden. Schuurkassen en permanente tunnel- of boogkassen (>1,5 meter) worden beschouwd als een kas.

Basisregeling

Het eerste lid bevat een basisregeling waarbij een bestemmingsplan voor een teeltbedrijf 5000 m² ondersteunende kas en 3 hectare permanente teeltondersteunende voorzieningen kan mogelijk maken. Uiteraard gelden hierbij de basisprincipes voor een evenredige toedeling van functies, zoals opgenomen in Paragraaf 5.1.2.

Ruimere mogelijkheden

Op de basisregeling gelden uitzonderingen onder specifieke voorwaarden:

- in Artikel 5.71 Aanvullende regeling glas-voor-glas zijn de mogelijkheden benoemd voor de ontwikkeling tot ten hoogste 1,5 hectare ondersteunend glas buiten gebieden met waarden en als geborgd is dat daardoor geen doorgroei naar een glastuinbouwbedrijf plaatsvindt. Voor een gebied met waarden geldt een afwijkende maatwerkregeling omdat er binnen die gebieden jarenlang met subsidie glasopstanden zijn gesloopt. Wij willen enerzijds ondernemers die door willen niet onnodig beperken in de bedrijfsvoering, anderzijds is het naar onze mening vanwege de aanwezige waarden gewenst om met een specifieke maatwerkregeling af te wegen welke ontwikkeling aanvaardbaar is en onder welke voorwaarden;
- op grond van het tweede lid is een verruiming van de oppervlakte voor permanente teeltondersteunende voorzieningen mogelijk onder voorwaarden. Belangrijke voorwaarde is dat dit past binnen de gewenste ontwikkelingsrichting van het gebied; het is niet logisch om binnen een gebied waar klimaatadaptieve maatregelen voor vernatting worden nagestreefd een dergelijke ontwikkeling mogelijk te maken. Dergelijke maatregelen worden vaak getroffen binnen gebieden met groenblauwe waarden. Het is daarom belangrijk dat er in een vroegtijdig stadium overleg plaatsvindt met het waterschap. Een andere belangrijke randvoorwaarde is dat rekening wordt gehouden met het aanwezige water- en bodemsysteem en de omliggende waarden, bedoeld in Afdeling 5.2. Bij de inrichting van een gebied wordt rekening gehouden met een waterrobuuste inrichting en worden maatregelen getroffen die de verstoring van de hydrologische situatie ter plaatse mitigeren. Voor een waterrobuuste inrichting zijn principes geformuleerd in de Visie klimaatadaptatie (PS 19 juni 2020). Binnen gebied met aardkundige waarden is deze uitzonderingsmogelijkheid uitgesloten. Het afdekken van de bodem met permanente voorzieningen betekent dat de aanwezige aardkundige waarden onomkeerbaar worden aangetast. Vanwege de omvang van deze voorzieningen wordt voorts een juridische en financiële borging gevraagd dat de voorzieningen na afloop worden verwijderd;
- in het derde lid is als afwijking van de basisregeling opgenomen dat als het bijvoorbeeld vanwege de aanwezigheid van waarden in een gebied of vanwege eigendomsverhoudingen of kwaliteit van de grond niet mogelijk is om binnen het bouwperceel van het teeltbedrijf de teeltondersteunende maatregelen op te richten, deze aansluitend op een bouwperceel elders opgericht mogen worden. Hierbij geldt dat dit moet passen binnen de ontwikkelingsrichting van het gebied. Als er ook gebruik wordt gemaakt van de verruiming van de oppervlakte in het tweede lid, moet uiteraard ook aan die voorwaarden zijn voldaan.

Water- en bodemsysteem

Bij het rekening houden met het water- en bodemsysteem gaat het niet alleen om de bodemkwaliteit ter plekke an sich, maar gaat het juist ook over de zogenaamde bodemdiensten die impact hebben op de omgeving. In de bodemwereld worden 4 hoofdcategorieën van deze bodemdiensten onderscheiden:

- Productiediensten: Deze groep omvat alle bodemdiensten die primaire goederen voortbrengen, zoals drinkwater, land- en bosbouwproductie of de productie van geneesmiddelen via medicinale planten.
- Regulerende diensten: Deze diensten omvatten alle acties van de bodem ten gunste van de regulering van ons milieu, zoals de absorptie van koolstof in de atmosfeer, de verwerking van afvalwater, de afbraak van organisch materiaal, of de rol van de bodem als buffer bij overstromingen.
- Culturele diensten: De culturele diensten omvatten alle immateriële voordelen die onze samenleving uit de bodem haalt. In de eerste plaats zijn er de vrijetijdsactiviteiten in de groene ruimte en het toerisme gericht op ontdekken en beleven van de natuur. De bodem heeft een positief effect op de fysieke en mentale gezondheid van de burgers. Ten tweede speelt de bodem ook een rol bij het behoud van cultureel en archeologisch erfgoed, door het te begraven en voor langere tijd te bewaren. De bodem kan worden gezien als een archief van het verleden

- **Ondersteunende diensten:** Ondersteunende diensten worden gedefinieerd als het bieden van leefruimte voor fauna en flora om een ecosysteem te vormen. Dankzij de genetische diversiteit die in de bodem aanwezig is, hebben onderzoekers er veel actieve bestanddelen in ontdekt die ondertussen toepassing vinden in de moderne geneeskunde. Bovendien vertegenwoordigt elk type bodem (kleiachtig, zanderig, zuur, veenachtig...) een ecologische niche op zich, met specifieke micro-organismen. Om deze soorten te beschermen is het essentieel om de diversiteit van de bodems om ons heen te behouden.

Een (natuurlijke) bodem levert altijd minimaal 2 hoofdcategorieën aan diensten op. E.e.a. afhankelijk van de toegekende functie en de landschappelijke positie van die bodem. Het toekennen van een bepaalde functie, kan een andere functie wegdrukken. Door het bodem- en watersysteem te betrekken bij de afweging over het toelaten van permanente teeltondersteunende voorzieningen kan daarmee rekening worden gehouden. Als een omgevingsplan grote oppervlakte verharde trayvelden mogelijk maakt, zullen veel bodemdiensten inboeten op hun toegevoegde waarde voor de maatschappij. In zo'n geval is de productiedienst leidend ten koste van andere diensten. De vraag of- en in welke mate dit schadelijk is, is van zeer veel factoren afhankelijk. Feitelijk kan ook een bodemkundig-hydrologische systeemanalyse helpen om inhoudelijk goede keuzes te maken.

Artikel 5.69 Teeltgebied Zundert

De boomteeltsector en zachtfruitsector nemen in toenemende mate een belangrijke economische positie in binnen de provincie.

Voor het Teeltgebied Zundert gelden daarom verruimde ontwikkelingsmogelijkheden voor kassen om de specifieke ontwikkelingsmogelijkheden voor de boomteelt- en zachtfruitsector in dit gebied te ondersteunen.

Artikel 5.70 Glastuinbouwbedrijf

De provincie voert al jaren een glastuinbouwconcentratiebeleid, daarom is de uitbreiding van solitair gevestigde bedrijven al jarenlang beperkt. In Artikel 5.71 Aanvullende regeling glas-voor-glas is nu een regeling opgenomen waarbij uitbreiding van solitair gevestigde glastuinbouwbedrijven onder voorwaarde mogelijk is. Uitbreiding is alleen mogelijk voor bedrijven waarvoor een toekomstperspectief aanwezig is. In het geval dat een uitbreiding van het bouwperceel nodig is, geldt dat er elders glasareaal via een glas-voor-glas regeling gesaneerd moet worden. Deze lijn is ingezet om concentratie van glas te bevorderen en de leegstand en spreiding van glas te voorkomen.

Binnen gebieden met waarden zoals opgenomen in Paragraaf 5.2.6 geldt een aparte regeling waarbij uitbreiding van een solitair glastuinbouwbedrijf kan worden afgewogen via een maatwerkregeling.

Artikel 5.71 Aanvullende regeling glas-voor-glas

De regeling glas-voor-glas is nieuw in de Omgevingsverordening. Deze aanvullende regeling maakt een toename van glasareaal onder strikte voorwaarden mogelijk voor solitaire glastuinbouwbedrijven die zijn gevestigd buiten gebieden met waarden.

Voor de uitbreiding is een bewijs vereist van Gedeputeerde Staten dat er elders een glastuinbouwbedrijf met een vergelijkbare oppervlakte glas feitelijk en juridisch is gesaneerd. Dat betekent dat de glasopstanden zijn verwijderd, dat er een schoongrondverklaring wordt overlegd en dat het omgevingsplan is aangepast zodat er geen glastuinbouw meer is toegestaan. Voor de uitvoering van de regeling stellen Gedeputeerde Staten een beleidsregel vast.

Voor de uitbreiding van glasareaal bij solitaire glastuinbouwbedrijven binnen een gebied met waarden is een specifiek maatwerk artikel opgenomen in het derde lid. De bescherming en beschrijving van de aardkundige-, cultuurhistorische- en groenblauwe waarden zijn opgenomen in Paragraaf 5.2.6 van deze verordening. Omdat deze maatwerkregeling, het behoud, herstel en bescherming van deze waarden raakt, is het nodig om een deskundige van de provincie hierbij te betrekken. Het is belangrijk te benadrukken dat het een maatwerk artikel betreft, waarbij ontwikkelingsmogelijkheden afhankelijk zijn van de effecten van de ontwikkeling om de omliggende waarden, alsmede de inpasping binnen de ontwikkelingsrichting die een gemeente heeft. Maatwerk kan ook als uitkomst hebben dat geen ontwikkeling mogelijk is.

Artikel 5.72 Glastuinbouwconcentratiegebied

De provincie voert al geruime tijd een glastuinbouwconcentratiebeleid waarbij gebieden worden aangewezen voor de ontwikkeling van glastuinbouw. Concentratie van glastuinbouw biedt voordelen vanuit duurzame energie en mogelijkheden voor het benutten van reststromen en vanuit oogpunt van omgevingskwaliteit.

In het verleden kende de provincie vestigings- en doorgroeigebieden. Deze zijn samengevoegd tot glastuinbouwconcentratiegebied. Binnen deze gebieden bepaalt de gemeente, in afstemming met de ondernemers en inwoners, de ontwikkelingsmogelijkheden voor de glastuinbouw.

In verband met een optimale inrichting van de gebieden is het van belang dat in deze gebieden ruimte behouden blijft voor de vestiging van glastuinbouwbedrijven. Daarom moet bij de ontwikkeling van andere activiteiten gemotiveerd worden dat de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de in het gebied aanwezige glastuinbouw niet belemmerd worden. Vanuit zorgvuldig ruimtegebruik verwachten wij dat gemeenten terughoudend omgaan met het toelaten van andere functies in deze gebieden.

Paragraaf 5.6.3 5.1.6.3 Overige agrarisch- en agrarisch gerelateerde activiteiten

Artikel 5.73 Overig-agrarisch bedrijf

Een laatste categorie agrarische bedrijven is het overig-agrarisch bedrijf. Hiermee wordt een breed scala aan bedrijven bedoeld. Het gaat daarbij over alle agrarische bedrijven die niet onder definitie van (vollegronds)teelt-, veehouderij- en glastuinbouwbedrijven vallen. Voorbeelden zijn paardenfokkerijen, slakken-, vissen-, wormen- of insectenkwekerijen of bedrijven waar gewassen worden geteeld in gebouwen zoals champignon- en witlofkwekerijen.

De maximale omvang van een bouwperceel voor deze bedrijven is 1,5 hectare. Vanuit landschappelijk oogpunt is aangesloten bij de omvang van een bouwperceel voor de veehouderij die doorgaans ook maximaal 1,5 ha groot mogen zijn. Voorwaarde voor uitbreiding tot 1,5 hectare is dat uit de toelichting van het bestemmingplan blijkt dat de uitbreiding noodzakelijk is voor de agrarische bedrijfsvoering.

Artikel 5.74 Agrarisch-technisch hulpbedrijf of agrarisch-verwant bedrijf

Het is mogelijk een nieuw agrarisch technisch hulpbedrijf of agrarisch verwant bedrijf te vestigen op een bestaand bouwperceel in Landelijk gebied zonder waarden, of een redelijke uitbreiding te bieden aan een bestaand bedrijf.

Omdat dit soort bedrijven, met uitzondering van de paardenhouderij, vaak een intensief karakter hebben, is een ontwikkeling minder passend in gebieden met waarden, zoals opgenomen in Paragraaf 5.2.6 Aardkundige, cultuurhistorische en groenblauwe waarden. Voor bestaande bedrijven die gevestigd zijn in die gebieden is in het derde lid een specifiek maatwerk artikel opgenomen. Omdat deze maatwerkregeling, het behoud, herstel en bescherming van deze waarden raakt, is het nodig om een deskundige van de provincie hierbij te betrekken. Het is belangrijk te benadrukken dat het een maatwerk artikel betreft. Dat betekent dat ontwikkelingsmogelijkheden van een bestaand bedrijf afhankelijk zijn van de effecten op deze omliggende waarden, alsmede de inpassing binnen de ontwikkelingsrichting van de gemeente. Maatwerk kan ook als uitkomst hebben dat geen ontwikkeling mogelijk is.

Als er sprake is van een kleinschalige ontwikkeling die past in een gemengde omgeving en het karakter daarvan is ook geborgd, is de vestiging ook mogelijk binnen de kaders van Artikel 5.78 Niet-agrarische activiteit.

Artikel 5.75 Mestbewerking

Voor de begrippen mestbehandeling en mestbewerking wordt aangesloten bij de regeling zoals opgenomen in artikelen 3.25 en 3.90 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Dat betekent dat er sprake is van mestbehandeling in gevallen waarbij mest behandeld wordt tot een maximum van 25.000 m³ op jaarbasis. Meestal met een eenvoudige techniek, zoals aanrijking met stro, rijpen, composteren, drogen, vergisten of verbranden. Er is sprake van mestbewerking als de samenstelling van mest verandert met een capaciteit boven 25.000 m³ op jaarbasis. De toegepaste techniek is daarbij niet relevant, het kan daarbij zowel gaan om eenvoudige technieken, vergisting als industriële mestbewerking.

Uitgangspunt van het provinciaal beleid is dat mestbewerking een industriële activiteit betreft die in beginsel gevestigd moet worden op een daarvoor geschikt bedrijventerrein. Onder stringente voorwaarden is de ontwikkeling van deze niet-agrarische functie mogelijk op een bestaand bouwperceel in Landelijk gebied. Dat kan als nevenfunctie op het bouwperceel van een agrarisch (technisch hulp)bedrijf maar ook als zelfstandige functie op een andere daarvoor geschikte locatie. Dit artikel bevat daarvoor voorwaarden.

In deze verordening wordt aangesloten bij de terminologie van de Omgevingswet en het Besluit activiteiten leefomgeving. Ook vormen van (co)vergistings van mest worden met de regeling in deze verordening gereguleerd. Mestopslag valt niet onder de werking van dit artikel.

In de nationale regelgeving wordt ook gesproken over mestverwerking. Mestverwerking betreft het afzetten van mest buiten de daarvoor beschikbare landbouwgrond. Hierbij is de term mestverwerking gericht op een beleidsmatige doelstelling en niet op de activiteit zelf. Om aan het doel voor mestverwerken te voldoen, is het nodig dat de mest wordt bewerkt. De verordening bevat daarvoor de voorwaarden.

Dit artikel gaat altijd over mestbewerking van niet ter plaatse geproduceerde mest (ook wel mest van derden of elders geproduceerde mest genoemd). De bewerking van ter plaatse van de gevestigde veehouderij geproduceerde mest (ook wel eigen mest genoemd) maakt deel uit van de agrarische bedrijfsvoering en is mogelijk binnen het voor de veehouderij toegestane bouwperceel. Dit sluit aan op het beleidsuitgangspunt dat het wenselijk is dat mest zo spoedig mogelijk een bewerking ondergaat zodat het in een stabiele vorm kan worden opgeslagen of aangewend, zodat de emissies en (gezondheids)risico's minder worden en het stalklimaat verbetert. Om iedere twijfel over de toepassing van dit artikel uit te sluiten is het derde lid opgenomen.

Mestbewerking op een grotere schaal is een industriële activiteit die, net zoals bijvoorbeeld de productie van veevoer of melkproducten, in beginsel thuishoort op een geschikt bedrijventerrein. Voor de ontwikkeling van mestbewerking op bedrijventerreinen bevat deze verordening geen specifieke regels. Mestbewerking is een vorm van afvalverwerking dat als reguliere activiteit op een bedrijventerrein ontwikkeld kan worden.

In Landelijk gebied is een uitzondering mogelijk als:

- de mest met behulp van pijpleidingen wordt aangevoerd,
- na bewerking tenminste 50 % van het volume van de mest is omgezet in loosbaar water, en
- het perceel buiten een locatie Beperkingen veehouderij of Groenblauwe waarden ligt.

Hiervoor is gekozen om zo de transportbewegingen van en naar de mestbewerkingslocatie zoveel mogelijk te beperken. Met loosbaar water doelen wij op water dat -binnen de daarvoor geldende normen en met de daarvoor benodigde vergunningen- kan worden geloosd op het oppervlaktewater. Renure (Recovered Nitrogen from Manure, ook wel kunstmestvervangers) meststoffen zijn meststoffen die voldoen aan de door de Europese Commissie voor deze meststoffen vastgestelde criteria. Renure meststoffen kunnen regionaal gebruikt worden en dus het aantal transportbewegingen beperken. Belangrijke randvoorwaarden zijn verder dat de mestbewerking geen overlast veroorzaakt naar de omgeving. Om effecten naar de omgeving te beperken is tevens als voorwaarde opgenomen dat de op-, overslag en bewerking van producten niet in de buitenlucht mag plaatsvinden.

Om de werking van de eerder in de verordening opgenomen rechtstreeks werkende regels voort te zetten, zijn voorbeschermingsregels vastgesteld die in het tijdelijke regelingdeel van het gemeentelijke omgevingsplan zijn geplaatst. Als een omgevingsplan is vastgesteld conform de opgenomen instructieregels, vervallen de voorbeschermingsregels van rechtswege.

Paragraaf 5.6.4 5.1.6.4 Niet-agrarische activiteiten

Artikel 5.76 Sanerings- en verplaatsingslocatie agrarisch bedrijf

Het gaat in deze regeling om gevallen waar subsidie is verleend voor de sanering van een bedrijf en waarbij de insteek is dat het omgevingsplan borgt dat die functie of activiteit niet meer op het perceel mogelijk is. Regelingen waarbij dit speelt zijn:

- a. Regeling Beëindiging Veehouderijtakken (RBV)
- b. Subsidieregeling Beëindiging Intensieve Veehouderijen (BIV)
- c. Subsidieregeling sanering glastuinbouwbedrijven in kwetsbare gebieden (GTB)
- d. Verplaatsingsregeling Intensieve Veehouderij (VIV)
- e. Subsidieregeling urgentiegebieden Noord-Brabant 2016 (SUN)
- f. Subsidieregeling sanering varkenshouderijen (Srv)

- g. Maatregel Gerichte Aankoop (MGA)
- h. Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv)
- i. Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties-plus (Lbv-plus)
- j. Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties, kleine sectoren (Lbv kleinere sectoren)
- k. Maatregel Gebiedsgerichte Beëindiging (MGB)
- l. Landelijke verplaatsingsregeling veehouderijen met piekbelasting (LVVP)

Bij het verlenen van subsidie is in deze regelingen de voorwaarde opgenomen dat op de locatie een passende functie wordt gelegd die voorkomt dat de gesaneerde functie terugkomt.

De regelingen zijn gebaseerd op het -met overheidsgeld- aankopen en saneren van bebouwing. Vanuit die optiek is het niet gewenst dat er zo maar weer nieuwe bebouwing wordt opgericht. Daarom gaat de basisregeling ervan uit dat het bouwperceel wordt verkleind tot een bij de hergebruiksfunctie of gebruiksactiviteit passende omvang waarbij in beginsel de plek waar bebouwing is gesaneerd buiten het bouwperceel wordt gelegd.

Als het vanwege de ontwikkeling van de nieuwe gebruiksfunctie gewenst is dat er nieuwe bebouwing wordt opgericht, is dat mogelijk onder toepassing van de reguliere kaders die voor ontwikkelingen in deze verordening zijn opgenomen, waaronder ook de regeling Kwaliteitsverbetering landschap. Om de werking van de eerder in de verordening opgenomen rechtstreeks werkende regels voort te zetten, zijn voorbeschermingsregels vastgesteld die in het tijdelijke regelingdeel van het gemeentelijke omgevingsplan zijn geplaatst.

Nadat een omgevingsplan is vastgesteld conform de opgenomen instructieregels, vervallen de voorbeschermingsregels van rechtswege. De locaties waar de regelingen zijn toegepast, zijn met behulp van de basisadministratie adressen en gebouwen (BAG) op kaart gezet. In die gevallen waarbij het adres inmiddels niet meer bestaat, is de locatie zo nauwkeurig mogelijk bepaald. Die locaties zijn als stip, met een doorsnede van 50 meter op de kaart gezet.

Voor een aantal nieuwe regelingen (hierboven opgenomen onder h, i en j) worden de locaties binnen het werkingsgebied opgenomen via een wijzigingsprocedure nadat gemeenten daartoe een verzoek hebben ingediend. Gekoppeld aan die wijziging bestaat tevens het voornemen om voor die locaties een voorbereidingsbesluit te nemen gericht op het omgevingsplan, met specifiek op die regelingen toegespitste voorbeschermingsregels. Deze nieuwe beëindigingsregelingen zijn in een apart tweede lid opgenomen. Dit is nodig omdat voor deze regelingen een exacte begrenzing van de deelnemende locaties in deze verordening is opgenomen. Dat hangt samen met de eisen vanuit de landelijke regeling.

Artikel 5.77 Wonen

Eerste lid

Basis van het provinciale verstedelijkingsbeleid is dat woningen binnen het stedelijk gebied worden gerealiseerd, waar ook de voorzieningen aanwezig zijn, zoals winkels, theaters, sportfaciliteiten, medische faciliteiten, zorgvoorzieningen. In toenemende mate voorziet ook het landelijk gebied in een woningbehoefte, bijvoorbeeld doordat veel agrarische bedrijven zijn omgezet naar burgerwoning. Deze tendens zet zich voort. Deze verordening sluit aan op deze tendens en behoefte. Zo is in Artikel 5.58 Maatwerk voor collectieve woonvormen een regeling opgenomen die de ontwikkeling van collectieve woonvormen op een bestaand bouwperceel mogelijk maakt. Hierbij wordt een maatwerkafweging gemaakt, gebaseerd op een vooraf bepaalde ontwikkelingsrichting en rekening houdend met de op dat moment spelende belangen. Daarnaast is er een nieuwe locatie opgenomen voor grotere concentraties van bebouwing met een menging van functies in het Landelijk gebied. Binnen Bebouwd gebied is onder voorwaarde ook een ontwikkeling van woonfuncties mogelijk.

Het beleid blijft daarnaast gericht op zorgvuldig ruimtegebruik en het tegengaan van verdere versterking en verrommeling van het landelijk gebied. Net zoals terughoudend wordt omgegaan met de nieuwvestiging van bedrijven, wordt ook terughoudend omgegaan met het verspreid toevoegen van nieuwe woningen. Bovendien staat een toenemende woonfunctie in het buitengebied op gespannen voet met het bieden van ontwikkelingsmogelijkheden aan de agrarische sector. Daarom geldt als basisregel dat in Landelijk gebied geen toename van het aantal woningen mogelijk is en dat het gebruik voor permanente bewoning van (bedrijfs)gebouwen of recreatiewoningen is uitgesloten. Deze regel richt zich zowel op burgerwoningen als bedrijfswoningen.

In toenemende mate zijn er initiatieven voor mantelzorg, pre-mantelzorg, friendswonen of meergegeneratiewonen. Het provinciaal belang richt zich op het voorkomen dat er nieuwe, zelfstandige woonfuncties ontstaan. Bij mantelzorg is er geen sprake van een zelfstandige woonfunctie maar is

er sprake van afhankelijk wonen. Dit is ook zo door de wetgever vastgelegd in het Besluit bouwwerken leefomgeving. Afhankelijk wonen, zoals het in pandige wonen in verband met mantelzorg (of een bij de woning behorend bijgebouw), is dus binnen de instructieregels mogelijk omdat hierbij geen sprake is van een zelfstandige woonfunctie.

Voor pre-mantelzorg initiatieven geldt in beginsel eenzelfde uitgangspunt. Het is aan gemeenten om te onderbouwen en te borgen dat er geen zelfstandige woonfunctie op het perceel ontstaat. Tot slot zijn er initiatieven voor meergeneratiewonen en friendswonen. Bij dergelijke initiatieven leven meerdere generaties, vaak ouders met kinderen, bij elkaar in een woning. Maar er zijn ook steeds meer initiatieven waarbij broers en zussen of bevriende alleenstaanden samen in een huis wonen maar waarbij zij wel een eigen huishouden voeren.

Voor deze nieuwe woonontwikkelingen biedt de Omgevingswet diverse instrumenten. In veel gevallen belemmert bestaande regelgeving in het omgevingsplan van rechtswege dat er binnen 1 woning meerdere huishoudens worden gevoerd. Gemeenten kunnen binnen de kaders van deze verordening een (tijdelijke) vrijstelling verlenen van dat verbod, zowel voor pre-mantelzorg als voor meergeneratie- en friendswonen. Hieraan kunnen ook voorwaarden worden verbonden. Doordat er geen sprake is van een nieuwe woonfunctie kunnen voornoemde woonsituaties binnen de instructieregels van deze verordening worden ontwikkeld. Wij vragen wel aan gemeenten dat zij inzicht bieden op welke wijze zij toezien dat er ook daadwerkelijk sprake is en blijft van 1 woonfunctie en hoe zij borgen dat de situatie tijdelijk is. Wij vragen daarbij ook aandacht voor het opnemen van tijdelijke vergunningen in een openbaar toegankelijke registratie zoals bedoeld in Artikel 9.4.

Een omgevingsplan kan bij een bestaande woning de vestiging van andere functies mogelijk maken, zoals een zorgvoorziening of een niet-agrarisch bedrijf. Hiervoor gelden randvoorwaarden. Randvoorwaarden voor de ontwikkeling van niet-agrarische functies staan in Artikel 5.78. Daarnaast zijn in dit artikel enkele randvoorwaarden opgenomen.

Tweede lid

In het tweede lid zijn enkele uitzonderingen opgenomen van het uitgangspunt dat er geen toename van het aantal woningen is toegestaan. Het gaat om:

- a. het oprichten van woningen gebaseerd op Artikel 5.14 of Afdeling 5.5. Splitsing van woonboerderijen of het oprichten van wooneenheden binnen cultuurhistorisch waardevolle bebouwing is mogelijk met de toepassing van Artikel 5.14.
- b. wijziging van een voormalige bedrijfswoning naar burgerwoning:

In het algemeen is er geen sprake van een voormalige bedrijfswoning als op het perceel nog een agrarische of niet-agrarische functie wordt uitgeoefend. In zo'n geval is publiekrechtelijke afsplitsing van de bedrijfswoning in beginsel ook niet wenselijk. Als de bedrijfswoning feitelijk door derden wordt bewoond, kan met een gebruiksbepaling burgerbewoning worden toegelaten. De functie blijft dan bedrijfswoning. Soms is verdergaand maatwerk gewenst, bijvoorbeeld in geval van een tweede bedrijfswoning die niet langer nodig is. Ook kan het vanwege een historisch gegroeide situatie wenselijk zijn om een eerste bedrijfswoning om te zetten naar burgerwoning.

Bij het toekennen van een woonfunctie is splitsing in meerdere woonfuncties in beginsel niet mogelijk. Verder geldt dat dat overtollige bebouwing wordt gesloopt. Gelet op de toenemende problematiek van leegkomende en leegstaande bebouwing in het Landelijk gebied, verwachten wij van gemeenten dat zij hier stringent op toezien en de sloop handhaven. De gemeente bepaalt in het omgevingsplan tot welke omvang bebouwing op het perceel aanvaardbaar is. Uitgangspunt is dat als er geen concrete gebruiksfunctie voor bebouwing aanwezig is gerelateerd aan de woonfunctie, dat er dan sprake is van overtollige bebouwing. In het geval er ook sprake is van cultuurhistorisch waardevolle bebouwing is het beleid gericht op behoud van de bebouwing en is sloop niet gewenst.

Derde lid

Het derde lid bevat een uitzondering op de basisregel voor het oprichten van een bedrijfswoning, als dat nodig is voor de bedrijfsvoering. In het algemeen is er geen noodzaak voor een tweede bedrijfswoning. Voor grote vrijetijdsvoorzieningen kan het nodig blijken dat er vanwege veiligheidsoverwegingen een tweede woning nodig is. Het gaat dan altijd om vrijetijdsvoorzieningen waar grote groepen mensen verblijven. Uiteraard moet de noodzaak worden aangetoond.

Artikel 5.78 Niet-agrarische activiteit

In de komende periode stoppen veel agrarische bedrijven. Om leegstand, verpaupering en criminaliteit te voorkomen en de vitaliteit van het Landelijk gebied te behouden is het bieden van hergebruiksfuncties op die vrijkomende percelen belangrijk. Anderzijds is het ook belangrijk oog te houden voor de effecten die dat meebrengt op de omgeving en elders. Wat betekent het toelaten van functies op percelen in het landelijk gebied voor de leefbaarheid en vitaliteit van de dorpen? Ontstaat er leegstand op de speciaal ontwikkelde bedrijventerreinen? Om de mogelijkheden voor hergebruik op een goede manier af te wegen, is de opstelling van een ontwikkelingsrichting essentieel. Uit die ontwikkelingsrichting volgen ook randvoorwaarden.

Een bij de omgeving passende omvang

De regeling maakt een gedifferentieerd beleid met maatwerk mogelijk waarbij afhankelijk van de functie, het gebied, ligging ten opzichte van het stedelijk gebied of juist natuurgebied door de gemeente een invulling wordt gegeven.

De mogelijkheden voor vestiging in het Landelijk gebied zijn niet bedoeld voor bedrijven die vanwege optredende milieubelasting in beginsel thuishoren op een bedrijventerrein of voor uitbreiding op afstand van dit soort al op een bedrijventerrein gevestigde bedrijven. Daarvoor geldt dat eerder een uitbreiding van dat bedrijventerrein in de rede ligt.

De vestiging is uitsluitend bedoeld voor kleinschalige, bedrijfsmatige activiteiten die goed passen in een gemengde omgeving en die geen onevenredige hinder naar de omgeving veroorzaken. Het gaat daarbij om activiteiten die geen of slechts in zeer beperkte mate milieueffecten geven op omringende functies, zoals wonen, en waarden, zoals natuurgebieden.

Er is geen omvang opgenomen van het bouwperceel. Wij verwachten van gemeenten dat zij daarvoor beleid ontwikkelen in de ontwikkelingsrichting die zij opstellen. Voorheen gold een omvang van 5000 m². In veel situaties werd die omvang als te ruim ervaren, terwijl in sommige gevallen juist een iets ruimere omvang aanvaardbaar was. De 5000 m² hanteren wij wel als richtlijn.

Het derde lid geeft voor enkele voorzieningen invulling aan wat verstaan wordt als 'passend in de omgeving'. Uitgangspunt is dat de omvang wordt bepaald op grond van wat in redelijkheid nodig is voor de beoogde functie en dat er substantiële sloop plaatsvindt. De gemeente weegt de passende omvang, rekening houdend met de omgeving en aspecten als verkeersaantrekkende werking, af en legt dit vast in het bestemmingsplan.

Voor detailhandel is daarbij een omvang van 200 m² verkoopvloeroppervlakte opgenomen. Enerzijds willen wij kleinschalige ontwikkelingen zoals boerderijwinkels niet onnodig belemmeren. Anderzijds staat dit op gespannen voet met de gezamenlijke insteek van provincie en gemeenten om de ontwikkeling van verspreide detailhandel tegen te gaan. Wij vragen daarom nadrukkelijk aandacht te schenken bij de totstandkoming van de ontwikkelingsrichting of de ontwikkeling van detailhandel op een locatie in het landelijk gebied geen nadelige effecten heeft op het streven de voorzieningsstructuur in kernen te behouden en te versterken.

Voor vrije-tijdsvoorzieningen geldt dat deze naar aard en karakter vaak juist in het buitengebied ontwikkeld worden. Bij zorgvoorzieningen geldt dat afhankelijk van het karakter, dat deze meestal enige ruimte nodig hebben. Daarom is het redelijk dat gemeenten voor die functies een ruimere omvang opnemen.

Als algemeen uitgangspunt is een omvang vastgelegd van 1 hectare aan bebouwing. Onder aanvullende voorwaarden kan een gemeente een ruimere omvang van bebouwing toelaten. Dat is in Artikel 5.79 Vrijetijdsvoorziening uitgewerkt. Er is bewust gekozen om de omvang van de bebouwing vast te leggen en niet de omvang van het bouwperceel. Hierdoor bestaat er meer flexibiliteit. Bijvoorbeeld een golfbaan of een park met recreatiewoningen is qua oppervlakte vaak veel groter dan 1 hectare. Door uit te gaan van de oppervlakte van de bebouwing wordt enerzijds het toevoegen van veel nieuwe bebouwing in het landelijk gebied voorkomen, terwijl anderzijds wordt bevorderd dat de ontwikkeling op extensieve wijze, passend in het landschap ontwikkeld kan worden. Dat bevordert de omgevingskwaliteit van de ontwikkeling. De grens van 1 hectare bebouwing is bepaald op de gemiddeld aanwezig omvang van bebouwing op een bouwperceel van 1,5 hectare.

Wat precies onder een *vrije-tijdsvoorziening* valt, is zeer divers. Er is bewust geen definitie opgenomen in de omgevingsverordening. Dat betekent niet dat alles daardoor mogelijk is. Een ontwikkeling moet bijvoorbeeld vanuit de publieksaantrekkende werking passen in het gebied. Maar ook het zo-

genaamde fun-shoppen wordt door sommigen als vrije-tijds voorziening gerekend. In een dergelijk geval geldt dat dan de omvang van ten hoogste 200 m² voor detailhandel als passend wordt gehanteerd.

Sluitstuk van een bij de omgeving passende omvang is dat overtollige bebouwing wordt gesloopt en dat de activiteit of functie verplaatst naar een passende locatie als deze niet langer past binnen de gemaximeerde toegestane omvang. Het steeds opnieuw toestaan van uitbreiding leidt in het algemeen tot ongewenste situaties. Overtollige bebouwing is de bebouwing die niet past binnen de maximaal toelaatbare omvang of bebouwing waarvoor geen feitelijk gebruik is.

Niet gewenste functies

De eventuele vestiging of uitbreiding mag niet leiden tot een kantoor met een baliefunctie. Dergelijke functies passen gelet op hun publieksaantrekkende werking en de daarmee gepaard gaande mobiliteit niet in het buitengebied maar horen een plek te krijgen in stedelijk gebied. Daarnaast zijn de vestiging van mestbewerking of lawaaisport op basis van dit artikel uitgesloten.

Redelijke uitbreiding

In het vierde lid is een regeling opgenomen die een redelijke uitbreiding van bestaande niet-agrarische activiteiten. In het algemeen geldt daarbij als richtlijn dat een uitbreiding van 15% als redelijk wordt gezien. Dat kan zowel gaan om uitbreiding van de aanwezige bebouwing binnen het bouwperceel als een uitbreiding van het bouwperceel. Bovendien geldt dat een uitbreiding vanuit de basisprincipes van een evenwichtige toedeling van functies altijd moet passen in de omgeving waarbij het effect op omliggende functies en waarden worden betrokken. Dit blijkt bij voorkeur uit de Ontwikkelingsrichting van het gebied, als bedoeld in Artikel 5.12.

Artikel 5.79 Vrijtijdsvoorziening

Als dit vanuit de ontwikkelingsrichting en gelet op de omgeving en effecten van een ontwikkeling past, kan onder aanvullende voorwaarden een vrije-tijds voorziening worden toegelaten met een omvang groter dan 1 hectare bebouwing. In gebieden met waarden geldt dat het toelaten van ruimere ontwikkelingsmogelijkheden gepaard gaat met de ontwikkeling van waarden in die gebieden.

Voor grootschalige vrijetijdsvoorzieningen met een duidelijk bovenregionale functie geldt dat deze in het regionaal overleg zijn besproken en afgewogen.

Voor watergebonden voorzieningen is in het vierde lid een aparte regeling opgenomen.

Titel 5.2 Regels voor programma's

Afdeling 5.2.1 Algemeen

Artikel 5.80 Toepassingsbereik

De instructieregels in deze titel hebben tot doel dat het college van burgemeester en wethouders toepassing geeft aan de inhoud van de regels bij de vaststelling van een omgevingsprogramma. Deze instructieregels voor het omgevingsprogramma zijn opgenomen vanuit provinciaal belang.

Artikel 5.81 Ontheffing

De ontheffing is gebaseerd op artikel 2.32 Omgevingswet. Op verzoek van het gemeentebestuur kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen van een instructieregel zoals opgenomen in deze titel. Het gaat hierbij om gevallen waarmee Provinciale Staten bij het vaststellen van de instructieregels geen rekening hebben gehouden of om gevallen waarbij de instructieregel in dat concrete geval onevenredig uitpakt.

Bij het besluit over toepassing van de ontheffingsbevoegdheid vindt een afweging plaats tussen enerzijds de belangen die worden gediend met de regels uit de omgevingsverordening en anderzijds het belang van het realiseren van het beleid van de gemeente. Als de belemmering van het belang onevenredig is in verhouding tot de provinciale belangen, kan dit reden zijn om de ontheffingsbevoegdheid toe te passen. De ontheffing geldt alleen voor incidentele gevallen en is niet bedoeld voor reguliere gevallen waarin instructieregels de verwezenlijking van het beleid belemmeren of voor herhaalde toepassing.

Als een gemeente een verzoek tot ontheffing wil indienen, is vroegtijdig overleg en afstemming nodig gelet op het bijzondere en incidentele karakter van de ontheffing.

Afdeling 5.2.2 Volkshuisvestingsprogramma

Artikel 5.82 Woningbouwregio's

De wet Versterking regie volkshuisvesting is per 1 juli 2026 in werking getreden. De wet verplicht Rijk, provincies en gemeenten een volkshuisvestingsprogramma te maken waarin staat hoeveel, waar en voor welke doelgroepen zij gaan bouwen. Gemeenten maken hier, onder regie van de provincie, binnen hun woningbouwregio afspraken over. De uitkomsten hiervan moet de gemeente opnemen in het volkshuisvestingsprogramma.

Artikel 7.8b van het ontwerp Besluit versterking regie volkshuisvesting bepaalt dat de provincie in de omgevingsverordening vaststelt welke gemeenten samen een woningbouwregio vormen. In Brabant wordt aangesloten bij de bestaande samenwerking in de woondealregio's. Hiermee wordt aangesloten bij de regionale samenwerking die er sinds jaar en dag is op onder meer het gebied van woningbouw.

Artikel 5.83 Aanvullende eisen ontheffing

Dit artikel bevat aanvullend op artikel 5.81 eisen aan een aanvraag voor een ontheffing van de instructieregels voor het volkshuisvestingsprogramma. Met een aanvraag om ontheffing moet terughoudend worden omgegaan, omdat anders het risico bestaat dat er zo te makkelijk wordt afgeweken van bouwen naar behoefte. Zo is een ontheffingsaanvraag altijd tijdelijk en moet deze gepaard gaan met een herstelplan (sub a). Daarnaast moet de aanvraag regionaal afgestemd zijn (sub b) en moet de aanvraag uitgaan van volkshuisvestelijke redenen. Enkel een (eigen) behoefte onderzoek van een individuele gemeente is onvoldoende, omdat er ook een regionale opgave behaald moet worden waar elke gemeente een bijdrage in levert.

BB

De volgende sectie wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 7.9 Uitwerking regionale omgevingsagenda

Een belangrijk doel van het werken met Omgevingsagenda's is het komen tot een meer integrale en gebiedsgerichte aanpak. Dit betekent dat in die omgevingsagenda's geen sectorale afspraken en opgaven bevatten maar afspraken over integrale gebiedsopgaven en duurzame verstedelijking:

- a. *Duurzame verstedelijking*: er worden jaarlijks afspraken gemaakt over de wijze waarop het stedelijk gebied van de regio kan worden verduurzaamd (in elk geval met betrekking tot energietransitie, klimaatadaptatie, mobiliteit en de voorzieningenstructuur) en welke nieuwe toevoegingen en transformaties er nodig zijn om op duurzame wijze te voorzien in de kwalitatieve en kwantitatieve behoefte.
- b. *Prioritaire integrale gebiedsopgaven*: dit zijn complexe ruimtelijke opgaven met een bovenlokale component die van strategisch belang zijn voor de (sub)regio of de provincie. In zo'n gebiedsopgave spelen een of meerdere grote transitie opgaven. De integrale gebiedsopgaven kunnen zowel in het landelijk als het stedelijk gebied van de regio liggen en kunnen eveneens regio-overschrijdend zijn.

Het is belangrijk dat het regionaal overleg leidt tot voor eenieder kenbare resultaten in de vorm van beleidsafstemming en concrete afspraken over verstedelijking, de transitie in het landelijke gebied, klimaat, energietransitie en mobiliteit.

De in het regionaal overleg gemaakte afspraken krijgen met de instructieregels zoals opgenomen in hoofdstuk ~~4~~ **5** van deze verordening doorwerking in concrete omgevingsplannen en omgevingsvergunningen. Ze hebben daarnaast ook een functie voor de onderbouwing van stedelijke ontwikkelingen in de toelichting c.q. ruimtelijke onderbouwing.

Gedeputeerde Staten zien toe op naleving van de gemaakte afspraken bij het toezicht op ~~bestemmingsplannen~~ **omgevingsplannen**. In een uiterst geval kunnen zij delen van een plan die in strijd zijn met de afspraken buiten werking stellen. Uiteraard binnen de eisen die de wet daaraan stelt.

De in het regionaal overleg gemaakte afspraken worden bekend gemaakt op de website van de provincie en van de betrokken gemeenten of regio.

CC

Na sectie 7.3.4 wordt een sectie ingevoegd, luidende:

Paragraaf 7.3.5 Natuurbeheerplan

Artikel 7.15a Natuurbeheerplan

Het provinciaal natuurbeheerplan dient tenminste eenmaal per jaar te worden geactualiseerd. Voor het onderdeel natuur- en landschapsbeheer gaat het met name om een beschrijving van de in stand te houden natuurtypen en landschapstypen en een beschrijving van de soorten beheer per natuurtipe en landschapstype. Voor het agrarisch natuur- en landschapsbeheer is een beschrijving van de in stand te houden agrarische zoekgebieden van belang, alsmede een beschrijving van het beheer per agrarisch zoekgebied en de daarbij behorende maatregelpakketten. De beleidsdoelen betreffen ook een beschrijving van de ambities met betrekking tot de ontwikkeling van natuur. Gedeputeerde Staten wijzen op kaarten de natuurterreinen aan waarvoor een subsidie kan worden aangevraagd.

Eventueel noodzakelijke grenswijzigingen en functiewijzigingen van natuurterreinen die voortvloeien uit het natuurbeheerplan, bijvoorbeeld vanwege nieuwe natuur, worden formeel vastgelegd in de Omgevingsverordening Noord-Brabant. De kaarten behorende bij het natuurbeheerplan zijn enkel van belang bij de subsidieverlening en leiden niet tot rechtsgevolgen op omgevingsrechtelijk gebied.

DD

De volgende sectie wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Hoofdstuk 9 Informatie- en registratieverplichtingen

Afdeling 9.1

Paragraaf 9.1 9.1.1 Informatie- en registratieplicht gemeenten

Artikel 9.4 Registratieplicht tijdelijke functies en activiteiten

Het beschikbaar stellen van informatie over tijdelijke vergunningen is nodig zodat inwoners beschikken over informatie tot wanneer een tijdelijke activiteit is toegestaan.

Ook vanuit de toepassing van deze verordening en ons toezicht op de naleving daarvan is het nodig dat wij kunnen beschikken over die informatie, bijvoorbeeld vanwege de instructieregels die zijn opgenomen in afdeling 5.4 Duurzame energie.

De gemeente bepaalt hoe zij deze informatie ter beschikking stelt, zolang dit via een openbare voorziening plaatsvindt zoals bijvoorbeeld de gemeentelijke site.

Paragraaf 9.2 9.1.2 Informatieplicht waterschappen

Artikel 9.5 Rapportage omgevingswaarde regionale waterkeringen

In de waterstaatkundige rapportage komen o.a. de actuele status en de relatie met de legger. Bij de inhoud van de veiligheidsrapportage wordt aansluiting gezocht bij de jaarlijkse veiligheidsrapportages die de waterschappen toch al maken voor hun primaire waterkeringen. Het gaat naast de voortgang en vooruitblik rondom toetsing en verbetering ook over: inspectie, beheer en onderhoud, vergunningverlening, toezicht en handhaving, gegevensbeheer en eventuele bediening waterkerende kunstwerken.

De rapportage vindt elke 3 jaar plaats. Als er echter door het waterschap een toetsing heeft plaatsgevonden is het de bedoeling dat de provincie daar binnen een jaar over wordt geïnformeerd en niet pas na 3 jaar.

Uit artikel 20.14 van de Omgevingswet volgt dat de verordening regels kan bevatten over het periodiek door de beheerder meten en beoordelen van de mate van verwezenlijking van de in deze verordening neergelegde normen met betrekking tot de waterkering. De resultaten van de beoordeling van het watersysteem en de bevindingen bij de beoordeling worden door de beheerder vervat in een verslag, dat wordt toegezonden aan Gedeputeerde Staten.

Artikel 9.6 Rapportage omgevingswaarde wateroverlast

Uit artikel 20.14 van de Omgevingswet volgt dat de verordening regels kan bevatten over het periodiek door de beheerder meten en beoordelen van de mate van verwezenlijking van de in deze verordening neergelegde opgave om aan de omgevingswaarde met betrekking tot wateroverlast te voldoen. De resultaten van de beoordeling van het watersysteem en de bevindingen bij de beoordeling worden door de beheerder vervat in een verslag, dat wordt toegezonden aan Gedeputeerde Staten.

Artikel 9.7 Voortgangsrapportage ten behoeve van het toezicht op een samenhangend en doelmatig regionaal waterbeheer

Het jaarlijks voortgangsoverleg per individueel waterschap over de realisatie van het beheerprogramma vindt plaats aan de hand van de jaarlijkse toezending van een voortgangsrapportage.

Artikel 9.8 Informatieplicht actuele tekortkomingen van waterkeringen

Bij uitzonderlijke situaties zijn Gedeputeerde Staten (in spoedeisende gevallen, de Commissaris van de Koning) op grond van afdeling 19.4 Omgevingswet bevoegd aanwijzingen te geven, dan wel in de plaats te treden van het waterschapsbestuur. Om goed voorbereid te zijn op deze wettelijke toezichtstaak en doeltreffend op te kunnen treden is noodzakelijk dat Gedeputeerde Staten voor aanvang van het hoogwaterseizoen beschikken over actuele informatie over de tekortkomingen in het stelsel van keringen, en de maatregelen die worden genomen bij dreigend gevaar. De datum van 1 oktober is gekozen, omdat dan het hoogwaterseizoen start. Er gelden geen vormvereisten, zodat kan worden aangesloten bij reeds bestaande documenten (zoals bijvoorbeeld een calamiteitenplan) waarin het waterschap deze informatie al heeft vastgelegd.

Paragraaf 9.3 9.1.3 Informatie- en registratieplicht Gedeputeerde Staten

Artikel 9.9 Grondwaterregister

Het grondwaterregister is nodig vanwege een doelmatig grondwaterbeheer en heeft primair tot doel inzicht te verschaffen in de mate waarin grondwater wordt onttrokken en water wordt geïnfilteerd. Dat inzicht is nodig in verband met het opstellen van het provinciaal waterplan. Een tweede oogmerk voor het bijhouden van een register is de controle op naleving van de vergunning. Tot slot is er een relatie met de registratie voor de grondwaterheffing.

De inrichting van het grondwaterregister is niet expliciet geregeld in de wet, maar er wordt wel naar verwezen in artikel 13.4b lid 1 onder c Omgevingswet. Dit houdt in dat de provincie bevoegd is daarin zelf bij of krachtens verordening te voorzien. Een betrouwbaar grondwaterregister is belangrijk, zowel voor beleidsinhoudelijke beslissingen door provincie en waterschap (zoals belangenafweging bij vergunningen) als voor de provinciale grondwaterheffing.

Ambtshalve inschrijving in grondwaterregister

De ambtshalve inschrijving in het openbaar register met terugwerkende kracht tot de datum, waarop de onttrekking is aangevangen, is noodzakelijk in verband met het overzicht over de onttrekkingen die onder de provinciale bevoegdheid vallen. Voorts is er een relatie met de registratie voor de grondwaterheffing.

EE

Na sectie 10.8 wordt een sectie ingevoegd, luidende:

Artikel 10.10 Overgangsrecht emissiereducerende huisvestingssystemen

Dit artikel bevat een overgangsregeling voor diverse toegepaste huisvestingssystemen die nu niet in bijlage VI zijn opgenomen en volgens de Omgevingsregeling een reductiepercentage hebben dat minimaal gelijk is aan de norm uit bijlage VI. Het gaat bijvoorbeeld om biologische combi-luchtwassers, volièrehuisvesting en warmtewisselaars. Omdat er op dit moment twijfel bestaat over de effectiviteit en de mate van emissiereductie zijn deze systemen niet opgenomen op de menukaart. De overgangsregeling geldt tot uiterlijk 2030. De periode tot 2030 kan door de sector worden benut om de werking van de huisvestingssystemen nader te onderzoeken. Dit kan leiden tot het wel of juist niet opnemen in bijlage VI. Zolang de werking van huisvestingssystemen die onder het overgangsrecht vallen niet voldoende zeker is, en deze huisvestingssystemen niet zijn opgenomen in bijlage VI, kunnen deze niet worden ingebracht bij het gemiddeld voldoen op locatieniveau als bedoeld in artikel 3.98, eerste lid, onder a.

FF

De volgende sectie wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 10.9

Eerste lid

Om bij handhaving op te kunnen treden op basis van de eisen die werden gesteld aan huisvestingssystemen op het moment dat een overtreding plaatsvond, wordt in dit artikel verwezen naar de Verordening natuurbescherming Noord-Brabant, de Verordening stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant 2013 en de Verordening stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant zoals die op een bepaald moment geldt of gold. In bijlage 1 Overzicht eisen huisvestingssystemen van deze toelichting is opgenomen (welke versie van) welke verordening in welke periode van kracht was, zodat daaruit voor eenieder is af te leiden waartoe hij verplicht is.

Tweede lid

Tot 8 juli 2017 kende de voormalige Verordening natuurbescherming de mogelijkheid van intern salderen bij het realiseren van nieuwe stallen. Sinds de wijziging van 8 juli 2017 moet een nieuwe stal nu in zijn geheel voldoen aan bijlage 2 van de verordening, waar voorheen de nieuwe stal gemiddeld moest voldoen aan de bijlage. Het alsnog aanpassen van de plannen van lopende aanvragen brengt extra kosten met zich mee. Daarom is een overgangsbepaling opgenomen voor aanvragen, die al zijn ingediend op het moment van inwerkingtreding van de wijziging op 19 juli 2017. Voor deze aanvragen blijft de oude bepaling van artikel 1.4, eerste lid Vnb gelden: de nieuwe stal dient gemiddeld te voldoen aan bijlage 2.
[Vervallen]

Motivering

Bijlage 1

Statenvoorstel

Statenvoorstel.pdf

Bijlage B

Nota van zienswijzen en wijzigingen

Notavaninspraakenwijzigingen.pdf

Bijlage C

Statenmededeling ontwerp

Statenmededelingontwerp.pdf